INSTITUTIONES FUNDAMENTALES

LINGUAE ARAMAICAE.

INSTITUTIONES FUNDAMENTALES

LINGUAE ARAMAICAE

SEU

DIALECTORUM CHALDAICAE AC SYRIACAE

IN USUM JUVENTUTIS ACADEMICAE

EDITAE A

DR. HERMANNO ZSCHOKKE

LINGUARUM SEMITICARUM NEC NON BIBLICAE VETERIS FOEDERIS EXEGESEOS SUBLIMIORIS IN UNIVERSITATIS VINDOBONENSIS FACULTATE THEOLOGICA C. R. PROFESSORE PUBLICO, C. R. CAPELLANO AULICO ET SOCIETATIS GERMANICO-ORIENTALIS LIPSIAE MEMBRO ETC.

VINDOBONAE MDCCCLXX.

SUMTIBUS GUILELMI BRAUMÜLLER

BIBLIOPOLAE C. R. AULAE ET UNIVERSITATIS.

LIPSIAE, TYPIS GUIL. DRUGULINI.

ILLUSTRISSIMO

REVERENDISSIMO AC MAGNIFICO

DOMINO DOMINO

JOANNI KUTSCHKER

EPISCOPO CARRHENSI AC SUFFRAGANEO VICARIOQUE GENERALI
ARCHIDIOECESIS VINDOBONENSIS, SUAE SANCTITATIS PRAELATO DOMESTICO, PRAEPOSITO
ATQUE PRAELATO CAPITULI ECCLESIAE METROPOLITANAE AD SCT. STEPHANUM. PRAESIDI
CONSISTORII ARCHIEPISCOPALIS, DOCTORI SS. THEOLOGIAE, CANCELLARIO ET RECTORI
EMERITO C. R. UNIVERSITATIS VINDOBONENSIS, C. R. CONSILIARIO MINISTERIALI,
INSIGNIS C. R. ORDINIS LEOPOLDINI COMMENDATORI, ETC. ETC.

PATRONO GRATIOSISSIMO

LIBELLUM HUNC

SUMMA VENERATIONE AC FILIALI DEVOTIONE

INSCRIBIT AC DEDICAT

HUMILLIMUS

HERMANNUS ZSCHOKKE.

BENEVOLE LECTOR!

Eadem e causa, qua motus *Institutiones fundamentales linguae arabicae* edidi, etiam hic liber prelo subjiciebatur. Cum enim in Facultate theologica c. r. Universitatis Vindobonensis Alumnos linguam aramaicam seu dialectos syriacam et chaldaicam per semestrem sub uno filo docendi mos sit hucusque conservatus, liber autem a Cl. Oberleitner: *Elementa Aramaicae seu chaldaeo-syriacae linguae, Viennae* 1820. editus una ex parte jam deficeret, altera autem desideriis et progressui, quem scientiae orientales nostris praeprimis temporibus nactae sunt, haud amplius satisfaceret, urgenti cedens necessitati ac auditores justi voti compotes faciens has Institutiones fundamentales linguae aramaicae typis edidi. Conqueri quidem minime licet de grammaticarum tum syriacae, tum chaldaicae dialecti editarum defectu, nihilominus tamen perpaucae reperiuntur, in quibus utraque dialectus una serie et modo coordinato tractatur, qui modus his in circumstantiis unice tantum est adhibendus, si tam angusto temporis spatio auditores tam fundamenta hujus linguae addiscere, quam illis instructi partes selectas utraque dialecto

scriptas interpretari debeant. Singulis quidem his dialectis insunt quaedam proprietates et idiomata, quibus tamen non obstantibus in partibus grammaticae essentialibus primariisque plane conveniunt, ita ut haud difficulter communem et coordinatam admittant expositionem.

Methodus et dispositio materiae hujus libri plane adaequant illam, quam secutus sum in *Institutionibus fundamentalibus linguae arabicae*, e qua compari tractandi ratione auditoribus magna fluet facilitas ac commoditas. Grammaticae Prolegomena de utriusque dialecti scripturâ ejusque historiâ ac literaturâ in forma brevissima praemittere opportunum duxi.

Maximas autem gratias agere obligor viro strenuo Guilelmo Braumüller bibliopolae c. r. Aulae et Universitatis, qui pro assidua sua librorum theol. vulgandorum industria utramque Grammaticam edendam in suam curam suscepit, et Guil. Drugulino typographo celebri Lipsiae, qui libros hos typis descripsit laudabiliter.

Hinc studii linguarum orientalium Tiro ac Auditor! suscipias animo benigno libellum hunc, quem corde benevolo et purissima mente in studii hujus profectum Tibi trado.

VINDOBONAE in festo Nativitatis Domini nostri 1869.

AUCTOR.

CONSPECTUS LIBRI.

PROLEGOMENA.

PARS PRIMA.

Elementa linguae et scripturae aramaica

I. Caput: De lectione ac orthographia.

II. Caput: De Consonantium et Vocalium permutationibus.

PARS SECUNDA.

Formarum doctrina.

I. Caput: De Pronomine.

II. Caput: De Verbo.

III. Caput: De Nomine.

IV. Caput: De Particulis.

PARS TERTIA.

SYNTAXIS.

Sectio prima. De singulis enunciationis partibus.

I. Caput: De Pronomine.

II. Caput: De Verbo.

III. Caput: De Nomine.

IV. Caput: De Particulis.

Sectio secunda. De enunciationum connexu.

APPENDIX.

Observationes de arte metrica Syrorum.

PROLEGOMENA.

J. D. Michaelis Abhandl. v. d. syrischen Sprache etc. Götting. 1768.

S. F. G. Wahl Allgem. Geschichte der morgl. Sprachen und Literatur. Leipzig 1784.

Aurivillius de ling. aramaea in diss. collect. a. D. Michaelis pg. 104 seq. Hal. 1784.

G. Hasse Praktisches Handbuch der Aram. Sprache. 3. Th. Jena 1791.

Gesenius Geschichte der hebr. Sprache u. Schrift. Leipzig 1815.

Kopp Bilder u. Schriften der Vorzeit. 2. B. Manh. 1819.

A. T. Hoffmann Grammat. syriac. lib. 3. Proleg. pg. 1—73. Halae 1827.

Hirzel de chaldaismi bibl. origine et auct. critica. Lips. 1830.

J. Fürst Lehrgebäude der aram. Idiome. Leipzig 1835. pg. 1—25.

Dietrich de serm. chald. proprietate. Lips. 1839.

G. Winer Grammatik des bibl. u. targ. Chaldaismus. Leipz. 1842. pg. 1—19.

J. Fürst Geschichte der bibl. Literatur. Leipzig 1867.

J. B. Wenig Schola syriaca. Oenip. 1866. Prolegom.

I. De lingua Aramaea.

Lingua, quae appellatur Aramaea, nomen ducit ab Aramaea seu Aram אֲרָם regione, cui olim erat propria, et stirpis linguarum Semiticae ramus est, nam Aram, qui et terrae nomen dedit, Semi filius erat Gen. 10, 22. Denominatio haec duplici sensu obviam venit, ita ut latiori permagnam Asiae anterioris partem eamque Assyriam, Mesopotamiam, Babyloniam, Syriam, Phoeniciam Palaestinamque complecteretur, strictiori autem sensu praecipue in codice sacro obvio hunc tractum praeter Phoeniciam et Palaestinam significaret, cujus incolae Aramaei, Ἄριμοι (*Homer.* Ilia. 2, 783. *Hesiodus* Theog. 304.) et Ἀραμαῖοι (*Strabo* Geog. L. I, 2; XI, 14), imo a Graecis et Romanis etiam Syri (quod nomen tamen serioris est originis) nominabantur et ab his cum Assyriis pro uno populo habebantur (*Diodor.* S. II, 13. *Herod.* L. VII, 63. *Strabo* Geog. XVI, 2. *Xenophon.* Cyrop. VII, 5, 31.). Cum autem Arami posteri, qui Euphratem inter et Tigridem ac terram occidentalem hujus permagni tractus inhabitabant, se separarent ab iis, qui orientalem plagam incolebant, Aramaea vel Aram divisa fuit in partem occidentalem Mesopotamiam ac Syriam complectentem et orientalem Babyloniam Assyriamque comprehendentem, quae divisio geographica et politica etiam linguam communem in duas dialectos primarias abire fecit, quarum prior dialectus aramaea occidentalis seu syriaca, qua usi sunt Mesopotamiae Syriaeque incolae, aramaea orientalis seu babylonica (chaldaica) altera audit, quam locuti sunt Babylonii et Assyrii. Cum jam Judaei exules in Babyloniam, Assyriam et adjacentes regiones transportati essent, sensim huic dialecto orientali assuefacti sunt eamque quamvis non puram, sed cum hebraico sermone mixtam in vernaculam adoptarunt.

Not. a. Dialectus orientalis seu babylonica minus recte ac improprie tantum appellatur chaldaica, quia scilicet in ea terra erat vernacula, in quam Chaldaei per aliquod tempus, praeprimis inde a Nabonassare dominium exercuerant; hinc in nonnullis sacris locis (Ezech. 11, 24. Dan. 5, 30.) Babyloniis nomen Chaldaeorum inditur. Chaldaei non ad Aramaeos, sed ad gentem medo-persicam pertinuisse a nonnullis creduntur, qui proprie in Armeniae montibus habitabant, ab Assyriis autem devicti et in Babyloniae meridionalis partes translocati septimo ante Christum saeculo adeo potentes sunt facti, ut ipsis Babyloniis praevalerent. Lingua horum Chaldaeorum vix eadem fuit cum illa Babyloniorum, ast verosimiliter non adeo diversa; nam si Chaldaei כַּשְׂדִּים descendunt a Cesed, filio Nachoris (Gen. 22, 22), qui fuit Abrahami frater, facile intelligitur, eorum linguam hebraeae ideoque et aramaeae fuisse cognatam. Lingua chaldaica לְשׁוֹן כַּשְׂדִּים teste Daniele 1, 4 erat lingua aulica Nebucadnezaris regis.

Not. b. Etiam in codice sacro mentio fit linguae aramaeae אֲרָמִית; e 2. Reg. 18, 26 et Jes. 36, 11 colligere licet, tempore Jesaiae tam magistratus assyriacos quam primores Judaeorum hujus linguae fuisse gnaros. Chaldaei astrologi regem Babyloniorum aramaice alloquuntur Dan. 2, 4; et ex Esdr. 4, 7 patet, a Persarum rege negotia cum praefectis Asiae provinciarum sermone aramaeo fuisse habita.

2. Lingua aramaea omnium cognatarum est simplicissima ideoque antiquissima et merito propius, quam reliquae linguae cognatae accessisse videtur ad originalem Semitarum linguam; hoc jam inde fluit, quod Aramaei semper in suis sedibus manserunt nec coeli diversitate sunt impulsi, ut vernaculam a majoribus acceptam admodum mutarent. Rudis in consonantibus est et ob vocalium inopiam durius sonat. Praeter ea, quibus omnis Semitarum lingua ab aliis linguis differt, Aramaeo sermoni multa insunt, a cognatis dialectis aliena. Aramaei enim nominibus a parte posteriori articulum affigunt, quo (statu emphatico) saepe utuntur, qua e causa totus sermo grata soni varii suavitate caret; accedit forma propria Schaphel, significatio genitivi per Dolath, creberrimus structurae participalis usus, sibilan-

tium evitatio.* Serius, fortassis jam ante exilii babylonici tempora eam πλατύστομον evasisse i. e. in plures dialectos minores diffluxisse constat.

3) Ad linguam Aramaeam pertinet etiam dialectus **Samaritana**, quae mixta est ex Hebraea et Aramaea simulque alias formas vocesque Cuthaeas continet, quae mixtio ex hujus populi origine facile repetitur, hinc de multorum sententia dialectus haec Aramaeae linguae filia, melius tamen, praesertim cum praeter propriam scribendi rationem etiam varia utatur singularitate, hujus soror uterina putatur. Egestas dialecti samaritanae tum in vocibus ipsis tum in earum formis satis conspicua, ex singulari gentis origine adversaque fortuna est explicanda.

4. Quarta linguae Aramaicae dialectus est lingua **Zabiorum** seu dialectus **zabica**, **mandaea** seu **nasaraea**, quae non solum scribendi genere figuraque literarum ab reliquis aramaicae linguae dialectis differt, sed et singularibus vocum formis et flexionibus.

5. Utraque dialectus Aramaea tum syriaca, tum chaldaica (quod nomen usu receptum in sensu supra explicato hic retinemus) intime est connexa ideoque in essentialibus grammaticae partibus convenit, quae sunt sequentes:

1) Consonantes praedominantur vocalibus in structura grammaticali,
2) status emphaticus loco articuli linguae hebraeae et arabicae praefixi adhibitus,
3) nota genitivi דְ ܕ et accusativi litera לְ ܠ,
4) formatio pluralis masculini in ־ִין ܝܢ,
5) distinctio generis in 3. persona plur. praeteriti,
6) formatio passivorum et reflexivorum praefixa syllaba את ܐܬ,

7) tertia et quarta verbi forma Aphel et Schaphel utrique propria,
8) occurrunt et imperativi passivorum,
9) duplicia participia activorum in omnibus formis cum significatione activa et passiva,
10) participia cum pronominibus junguntur ad tempora diversa formanda,
11) in fine vocum litera א loco ה praedominatur,
12) suffixa pleonastice ante genitivum ponuntur,
13) usus 3. personae pluralis activorum pro passivo,
14) formatio pronominis possessivi per דִּיל ܕܝܠ, addito suffixo.

Inter pauca et praecipua distinctionis signa, quibus dialectus chaldaica differre videtur a syriaca, pertinent:

1) syriaca amat vocalem *o* loco chaldaicae *a*, 2) chaldaica devitat diphthongos et literas otiantes, 3) formatio Infinitivorum (Peal excepto) chaldaicae dialecti sine מ, 4) formatio 3. pers. fut. chaldaicae י loco syriacae ܢ — quae ut veri nominis distinctionis signa a nonnullis (*Fürst*, Lehrgebd. S. 6 ff.) negantur et refutantur; idem auctor (l. c. S. 14) potius defendit, utrumque sermonem chaldaicum et syriacum non esse duas sed unam tantum dialectum hoc solo discrimine, quod chaldaicus j u d a e o - a r a m a e u s, syriacus autem c h r i s t i a n o - a r a m a e u s sermo sit nominandus, e qua distinctione religiosa deducit, quare in illo tanti Hebraismi, in hóc autem tanti Graecismi (N. T.) occurrant.

II. De dialecto Chaldaica.

1. Sermo chaldaicus linguae Aramaeae dialectus veri nominis est, minime autem dialectus a Judaeis plane corrupta seu e syriaco et hebraeo mixta, uti volunt: *Michaelis*,

Wahl, *Hupfeld*, *de Wette* etc. *) Hac dialecto scripta sunt:

a) nonnullae A. T. librorum partes eaeque: Esra 4, 8—6, 18; 7, 12—26 et Daniel 2, 4—7, 28 (Jer. 10, 11).

b) Targumim seu paraphrases librorum A. T. a Judaeis confectae, quibus accedunt

c) dialectus talmudica, dialectus aegyptio-aramaea nec non reliquiae linguae tempore Christi in Palaestina usualis conservatae in N. T. et apud Josephum Flavium.

Not. a. Si characterem linguisticum et puritatem respicias, horum scriptorum tres ordines sunt distinguendi: in ordinem primum referendae sunt paraphrases Onkelosi in Pentateuchum omnium antiquissimae ac purissimae, quas excipit Chaldaismus biblicus, qui quasdam sermonis hebraici proprietates adoptavit; locum ultimum tenent reliquae paraphrases, quarum lingua non tantum vocibus exoticis multis est confecta sed et non paucas formationes e Syriaco vel Rabbinico mutuatas exhibet.

Not. b. Characteres dialecti aegyptiaco-aramaeae palmyrensibus valde similes sunt et in quibusdam papyri voluminibus, quae ab Aramaeis cultui aegyptiaco deditis originem petunt, inveniuntur; dialectus haec chaldaicae est proprior, quam syriacae.

Not. c. Dialectus chaldaica in Palaestina usualis iterum in duo (et si dialectum samaritanam adnumeres in tria) idiomata **) divisioni terrae in tres districtus (Galilaeam, Samariam et Judaeam) correspondentia abiit, quorum primum idioma galilaïcum nominatum valde erat corruptum et clara sonorum distinctione carebat, quae corruptio (cf. Matth. 26, 73. Marc. 14. 10.) e connexu commercioque incolarum hujus regionis cum populis finitimis facile explicatur; alterum idioma judaicum seu hierosolymitanum in Judaea et Hierosolymis usitatum, valde degenerabat et vicissitudini erat expositum; hoc idiomate scriptum est Talmud hierosolymitanum. Haec Palaestinensium lingua minus apte syro-chaldaica (quae denominatio verosimiliter ex S. Hieronymo cont. Pelag. 3, 1.

---

*) cf. Winer Grammat. l. c. S. 8.

**) Fürst Lehrg. l. c. S. 15 sq.

fuit desumta) a nonnullis appellabatur, in N. T. (Act. 21, 40; 22, 2; 26, 14. cf. Joan. Evang. 5, 2; 19, 13, 17, 20.) hebraica, in Gemara syriaca et in Mischna aramaica audit.

2. Periodus persica et graeco-macedonica huic dialecto chaldaicae persicas et graecas voces multas intulit, quibus nec paraphrases Onkelosi, nec Chaldaismus biblicus carent. Cum autem Chalifae saeculo post Christum septimo regno babylonico sunt potiti, lingua haec in dies in pejus ruebat, ita ut nostris diebus plane sit emortua.

3. Quod attinet characteres scripturae chaldaicae, eos e scriptura syriaca enatos esse nonnulli (*Hupfeld*, *Hävernick*, *Fürst* etc.) defendunt; sententia tamen altera (*Gesenius*, *Winer*, *Ewald*) hanc scripturam, quam nos vocamus quadratam, Chaldaeis (Babyloniis) jam fuisse notam probabilior est, concedi autem debet, hos characteres, quibus nunc utimur, non fuisse originarios, sed pedetentim calligraphica scribendi ratione hanc accepisse formam; nam si comparantur cum characteribus palmyrenicis et aegyptiaco-aramaeis, in essentia quidem hos aequant, in formae tamen elegantia et volubilitate praestant, e quo evolutio characterum nunc usitatorum ex antiquioribus rudioribus quidem ast similibus fluit.

III. De dialecto Syriaca.

1. Dialectus syriaca olim in tota Aramaea septentrionali a Palaestina ad Natoliam et a mari mediterraneo ad Euphraten usque usitata erat. Cum Syria historia teste ab antiquissimis temporibus in varias provincias majores et minores distribueretur, haud improbabile est, hujus linguae plura fuisse idiomata, quam opinionem confirmant, quae ad nos pervenerunt antiquitatis vestigia. Commemorantur dialectus Antiochena sive Comagena, dialectus Palmyrena, in

Palmyrae ruinis conspicua, idioma **Maronitarum** et **Nestorianorum**.

2. Procul dubio dialectus syriaca in Syria ipsa exculta et antiquissimis temporibus ab omni peregrino colore libera fuit, deinde autem multiplici Syrorum cum gentibus aliis conjunctione limpida fluebat, radices exoticas recipiebat ac insolitam formandi rationem hic illic sequebatur.

Cum magna Aramaeae pars per undecim fere saecula Persis esset subjecta et varia cum his conjunctione uteretur, impediri non poterat, quominus **Persarum** lingua multas voces cum Syriaca communicaret. Huc pertinent nomina, quae ad physicam, politicam et religiosam Persarum conditionem et institutionem pertinent, quorum plura exempla vide *Hoffmanni* Grammat. pag. 18. seq., *Lorsbachii* Archiv für morgl. Literatur Marb. 1791—94. I. p. 246—55 & II. p. 251—336 et *Boetticheri* Supplem. Lexic. Aram. p. 31 seq.

3. Propter magnam inde ab Alexandri M. tempore cum Graecis conjunctionem et consuetudinem permultae voces **Graecae** in linguam syriacam sunt illatae, praeprimis particulae, uti: ܕܶܝܢ δὲ; ܡܶܢ μὲν, ܓܶܝܪ γὰρ, ܡܰܠܠܳܘܢ μᾶλλον etc., imo e libris N. T. graece scriptis multae expressiones sunt receptae.

4. Conjunctio Syrorum cum Romanis linguam etiam **Latinis** vocabulis locupletavit, quae spectant ad res publicas, magistratus, bellica instrumenta et alia hujusmodi designanda.

5. Denique currente tempore Syri praeterea voces **arabicas**, **aegyptiacas**, **turcas**, **tartaricas** et e tempore expeditionum cruciatarum (**Barhebraeus**) **gallicas**, **italicas**, imo et **anglicas** adoptarunt.

Not. a. Nullum tamen deprehenditur exemplum vocis alicujus **germanicae** receptae.

Not. b. Voces exoticae maximam partem sunt nomina, quorum alia formam induerunt syriacam, alia vero barbaram terminationem retinentia patriam suam perspicue ostendunt.

6. Etiamsi imperatoribus Syriam dominantibus lingua multum puritatis perpetuo perderet, tunc tamen libris omnis generis praecipue theologicis componendis ad splendidissimum culturae gradum pervenit. Jam a Vespasiano imperatore usque ad saeculum p. Ch. quintum floruit celeberrima schola Edessena, quae multum linguae puritati et culturae impendit operae, ita ut haec lingua sic emendata et culta nomen "Edessenae" receperit. Claruerunt inter Syros: Achudemes († 575) Monophysitarum Syriae orientalis metropolita; Josephus Huzita († 580) presbyter Nestorianus ac Nisibenae scholae rector; Jacobus Edessenus († 698), qui pristinam linguae puritatem maximo cum studio restituere est conatus; ab hoc laudantur: Jesudenah (VIII. saec.), Kosrae episcopus, Honainus sive Joannes medicus († 876), Elias episcopus Nisibensis, Joannes Stylita (830), Joannes Chamisii filius (855).

Abhinc lingua sensim in pejus ruebat; saeculo VIII. et IX. lingua syriaca valde fuit deformata; inde a saeculo X. et XI. ex urbibus, saeculo XII. et XIII. etiam ex agris fuit expulsa. In hoc aevum referendi sunt Bar-Hebraeus seu Abulpharagius dictus (an. 1226—1286) et Jo. Barzugbi, monachus Nestorianus, qui primus grammaticam accuratiori methodo tradidit. Etsi prisca Syrorum lingua jam saeculo XII. exeunte ab arabica paene summota erat et sermo vulgaris esse desierat, in sacris tamen cultuque divino apud omnes Syrorum ecclesias etiam seriori tempore usurpata est, ut apud Maronitas, quorum plures a saeculo XVI. usque ad saeculum XVIII. mirifica institutione claruerunt iique: Moses Mardenus, Amira, Abrah. Ecchellensis, Assemanus uterque.

Inde ab initio saeculi XVI. studium linguae syriacae etiam in Europa tractari coeperat; primus, qui linguam hanc ab ipsis Syris Romae edoctus est et grammaticam edidit, erat Theseus Ambrosius an. 1514.

Not. a. Nestoriani ubique officia divina in lingua syriaca celebrant, epistolam et evangelium primo syriace dein vulgari sermone ad populum recitantes; ceterae Syrorum gentes, ut Maronitae, Jacobitae et Melchitae syriaco quidem sermone in sacris utuntur, ast Melchitae ritum graecum sequentes syriacae linguae arabicam cum graeca commixtam omnino substituerunt, Maronitae vero et Jacobitae praeter scripturae lectiones etiam in precibus hymnisque arabicum sermonem pro syriaco usurpant, in Breviariis vero et in Liturgia nunc adhuc utuntur syriaco.

Not. b. Nostris diebus lingua syriaca ast multo corrupta in duobus tantum vicis non longe a Damasco dissitis Mallulae et Warae in usu esse dicitur, quibus non obstantibus lingua syriaca inter linguas emortuas est referenda.

IV. De dialecti syriacae scriptura. (Tab. XII.)

Varia scripturae genera inter Semitas usitata e primo alphabeto tanquam e fonte communi profecta sunt, nam exhibent quasdam literas, quarum figurae cum antiquissimis conspirant. Sunt autem notanda sequentia scribendi genera:

1. Scriptura inscriptionis Carpentoractensis, quae lapidi incisa a Carpentoracte (St. Carpentras) in Gallia, ubi nunc in bibliotheca episcopali asservatur, nomen traxit, literas offert Palmyrenis sat antiquiores, rectius vero aramaica quam phoeniciaca nominatur.

2. Alphabetum Palmyrenum ex inscriptionibus Palmyrae erutum temporis decursu ab antiquo Aramaeorum scribendi genere deflectebat, hinc in oppositionem antiquioris scripturae Aramaeorum recentior nominanda est scriptura, e qua exorta est scriptura quadrata.

3. **Antiquissimum autem inter ea scribendi genera, quae** in libris syriacis inveniuntur, est Estrangelum ܐܣܛܪܢܓܠܐ dictum, quod nomen quidam a graeco στρόγγυλος derivantes *rotundum* significare ajunt; cum vero minime rotunda sit haec literarum forma, alii nomen hoc arabicae originis esse statuunt, ortum e سَطْر *scriptura* et إِنْجِيل *evangelium*, ut significet *scripturam evangelii* seu *majusculam*, qua in scribendis evangelii exemplis utebantur, oppositam minusculis et velocius scriptis literis in vulgo usitatis, quo pacto hujus scripturae typus bene στρόγγυλος *rotundus* i. e. *teres* seu *concinnus* appellatur. Haec scriptura in pervetustis codicibus conspicitur, nominatim in pluribus eorum, qui saeculo ante Christum octavo exarati sunt. Praeter hanc etiam in monumentis publicis obviam aliam vulgarem jam in usu fuisse certe anno 548., e Cod. Syriaco Vatic. XII. edocemur. Serioribus temporibus sed fere in titulis tantum Estrangela scriptura invenitur.

4. Alia scribendi ratio Estrangelae simillima sive potius Estrangela ipsa est illa, quae duplicem ductum ejusdem literae habet medio cavo relicto, qua Syri in brevi aliquo dicto aut epigrammate et in librorum titulis uti solent. Ob duplicem literarum ductum hoc alphabetum Duplicati ܟܦܝܠܬܐ nomine insignitur; adhibetur praecipue ornamenti causa et propterea etiam variis coloribus decoratur.

5. Medium inter scripturam antiquam et recentiorem tenet scriptura Nestoriana dicta et Nestorianis propria, qua scripti codices multi exstant. Literae solent satis minutae esse nec diversis temporibus omnino pares manserunt.

6. Usitatissima scriptura et in libris nostris typis impressis usurpata est ea, quae ܦܫܝܛܬܐ (Peschito) i. e. simplex aut ܣܪܛܐ i. e. linea nominatur sine dubio propter lineam

fere omnes literas infra annectentem, hoc scribendi genus nil aliud est, nisi Estrangelum obliquum et inclinatum.

7. Accedit aliud alphabetum ab *Adlero* in bibliotheca Vaticana in cod. XIX. inventum, quod Hierosolymitanum seu Adlerianum vocatur. Literarum forma rudior ad veterem quidem scribendi modum vergit, ast scripturae quadratae multo similior est quam antiquae syriacae.

8. Sequitur alphabetum Mendaeum, quo utuntur Zabii gnostici in Persia habitantes; literarum ductus sunt inhabiles, crassi, obtusa arundine scripti, fere omnes angulosi paucis exceptis, quibus tantum aliquid inest rotunditatis. Patria illius scripturae et idiomatis in Aramaea est quaerenda, qua aetate vero exstiterit certo contendi nequit.

Not. a. Plura scribendi genera, praecipue Peschito, literas amant conjunctas, ita ut plures aut utrinque aut praecedenti aut subsequenti literae annectant aliquot tamen literis conjunctionem respuentibus. Probabiliter Aramaei antiquissimi cum intervallis voces scripserunt; nam jam in inscriptione Carpentoractensi eaedem spatio inter singulas relicto distinguuntur. Syros non a dextra ad sinistram, sed a fronte paginae versus pectus scripsisse, conversa tamen charta a dextra ad sinistram legisse eruditis est exploratum; hinc signa vocalium graeca a scribente in eo, quem in scriptione graeca habent, situ exarata legenti inversa apparent.

Not. b. Cum seriori tempore lingua syriaca cederet arabicae, Syri arabice scribebant literis tamen syriacis utentes, quod scribendi genus ab auctore Carschun dicto, nomen traxit Carschunici.

V. Literatura.

Grammaticas et Lexica Aramaea (syriaca) hucusque typis edita enumerat Zenker in sua Bibl. Oriental. II. pg. 128—138. Lips. 1866. Principaliora opera sunt:

A. Grammaticae utriusque dialecti aramaeae.

J. Buxtorf Grammatic. chald. et syr. Basil. (1615) 1650.

And. Sennert Hypotyp. harm. ling. orient. chald. syr. et arab. Viteb. 1653.

J. H. Hottinger Grammat. 4 ling. hebr. chald. syr. et arab. Heidlbg. 1658.

Lud. de Dieu Grammatica ling. orientl. hebr. chald. et syriac. inter se collatarum. Frft. a. M. 1683.

Car. Schaaf Opus aramaeum comp. Grammaticam chald. syriac. etc. Lug. Bat. 1686.

J. P. Hartmann Hebr. Syr. Chald. et Sam. ling. instit. harm. Fcf. 1704.

Ign. Fessler Institut. linguar. orientl. hebr. chald. syr. et arab. 2 Tom. Vratisl. 1787. 89.

J. G. Hasse Prakt. Handb. d. Aram. od. Syr.-Chald.-Sam. Sprachen. Jena 1791.

J. Jahn aram. od. chald. und syr. Sprachlehre. Wien 1793.

J. S. Vater Handbuch der hebr. syr. chald. u. arab. Grammatik. Leipzig 1817.

W. Gesenius Ausf. grammat.-krit. Lehrgebäude der hebr. Sprache mit Vergleichung der verwandten Dialekte. Leipz. 1817. 2 Th.

And. Oberleitner Elementa aram. Vind. 1820.

B. Grammaticae chaldaicae.

Ch. Cellarii Chaldaismus s. Gram. nov. ling. chald. Ciz. 1685.

Hen. Opitii Chaldaismus targ.-talm.-rabb. Hebraismo harmon. Kil. 1696.

J. Altingi Synopsis institut. chaldaic. Halae 1768.

Dav. Michaelis Grammat. chald. Goett. 1771.

N. W. Schröder Instit. ad fund. chald. bibl. brevissime concinnata. edit. 2. Ulm. 1810.

Jul. Fürst Lehrgebäude der aram. Idiome. 1. Th. Formenlehre der chald. Grammatik. Leipz. 1835.

Georg Winer Grammat. des bibl. u. targ. Chaldaismus. Leipzig 1842.

C. Lexica chaldaica.

J. Buxtorfii Lexicon chaldaico-talmudico-rabbinicum. Basil. 1640.

H. Hottinger Etymologicum oriental. sive Lexicon harm. heptaglotton. Frcf. 1664.

Edm. Castelli Lexicon heptaglotton. Lond. 1669.

M. J. Landau Rabb. aram. deutsch. Wörterb. Prag 1819. 20. 3 Th. in 5 Bd.

H. Dessauer Gedrängtes vollst. aram. chald. deutsches Handwörterbuch. Erlang. 1838.

F. Nork Vollst. hebräisch-chaldäisches-rabb. Wörterbuch. Grimma 1842.

J. Levy Chald. Wörterbuch über die Targumim und einen grossen Theil d. rabb. Schriftthums. 2 B. Leipz. 1867—68.

Praeterea voces A. T. chaldaicas etiam continent Lexica hebraica; inter ea

J. Gesenii Lexicon manuale hebraicum et chaldaicum. Ed. 2. ab A. Hoffmann. Lipsiae 1847.

J. Fürst Hebräisches und chaldäisches Handwörterbuch über das A. T. 2 B. 2. Aufl. Leipzig 1861.

D. Grammaticae syriacae.

Widmanstadii Syriac. ling. prima elementa. Vienn. 1555. Ed. 2. Antw. 1572.

G. Amirae Gramm. syriaca, sive chald. Rom. 1596.

J. Michaelis Grammatica syr. Halis 1784.

J. G. Ch. Adleri Brevis ling. syr. institut. Alton. 1784.

W. Hezel Syrische Sprachlehre. Lemgo 1788.
Ol. G. Tychsen Elementale Syriacum. Rostochi 1793.
C. M. Agrelli Otiola syr. Lund. 1816.
P. Ewald Lehrbuch der syr. Sprache. Erlang. 1826.
And. Hoffmann Grammaticae Syriacae lib. III. Halae 1827.
F. Uhlemann Grammatik der Syrischen Sprache. 2. Aufl. Berlin 1857.
J. B. Wenig Schola syriaca. Oeniponte 1866.

E. Lexica syriaca.

Val. Schindler Lexicon pentaglott. Hanov. 1612. Lond. 1635. Frcf. 1695.
J. Ferrarii Nomenclator Syriacus. Romae 1622.
J. Buxtorf jun. Lexicon chald. et syriac. Basil. 1622.
A. Gutbirii Lexicon syriac. Hamb. 1667. (N. T.)
C. Schaaf Lexicon syr. concord. Lugd. 1708. (N. T.)
Ed. Castelli Lexicon syriac. ed. a J. D. Michaelis. Gotting. 1788. II Tom.
G. Bernstein Lexicon syriac. Chrestomatiae Kirschianae denuo editae accom. Lips. 1836. Ejusdem Lexicon syriac. Vol I. Fasc. I. Berol. 1857. fol.
A. Oberleitneri Glossarium syriaco-latinum chrestomathiae accomod. Viennae 1827.

VI. Divisio.

Cum dialecti chaldaica et syriaca in essentialibus grammaticae partibus conveniant, utraque in sequentibus coordinatim est exponenda et quidem in tribus partibus, quarum prima de utriusque dialecti elementis, de orationis partibus altera et ultima de syntaxi tractabit.

PARS PRIMA.

Elementa linguae et scripturae aramaicae.

I. CAPUT.

De lectione ac orthographia.

§. 1. De Consonantibus earumque figuris et nominibus.

Syrorum literae numero sunt XXII, quarum figurae pro loci, quem in vocibus obtinent diversitate nonnihil variant; aliae enim sunt initiales, quae soli sequenti, aliae medianae, quae utrimque, aliae finales, quae soli praecedenti, aliae denique absolutae, quae nulli annectuntur.

Nomen literarum syriacarum.	Figura lit. syriac.				Potestas.	Valor.	Lit. chaldaicae.	Nomen literarum chaldaicarum.
	Initialis.	Mediana.	Finalis.	Absoluta.				
Olaph ܐܳܠܰܦ	ܐ	ܐ	ܐ	ܐ	Spiritus lenis	1	א	אָלֶף Aleph
Beth ܒܶܝܬ	ܒ	ܒ	ܒ	ܒ	b, v	2	ב	בֵּית Beth
Gomal ܓܳܡܰܠ	ܓ	ܓ	ܓ	ܓ	g	3	ג	גִּימֶל Gimel
Dolath ܕܳܠܰܬ	ܕ	ܕ	ܕ	ܕ	d	4	ד	דָּלֶת Daleth
He ܗܶܐ	ܗ	ܗ	ܗ	ܗ	h	5	ה	הֵא He
Vau ܘܰܘ	ܘ	ܘ	ܘ	ܘ	v, w	6	ו	וָאו Vau
Zain ܙܰܝܢ	ܙ	ܙ	ܙ	ܙ	ζ (gr.) ç (gal.)	7	ז	זַיִן Zain

Nomen literarum syriacarum.	Figura lit. syriac. Initialis.	Media-na.	Finalis.	Absoluta.	Potestas.	Valor.	Lit. chaldaicae.	Nomen literarum chaldaicarum.
Cheth ܚܝܬ	ܚ	ܚ	ܚ	ܚ	ch, hh	8	ח	חֵית Chet
Teth ܛܝܬ	ܛ	ܛ	ܛ	ܛ	tt	9	ט	טֵית Teth
Jud ܝܘܕ	ܝ	ܝ	ܝ	ܝ	j	10	י	יוֹד Jod
Coph ܟܦ	ܟ	ܟ	ܟ	ܟ	k (ch)	20	ך כ	כַּף Kaph
Lomad ܠܡܕ	ܠ	ܠ	ܠ	ܠ	l	30	ל	לָמֶד Lamed
Mim ܡܝܡ	ܡ	ܡ	ܡ	ܡ	m	40	מ ם	מֵים Mem
Nun ܢܘܢ	ܢ	ܢ	ܢ	ܢ	n	50	נ ן	נוּן Nun
Semcath ܣܡܟܬ	ܣ	ܣ	ܣ	ܣ	s	60	ס	סָמֶך Samech
Ee ܥܐ	ܥ	ܥ	ܥ	ܥ	Gutturalis	70	ע	עַיִן Ain
Phe ܦܐ	ܦ	ܦ	ܦ	ܦ	p (ph, f)	80	פ ף	פֵּיא Fe
Zode ܨܕܐ	ܨ	ܨ	ܨ	ܨ	z, ts	90	צ ץ	צָדֵי Zade
Kuph ܩܘܦ	ܩ	ܩ	ܩ	ܩ	k	100	ק	קוֹף Koph
Risch ܪܝܫ	ܪ	ܪ	ܪ	ܪ	r	200	ר	רֵישׁ Resch
Schin ܫܝܢ	ܫ	ܫ	ܫ	ܫ	sch	300	ש	שִׁין Schin
Thau ܬܐܘ	ܬ	ܬ	ܬ	ܬ	t (th)	400	ת	תָּיו Thau.

Adnotationes.

1) Annexio singularum literarum fit addita lineola, qua nonnullae singulari forma immutantur; praeprimis in fine figuras mutant sequentes: ܦ, ܠ, ܡ, ܢ et ܠ.

2) Omnes Syrorum literae sequenti literae annectuntur praeter octo: ܐ, ܕ, ܗ, ܘ, ܙ, ܨ, ܪ et ܬ, quae cum praecedente tantum junguntur.

3) Olaph et Zain, Lomad et Ee literae finales simillimae magnitudine tantum figurae distinguuntur. Olaph cum Lo-

mad concurrens, si praecedit, inclinatur, ut: ܐܠܗܐ pro ܐܠܗܐ *Deus,* si vero sequitur, literam Lomad ad suam formam conformat, ut ܠܐ pro ܠܐ *non;* saepe Olaph Lomad finali innectitur, v. g. ܠܐ = לא *non.* Lomad in fine vocis duplicatum ita formatur, ut alterius literae pars toti priori annectatur, v. g. ܡܡܠܠ *dicens.*

4) Literis majusculis Syri non utuntur, non raro autem ad inscriptiones seu titulos librorum insigniendos scripturam Estrangelam usurpant.

§. 2. De Consonantium pronuntiatione ac divisione.

1) *Olaph* est spiritus lenis Graecorum i. e. levis aspiratio et nonnisi una cum vocali effertur. Inter duas vocales collocatum pronuntiatur sicut *j,* v. g. ܩܐܡ (kojem) *stans.*

2) *Zain* sonat *s* lenissimum linguae mucrone inter utramque dentium seriem interposito.

Cheth sicut *ch* gutture effertur, in nonnullis vero vocibus leniori modo ut *hh* pronunciabatur. Kuph lenius est quam Coph.

Ee e medio gutture pronuntiatur, quod fortiter comprimendum est trudendo ejus infernam partem contra supernam.

2) Dividuntur Consonantes A) ratione pronuntiationis in:

a) gutturales { ע, ח, ה, א, / ܥ, ܚ, ܗ, ܐ, } quibus litera ר, ܪ accedit.

b) labiales { ף, מ, ו, ב / ܦ, ܡ, ܘ, ܒ }

c) palatinas { ק, ך, י, ג / ܩ, ܟ, ܝ, ܓ }

d) dentales { ש, צ, ס, ז / ܫ, ܨ, ܣ, ܙ } et

e) linguales { ת, ן, ל, ט, ד / ܬ, ܢ, ܠ, ܛ, ܕ }

B) ratione firmitatis in: a) lenes seu infirmas (quiescibiles): ܘ, ܝ, ܐ; ו, י, א et b) fortes seu firmas, quae sunt ceterae omnes,

et C) ratione vocum formationis in: a) radicales et b) serviles.

Not. a. Syri pariter ac Hebraei antiquum literarum ordinem ab inventore, uti videtur, jam constitutum vetustateque sancitum retinuerunt.

Not. b. Cum Maronitae linguam arabicam literis scribunt syriacis, arabica vero lingua pluribus utatur literis quam syriaca, earum defectum e more Arabum puncto diacritico apposito supplere solent; v. g ض et ظ = ܨ̇ et ܛ̇.

§. 3. De Vocalibus.

1) Primis temporibus textus chaldaicus et syriacus erat scriptus sine vocalibus, nam difficultas, quae e textus vocalibus destituti lectione oritur, vix sentiebatur tempore, quo lingua erat vernacula; postquam vero temporis successu usus linguae aramaicae abiit in desuetudinem, a magistris textui vocales sunt appositae. Priusquam vocalium signa in textum chaldaicum sunt illata, consonantes quiescibiles vocalium instar sunt substitutae et dictae matres lectionis, quia procreabant lectionem textus chaldaici vocalibus destituti genuinam. Literae quiescibiles autem sunt: א pro vocali *a*, י pro *e* et *î* ac ו pro *o* et *u*; quamvis a tempore introductionis punctorum ad vocales designandas lectionis matres factae sint supervacuae, tamen magnam partem sunt retentae in codicibus manuscriptis et libris typis editis, v. g. קְרִיבוֹ חָוּכְמָא. Rarissime Kamez chatuph in vocibus chaldaicis occurrit.

Not. a. In inscriptionibus Carpentoractensi et Palmyrenis vocales quiescibilibus tantum literis notantur.

Not. b. In textu non punctato saepe י vel ו duplicatum poni-

tur, ut indicetur aut mobilitas hujus literae, v. g. מצותא i. e. מְצְוָתָא, aut duplicatio ejusdem, v. g. חייבין i. e. חַיָּבִין.

2) In textu **syriaco** matres lectionis non inveniuntur, quia simplicissima vocalium significatio fuit illa antiquorum Syrorum consuetudo, puncto consonantibus superposito vocales *a, o* et *u* breves, et literis subscripto *e, i* et *u* longas indicandi, quo puncto tamen in ambiguis tantum vocibus sunt usi, v. g. ܗ݁ܘ (hau) *ille*, ܗ݂ܘ (hu) *ipse*. A quo, quando et quo loco primus illius puncti diacritici usus institutus fuerit, non constat, verosimiliter saeculo quarto in schola Edessena introductus esse videtur, cum jam Ephraemus de eo loquitur; initio parcissime, serius saepius est adhibitum.

3) Cum vero punctum diacriticum multum obscuritatis adhuc relinqueret, **Jacobus Edessenus** († 698 p. Ch.) pronuntiationis accuratioris procreandae causa puncto hoc diacritico geminando varioque modo ponendo septem vocalium signa introduxit, quorum quinque tantum fuerunt recepta. Haec perutilis Jacobi inventio non statim communem adepta est auctoritatem, nam **Theophilus Edessenus** († 792 p. Ch.) Homerum syriace vertens quinque vocales graecas figuram earum nonnihil mutando recepit; propter Syris propriam scribendi rationem literae graecae unciales ***A, E, H, O, Y*** in textu syriaco apparent inversae. Vocalium signa sunt ergo duplicis generis: **syriaca** (Jacobi) et **graeca** (Theophili).

Figura. Syriaca.	Figura. Graeca.	Nomen.	Sonus.
ـܲ vel ـ݀	ـܰ = ـܱ	Petocho (ܦܬܳܚܳܐ *apertio*)	= *a*
ـܸ vel ـ݂	ـܷ = ـܶ	Rebozo (ܪܒܳܨܳܐ *depressio*)	= *e*
ـ݂ vel ـ݂ .	ـܻ = ـܺ	Chebozo (ܚܒܳܨܳܐ *adstrictio*)	= *i*
ـܵ vel ـ݁	ـܳ	Sekofo (ܙܩܳܦܳܐ *elatio*)	= *o*
ܘ݂ vel ܘ݁ vel ܘ݁	ܘܽ (ـܽ)	Ezozo (ܥܨܳܨܳܐ *oppressio*)	= *u*.

Quemadmodum consonantes, ita et vocales in dialecto chaldaica eaedem sunt, quibus lingua hebraica utitur, eaeque aut longae aut breves.

Vocales longae:	Vocales breves:
ָ = *â* Kamez	ַ = *ă* Pathach
יֵ et ֵ = *ê* Zere	ֶ = *ĕ* vel *ae* Segol
יִ et ִ = *i* Chirek magnum	ִ = *ĭ* Chirek parvum
וֹ et ֹ = *ô* Cholem	ָ = *ŏ* Kamez-chatuph
וּ = *û* Schurek.	ֻ = *ŭ* Kibbuz.

Adnotanda.

1) Nomina vocalium a forma organorum, quibus proferuntur, repetuntur, sic v. g. ܦܬܚܐ a ܦܬܚ *aperuit*, quia vocalis *a* aperto ore profertur; ܪܒܨܐ *depressio oris*, quia *e* aliquatenus presse pronuntiatur etc. Vocales ipsae nominantur ܙܘ̈ܥܐ *motus*, quia consonantes per eas moventur, seu ܢܓ̈ܡܐ *soni*, quia per se ipsas sonant; consonanti annexae semper post eam pronuntiantur.

2) ܼ et ܿ e lege constante consonantibus superscribuntur, reliqua signa graeca utrumque locum occupare possunt; ceterum utraque figura tum syriaca tum graeca saepissime miscetur, ita ut una vocis syllaba hanc, altera illam habeat annexam, puncta autem syriaca nunquam situm fixum mutant.

3) Vocalis Ezozo nunquam sine matre lectionis (ܘ) scribitur exceptis ܟܠ *omnis* et ܡܛܠ *propter*. Sekofo saepe cum puncto diacritico literae ܪ coalescit, v. g. ܢܘܪܐ pro ܢܘܪܐ *ignis*.

4) Literae quiescibiles seu semivocales sunt א, ו et י; ܐ, ܘ et ܝ; quiescit autem Olaph in Petocho et Sekofo, v. g. ܐܠܗܐ *Deus*, imo et in reliquis vocalibus, ut: ܡܐܡܪ *dicere*, ܦܐܪܐ *fructus*, ܐܘܪܚܐ *via*. Vau quiescit tantum in Sekofo praeprimis in vocibus exoticis, v. g. ܗܪܘܕܣ *Herodes*, et in Ezozo, v. g. ܩܘܡ *surge*, imo in vocibus graecis in Petocho, v. g. ܐܪܟܘܣ ἀρχαῖς, et in Rebozo, ut: ܐܬܝܢܘܣ 'Αθήναις; Jud non-

nisi in Chebozo, v. g. ܥܰܝܢܳܐ *oculus* et in Rebozo, v. g. ܕܶܝܢ *autem*. In dialecto chaldaica א quiescit in *a-e*, י in *e-i* et ו in *o-u*.

5) Si vocalis scripta est cum litera homogenea quiescente, plene scripta nominatur, secus defective scripta. Plurimae voces graecae, quae in dialectum syriacam sunt translatae, plene scriptae apparent, v. g. ܛܰܓܡܳܐ τάγμα.

6) Si litera quiescibilis sequitur vocalem heterogeneam, diphtongescit; hinc sequentes diphtongi enascuntur:

a) ܘ praecedente ܰ = *au* ab initio et in medio vocis, v. g. ܡܰܘܬܳܐ (mauto) *mors* = chald. ־ָו vel ־ַו.

b) ܘ praecedente ܶ = *eu* vel etiam interveniente Jud = ܶܝܘ, v. g. ܩܫܶܐ ܗܘ (k'scheu) *durus ille*, ܐܶܫܬܶܝܘܗܝ (eschteu) *bibam illud* = chald ־ֵו et ־ֶו.

c) ܝ praecedente ܰ = *ai*, v. g. ܒܰܝܬܳܐ (baito) *domus* = chald. ־ַי.

d) ܝ praecedente ܳ = *oi* in medio et fine dictionis = chald. ־ֹי, v. g. ܩܰܕܡܳܝ (kadmoi) *primus*.

e) ܘ ante Jud = *ui*, v. g. ܐܰܒܽܘܗܝ (abui) *pater ejus* = chald. ־וּי.

§. 4. De syllabis et signis orthographicis.

1) E copulatione consonantium et vocalium enascuntur syllabae, quae sunt aut apertae, si desinunt in vocalem, aut clausae, si consonante terminantur. In media voce consonans, quae syllabam claudit, recipit in Chaldaico Schwa quiescens seu mutum, quod sine sono est, in fine vocis signum hoc consonae vacuae non inscribitur, nisi ך finali, v. g. מַלְךְ et literae ת, si litera vacua jam praecedit, ut: אַנְתְּ *tu*. Ceterum sermo chaldaicus omnia signa orthographica cum hebraico habet communia, de quibus confer W. Gesenii Hebräische Grammatik herg. v. Rödiger. Leipzig 1857. 18. Aufl. § 10 seq.

2) Quaelibet syllaba in linguis semiticis ab una Consonante incipit, quae si est vacua, requirit in lingua hebraea et chaldaica vocalem brevissimam i. e. **Schwa simplex** seu **mobile**, quod signum Syri, ut ajunt grammatici, in re quidem agnoscunt, cujus figura autem carent, v. g. קְטַל = ܩܛܰܠ. Sonus, quo Schwa mobile pronunciatur, fluctuat inter omnes vocalium sonos, plerumque subsequentibus vocalibus accomodatur, ita ut mox ut *a*, mox ut *o*, saepius ut *e* sonet. Similiter Schwa compositum Syri non agnoscunt.

Not. Ubi duae consonantes ab initio syllabae vacuae concurrunt, prior accipit vocalem in dialecto syriaca plerumque ܰ, vel ܶ, ܳ et ܘܳ, prout Hebraei et Chaldaei, qui, ubi duo Schwa ab initio syllabae concurrunt, prius resolvunt in vocalem brevem, v. g. לִקְטַל pro לְקְטַל, ܒܰܫܡܰܝܳܐ pro ܒܫܡܰܝܳܐ *in coelis*, imo et in media voce, v. g.: ܬܶܫܒܽܘܚܬܳܐ pro ܬܫܒܽܘܚܬܳܐ *laus*.

3) Syri geminationem literarum quidem norunt, nota tamen literarum geminandarum (Dagesch forti) carent. In sermone vulgari, non autem in elegantiori, geminatio locum habet et est aut compensativa, v. g. ܐܶܦܽܘܩ (eppuk) pro ܐܶܢܦܽܘܩ (enpuk) *exibo*, aut characteristica, ut in forma Paël et Ethpaal, v. g. ܦܰܩܶܕ (pakked) *praecepit*.

Nonnunquam literam geminandam bis scribunt, v. g. ܥܰܡܡܶܐ = עַמִּים *gentes*, praeprimis in vocibus exoticis, v. g. ܝܽܘܚܰܢܢܳܢ *Joannis*, aut Dagesch forte Chaldaeorum litera inserta compensant, ut: ܡܰܢܣܶܒ = מַסֵּב.

4) Cum vocalium signis cohaerent reliquae **notae orthographicae**, quae partim illis sunt antiquiores; sunt autem:

a) Puncta **Rucoch** (ܪܽܘܟܳܟ *emollitio*) et **Kuschoi** (ܩܽܘܫܳܝ *induratio*), quae literis aspiratis ܒ, ܓ, ܕ, ܟ, ܦ, ܬ in codicibus manuscriptis plerumque rubro colore sunt apposita. Punctum infra illas literas positum (Rucoch) eas lenius sive cum aspiratione, super easdem positum (Kuschoi) eas durius et sine aspiratione legendas esse indicat. Hinc Ku-

schoi correspondet Dagesch leni Hebraeorum et Chaldaeorum imposito iisdem literis aspiratis: ת, פ, כ, ד, ג, ב, quo munitae tenues evadunt, v. g. ܟܬܳܒܳܟ݂ Ketoboch) *liber tuus.* Quando fieri debeat aspiratio, quando non, ex analogia dialecti chaldaicae facile explicatur.

Not. In multis illis vocibus e graeca aliisque linguis receptis literae aspiratae eodem modo pronuntiari solent, quo in illa lingua, a qua sunt desumtae, v. g.: ܟ݂ܠܰܡܽܘܣ χλαμύς (chlamys).

b) Ribui (ܪܺܒܽܘܝܳܐ a ܪܶܒܽܘ *myrias, numerus ingens* seu *pluralitas*) nominamus duo puncta horizontalia super vocem posita, quae pluralem nominum et verborum in textu vocalibus destituto a singulari distinguunt, quod signum adhuc in textu punctato usitatum est, v. g. ܡܠܟ̈ܐ = ܡܰܠܟܶ̈ܐ *reges* in oppositionem ܡܠܟܐ = ܡܰܠܟܳܐ *rex.* Ubi e literis ipsis aut terminatione pluralis agnoscitur, hoc signum non adpingitur; nomina autem collective posita, quae aliquis facile vocalibus deficientibus pro singulari habuerit, his punctis notantur, v. g. ܥܢܐ *ovis,* ܥܢ̈ܐ *grex ovium.*

Not. a. Si voci tali inest litera ܪ, punctum hujus cum uno e duobus Ribui punctis coalescit, v. g. ܪ̈ܓܠܐ *pedes*; contrahitur signum hoc etiam cum Petocho punctis expresso, v. g. ܫܶܬܶ̈ܐܣܰܘܗ݈ܝ *fundamenta ejus.*

Not. b. Quoties numeralia cum suffixis junguntur, hoc signo induuntur, v. g. ܬܠܳܬܰ̈ܝܟܽܘܢ *vos tres,* similiter et particulae multae, quae pluralia recipiunt suffixa, ut: ܚܕܳܪ̈ܰܝܟ *circa te.*

c) α) Marhetono ܡܰܪܗܛܳܢܳܐ *(currere faciens* a ܪܗܶܛ *currere)* est linea superna literam schevandam ante literam vacuam indicans, v. g. ܡܰܠܟܬܳܐ (malkto) *regina,* literam ergo hoc signo munitam cursu quodam et velociter legendam esse docet. Marhetono respondet omnino τῷ Schwa Hebraeorum eo tamen discrimine, ut in certis tantum exemplis usurpetur.

β) Mehagjono ܡܗܰܓܝܳܢܳܐ *(coagmentator* a ܗܰܓܺܝ *coagmentavit, connexit)* est linea inferna literam vacuam cum vocali plerumque *e,* rarius *a* efferendam esse docens, ut: ܕܶܚܠܬܳܐ (dechel-

to) *timor*; conjunguntur ergo hoc signo literae, quae ad alias syllabas pertinent, in unam novam et peculiarem.

Not. Utrumque signum nobis superfluum et propterea in libris raro adhibitum ad mensuram poëmatum firmandam inventum esse, dein vero ex poësi in orationem solutam manasse videtur.

d) Lineola seu virga occultans est linea transversa infra literam posita, quae indicat, hanc literam non esse pronuntiandam, ut ܐܢܐ (no) *ego*, ܒܪܬ (bat) *filia*; eas enim literas, quâe scribendo exprimuntur, iu pronuntiatione autem prorsus negliguntur, occultari grammatici dicunt.

Not. Linea occultans distinguenda est a signo Mehagjono, cum utriusque lineae vis prorsus sit diversa et linea occultans in certis tantum vocibus adhibeatur.

Occultantur autem literae ܐ et ܗ, et quidem:

α) ܐ initiale in multis vocibus, v. g. ܐܚܝܢܐ *cognatus*, ܐܚܪܢܐ *alius*, ܐܢܫ *homo* etc. earumque derivatis, ut: ܐܚܪܝܐ *ultimus*; in pronomine ܐܢܐ *ego*, quoties verbi substantivi loco ponitur, dein in nominibus graecis, quae assumunt ab initio Olaph, quod, quamvis linea occultans non subjiciatur, occultatur, cum vocalem non accipiat, ut: ܐܣܛܘܟܣܐ (stukso) στοιχεῖα.

β) ܗ in pronominibus ܗܘ et ܗܝ aut pro verbo substantivo aut pleonastice positis, quae vocalem suam ad praecedentem vocem vocali in fine destitutam remittunt, v. g. ܠܝܬ ܗܘ (laitu) *non est*; nonnunquam et vocalis pronominis in fine vocis praecedentis ponitur, ut: ܒܣܪܝ ܗܘ (besr'ju) *caro mea est*.

Si vero vox praecedens vocali in fine est instructa, literae ܘ et ܝ pronominum vocali sua abjecta cum vocali praecedentis syllabae dipthongescunt, v. g. ܩܫܐ ܗܘ (k'scheu) *durum est*, ܗܕܐ ܗܝ (hodoi) *haec est*, ita tamen, ut Sekofo finale praecedentis vocis ante ܗܘ in Petocho mutetur, v. g. ܐܢܐ ܗܘ (enau) *ego sum* pro ܐܢܐ ܗܘ, similiter ܡܠܟܐ ܗܘ pro ܡܠܟܐ ܗܘ; hinc saepe voces tales prorsus in unam conjunguntur, ut: ܗܢܘ (honau) *hic est* pro ܗܢܐ ܗܘ, quod et obtinet apud Chaldaeos, ut: מַנּוּ pro מַן הוּא *quis est?* Occultatur porro *He* in pronomine ejus-

dem personae masculin. tum nominis, tum verbi suffixo, v. g. ܐܒܘܗܝ (abui) *pater ejus*; ܩܪܝܗܝ (kroi) *vocavit illum*; in verbo auxiliari ܗܘܐ *fuit*, quando cum altero verbo est conjunctum, v. g. ܩܛܠ ܗܘܐ (kotel vo) *occidebat* et in verbo ܝܗܒ (jab) *dedit*, denique in nominibus propriis aliunde receptis *He* pro spiritu aspero positum occultatur, v. g. ܪܗܘܡܐ Ῥώμη, ܝܗܘܕܝܐ *Judaei.*

γ) Occultantur et reliquae literae, quae bis scribuntur ad derivationem orthographicam indicandam et quidem in nominibus mediae radicalis geminatae prior illarum occultatur, ut: ܡܡܠܠܐ (mamlo) *loquela*, ܓܠܠܐ̈ *undae*, ܝܡܡܐ̈ *maria*, ܡܢܢܐ (mano) *manna* et aliis; denique

δ) quae in Hebraico assimilationem subeunt literae, easdem in syriaco saepe occultatas invenimus, et quidem:

1) *Lomad* verbi ܐܙܠ *abiit*, quando vocalem suam in radicalem praecedentem vacuam remittit, v. g.: ܐܙܠܬ pro ܐܙܠܬ. Si vero significat *prodesse* occultationem non admittit.

2) Litera *Nun* in pronom. 2. pers. ܐܢܬ, ܐܢܬܝ *tu*, ܐܢܬܘܢ, ܐܢܬܝܢ *vos* et in multis aliis nominibus, v. g. ܡܕܝܢܬܐ *urbs*, ܐܢܬܬܐ *mulier*, ܣܦܝܢܬܐ *navis*, ܫܢܬܐ *annus* etc.

3) *Risch* in voce ܒܪܬܐ *filia* et in imperativo ܪܗܛ pro ܪܗܛ *curre.*

4) Litera *Chet* in pronom. ܚܢܢ *nos*, si praesenti formando adhibetur, v. g. ܩܪܝܢܢ ܚܢܢ (korennan) *nos vocamus.*

e. Linea diacritica est linea superna et transversa, quae

α) tanquam compendium scriptionis usurpatur, ut ܘܫܪ pro ܘܫܪܟܐ *et cetera*, ܩܕ pro ܩܕܝܫܐ *sancti*, et literis numeros significantibus imponitur, ut: ܒܫܢܬ ܐܘܣܛ *anno* 1869.

β) Haec linea sub ܠ ante ܗ duriorem eam literam mollius et cum eadem lenitate uti Olaph efferendam indicat, ut ܐܬܗܕ (ehad) *recordatus est.*

γ) Denique mediae radicali subjecta verborum imperativum passivum ab infinitivo et praeterito discernit, v. g. ܐܬܩܛܠ (etkatl) *interficiaris.*

§. 5. De Numerorum signis.

1. Numeros Syri raro numeralibus, sed plerumque literis indicare solent linea diacritica munitis. Primis alphabeti literis inde ab ܐ usque ad ܛ *unitates*, novem dein sequentibus a ܝ usque ad ܨ *decades* et reliquis *centurias* notant, ceteros numeros harum additione supplent, v. g. ܬܡܕ = 444.

Ad numerum 500 et ultra notandum Syri adhibent literas puncto munitas easdem: ܢ̇ = 500, ܣ̇ = 600, ܥ̇ = 700, ܦ̇ = 800 et ܨ̣ = 900. *Millia* vero exprimunt per lineolam a sinistra dextram versus obliquam et subjectam, quae quamcunque literam ornat, ad millenariam profert potentiam, v. g. ܐ͵ = 1000, ܕ͵ = 4000, ܛ͵ = 9000.

Eadem lineola horizontalis inferna *myriades* exprimit i. e. quemvis numerum literâ significatum cum decies mille multiplicandum innuens, v. g. ܐ̠ = 10·000, ܒ̠ = 20·000, ܩ̠ = 1·000·000.

Numeros *fractos* ita scribunt, ut literae numerali imponant lineolam obliquam a sinistra ad dextram ductam, v. g.: ܒ́ = 1|2, ܓ́ = 1|3.

2) Antiqui Aramaei Phoenicum instar ad numeros significandos Palmyrenis inscriptionibus testantibus etiam signa adhibuerunt peculiaria, quae sunt:

I = 1; II = 2; III = 3; IIII = 4;
Y = 5; Ↄ = 10; Ʒ = 20

reliquos numeros his signis conjunctis exprimunt, ut: IY = 6; IↃ = 11; IIↃ = 22 etc. ↃI = 100; ↃY = 500; ↃↃI = 1000.

3) In Masora literae chaldaicae similiter ad numeros significandos adhibentur, et quidem א usque ט *unitates*, י usque צ *decades*, ק usque ת 100 — 400 designant; reliqui *centenarii* aut per finales, ut: ך = 500, ם = 600, ן = 700, ף = 800, ץ = 900 aut per compositas literas תק, תר, תש, תת, תתק

exprimuntur; *millia* eadem ratione, qua Syri componunt Chaldaei; hinc: א"ך = 1500.

§. 6. De Tono.

1) Tonus in dialecto chaldaica secundum analogiam linguae hebraicae residet in ultima syllaba; in penultima tantum figunt tonum: a) in formis segolatis, ut: מֶלֶךְ, טְעֵם, עַיִן, אֲמֶרֶת etc. b) in terminatione pluralis (et dualis) in יִן; c) in formis verbalibus in תָּ (תָּא, תָּה) et נָא desinentibus, ut: קְטַלְנָא קְטַלְתָּא, in 3. pers. plur. praet. uti: קְטַלוּ et in personis imperativi in וּ et ־ִי, v. g. קְטֻלוּ et קְטֻלִי, d) denique in suffixis ־ַנִי, ־ָהָא; ־ָנָא, וֹהִי, בִּי et הִי, v. g. מִינוֹהִי, בָּרְכֵהִי.

2) Syri e contrario tonum figunt in penultima, v. g. ܡܰܠܟܳܐ (máleo); ultima autem syllaba acuitur in vocibus, quae desinunt in consonantem vacuam (non quiescentem), v. g. ܡܰܠܟܰܝ (malkaí); praecipue terminationes ܝܢ, ܘܢ, ܝܢ, ܘܗܝ et ܘܬ vel apocopata in ܘ et ܝ (abjecto ܢ finali) desinentia tonum sibi vindicant, v. g. ܡܰܠܟܺܝܢ (malkín), ܡܰܠܟܽܘܬ (malkút) aut ܡܰܠܟܽܘ (malkú) *regnum*.

Not. In vocibus exoticis, praecipue graecis, si ultima aut penultima tonum habebat, apud Syros in eadem syllaba remanet, v. g.: ܒܰܣܺܝܠܺܝܘܳܣ βασιλεῖος (basilíos); si vero Graeci antepenultimam acuebant, Syri penultimae dare solebant tonum, v. g. ܐܶܘܰܢܓܶܠܺܝܘܢ εὐαγγέλιον (evangelíon).

§. 7. De distinctionis signis.

Magna est apud Syros in distinctionis signis varietas; sunt autem quatuor primaria:

a) (:) nostro commati simillimum in protasis membris sejungendis adhibetur.

b) (.) claudit protasin et etiam vim interrogationis signi habet.

c) (.) sejungit membra apodosis et longiorem interrogationem claudit.

d) (·) claudit periodum.

Maximum interpunctionis signum est (⁘) aut (: :). Inveniuntur etiam ÷ (obelus), ⁜ (asteriscus), ÷ (lemniscus) et ⁚ (hypolemniscus).

II. CAPUT.

De Consonantium et Vocalium permutationibus.

§. 8. De Consonantium mutationibus.

Omnes mutationes, quibus consonantes subjiciuntur, ad supremam euphoniae legem reducuntur, hinc consonantes transponuntur, assimilantur, abjiciuntur etc. ad gratam pronuntiationem seu euphoniam procreandam. Sunt autem sequentes mutationes notandae:

A. Permutatio consonantium.

In omnibus linguis semiticis consonantes sono seu organo similes et cognatae permutantur, v. g. pro Hebraeo צוּר *petra* dicitur טוּר et ܛܘܪܐ; hinc צ ܨ saepe mutatur in ט ܛ, ז ܙ in ד ܕ, et שׁ ܫ in ת ܬ, v. g. pro שֶׁלֶג heb. dicitur תְּלַג ܬܠܓܐ *nix*; א permutatur cum י, v. g. מֵיבַר pro מֵאבַר, quae permutatio praecipue Lexica respicit.

B. Transpositio consonantium.

Transponuntur consonantes (*Metathesis*), si altera propter debilitatem (liquiditatem) locum suum obtinere nequit, v. g. תְּרַע pro תְּעַר, קָרַץ pro קָצַר; [illegible] pro [illegible]; frequentissima est literae ת ܬ praeformativae syllabae passivae אִת ܐܬ transpositio cum sibilantibus שׁ, צ, ס, ז et ܫ, ܨ, ܣ, ܙ, v. g. אִשְׁתַּמַּע, ܐܫܬܡܥ, translocatione autem facta ת, ܬ post צ, ܨ transit in ט ܛ, post ז ܙ in ד ܕ. (cf. §. 23. 1, c.)

C. Abjectio consonantium.

Consonantes quaedam in scribendo excidunt, quin suppleantur, praeprimis quiescibiles et liquidae, quae consonantium abjectio ab initio vocis literis vacuis plerumque accidit (*Aphaeresis*), similiter in media voce, si alia praecedit vacua (*Syncope, Elisis*) et rarius in fine vocis (*Apocope*).

1. Abjiciuntur ab initio vocis:

a) א ܐ, v. g. חַד, ܚܰܕ pro אֶחָד, ܐܰܚܰܕ, נָשׁ, ܢܳܫ pro אֱנָשׁ, ܐ݈ܢܳܫ.

b) ܝ et ܢ, uti in imperativo, v. g. דַע pro יְדַע, סַק pro נְסַק, ܦܶܠ pro ܢܦܶܠ, ܗܰܒ pro ܝܗܰܒ.

2) Abjiciuntur in media voce eaedem literae et similes vocali destitutae; litera praecedens, si est vacua, accipit vocalem literae elisae, v. g. אֵכֹל ܐܶܟ݂ܘܽܠ pro אֶאכֹל et ܐܶܐܟ݂ܘܽܠ, אִתְגַּר pro אִתְאַגַּר, ܢܶܬ݂ܠܶܦ pro ܢܶܬ݂ܐܠܶܦ, similiter ה in מַנּוּ pro מַנְהוּ; porro liquidae Lomad, Mim, Nun et Risch, v. g. ܓܽܦܬܳܐ pro ܓܽܦܢܬܳܐ *vitis*, ܚܰܨܳܐ pro ܚܰܢܨܳܐ *lumbus*, אֶלָּא pro אִן לָא, אִלּוּ pro אִן לוּ, ܡܕܶܡܳܐ (ex ܡܶܕܶܡ ܡܳܐ); nonnunquam et Thau, v. g. שַׁבָּא pro שַׁבְּתָא, ܫܰܬܳܐ pro ܫܰܬܬܳܐ; rarius ע, uti עֲטַלֵּף pro עֲטַל עֵף.

3. In fine abjiciuntur:

Thau femininorum, v. g. מַלְכוּ ܡܰܠܟܘܽ pro מַלְכוּת ܡܰܠܟܘܽܬ; in Targumim בֵּי (ܒܰܝ) pro בֵּית (ܒܰܝܬܳܐ); ן in יִמְטוּ pro יִמְטוּן, כּוּ pro כּוּן, אִי pro אִין; ם in קָאֵי pro קָאֵם, תֵּיקוּ pro תֵּיקוּם, nonnunquam ע et ה, v. g. שֶׁב pro שְׁבַע; ב in תּוּ pro תּוּב; ר in אֲמַר, v. g. אֵימָא pro אֵימַר, ף in יוֹסֵי pro יוֹסֵף etc.

D. Adjectio consonantium.

Fieri solet, ut euphoniae et facilitatis causa in vocibus formandis consonantes ab initio et in fine apponantur aut mediae voci inserantur; praeprimis Olaph cum reliquis quiescibilibus ac He et Nun rei huic inserviunt.

1) Additio ab initio vocis literae Olaph (*Prosthesis*) fieri solet: a) in illis vocabulis, quae a duabus consonantibus in-

cipiunt, v. g. אַטְרַף = טְרַף, אַחְמַר pro חֲמַר, שְׁתָא et אִשְׁתֵּי, ܐܶܫܬܺܝ pro ܫܬܺܝ, ܐܶܡܫܰܚ pro ܡܫܰܚ; b) praeprimis in vocibus exoticis, quodsi sibilans cum quadam alia consonante conjunctim primam syllabam constituat, v. g. אַכְסְן ܐܟܣܢܳܝܳܐ = ξένος, אַקְסִיל = ξυλόν, ܐܶܣܦܘܓܳܐ σπόγγια etc. Occurrunt tamen et exempla, in quibus Olaph prostheticum non additur, v. g. סַפּוּקְלָטוֹר *speculator*, ܣܛܶܦܰܢܳܘܣ Στέφανος; c) imo et aliis vocibus, uti: אֲדוֹרָה δῶρα, אִלְפָּס λοπάς, ܐܺܝܕܳܐ *manus*, ܐܶܝܩܳܐ = εἰκῆ, אִיטַלְיָא ܐܺܝܛܰܠܝܰܐ ᾽Ιταλία.

Not. Rarius ה et ע prosthetice accedunt, v. g. חַלְטְתָא = ܟܠܬܳܐ, עֲדַק pro דַּק.

2) Literarum in media voce insertio haud raro accidit (*Epenthesis*), praeprimis litera Nun in compensationem sigui Dagesch fortis inseritur, v. g. יִנְדַע pro יִדַּע, saepius in suffixis, v. g. אַנְתְּ, אַנְתּוּן et in vocibus graecis, v. g. אַנְפִּילוֹן = πυλών. — In dialecto syriaca tale Nun epentheticum occultatur, v. g. ܐܰܢ̱ܬ, ܐܰܢ̱ܬܽܘܢ ܐܰܢ̱ܬܶܝܢ, ܣܘܢܗܕܘܣ σύνοδος; similiter in vocabulis graecis post literam ρ pro spiritu aspero litera He inseritur, v. g. פַּרְהֶסְיָא παῤῥησία, סַנְהֶדְרִין συνέδριον, ܪܗܘܡܝ = ῾Ρώμη, ܪܗܘܕܘܣ = ῾Ρόδος; imo post ܝ, v. g. ܐܶܘܰܢܓܶܠܝܳܘܢ εὐαγγέλιον et ad αι exprimendum, e. g. ܬܰܕܰܝܗܳܘܣ Θαδδαῖος; nonnunquam et liquidae ל et ר inseruntur, ut: כָּרְסְא pro כִּסֵּא = ܟܽܘܪܣܝܳܐ *thronus*, nec non ܐ post praeformativa futuri, ut ܬܺܐܚܶܐ *vives* a ܚܝܳܐ.

3. Tandem et in fine vocum literae adjunguntur (*Paragoge*), praeprimis litera Nun in 1. et 3. persona praeteriti, v. g. קְטַלוּן = ܩܛܰܠܘܢ, ܩܛܰܠܶܝܢ, קְטַלְנָן = ܩܛܰܠܢܰܢ imo et futuri, quando ultima syllaba desinit in vocalem, v. g. תִּקְטְלִין = ܬܶܩܛܠܘܢ pro תִּקְטְלִי; rarius tale Nun apparet in imperativo, v. g. ܚܙܰܘܢ = חֲמוֹן *videte*, קְרוֹן *clamate*. Raro aliis in vocibus Nun paragogicum additur, ut: חֶלְבּוֹן *Aleppo*, פַּרְעוֹן = ܦܶܪܥܽܘܢ pro heb. פַּרְעֹה; ܫܠܶܝܡܘܢ = heb. שְׁלֹמֹה. Similiter litera Jud paragogice accedit ad 2. et 3. pers. fem. futuri, uti: ܬܶܩܛܠܺܝܢ.

E. De literis gutturalibus.

1) Literae gutturales א, ה, ח, ע = ܐ, ܗ, ܚ, ܥ, quibus et litera ר, ܪ adnumeratur, amant vocalem *a*, cum harum pronuntiatio e gutture jam naturâ suâ effert hanc vocalem; proclivitas illarum literarum ad vocalem *a* imprimis in fine vocum cernitur, v. g. אֲמַר, שְׁמַע, ܦܠܚ, ܥܡܪ etc.

2) Praeterea in dialecto chaldaica his literis eaedem regulae sunt applicandae, quae valent in lingua hebraea, uti: compensatio signi Dagesch fortis, quod gutturàlia non ferunt, prolongatione vocalis praecedentis, v. g. בָּרֵךְ; usus Pathach furtivi, v. g. שְׁבִיחַ, רוּחַ, et Schwa compositi, v. g. יַעֲבֵד, אֱזַל.[1])

§. 9. De literarum infirmarum mutationibus.

Literae א, ו, י, ܐ, ܘ, ܝ uti apud Hebraeos et Arabes, ita etiam apud Aramaeos consonarum et vocalium vices gerunt, hinc jure semivocales appellantur. Ubi talis litera consonans est, mobilis, ubi vero vocalis vicem gerit, quiescens seu quiescibilis nominatur; quia dein literae hae non semper figuram suam retinent sed variis mutationibus sunt obnoxiae, in oppositionem consonarum firmarum eis nomen infirmarum est impositum. Nonnunquam enim literae hae praecedentis vocalis sonum induunt et quasi vocalescunt seu quiescunt, aut a vocali proxime praecedente vel a consonante conjuncta influxum patiuntur, ita ut in aliam literam infirmam vocali praecedenti homogeneam aut consonanti annexae respondentem convertantur, aut plane abjiciantur; hinc regulae, quibus omnes literarum infirmarum proprietates innituntur, triplicis sunt generis: A. Quietis, B. Conversionis et C. Abjectionis.

---

1) Cf. W. Gesenius, Hebräische Grammatik. l. c. §. 22.

§. 10. De regulis Quietis literarum infirmarum.

I. Regula Quietis: Literae infirmae ad quietem rediguntur, si vocalis, in qua possunt quiescere, aut jam praecedit, aut e litera infirma in proxime praecedentem literam vacuam est praemissa, v. g. in יֵאכֻל = ܢܐܟܘܠ (litera א quiescit in Zere et ܘ in Rebozo); similiter ܡܐܟܘܠ = מֵיכַל vel מֵאכַל, אֲקִים pro אֲקְיִם, ܐܩܝܡ pro ܐܩܝܡ, ܩܘܡܟܘܢ pro ܩܘܡܟܘܢ.

Not. a. In quibusnam vocalibus literae infirmae quiescere possint, supra §. 3. Adnot. 4. jam dictum est.

Not. b. In dialecto syriaca Jud ab initio vocis positum quiescit in sua vocali homogenea, v. g. ܝܠܕ (iled non jiled). Syri et Olaph, quod ex analogia proprie esset vacuum, ab initio vocum quiescere jubent atque vocalis tantum sono efferunt, quin et hujus vocalis signum appingunt, v. g. ܐܡܪ (emar) pro chald. אֲמַר, ܐܠܗܐ (aloho) pro אֱלָהּ.

II. Regula Quietis. Si praecedit vocalis heterogenea literam quamdam infirmam, ista vocalis assimilatur, subsequenti literae infirmae, ut haec in vocali assimilata quiescat; hinc dicitur אוֹסִיפַת pro אֲוסִפַת. In dialecto autem syriaca in tali casu vocalis non assimilatur; dicitur enim ܐܘܣܦ non ܐܘܣܦ *auxit*.

Not. a. A quiete literarum infirmarum distingui debet earum otium; otiantur seu plane non pronunciantur literae infirmae, si post literam vacuam aut aliam quiescentem efferri nequeunt orthographiae autem et etymologiae gratia scribuntur; hoc otium rarissime in dialecto chaldaica, saepius in syriaca occurrit. Otiatur autem

a) Olaph in pronominibus ܐܢܬܘܢ et ܐܢܬܝܢ participio praesentis formandi causa additis, v. g. ܩܛܠܝܢ ܐܢܬܘܢ (kotlitun) ultimo vocis praecedentis Nun non audito; similiter in ܡܐܐ (mo) *centum*, ܣܓܝܐܐ *multus*, אַמְטִיאוּ *obtulerunt*.

b) Vau in terminatione verborum vocali nulla praecedente, ut ܩܛܠܘ (k'tal), quod Vau saepe abjicitur = ܩܛܠ; dein in nonnullis nominibus post aliud Vau quiescens, v. g. ܫܘܘܕܝܐ (schudojo) *promissio*. [1])

[1]) Juxta alios grammaticos Vau hoc occultatur.

c) Jud quoque otiatur in terminationibus verborum, ut ܩܛܠܬܝ (k'talt) *interfecisti* fem., ܩܛܘܠܝ (k'tul), in pronomine ܐܢܬܝ (at) *tu* et in suffixis ܝ, ܟܝ, ܢܝ, ܟܘܢܝ, ܗܘܢܝ, ܗܝܢܝ, v. g. ܡܠܟܘܗܝ (malkau) *reges ejus,* ܡܠܟܝ (malk) *rex meus*; denique in nonnullis substantivis et adverbiis, v. g. ܐܡܬܝ (emath) *quando.*

Not. b. A quiete et otio iterum distinguenda est occultatio literarum, de qua vide §. 4. 4. d.

§. 11. De regulis Conversionis literarum infirmarum.

Litera infirma nonnunquam mutatur seu convertitur in aliam literam infirmam et quidem: 1) aut ob vocalem, 2) aut ob consonantem annexam; statuuntur ideo duae Conversionis regulae. Si convertitur litera infirma in aliam infirmam ob vocalem annexam, dicitur applicata prima conversionis regula; si conversio dependet a consonante, statuitur secunda conversionis regula.

I. Regula Conversionis. Si litera infirma non est homogenea vocali, quae aut jam fuit in litera proxime praecedente, aut ex ipsa litera infirma est praemissa in literam proxime praecedentem vacuam ideoque quiescere nequit, aut diphthongum facere non amat: a) litera infirma non raro abit in aliam literam infirmam isti vocali homogeneam, v. g. Aleph, quamvis nonnunquam immutatum manet et quiescit, tamen saepe convertitur in Je, quoties praecedunt vocales *e* vel *i*, ut: גְּלִית pro גְּלֵאת, תֵּיקְרֵי pro תֵּיקְרֵא, ܕܝܒ pro ܕܐܒ, ܣܝܡ pro ܣܐܡ.

b) Literae infirmae praecedentibus heterogeneis vocalibus abeunt in aliam literam infirmam, quae quidem non omnino est homogenea praecedenti vocali, huic autem proprior ac cognatior est, quam litera infirma originaria; sic in utraque dialecto Vau mutatur in nonnullis casibus in literam Je, quia haec proprius accedit ad vocalem *a* praecedentem, quam

litera Je, v. g. תֵּיבְבִין *revertentur* dicitur pro תְּתוּבְבִין; ܐܶܬܬܩܰܢ *stabilitus est* pro ܐܶܬܬܩܶܢ.

II. Regula Conversionis. Si in Chaldaico litera infirma aliam literam infirmam proxime praecedentem sequitur, illa in hanc infirmam mutatur, quo facto geminatio per signum Dagesch locum habet, v. g. נְבִיֵּי pro נְבִיאֵי.

§. 12. De regulis Abjectionis literarum infirmarum.

I. Regula Abjectionis. Abjiciuntur literae infirmae radicales in media voce ob proxime subsequentes literas formativas: Je et Vau, v. g. תִּגְלִין = ܬܶܓܠܶܝܢ *revelabis* (femin.), יִגְלוּן = ܢܶܓܠܘܢ *revelabunt*; ob Nun epentheticum et ante suffixa, v. g.: חַוַּנִי, אַחֲוֻנַן, ܚܰܘܳܢ *ostende nobis* (pro ܚܰܘܳܝܢ), ܐܰܚܶܝܢܝ *vivifica me* (pro ܐܰܚܶܝܢܳܝ).

II. Regula Abjectionis. Litera infirma per regulam conversionis in aliam infirmam mutata aut per regulam quietis in quietem redacta excidit plerumque, si est litera Aleph, v. g. יַלֵּף = ܢܰܠܶܦ *docebit* pro יְאַלֵּף et ܢܶܐܠܰܦ, גְּלָה = ܓܠܳܗ a גְּלָא = ܓܠܳܐ *revelavit*, raro vero, si est Je vel Vau et quidem non solum in syllaba clausa, sed et in syllaba aperta eo tantum discrimine, quod in dialecto chaldaica in syllaba clausa adsit vocalis brevis, longa autem in syllaba aperta, quae regula rursus exceptionibus locum dat, v. g. קָם pro קוּם, e quo per 1. reg. conv. fit קָאם vel קָם, similiter ܩܳܡ pro ܩܘܳܡ = ܩܳܐܡ seu ܩܳܐܡ et ejecto Olaph = ܩܳܡ, קָמוּ = ܩܳܡܘ.

Not. a. Quamvis literarum infirmarum proprietates triplici regularum nunc enumeratarum classi innitantur, tamen istae regulae non semper in lingua aramaea sunt applicatae.

Not. b. In dialecto syriaca Olaph ex Vau ortum et ejectum requirit vocalem Sekofo pro Petocho, nam Sekofo respondet vocali chaldaicae ָ, hinc קָם = ܩܳܡ.

§. 13. De Concentratione.

1. Litera in eadem syllaba bis occurrens semel tantum scribi solet imposito huic literae in dialecto chaldaica signo geminationis seu Dagesch forti, i. e. literae hae **concentrantur**, quae concentratio semper fit, nisi adsint obstacula hanc prohibentia eaque: a) duplicatio literae hujus ante concentrationem instituendam, v. g. דַּקֵּק et b) prolongatio vocalis (immutabilis) inter duas vocis literas easdem, quae essent concentrandae, ut: חֲבִיב dilectus. Si concentratio instituitur, vocalis prioris e concentrandis literis removetur et quidem aut abjicitur, quando consonans proxime praecedens est mota, aut in consonantem proxime praecedentem remittitur, si haec est vacua, v. g.: גַּנָּא pro גַּנְנָא *hortus*, בַּזְתָּא pro בְּזַזְתָּא *praedatus es*. Quomodo Syri signum hoc suppleant, supra §. 4. 3 dictum est.

Not. a. Concentratio haec in lingua aramaea non ubique est applicata, ubi ex analogia aliorum locorum supponitur, v. g. in אִתְחֲבַּן; imo occurrunt voces chaldaicae, in quibus ad analogiam dialecti syriacae facta concentratione signum geminationis omittitur, v. g. דַּקְּנָא = ܕܩܢܐ pro דְּקַקְנָא.

Not. b. In dialecto chaldaica signum Dagesch non solum literae concentrandae, sed et in ejus locum literae praecedenti imponitur, si ab initio praeformativa litera accedat, v. g. אַדֵּק pro אַדְקֵק = ܐܕܩ.

Not. c. Quamvis in Syriaco non adsit geminationis signum, tamen ex aliis indiciis, sive e consonantibus, sive e vocalibus concentratio facta cognoscitur et formae distinguuntur, v. g.: ܩܛܠ = קַטֵּל.

2. Concentratio non solum locum habet, si eaedem literae penes se occurrunt, sed etiam, si alia litera sive praecedat sive subsequatur, et quidem litera praecedens plerumque Nun, Je et Olaph mutatur in eandem, quae subsequitur literam, i. e. ei *assimilatur*, v. g. אֶפֵּק pro אֶנְפֵּק = ܐܦܩ, מַלֵּד pro מֵילַד vel subsequens praecedenti assimilatur, v. g. אִתַּכֵל pro אִתְאֲכֵל; ܐܬܟܠܝ pro ܐܬܐܟܠܝ.

§. 14. De Vocalium mutationibus.

1. Vocales sunt aut invariabiles seu **impurae**, aut variabiles seu **purae**. Vocales impurae, quae abjici aut permutari nequeunt, sed manent, sunt vocales longae, quae cum litera infirma homogenea sunt nexae et in dialecto syriaca vocales illae, post quas ex analogia dialecti chaldaicae Dagesch forte poni debuisset, v. g. ܩܕܝܫ = קַדִּישׁ *sanctus*. Syllabae apertae (simplices seu purae) longa vocali uti solent, clausae (compositae seu mixtae) vocalem brevem amant; nihilominus et his vocales longae tribuuntur. Ceterum in Targumico-chaldaico sermone vocalium systema valde est irregulare.

Not. Matres lectionis bene sunt distinguendae a literis quiescentibus, hae enim vocales proxime praecedentes prolongant seu protrahunt ideoque literae quiescentes vel **literae protractionis** appellantur; matres vero lectionis si quando occurrunt, vocalibus prolongandis non inserviunt, sed pleonastice adsunt, libenter enim sunt retentae, postquam vocalium signa jam in textum sunt illata.

2. Vocales variabiles seu **purae** variis obnoxiae sunt mutationibus et proprietatibus, ad quas referuntur earum permutatio, transpositio, abjectio et assumptio.

a) **Permutantur** vocales longae in breves, si syllaba clausa tonum amittit, v. g. כָּלְהֵין a כֹּל, breves in longas abeunt tum in pausa, v. g. אֱמָר pro אֱמַר, tum ante gutturales dagessandas, v. g. מְבָרֵךְ pro מְבַרֵךְ. Syri libenter vocalem *a* permutant cum *o*, v. g. ܓܠܐ = גְּלָה, ܐܪܡ = אֲרָם, et *e* cum *i*, ut: ܬܐܡܪ pro ܬܐܡܪ.

b) Vocales etiam ex uno loco in alium in vocibus aramaeis **translocantur**; sic vocalis e vocis syllaba subsequente praemittitur in literam proxime praecedentem vacuam, si ob accrementum finale vocalis haec esset ejicienda, ad dignoscendam autem vocis formam est necessaria, v. g. קְטָלֵה a קְטַל, ܩܛܘܠܘܗܝ. *occidite illum* ex ܩܛܘܠܘ cum suffixo, ܩܘܕܫܐ ex ܩܘܕܫ.

Not. Voces duae syriacae ܩܘܒܠ *contra* et ܩܕܡ *ante* praefixa litera Lomad ac accedente suffixo 1. pers. singul. atque 2. et 3. pers. plural. vocalem ܘ literae ܩ praemittunt, v. g. ܠܘܩܒܠܝ, ܠܘܩܕܡܝܗܘܢ, e contra: ܠܘܩܒܠܢ *contra nos*; in dialecto chaldaica haec regula in similibus his vocibus non semper est applicata, v. g. לְקֳבֵל et לִקְבֵיל ex קֳבִיל, לְקֳדָם et לִקְדָם a קֳדָם.

c) Vocales abjiciuntur in ultimis syllabis ob accrementum finale, nisi sint vocales characteristicae vel impurae, aut retineantur ad evitandum plurium consonantium concursum; hinc: עָלְמָא ܢܦܫܗܘܢ ex עָלַם ܢܦܫ, קָטְלִין ܩܛܠܝܢ e קְטַל ܩܛܠ; e contra קַטְּלוֹ et ܩܛܠܗ, קַטְּלְתֵּהּ et ܩܛܠܬܗ.

d) Assumuntur vocales auxiliares in duarum consonantium vacuarum concursu ab initio vocis et quidem in dialecto chaldaica plerumque Chirek, v. g. יִקְטֹל לְמִלְּךְ; in syriaca plerumque Petocho, v. g. ܦܩܕܢܐ pro ܦܩܕܢܐ etiam in media voce ut: ܐܬܩܛܠܬ pro ܐܬܩܛܠܬ, imo et Chebozo in literis ܐ, ܝ et ܒ ab initio vocis, v. g. ܐܡܪ, ܝܬܝܒ, ܒܪܘܟ.

Not. a. Si literam, quae recipit vocalem auxiliarem, in sermone chaldaico sequitur gutturalis cum Schwa composito, vocalis auxiliaris non differt a vocali signi Schwa compositi, v. g. יַעֲדֵי pro יְעֲדֵי. Non raro vocalis auxiliaris et Schwa compositum sequentis literae resolvuntur in vocalem longam, ut: לֵארִין pro לְאֱדִין, בֵּאלָהָהּ pro בֶּאֱלָהָהּ.

Not. b. Si post vocalem auxiliarem est litera gutturalis cum Schwa composito, hoc nonnunquam resolvitur in vocalem, quae est hujus signi, v. g.: יֶהֶוְיָן pro יֶהֱוְיָן, aut Schwa compositum abit in Schwa simplex, ut: תַּעְבְּדוּן pro תַּעַבְדוּן vel תַּעֲבְדוּן.

Not. c. Ante Vau vacuum Syri eligunt Ezozo, in quo Vau quiescit, v. g. ܚܕܘܬܐ pro ܚܕܘܬܐ *gaudium*. Conjunctio וְ abit (sicut in lingua hebraica) ante consonantes vacuas et ante literas ף, ם, ב in וּ, syriaca autem conjunctio ܘ recipit Petocho, v. g. ܘܩܛܠ.

PARS SECUNDA.

Formarum doctrina.

Orationis partes sunt: I. Pronomina, II. Verba, III. Nomina et IV. Particulae.

I. CAPUT.

De Pronomine.

§. 15. A. De Pronomine personali.

Pronomen personale duplex est, aut separatum sive simplex aut suffixum sive ceteris vocibus annexum.

1. Pronomina separata sunt sequentia.

		Chaldaica.	Syriaca.
		Singul.	
1. pers.	com.	אֲנָא (אֲנָה) *ego*	ܐܶܢܳܐ
2. pers.	com.	אַתְּ, אַנְתְּ (אַנְתָּה) *tu*	ܐܰܢ݇ܬ
	fem. raro	אַנְתִּי	ܐܰܢ݇ܬܝ
3. pers.	masc.	הוּא (הוּ, הָא, אִיהוּ, אִנְהוּא) *ille*	ܗܽܘ, ܗܘ̣
	fem.	הִיא (אִיהָא אִיהִי) *illa*	ܗܝ, ܗܝ̣.
		Plural.	
1. pers.	com.	נַחְנָא, אֲנַחְנָא (אֲנַן) *nos*	ܚܢܰܢ
2. pers.	masc.	אַתּוּן, אַנְתּוּן *vos*	ܐܰܢ݇ܬܽܘܢ
	fem.	אַתֵּין אַנְתֵּין	ܐܰܢ݇ܬܶܝܢ

Chaldaica.		Syriaca.
3. pers. masc.	אִנּוּן, הִנּוּן *illi* (הִמּוֹ, הִמּוֹן)	ܗܢܘܢ, ܐܢܘܢ
fem.	אִינִין, אִנִּין, אִנִּין *illae* (אִנֵּין, אִנְהֵין, הִנִּין, הִנֵּין)	ܗܢܝܢ, ܐܢܝܢ

Adnotanda.

1. Pronomina personalia in secunda et tertia persona genus discernunt, prima persona est generis communis.

2. הִמּוֹן et הִמּוֹ occurrunt in Chaldaismo biblico tantum (Daniele 2, 34. et Esra 4, 10; 5, 5.).

3. ܐܢܘܢ in significatione verbi abstracti *esse* recipit lineam occultantem (§. 4. 4. d. *α*.), imo Olaph saepe abjicitur et pronomen voci praecedenti adjungitur; v. g. ܩܛܠܢܘܢ pro ܩܛܠ ܐܢܘܢ, quod et fit in pronomine ܡܢܘ, v. g. ܦܪܘܫܡܢܘ pro ܦܪܘܫ ܡܢܘ.

4. De ܗܘ et ܗܝ conf. §. 4. 4. d. *β*. Emphatice repetitum, ut: ܗܘ ܗܘ ܗܘ *idem ille*, ܗܘܝܘ (pro ܗܘ ܗܘ) *hic ipse* (*ipse est*), ܗܝ ܗܝ ܗܝ *haec eadem, hoc idem* significat.

2. Pronomina suffixa.

Forma horum suffixorum ad partem non ab ea, quae nunc in usu est pronominis forma, sed ab obsoleta et antiquata est orta, partim e separatis decurtata. Verbis annexa plerumque accusativum pronominis indicare solent, nominibus vero conjuncta genitivum (possessivum) significant, particulis denique adjecta formant separatorum suorum casus; sunt autem sequentia:

A. Suffixa verbi.

Chaldaica.	Syriaca.
Singular.	
1. pers. com. a) ַנִי, b) נִי, c) ִי	a) ܢܝ, a) ܢܢܝ, b) ܢܝ, c) ܝ, d) ܢܝ

	Chaldaica.	Syriaca.
2. pers. masc.	a) ־ָךְ, b) ךְ	a) ـܳܟ, b) ܟ
2. pers. fem.	a) ־ֵךְ (־ַיִךְ), b) ךְ, ־ֵכִי	a) ـܶܟܝ, b) ܟܝ, d) ـܶܟܝ.
3. pers. masc.	a) ־ֵהּ (־ֵיהּ), b) וֹהִי, הִי	a) ـܶܗ, 2) ـܰܘܗܝ (ـܰܝܗܘܗܝ), b) ܘܗܝ, 2) ܘܗܝ, d) ܘܗܝ
3. pers. fem.	a) ־ַהּ (־ַהּ, ־ָא), b) הָ (הָא)	a) ـܳܗ, 2) ـܶܝܗ (ـܶܝܗ), b) ܗ.

Plural.

	Chaldaica.	Syriaca.
1. pers. com.	a) ־ָנָא (־ָן), b) נָא (־ֵינָא)	a) ـܰܢ, 2) ـܶܝܢ, b) ܢ, d) ـܰܢ
2. pers. masc.	כוֹן (־כוֹן, ־כוֹם, כוֹ)	a) ـܟܽܘܢ, d) ـܟܽܘܢ
2. pers. fem.	כֵן (כִי)	a) ـܟܶܝܢ, d) ـܟܶܝܢ.
3. pers. masc.	a) ־ִנּוּן, b) נוּן, c) (הוּן, הוּם, הוּ)	ܐܶܢܽܘܢ separatum manet.
3. pers. fem.	a) ־ִנֵּין, ־ִנָּן, b) נֵּין, נָּן, c) (הֵין, הֵן)	c) ܗܽܘܢ c) ܗܶܝܢ.

Adnotanda.

1) Quodvis suffixum est duplicis formae, incipit enim aut a consonante, aut a vocali. Haec, quae sub a) indicantur, annectuntur verbis, ubi in consonantem (excepta ܝ Syrorum) exeunt, illa sub b) indicata annectuntur verbis, ubi terminantur chaldaice in ו (וּ), ־ִי, ־ָ, syriace in ܘ et ܝ otiosum, quod ante suffixa ut ـܶܗ et ـܶܝ pronunciatur; ubi b) deest, in a) jam comprehenditur; sub c) indicantur suffixa, quae cum praepositionibus מִן, לְ, בְּ = ܠ, ܡܢ junguntur; d) denique indicat formas annectendas solis verbis syriacis in ܝ desinentibus. Formae rariores clausulis sunt inclusae.

2) In Chaldaico Nun epentheticum saepius verbum inter et suffixum ponitur, rarius in Syriaco.

3) Syri proprie carent suffixis verborum 3. pers. plur., eorum loco usurpantur separata, quae verbo semper postponuntur.

B. Suffixa Nominis.

Suffixa nominis, quae non multum distant a suffixis verbi, sunt duplicis generis: aut **singularia**, quae cum nominibus utriusque generis in numero singulari positis (et cum nominibus femin. plur.) conjunguntur, aut **pluralia**, quae nominibus pluralibus masculinis accedunt; haec plerumque cum Jod incipiunt, quod quidem ad pluralem nominis formam pertinet cum suffixo autem plane coalescit.

a) Suffixa nominum masc. et femin. singularium (et fem. plur.).

		Chaldaica.	Syriaca.
		Singular.	
1. pers.	com.	־ִי	ـܝ
2. pers.	masc.	־ָךְ	ـܟ (ܟ)
	fem.	־ֵךְ (־ִיךְ)	ـܟܝ (ܟܝ)
3. pers.	masc.	־ֵהּ	ـܗ
	fem.	־ַהּ	ـܗ
		Plural.	
1. pers.	com.	־ַנָא	ـܢ (ܢ)
2. pers.	masc.	כוֹן (כוֹם)	ـܟܘܢ
	fem.	כֵן	ـܟܝܢ
3. pers.	masc.	הוֹן (הוֹם)	ـܗܘܢ
	fem.	הֵין	ـܗܝܢ

Nota. a. Pro ־ֵהּ in Targumim saepe ־וֹהִי, saepius ־ֵיהּ occurrit.

Not. b. Suffixum 1. pers. sing. in Syriaco non pronuntiatur, unde variae oriuntur vocalium mutationes.

b. Suffixa nominum masc. pluralium.

	Chaldaica. Sing.	Chaldaica. Plur.	Syriaca. Sing.	Syriaca. Plur.
1. p. c.	ַי	c. ַנָא	ܝ̈	c. ܝ̈ܢ
2. p. m.	ָךְ ַיךְ (ָיךְ)	m. ֵיכוֹן	ܝ̈ܟ	m. ܝ̈ܟܘܢ
2. p. f.	ַיִךְ	f. ֵיכֵן	ܝ̈ܟܝ	f. ܝ̈ܟܝܢ
3. p. m.	וֹי, וֹהִי, ִי	m. ֵיהוֹן	ܘ̈ܗܝ	m. ܝ̈ܗܘܢ
3. p. f.	ַהָא	f. ֵיהֵן	ܝ̈ܗ	f. ܝ̈ܗܝܢ

Not. a. Suffixa pluralia regulariter nominibus masculinis tantum junguntur; nomina feminina recipiunt in Chaldaico plerumque in Syriaco semper suffixa singularia.

Not. b. Suffixa pluralia etiam nectuntur praepositionibus iis, quae origine sua sunt nomina pluralia et quidem: עַל ܥܰܠ *super*, בֵּין ܒܶܝܢ *inter*, קֳדָם ܩܕܳܡ *ante*, בָּתַר *post*, ܚܠܳܦ *pro*, ܠܘܳܬ vel ܠܶܘܳܬ *a, juxta*, תְּחוֹת ܬܚܶܝܬ *sub* et alia, imo ܡܶܛܽܠ *propter* ordinarie et ܒܶܝܢ nonnunquam ante suffixa assumunt terminationem plur. fem. ܳܬ, v. g. בָּתְרַי, עֲלוֹהִי, בֵּינֵיכוֹן etc. ܥܠܰܝ, ܩܕܳܡܰܝܟ, ܡܶܛܽܠܳܬܗܽܘܢ, ܒܶܝܢܳܬܗܽܘܢ etc. Eodem modo etiam voces אִית ܐܺܝܬ, לֵית ܠܰܝܬ et כַּמָּא *quot* suffixa pluralia recipiunt.

Not. c. Pronomina possessiva in lingua aramaea possunt etiam separatim nomine exprimi, ita ut suffixa verbi conjungantur cum דִּיל, ܕܺܝܠ (quod natum est ex דִּי = ܕܝ relativo et ל, ܠ nota dativi) rarius דִּיד (ex דִּי et ד nota genitivi), v. g.: דִּילָךְ = ܕܺܝܠܳܟ *quod est ibi* i. e. *tuus*; non raro haec forma substantivorum more ponitur, v. g. דִּילָנָא *nostri* (die *Unsern*), ܕܺܝܠܟܽܘܢ *vestri*.

§. 16. De reliquis Pronominibus.

A. Pronomen demonstrativum.

Chaldaic.	Syriac.
Singular.	
masc. דֵּין, דֵּן (הָדֵין) *ille et hic* דְּנָךְ, דֵּיךְ, דִּכֵּן (דֵּיכִי, דִּיכֵי) *hic*	m. ܗܳܘ, ܗܳܢܳܐ *hic, iste*

	Chaldaic.	Syriac.
fem.	דְּנָא, דְּנַן, (הָדָא) דָּא, דָּךְ (דְּנָה) *illa* et *haec*	f. ܗܳܕܶܐ, ܗܳܕܳܐ *haec.*

Plural.

	Chaldaic.	Syriac.
com.	אִלֵּין, אֵלֶּה, אִלֵּךְ (Dan. 3, 12) *hi* et *hae*	m. ܗܳܢܽܘܢ *hi* f. ܗܳܢܶܝܢ *hae* com. ܗܳܠܶܝܢ, ܐܳܠܶܝܢ.

Not. a. Demonstrativa notis casuum declinantur, ut: לְדֵין *huic.*

Not. b. Separatum pronomen chaldaicum cum hebraico articulo, ut הַהוּא, הָאִלֵּין et singulare demonstr. syriacum cum personalibus ܗܘ et ܗܝ, uti: ܗܳܢܳܐ ܗܽܘ vel ܗܳܢܽܘ, imo cum substantivis, ut: ܝܰܘܡܳܢܳܐ pro ܝܰܘܡܳܐ ܗܳܢܳܐ *hodie* coalescit et *ipsemet, idem* exprimit.

Not. c. Pronomina haec saepe respondent Graecorum articulo, quare nominibus aut praeponuntur, aut subjiciuntur.

B. Pronomen relativum est ܕ, דִּי (heb. זֶה) vel praefixum דְּ et ܕ (דְּ tamen in Chaldaismo biblico non occurrit) pro utroque genere et numero; significat plerumque nominativum, rarius accusativum; quomodo reliqui casus exprimantur, confer Syntaxin. §. 61.

Not. Nonnunquam relativum in Syriaco cum pronom. personalibus conjungitur, v. g. ܕܗܽܘ, vel ܗܽܘ ܕ, *qui*, ܕܗܳܢܽܘܢ vel ܗܳܢܽܘܢ ܕ *qui*, vel cum demonstrativo, ut ܗܳܢܳܐ ܕ *qui*; hae formae compositae tantum ponuntur, cum relativum ad antecedentem vocem refertur; si vero relativum sententiam incipit et in sequentibus demonstrativum expresse aut implicite indicatur, alia composita in usu sunt, ut: ܡܰܢ ܕ vel ܐܰܝܢܳܐ ܕ *ille qui*, ܡܳܐ ܕ *quod* etc.

C) Pronomen interrogativum est

de persona: מַן (מוֹן, מוּן dial. hierus.) — Syr. ܡܰܢ *quis?*

de re: מָה, מָא, מְנָא, מָנָא — Syr. ܡܳܢ, ܡܳܐ, ܡܽܘܢ, ܡܢܳܘ, ܡܽܢܳܐ *quid?*

Promiscue de persona et re usitantur:

Chal. אֵידָא (comp. ex particula interrog. אֵי et demonstrat.), אֵידִין, אֵידָא, הַיְדָא (אֵי זֶה, אֵי זֹאת) *quinam, quaenam, quodnam.*

Syr. ܐܰܝܢܳܐ sing.; — ܐܰܝܠܶܝܢ plur.

Not. a. Pronomen interrogativum solet coalescere cum pronom. personali: מַנּוּ pro מַן הוּ = ܡܰܢܘܽ pro ܡܰܢ ܗܽܘ, et cum demonstrativo: מַדֵּין pro מַן דֵּין.

Not. b. Casus interrogativi per notas aut praepositiones indicantur.

Not. c. Interrogativa, quibus relativum praemittitur, notant relativa, ut דְּמַן ܕܡܰܢ, *qui*, quibus vero דְּ, ܕ postponitur, demonstrativa significant, ut: מַן דִּי = ܡܰܢ ܕ *ille, qui.*

Not. d. Quomodo pronomina reflexiva et reciproca exprimantur, confer Synt. §. 62. 1.

II. CAPUT.

De Verbo.

§. 17. Praemonenda.

1) E radicibus enascuntur stirpes, quae in lingua aramaea generaliter e tribus componuntur consonantibus; e stirpibus formantur formae aut additis novis consonantibus (*formatio externa*), aut rarius vocalium mutatione (*formatio interna*), quae ulterior distinguendis imprimis verbis transitivis et intransitivis inservit. Tres illae consonantes radicales una tantum moventur vocali, v. g.: קְטַל = ܩܛܰܠ, ita ut lingua aramaea hac in re linguae primitivae (et radicibus monosyllabis) propius accedat, quam reliquae linguae cognatae. Generaliter verba transitiva vocali *a*, intransitiva vocali *e* efferuntur, v. g. קְטַל = ܩܛܰܠ *occidit,* קְרֵב = ܩܪܶܒ *accessit.*

2. Origine sua verba sunt a) aut primitiva (quoad maximam partem), b) aut derivativa, quae rursus distinguuntur in derivativa α) verbalia, prout derivantur a verbis aliis, in derivativa β) denominativa, quae a nominibus originem repetunt, v. g. שָׁרֵשׁ *eradicare* a שֹׁרֶשׁ *radix*; ܐܶܦܨܰܚ *pascha peragere* a ܦܶܨܚܳܐ *pascha,* et in derivata γ) departicu-

lativa, quae (seriori tempore et pauco in numero) a particulis deducuntur, v. g. ܬܰܚܬܝ *submisit a* ܬܚܝܬ *sub.*

Not. Paucissima inveniuntur verba e lingua graeca desumta ut: טַקֵּס, ܛܰܟܶܣ *ordinavit* a τάξις.

§. 18. De verbi Formis.

E forma primitiva seu fundamentali (technice פְּעַל *Peal*), quae est tertia persona sing. mascul. praeteriti, oriuntur modificationibus variis factis formae novae, quae improprie et minus apte *Conjugationes* nominantur. Forma primitiva, si organica respicitur evolutio, duplici modo extendi potest: intensive et extensive; forma intensiva quae intensionem conceptus verbi primitivi significat, e fundamentis enascitur modificatione interna et iteratione (duplicatione) consonantis mediae (technice פַּעֵל *Paël*), extensiva vero causam actionis denotans oritur externo accremento ab initio vocis (technice אַפְעֵל *Aphel*). Quaeque harum formarum iterum praefixa syllaba אֶת ܐܶܬ format formam reflexivam seu passivam. Cum tamen formis his usitatissimis plerumque adnumeratur et altera forma minus usitata, quae cum tertia forma ejusdem est significationis (technice שַׁפְעֵל *Schaphel*), habentur quatuor diversae verbi formae activae et quatuor correspondentibus formis passivis adjectis octo formae, quae hebraicis et formatione et significatione non sunt absimiles, et quidem:

I. Peal קְטַל = ܩܛܰܠ *occidit.*

II. Paël formatur e prima forma duplicatione mediae radicalis קַטֵּל = ܩܰܛܶܠ, respondet formae Piël Hebraeorum et formae II. Arabum.

III. Aphel formatur praefixâ primae radicali literâ א (ה), ܐ mota per vocalem *a*; in secunda syllaba est vocalis *e* vel *i* אַקְטֵל = ܐܰܩܛܶܠ, respondet formae Hiphil Hebraeorum et formae IV. Arabum.

IV. Schaphel enascitur (uti III) e forma prima praefixo שׁ, ܫ, שַׁקְטֵל = ܫܰܩܛܶܠ et respondet formae X. Arabum.

Formae passivae correspondentes sunt:

I. Ethpeel: אִתְקְטֵל = ܐܶܬܩܛܶܠ
II. Ethpaal: אִתְקַטַּל = ܐܶܬܩܰܛܰܠ
III. Eththaphal: אִתַּקְטַל = ܐܶܬܬܰܩܛܰܠ
IV. Eschtaphal: אִשְׁתַּקְטַל = ܐܶܫܬܰܩܛܰܠ.

§. 19. De verbi Flexione generatim.

1. Aramaeis ut reliquis Semitis sunt duo tempora: Praeteritum seu Perfectum (Aoristus I.) et Futurum seu Imperfectum (Aoristus II.), quae temporum formae modis etiam adnumerantur; nam perfectum Indicativum simul, imperfectum Subjunctivum et Optativum simul denotat. Modis accensentur: Infinitivus, Imperativus (etiam in formis passivis) et Participium (duplex in activis formis). Omnes hae formae exoriuntur e forma primitiva aut literis praeformativis additis aut vocalibus mutatis; flexio personarum autem fit literis prae- et afformativis, quae plerumque e pronominibus personalibus originariis derivantur. Formatio flexionis in omnibus omnino verbis et per omnes eorum formas (activas et passivas) plane eadem est; quia vero in verbis quibusdam ob naturam radicalium modificationes certae sunt instituendae, verba sub hoc respectu dividuntur in perfecta seu regularia, quorum radicales semper sunt praesentes et immutatae, et in imperfecta seu irregularia, quorum radicales variationibus certis sunt obnoxiae.

2. In sermone Aramaeo duplex numerus habetur: Singularis et Pluralis. Genus distinguitur masculinum et femininum; communis generis est tantum prima persona, quae semper praesens cogitatur ideoque distinctione haud indiget.

§. 20. De flexione verbi perfecti.

A. Praeteriti seu Aoristi I. Peal.

(vid. I. Tab.)

Flexio verbi in praeterito seu Aor. I. fit per notas affirmativas, quae in utraque dialecto aramaea literis radicalibus in fine annectuntur; hae afformativae sunt sequentes:

	Chald.	Syriac.
Sing.		
3. pers. m.	—	—
3. pers. f.	ת—	ܬ݂
2. pers. m.	תְּ— (תָּ—, תָּא—, תָּה—)	ܬ݁
2. pers. f.	תְּ— (תִּי—)	ܬܝ
1. pers. c.	ֵת— (ֵית—, ֵתִי—)	ܬ݂
Plur.		
3. pers. m.	וּ— (וּן—)	ܘ (ܘܢ)
3. pers. f.	ָא—, ָה— (אָן, ָן)	ܝ (ܝܢ)
2. pers. m.	תּוּן— (תּוּ—)	ܬܘܢ
2. pers. f.	תֵּן— (תִּין—)	ܬܝܢ
1. pers. c.	נָא— (נָן—)	ܢ (ܢܢ).

Adnotanda.

1) His afformativis accedentibus ultima verbi vocalis aut retinetur aut abjicitur; si accrementum finale constat e sola litera protractionis aut otiante (in Syriaco) vel incipit a consonante non quiescente, vocalis verbi ultima retinetur ante accrementum finale, abjicitur autem, si afformativum incipit a vocali.

Abjicitur ergo vocalis in 3. pers. femin. et 1. pers. singular. praeteriti, — et in 2. pers. fem. sing. ac 2. et 3. person. masc. et femin. plural. futuri. In 3. pers. fem. et 1. pers. sing. praet. assumitur sub prima radicali ad concursum plurium consonantium vacuarum evitandum vocalis auxiliaris ִ—, ֶ—.

2) In 3. feminina singulari invenitur etiam forma segolata ת-ֶ, ת-ֵ (ית-ֵ), ת-ִ et ית-ִ. In 3. persona plural. (masc. in Chaldaico, masc. et femin. in Syriaco) accedit nonnunquam Nun paragogicum, hinc ון pro ו, ܘܢ et ܝܢ pro ܘ et ܝ, imo in recentioribus Paraphrasibus Nun paragogicum etiam 3. p. plur. fem. chald. additur, ita ut ex א-ָ fiat אן-ָ vel ן-ָ, e contra in 2. pers. plur. Nun nonnunquam abjicitur, hinc תו— pro תון—.

3) Quia in Syriaco literae ܘ et ܝ, quibus flexio indicatur, sunt literae otiantes (§. 10. II. Not. a.), voces in pronuntiatione non discernuntur, quamvis istis literis scribantur; nonnunquam hae literae otiantes etiam scribendo negliguntur.

4) Accedentibus afformativis, quae vocali tantum consistunt, ad verba chaldaica tonus remanet in penultima syllaba, hinc קְטַ֫לוּ, קְטַ֫לָא, קְטַ֫לִי.

PARADIGMA.

Singul.

3. pers.	m.	קְטַל	ܩܛܠ
	f.	קְטָלַת	ܩܛܠܬ
2. pers.	m.	קְטַלְתְּ (קְטַלְתָּא)	ܩܛܠܬ
	f.	קְטַלְתְּ (קְטַלְתִּי)	ܩܛܠܬܝ
1. pers.	c.	קִטְלֵת	ܩܛܠܬ

Plural.

3. pers.	m.	קְטַלוּ (קְטַלוּן)	ܩܛܠܘ (ܩܛܠ et ܩܛܠܘܢ)
	f.	קְטַלָא (קְטַלָן)	ܩܛܠܝ (ܩܛܠ et ܩܛܠܝܢ)
2. pers.	m.	קְטַלְתּוּן	ܩܛܠܬܘܢ
	f.	קְטַלְתֵּן	ܩܛܠܬܝܢ
1. pers.	c.	קְטַלְנָא (קְטַלְנָן)	ܩܛܠܢ (ܩܛܠܢܢ).

Adnotanda ad Paradigma.

Prima radicalis ipsius radicis aramaicae est vacua, secunda autem mota plerumque per -ַ, ܰ in transitivis, et

ֵ (ִי), ֶ (ֵי) rarius ֹ, syriace — in verbis praecipue intransitivis et semipassivis, ad quae referuntur, quae animi affectum et qualitatem designant, hinc: כְּתַב, ܟܬܰܒ *scripsit,* בְּטֵל, ܒܛܶܠ *cessavit,* יְתֵב, ܝܬܶܒ *sedit,* כְּאֵב, ܟܐܶܒ *doluit.* Nonnulla, quae sub secunda radicali duplicem vocalem admittunt, ejusdem aut diversae sunt significationis, v. g. דְּמוּךְ et דְּמַךְ *dormivit,* ܫܠܶܡ et ܫܠܰܡ *integer fuit,* רְחֵם et רְחַם (רְחִים) *dilexit,* ܦܠܶܓ *divisus fuit* et ܦܠܰܓ *divisit.* — Haec vocalis ֵ, ִ, ֹ, — sub secunda radicali retinetur in flexione praeteriti, ubi reliqua verba ְ — ָ habent, v. g. שְׁאֵלְנָא, סְלִקוּ, ܢܶܦܩܽܘ, imo et in 3. p. fem. et 1. p. sing., ut: קְטִלִית, ܢܶܦܩܶܬ; nonnunquam in syllaba clausa ֵ in ִ abbreviatur, ut: שְׁאִלְנָא.

Not. In verbis cum *a* in pract. praeter formas קְטַלַת קְטָלַת in textu Venet. etiam occurrit קְטָלַת et קְטַלְת (in polyg. Lond. קְטַלַת et קְטַלְת).

B. Futuri seu Aoristi II. Pęal.

(vid. I. Tab.)

Futurum seu Aoristus II., qui Imperativi instar quoad vocales formatur, notis praeformativis ת, נ, י, א chald. et ܬ, ܢ, ܐ syr. ab initio verborum additis flectitur, ubi autem hae praeformativae literae generi et numero distinguendis haud sufficiunt, in fine accrementa distinctiva accedant oportet; hinc flexio futuri fit sequenti modo:

		Chald.	Syriac.
Sing.			
3. p.	m.	.... י	.... ܢ
	f.	.... ת	(ܢ) ... ܬ
2. p.	m.	.... ת	.... ܬ
	f.	(ִי) ִין . ת	(ܝܢ) ܝܢ ... ܬ
1. p. com.		.... א	.... ܐ
Plur.			
3. p.	m.	(ו) וּן— ... י	ܘܢ ... ܢ
	f.	ָן— ... י	ܢ ... ܢ

	Chald.	Syriac.
2. p. m.	ת .... ־ון	ܬ .... ܘܢ
2. p. f.	ת .... ־ָן	ܬ .... ܢ
1. p. c.	נ	ܢ ....

Adnotanda.

1. Syri in 3. pers. sing. masc. et 3. pers. plur. utriusque generis pro Jud habent ܢ praeformativum (forsitan ex ܗܘܐ ortum). In Paraphrasibus Proverbiorum etiam Nun pro Jod invenitur more syriaco, v. g. נִנְטַר, נִגְדּוֹל. In 2. et 3. pers. fem. singul. Syri plerumque (Chaldaei in 2. pers. fem. sing. tantum) admittunt ܝ otiosum seu paragogicum.

2. Vocalem imperativi futurum retinere solet; admittit igitur tres: *u*, *a* et *e*, ita ut ֹ—, ܘ transitivis, ַ—, ܰ et ֵ— (ֵי—) vel ִ— (ִי—), ܶ intransitivis tribuant, et quidem verba, quorum praeteritum *e* habet, in futuro plerumque *a* recipiunt, imprimis ante tertiam radicalem gutturalem, v. g. תִּקְרַב, אֶפְתַּח, ܐܶܣܰܒ; quaecunque verba praet. *a* pronuntiant, libenter in futur. *u* et in chaldaico etiam *o* recipiunt, v. g. יִתְקוֹף, יִדְמוֹךְ. Ast in verbis transitivis et vocalis *e* in futuro invenitur, v. g. תִּקְטֵיל, ܢܶܣܒܶܐ. Nonnulla verba in futuro plures vocales possunt assumere, quae tamen plerumque influunt in sensum, v. g. יִתְקַף *valeat* et יִתְקוֹף *valebit*, יִשְׁלַט *imperet* et יִשְׁלוֹט *solet imperare*, ܢܶܫܠܰܚ *exuet* et ܢܶܫܠܽܘܚ *mittet*, ܢܶܛܒܰܥ *immersus erit* et ܢܶܛܒܽܘܥ *obsignabit*; in nonnullis autem verbis diversitas vocalium non efficit diversitatem significationis, v. g. ܢܶܣܰܪ et ܢܶܣܽܘܪ *circumdabit* a ܣܪ.

PARADIGMA.

Sing.		Chald.	Syriac.
3. p.	m.	יִקְטֹל	ܢܶܩܛܽܘܠ
	f.	תִּקְטֹל	ܬܶܩܛܽܘܠ (ܟܬܘܒ)
2. p.	m.	תִּקְטֹל	ܬܶܩܛܽܘܠ
	f.	תִּקְטְלִין (לִי)	ܬܶܩܛܠܺܝܢ (ܟܬܒܝܢ)
1. p. c.		אֶקְטֹל	ܐܶܩܛܽܘܠ

		Chald.	Syriac.
Plur.			
3. p.	m.	יִקְטְלוּן	ܢܶܩܛܠܽܘܢ
	f.	יִקְטְלָן	ܢܶܩܛܠܳܢ
2. p.	m.	תִּקְטְלוּן	ܬܶܩܛܠܽܘܢ
	f.	תִּקְטְלָן	ܬܶܩܛܠܳܢ
1. p. c.		נִקְטֹל	ܢܶܩܛܽܘܠ

§. 21. De Imperativo formae Peal.

Imperativus in 2. radicali eandem vocalem cum futuro habet; hinc potest formari per *u*, *a* et *e*, remanente tamen prima radicali vacua. Distinguitur genus in utroque numero, ita, ut in feminino singulari et masculino plurali Nun paragogicum nonnunquam excidat.

PARADIGMA.

		Chald.	Syriac.
Sing.			
2. p.	m.	קְטֹל	ܩܛܽܘܠ
	f.	קְטֻלִי	ܩܛܽܘܠܝ
Plur.			
2. p.	m.	קְטֻלוּ (לוּן)	ܩܛܽܘܠܘ (ܢ)
	f.	קְטֻלָנָא (לָן)	ܩܛܽܘܠܶܝܢ (ܩܛܽܘܠܝ̈)

Not. a. Raro in Chaldaico scriptura plena occurrit: קְטוֹל, nonnunquam juxta analogiam hebraicam invenitur כְּתוֹב, בְּחַן.

Not. b. In formis ܩܛܽܘܠܝ, ܩܛܽܘܠܘ et ܩܛܽܘܠܝ̈ (cum Ribui, ut distinguatur a singulari) Jud et Vau literae finales otiantur, accedente autem Nun paragogico quiescunt.

§. 22. De Infinitivo et Participio Peal.

1) Nota characteristica Infinitivi formae Peal in lingua aramaea est litera מ ܡ primae radicali vacuae praemissa cum vocali auxiliari eaque in Chald. —ִ, —ֶ vel —ֵ, in Syriaco —ܶ; secunda radicalis mota est vocali —ַ, —ܰ in illis verbis

praecipue, quorum 2. radicalis in ipsa radice jam est insignita *a*, hinc: מִקְטַל vel מֶקְטַל = ܡܶܩܛܰܠ.

Not. a. In dialecto chald. nonnunquam et quidem in Paraphrasibus junioribus assumitur in infinitivo terminatio in ָא (vel. heb. ָה) et in syriaca in ܳܐ praecedente ܳ, hinc: מִסְעָרָא et לְמִבְנְיָה, ܡܶܩܛܠܳܐ. In Talmudico terminatio in ֵי vel ֵא occurrit, v. g. עֲנוּאֵי, הֲלוֹכֵי. In Chaldaico infinitivus nonnunquam format מִקְטַל vel מִקְטוֹל, rarius juxta analogiam linguae hebraicae קְטוֹל vel קְטוֹל, in Syriaco raro cum Vau otiante occurrit, ut: ܡܶܥܒܽܘܪ *discedere.*

Not. b. Duplici infinitivi forma, quam Hebraei distinguunt, absoluta et constructa Aramaei non gaudent. Infinitivus solet cum ל, ܠ praefixo conjungi, uti: לְמִקְטַל = ܠܡܶܩܛܰܠ. Ubi praepositio מ (pro מִן) est praefigenda, manet ל, ne duo מ concurrant, v. g. מִלְּמִקְטַל *ab occidendo.*

2) **Participium** formae Peal (sicut reliquarum formarum activarum) est duplex: **activum** et **passivum**.

A. Participium **activum** Aramaeorum simillimum est participio Hebraeorum; nam 1. radicalis mota est in Chaldaico vocali ָ impura (hinc in lingua arabica *a* cum Aleph protractionis قَاتِل), in Syriaco vocali ܳ; secunda radicalis in utraque dialecto est insignita vocali ֵ, ִ, ֶ (ִי) = ܶ, nisi ob tertiam gutturalem posita sit vocalis *a*, v. g. פָּלַח = ܦܳܠܰܚ. Distinguitur in participio nominum instar genus et numerus.

PARADIGMA.

		Chald.	Syriac.
Sing.	m.	קָטֵל	ܩܳܛܶܠ
	f.	קָטְלָא	ܩܳܛܠܳܐ
Plur.	m.	קָטְלִין	ܩܳܛܠܺܝܢ
	f.	קָטְלָן	ܩܳܛܠܳܢ.

Not. Cum ָ sub 1. rad. sit impura seu longa, manet per omnes formationes; si 1. rad. gutturalis est, nonnunquam pro ָ ponitur ֲ, v. g. חֲכָמִין, חֲשָׁחִין, rarissime vocalis ָ literam pro-

tractionis, א appositam habet, ut: מָארֵי = מָרֵי *fortis*, vel שָׁאנֵי = שָׁנֵי (talm.) *alienans*.

B. Participium passivum (*Peïl*) in utraque dialecto inter 2. et 3. radicalem assumit literam Jod quiescentem in —ִ, —ֵ prima radicali vacua remanente. Chaldaei sub secunda radicali nonnunquam vocalem —ֵ admittunt, v. g. תְּקֵל *appensus*, et Syri sub prima —ַ, v. g. ܬܡܝܗ *stupefactus*. Hoc participium semper sensum passivum habet, quamvis nonnunquam in nostris linguis quasi circumscriptive per activum vertitur, v. g. טְעִין = ܛܥܝܢ *portans* (proprie *oneratus*), ܐܒܝܠ *lugens* (proprie *contristatus*), סְמִיךְ *vicinus*, *conterminus* (i. e. *annexus*). Hinc:

		Chald.	Syriac.
Sing.	m.	קְטִיל	ܩܛܝܠ
	f.	קְטִילָא	ܩܛܝܠܐ
Plur.	m.	קְטִילִין	ܩܛܝܠܝܢ
	f.	קְטִילָן	ܩܛܝܠܢ.

3) Aramaei conjungunt utrumque participium cum pronominibus personalibus ad praesens significandum, ita tamen, ut pronomina decurtata cum participiis, quorum genus et numerus in contractione servatur, in unam vocem coalescant et quidem in 1. et 2. pers. sing. et pluralis.

a) Participium activum cum pronom. contractum.

			Chald.	Syriac.
Sing. 1. p.	m.		אֲנָא קָטֵל = קָטְלְנָא	——
	f.		אֲנָא קָטְלָא = קָטְלָאנָא	——
2. p.	m.		אַתְּ קָטֵל = קָטְלַתְּ	ܩܛܠܬ = ܩܛܠ ܐܢܬ
	f.		אַתִּי קָטְלָא = קָטְלַתִּי	ܩܛܠܬܝ = ܩܛܠܐ ܐܢܬܝ
Plur. 1. p.	m.		אֲנַן קָטְלִין = קָטְלִינַן	ܩܛܠܝܢܢ = ܩܛܠܝܢ ܚܢܢ
	f.		אֲנַן קָטְלָן = קָטְלָנַן	ܩܛܠܢ ܚܢܢ
2. p.	m.		אַתּוּן קָטְלִין = קָטְלִיתּוּן	ܩܛܠܝܬܘܢ = ܩܛܠܝܢ ܐܢܬܘܢ
	f.		אַתֵּין קָטְלָן = קָטְלָתֵּין	ܩܛܠܬܝܢ = ܩܛܠܢ ܐܢܬܝܢ

b) Participium passivum cum pronom. contractum.

		Chald.	Syriac.
Sing.			
1. p.	m.	קְטִילְנָא	—
	f.	קְטִילָאנָא	
2. p.	m.	קְטִילַת	ܩܛܝܠܬ
	f.	קְטִילְתִּי	ܩܛܝܠܬܝ
Plur.			
1. p.	m.	קְטִילִינַן	ܩܛܝܠܝܢ
	f.	קְטִילָנַן	
2. p.	m.	קְטִילִיתּוּן	ܩܛܝܠܬܘܢ
	f.	קְטִילָתֵּן	ܩܛܝܠܬܝܢ.

4) Praeter hanc formationem in Chaldaismo biblico (Daniele et Esra) participium Peil coalescit etiam cum afformativis praeteriti et flectitur ad normam Aoristi I., qua coalitione praeteritum passivum loco formae Ithpeel formatur.

PARADIGMA.

Sing.			Plur.		
3. p.	m.	קְטִיל	3. p.	m.	קְטִילוּ
	f.	קְטִילַת		f.	קְטִילָא
2. p. c.		קְטִילְתְּ	2. p.	m.	קְטִילְתּוּן
				f.	קְטִילְתֵּן
1. p. c.		קְטִילֵת	1. p. c.		קְטִילְנָא

Not. In Paraphrasibus (Ed. Ven.) talis contractio etiam in participio activo occurrit, ut: פְּתַחַת, נְפַקוּ, אֲמָרוּ, סְטִיתוּן.

§. 23. De reliquis formis auctis verbi perfecti.

(vid I. et II. Tab.)

A. Praeteritum et Futurum.

Omnes reliquae formae derivatae eodem modo quo Peal flectuntur, sunt autem notanda quoad singulas:

1) Ethpeel. a) Passivae formae formantur ex activis

praefixa particula אֶתְ ܐܶܬ݂ (= אִית vel יֵשׁ *existentia*). Significat talis forma personam sese agentem *(das Sich selbst thuende)* et correspondet formae mediae Graecorum cum significatione reflexiva vel passiva. Intransitiva in forma passiva plerumque eandem cum activa forma habent significationem, v. g. ܗܦܰܟ et ܐܶܬ݂ܗܦܶܟ *rediit.*

b) Sub secunda radicali ponitur ַ, (ַ), ְ, non raro ֵ, ֶ praeprimis, si tertia radicalis fuerit gutturalis vel ר, ܪ, v. g. אִתְקְטַל vel אִתְקְטֵל (אִתְקְטִיל) = ܐܶܬ݂ܩܛܶܠ et אִתְקְטֵל, ܐܶܬ݂ܕܰܪ *conversatus fuit.*

c) De transpositione literae ת, ܬ cum sibilantibus ejusdemque mutatione post ז, ܙ in ד, ܕ et post צ, ܨ in ט, ܛ conf. §. 8, B. hinc:

אִשְׁתְּבַק, ܐܶܫܬ݁ܒܶܩ a שְׁבַק, ܫܒܰܩ *reliquit*, אִצְטְלֵב ܐܶܨܛܠܶܒ a צְלַב, ܨܠܰܒ *suspendit*, אִסְתְּמֵךְ, ܐܶܣܬ݁ܡܶܟ a סְמַךְ, ܣܡܰܟ *appropinquavit*, אִזְדְּבֵן, ܐܶܙܕ݁ܒܶܢ a זְבַן, ܙܒܰܢ *emit*; praeterea Chaldaeorum ת cum prima radicali ת, ט, ד assimilatione facta per Dagesch forte confluit; hinc: אִתְּקֵף pro אִתְתְּקֵף *se roboravit*, אִטְּבַע pro אִתְטְבַע *submersus est*, אִדְּבַר pro אִתְדְּבַר *captus est.*

d) In futuro accedente litera praeformativa et אֶתְ ܐܶܬ݂ ubique Olaph expungitur, hinc יִתְ et ܢܶܬ݂ pro יֶאתְ et ܢܶܐܬ݂. Vocalis sub secunda radicali e praeterito etiam in futuro retinetur.

Not. a. Nonnunquam Hebraeorum instar pro אֶתְ ponitur הִתְ (Hithpael), v. g. הִתְרְחִצוּ Dan. 3, 28; in futuro ad analogiam Syrorum pro יִתְ occurrit etiam נִתְ, v. g. נִתְרְחֵם (Par. 14, 9), נִתְיְדַע et in 1. pers. pro אֶתְ plerumque אִתְ, v. g. אִתְמְנַע, אִתְפְּרַע.

Not. b. In Syriaco pro ܢܶܬ݂ in futuro nonnunquam exempla inveniuntur cum ܢܬ݂, v. g. ܢܬ݂ܓܰܠܶܐ (2 Cor. 3, 1.).

2. Paël et Ethpaal. a) Character harum formarum est geminatio secundae radicalis (in Chaldaico per Dagesch forte, quod signum Syri nonnunquam supplent Olaph inserto, v. g. ܪܰܐܡܶܐ *extulit* pro ܪܰܡܶܐ). Prima radicalis utriusque formae et secunda passivae formae est mota per vocalem ַ, ܰ, secunda vocalis formae Paël plerumque est ֵ (vel

ܺ), ܶ, non raro ܰ, ܳ (praecipue ante tertiam gutturalem et ܪ, ܥ) vel etiam ܺ, ܶ,

hinc: קַטֵּל (קַטֵּיל), קַטֵּל (קַטֵּיל), שַׁדַּר
ܩܰܛܶܠ, ܩܰܛܶܠ, ܫܰܕܰܪ
אִתְקַטַּל = ܐܶܬܩܰܛܰܠ.

b) Praeformativae futuri Paël servatis vocalibus praeteriti sunt vacuae, hinc יְקַטֵּל ܢܩܰܛܶܠ excepta litera Aleph 1. pers. sing., quae recipit ܰ (nonnunquam ܶ vel ܺ), ܰ, hinc אֲקַטֵּל (אֲבַשֵּׂר Jes. 42, 9, אִימַלֵּי Deut. 32, 1) ܐܩܰܛܶܠ.

c) Quoad significationem 1) Paël significationem intransitivam Peal *α*) reddit *transitivam*, v. g. דַּמֵּי, ܕܰܡܺܝ *assimilavit* a דְּמָא, ܕܡܳܐ *similis fuit*; si vero verbum in Peal jam transitivum est, ibi aut *β*) intendit significatum, v. g. רַחֵם, ܪܰܚܶܡ *valde dilexit* a רְחַם, ܪܚܶܡ *amavit*, aut *γ*) causativum facit, v. g. סַלֵּק *ascendere fecit* a סְלֵק *ascendit*, ܚܰܬܶܡ *obsignare fecit* a ܚܬܰܡ *obsignavit*, quo et pertinent notiones *jubendi*, *permittendi*, *censendi* et *declarandi*, v. g. ܙܰܕܶܩ *justum declaravit*; denique *δ*) nonnunquam ejusdem significationis est ac Peal, v. g. שַׁלֵּט, ܫܰܠܶܛ *dominatus est* = שְׁלַט, ܫܠܶܛ.

2) Ethpaal significationem activam Paël *α*) convertit in passivam, v. g, אִתְקָרַב, ܐܶܬܩܰܪܰܒ *adductus est* a קָרֵב, ܩܰܪܶܒ *adduxit*, vel *β*) in reciprocam, v. g. ܐܶܬܕܰܡܰܪ *miratus est*, aut reflexivam ut אִתְחַלַּק *se elevavit*, vel *γ*) notat fieri id, quod Peal indicat atque ejusdem cum Peal est significationis, ut: אִיסְתַּכַּל, ܐܶܣܬܰܟܰܠ *intellexit* ut סְכַל, ܣܟܰܠ.

3) Aphel et Ethtaphal.

a) Aphel formatur אַ, ܐܰ radici praemisso, quod tamen ante praeformativa infinitivi, futuri et participiorum excidit, ita ut haec, quae vacua erant, ejus vocalem recipiant, secunda radicalis habet plerumque ܶ (ܺ) vel ܺ, ܶ aut ܰ, ܳ ante 3. gutturalem seu ܪ, ܥ; hinc אַקְטֵל (אַקְטֵיל, אַקְטִיל), ܐܰܩܛܶܠ, אַפְלַח et ܐܰܦܠܰܚ.

Not. Pro א in Chaldaismo biblico invenitur saepe ה secundum analogiam Hebraeorum, quae litera etiam in futuro et participio inter praeformativum et radicem retinetur, v. g. הַהְנְזֵק, יְהַשְׁנֵא, הַכְּרִזוּ; imo nonnunquam plane punctatio formae Hiphil occurrit, v. g. הָאֱזִיל Dan. 7, 22. In Syriaco nonnunquam servatur Olaph non obstantibus praeformativis praeprimis in verbis, in quibus radicalis quaedam fuit elisa, v. g. ܢܰܐܚܶܐ a ܚܝܳܐ *vixit.*

b) Ethtaphal, quae rarius invenitur, formatur ab Aphel ita, ut syllabâ אִתְ ܐܶܬ praemissâ Olaph characteristicum formae Aphel cum ת, ܬ commutetur; secunda radicalis mota est vocali —ַ, —ܰ, hinc אִתַּקְטַל ܐܶܬܬܰܩܛܰܠ.

Not. In Syriaco in tota 2. person. sing. et plural. futuri propter concursum trium ܬ unum ejicitur, hinc ܬܶܬܩܰܛܰܠ pro ܬܶܬܬܩܰܛܰܠ = תִּתַּקְטַל; imo nonnunquam Olaph in hac forma retinetur nec in ܬ mutatur, v. g. ܐܶܬܐܰܒܶܠ pro ܐܶܬܬܰܒܶܠ *laesus est.* Loco hujus formae Syri saepius utuntur Ethpeel.

c) Significatio formae 1) Aphel est α) causativa (ut Paël), v. g. אַקְרֵב et קְרַב *adduxit* a קְרַב *accessit*, ܐܰܝܬܝ *adduxit*, et quidem saepe cum duplici accusativo, ut אַלְבֵּשׁ, ܐܰܠܒܶܫ *induit;* β) recipit forma haec notiones *censendi, declarandi, jubendi, curandi, permittendi* etc. γ) utitur non raro significatione intransitiva, v. g. ܐܰܢܗܰܪ *illuxit*, hinc verba, quae colorem indicant, formam hanc (uti in lingua arabica formam nonam) amant, v. g. אַסְמֵק ܐܰܣܡܶܩ *rubuit*, ܐܰܚܘܰܪ *albuit.*

Ethtaphal habet aut α) passivam significationem formae Aphel, aut β) cum Peal ejusdem est significationis, v. g. ܐܶܬܬܰܘܬܰܒ *sedem accepit* et ܝܬܶܒ *habitavit.*

4) Schaphel et Eschtaphal.

a) Schaphel formatur שׁ, ܫ loco Olaph formae tertiae praefixo, quacum ratione formationis, flexionis ac significationis habita convenit.

b) In forma Eschtaphal, quae ab activo praemisso אֶת ܐܶܬ et vocali *e* in *u* mutata formatur, Thau cum Schin transponitur. (cf. §. 8. B.), hinc: אִשְׁתַּקְטַל = ܐܶܫܬܰܩܛܰܠ. Significatio est passiva, vel reciproca, vel intransitiva.

§. 24. De Infinitivis et Participiis formarum auctarum verbi perfecti.

1) Infinitivi formarum auctarum in utraque dialecto terminantur in אָ— et ܘ— praecedente vocali ָ— et ܳ—; praeterea Syri praeformativum ܡ assumunt, quod Chaldaei respuunt.

PARADIGMA.

Ethpeel:	אִתְקְטָלָא	ܡܬܩܛܠܘ
Paël:	קַטָּלָא	ܡܩܛܠܘ
Ethpaal:	אִתְקַטָּלָא	ܡܬܩܛܠܘ
Aphel:	אַקְטָלָא	ܡܩܛܠܘ
Ethtaphal:	אִתַּקְטָלָא	ܡܬܬܩܛܠܘ
Schaphel;	שַׁקְטָלָא	ܡܫܩܛܠܘ
Eschtaphal:	אִשְׁתַּקְטָלָא	ܡܫܬܩܛܠܘ.

Not. Pro terminatione אָ—— infinitivorum in Chaldaismo biblico plerumque ponitur הָ——, in Paraphrasibus autem וּ, v. g. דַּבָּרוּ Exod. 13. 21. In formis Paël et Aphel earumque passivis nonnunquam Syrorum instar מ praefigitur, v. g. מְהַלָּכָא Cant. 1, 7, מַבְאָשָׁא Deut. 32, 23., מְחַרְחֲצָא Ps. 118, 9.

2) Participia verborum in formis auctis formantur e 3. pers. sing. masc. praeteriti, cujus vocalis in 2. radicali servatur literâ מ ܡ praemissâ, qua accedente א ו in Aphel et omnibus passivis formis emittitur. E formis activis simul formatur participium passivum mutata tantum vocali secundae radicalis *e* in ַ—, ܰ—, quod discrimen et obtinet in participiis activis et passivis linguae arabicae.

PARADIGMA.

Paël	act.	מְקַטֵּל	(מְקַטֵּיל)	ܡܩܛܠ
	pass.	מְקַטַּל		ܡܩܛܠ
Aphel	act.	מַקְטֵל	(מַקְטֵיל)	ܡܩܛܠ
	pass.	מַקְטַל		ܡܩܛܠ
Schaphel	act.	מְשַׁקְטֵל		ܡܫܩܛܠ
	pass.	מְשַׁקְטַל		ܡܫܩܛܠ

Ethpeel:	מִתְקְטֵל	ܡܬܩܛܠ
Ethpaal:	מִתְקַטַּל	ܡܬܩܛܠ
Ethtaphal:	מִתַּקְטַל	ܡܬܬܩܛܠ
Eschthaphal:	מִשְׁתַּקְטַל	ܡܫܬܩܛܠ.

Not. a. In participiis tum genus tum numerus distinguitur, hinc in feminino terminantur in א ָ—, ܐ—, in plur. masc. in ין—, ܝܢ— et femin. ן ָ—, ܢ—.

Not. b. In Chaldaico nonnunquam Hebraeorum instar ה assumitur, ut: מְהִתְצְפָה pro מִתְצְפָה *dura*; in Syriaco etiam interdum Olaph retinetur praeprimis in verbis, quibus una radicalis excidit, v. g. ܡܚܐܝܢ a ܚܝܐ *vixit.*

§. 25. De Imperativo formarum auctarum.

Imperativus formarum auctarum convenit cum uniuscujusque 3. pers. sing. praeteriti; distinguitur femin. sing. per י—, ܝ— et plur. masc. per ו (ון), ܘ ac femin. per נָא (ן ָ—), ܝܢ— hinc:

PARADIGMA.

Sing.						
Pael 2 p.	m.	קַטֵּל	ܩܛܠ	Aphel:	אַקְטֵל	ܐܩܛܠ
	f.	קַטִּלִי	ܩܛܠܝ			
Plur.						
2 p.	m.	קַטִּלוּ	ܩܛܠܘ	Schaphel:	שַׁקְטֵל	ܫܩܛܠ
	f.	קַטֵּלְנָא	ܩܛܠܝܢ			
Ethpeel:		אִתְקְטֵל	ܐܬܩܛܠ	Ethtaphal:	אִתַּקְטַל	ܐܬܬܩܛܠ
Ethpaal:		אִתְקַטַּל	ܐܬܩܛܠ	Eschtaphal:	אִשְׁתַּקְטַל	ܐܫܬܩܛܠ

Not. In Syriaco imperativi formarum passivarum I. et II. (et III. ac IV. nonnunquam) distinctionis gratia sub secunda radicali recipiunt lineam diacriticam (§. 4. 4. e. γ.) praecedente ܶ—.

§. 26. De verbis pluriliteris et formis rarioribus.

1) E verbis triliteris enascuntur verba quadri- et plurilitera eodem modo quo apud Hebraeos et Arabes, et

quidem addita aliqua litera servili vel ab initio, v. g. ܡܣܟܢ *pauperem fecit* a ܡܟ, תַּרְגֵּם, ܬܪܓܡ *interpretatus* est, vel in medio, ut: ܕܪܟ a ܕܟ *gressus fuit*, vel in fine, v. g. ܪܫܢ *caput fecit* a ܪܫ *caput*. Verba haec in flexione proxime accedunt ad formas Paël et Ethpaal, hinc: ܣܪܒܠ, סַרְבֵּל *obtexuit* et pass. ܐܣܬܪܒܠ. סַרְהֵב et אִסְתַּרְהַב. Permulta ab exoticis verbis et nominibus potissimum graecis ducta sunt ita tamen, ut non raro literarum una aut plures exciderint, v. g. קַטְרֵג = ܩܛܪܓ *accusavit* a κατηγορεῖν, ܦܛܪܟ *patriarcham constituit.* Significatio quadriliterorum plerumque est transitiva, non raro tamen intransitiva et eadem cum verbo trilitero, sed tunc saepe intensiva.

Not. Si in verbis quadriliteris est una litera infirma, in Chaldaico locum habere potest quies vel abjectio hujus literae et verbum apparet triliterum, cujus prima radicalis pronuntiatur vocali impura, qua indicatur secunda radicalis, v. g. שֵׁיזֵב vel שֵׁזֵב *liberavit* pro שַׁיְזֵב, שֵׁיצִי vel שֵׁצִי *absolvit.* Si in verbis syriacis quadriliteris secunda radicalis est infirma, haec non quiescit sed diphthongum constituit, v. g. ܡܘܕܥ.

2) Praeter formas supra recensitas in paucis tantum exemplis etiam aliae obviae sunt, quae oriuntur apposita litera quiescente aut reduplicatione unius vel duarum radicalium ideoque non immerito ad classem pluriliterorum referuntur. Accedunt autem omnes ad formas Paël, Aphel, Schaphel earumque passiva plerumque cum eadem significatione, et quidem

a) ad formam Paël et Ethpaal accedunt:

α) Pauel vel Poël (chaldaic.) cum earum passivis, v. g. סוֹפֵק, שׁוֹמֵם et אֶשְׁתּוֹמַם, ܓܘܢ *inflammavit* et ܐܬܓܘܢ; β) Paiel ܣܝܒܪ *passus est;* γ) Pamel ܡܟܣܦ *mansit;* δ) Parel ܟܪܟ *volvit;* ε) Pali ܩܘܠܝ *terruit;* ζ) Palen ܫܠܛܢ *principem fecit.*

b) Formae e geminatione unius vel duarum radicalium oriundae: α) Palel vel Polel cum Ethpalal et Ethpolal, v. g. טַעֲמֵם et אִשְׁתַּעֲמֵם, רוֹמֵם et אִתְרוֹמַם, ܟܡܪܪ, ܐܬܟܡܪܪ.

β) Pealel cum Ethpealel oritur geminatione 2. et 3. radicalis, v. g. ܫܰܠܡܶܡ *integrum reddidit* a ܫܠܡ. *γ*) Palpel cum Ethpalpal per reduplicationem 1. et 2. radicalis, v. g. בַּלְבֵּל *permiscuit*, גַּלְגֵּל (a גָּלַל), *volvit*, ܙܰܘܙܶܙ (a ܙܘܙ), ܢܰܥܢܰܥ (a נוּעַ *movit se*) usitata praeprimis in verbis mediae geminatae et mediae Vau.

c) ad Aphel et Schaphel accedunt:

α) Maphel et Ethmaphal, *β*) Saphel et Esthaphal, v. g. סַרְהֵב = ܣܰܪܗܶܒ *festinavit*; *γ*) Taphel et Ethtaphal.

§. 27. De verbis gutturalibus.

Verba, quae constituuntur una e gutturalibus א, ה, ח, ע, ܐ, ܗ, ܚ, ܥ,[1]) quibus et litera ר ܪ adnumeratur, sequuntur regulas, quibus gutturales innituntur (cf. §. 8. E.); amant enim vocalem *a*, quae ponitur, ubi alias analogia grammaticalis requirit vocales *e* vel *i*, v. g. אִזְחַר ܢܶܣܰܪ, et respuunt signum Dagesch fortis (in chaldaico), quod nonnunquam prolongatione vocalis praecedentis compensatur, v. g. בָּרֵךְ pro בַּרֵּךְ = ܒܰܪܶܟ. Schwa compositum, quo Chaldaei in his literis loco Schwa simplicis utuntur, est fere semper ֲ, tantummodo verba פ"א in imperativo Peal assumunt ֱ, v. g. אֱמַר. (Cetera vide §. 32.) Praeterea Patach furtivum, quod in verbis, quorum tertia radicalis est ה, ח, ע, assumitur, nonnunquam vocalem praecedentem plane extrudit, v. g. אַשְׁכַּחַת vel אַשְׁכַּחַת.

Not. Occurrunt tamen et casus in futuro et imperativo cum ֻ vel ܘ, v. g. יַחֲזוֹר et ܢܶܬܩܘܪ. In verbis tertiae gutturalis 3. pers. sing. fem. praeteriti plerumque in Chaldaismo terminatur in ַ‑ַת vel ֶ‑ֶת v. g. הֲבָרַת, אֲמַרַת, פְּתַחַת, שְׁלַחַת.

---

[1]) Cum Aleph etiam literis infirmis accensetur, verba, quorum una radicalium est א ܐ, tractabuntur una cum verbis infirmis, vide §. 32. §. 34. §. 37.

§. 28. De verbo perfecto cum suffixis. (vid. III. Tab.)

1) Cum suffixa verborum objectum significent, intransitivis verbis et formis passivis non solent adjungi. Verba in 1. et 2. persona in utroque numero cum suffixis earundem personarum conjungere non licet, quia tali modo reflexiva enascerentur, ad quae significanda Aramaei (sicut reliqui Semitae) alia constructione (§. 62. 1.) utuntur. Verbi forma si in vocalem desinit, suffixa sine vocali recipit, si vero consonante finitur, iis vocalem praemittit. (cf. §. 15. A. 1.).

Tantummodo imperativi et participia chaldaica assumunt suffixa 1. pers. sing. et plural., quin intercedat vocalis, quod et obtinet, si suffixum 3. plur. accedit ad 3. pers. fem. sing. praeteriti.

2) Mutationes, quas causant in verbo suffixa accedentia, attingunt tantummodo vocales, quae aut abjiciuntur aut translocantur et tali modo formas ad conjunctionem cum suffixis subeundam magis accomodatas reddunt. Abjicitur autem vocalis (primae radicalis) in 3. p. fem. et 1. p. sing. praeteriti et vocalis *u* (secundae radicalis) in futuro; translocatur vocalis e syllaba secunda in praecedentem consonantem, uti in 3. p. sing. et plural. et 1. p. sing. Terminationes verbales ܘ et ܗ otiantes quiescunt ante suffixa in ـܶ et ـܳ. Suffixa 2. per. plur. accedentia formas non mutant; denique vocales characteristicae Paël et Aphel in prima syllaba immutatae manent. Hinc

A. Praeteritum cum Suffixis.

3. sing. mas. קְטַל, ܩܛܰܠ manet ante suffixa כוֹן, כֵן, נוֹן, נֵן ܗܝ, ܢܝ, ante reliqua mutatur in קַטֵל, ܩܰܛܶܠ cum suff. sub a) (§. 15. A.)

3. sing. f. קִטְלַת, ܩܶܛܠܰܬ manet ante suffixa secundae pers. plur., ante reliqua abit in קַטְלַת, ܩܰܛܠܰܬ.

2. p. sing. m. קְטַלְתְּ, ܩܛܰܠܬ manet, sed accedunt suffixa Chaldaeorum sub a), Syrorum vero sub d).

2. p. sing. f. קְטַלְתְּ manet (rarius קְטַלְתִּי) ܩܛܰܠܬܝ vero mutatur in ܩܛܰܠܬܝ et assumit suffixa sub b).

1. p. sing. קִטְלֵת, ܩܶܛܠܶܬ mutatur in קְטַלְת, ܩܛܰܠܬ et assumit suffixa sub a).

3. p. pl. m. קְטַלוּ, ܩܛܰܠܘ abit in קַטְלוּ, ܩܰܛܠܘܗ̄ et accedunt suffixa sub b). Chaldaei ante כוֹן, כֶן, Syri ante reliqua suffixa amant inserere Nun paragogicum.

3. p. pl. f. Chaldaeorum קְטַלָא non videtur esse in usu vel latet in forma masculina קְטַלוּ, Syrorum ܩܛܰܠܶܝܢ abit aut in ܩܰܛܠܝ cum suffixis sub d) vel in parag. ܩܰܛܠܶܢ.

2. p. pl. m. קְטַלְתּוּן, ܩܛܰܠܬܘܢ manet et accedunt suffixa Chaldaeorum sub a), vel Nun finali abjecto suffixa sub b), Syrorum vero sub d).

2. p. pl. f. Syrorum ܩܛܰܠܬܶܝܢ manet (rarissime vero occurrit) cum suffixis sub d). Chaldaeorum exempla pro hujus personae usu desiderantur.

1. p. plur. קְטַלְנָא mutatur in קְטַלְנָ accrescentibus suffixis sub b), suff. vero 2. p. sing. fem. est ךְ— (sub a), ut discernatur a masculino), ܩܛܰܠܢ manet cum suffixis sub d).

Not. In formis Paël et Aphel secunda vocalis —, — sequitur in nexu analogiam secundae vocalis formae Peal; ubi haec manet, et illa manet, ubi vero haec abjicitur vel translocatur et illa abjicitur vel translocatur. Hinc in Syriaco 3. sing. m. ac 3. pl. m. et f. in Peal et Paël cum suffixo aequant ac nonnisi e contextu erui possunt, v. g. ܩܰܛܠܶܗ (a ܩܛܰܠ vel ܩܰܛܶܠ).

B. Futurum cum suffixis.

1) Sing. Chaldaeorum יִקְטֹל Nun paragogico semper inserto ante suffixa כוֹן et כֶן abit in יִקְטְלִנְ, et ante reliqua Nun paragogico geminato in יִקְטְלִנּ, quod et valet de reliquis personis sing. — Syrorum ܢܶܩܛܘܽܠ ante suffixa ܟܘܢ et ܟܶܝܢ manet, ante reliqua suffixa (accedunt vero illa sub a) plerumque, in 3. p. semper sub a, 2. expressa), ܢܶܩܛܘܽܠ abit in ܢܶܩܛܠ, quod mutandis mutatis valet et de reliquis personis sing.

2) Plur. Chaldaeorum יְקַטְּלוּן manet geminato fere semper נ ob Nun paragogicum insertum, Syrorum ܢܩܛܠܘܢ manet immutatum et assumit suffixa sub d).

C. Imperativus cum suffixis.

1) Chaldaeorum imperativus manet plerumque immutatus vel Nun paragogico inserto mutatur in קְטֻלַנְּ et קְטֻלוּנ.

2) Syrorum 2. sing. m. ܩܛܘܠ manet cum suffixis (sub a. 2.) primae pers. sing. et plur. et tertiae sing. f., et cum suffixis (sub d.) tertiae pers. sing. m. —

2. sing. f. ܩܛܘܠܝ mutatur in ܩܛܘܠܝܢ cum suffixis sub b).

2. pl. m. ܩܛܘܠܘ abit in ܩܛܘܠܘܢ cum suffixis sub b).

2. p. f. ܩܛܘܠܝܢ rarius in usu est et ܢ ante suffixa abjicit.

D. Infinitivus cum suffixis.

1) Infinitivis Chaldaeorum accedunt suffixa vel verborum sub a) Nun tamen parag. saepe inserto (מִקְטַל f. I mutato in מִקְטְל) vel suffixa nominum. In reliquis formis terminatio אָ— mutatur in וּת, cui annectuntur suffixa-sub a) v. g. קַטָּלוּתֵיהּ.

2) Syrorum infinitivus Peal ܡܩܛܠ cum suffixis sub a) manet ante suffixa 2. p. plur., ante reliqua autem mutatur in ܡܩܛܠܘ.

Infinitivi reliquarum formarum in ܘܬܐ terminantes substantivorum femin. instar habentur et assumunt suffixa sing. nominum (exceptis suffixis 3. pl., quae separata ad terminationem in ܘܬܐ accedunt) terminatione ܘܬܐ in ܘܬ mutata, v. g. ܡܩܛܠܢܘܬܟܘܢ.

Not. Syriacorum verborum personis in ܘ exeuntibus nonnunquam Nun parag. additur, quo facto suffixa sub d) accedunt, v. g. ܐܪܓܙܘܢܢܝ *irritaverunt me*.

E. Participia cum suffixis.

Participia nominum instar horum suffixa assumunt; in chaldaica dialecto tamen eis etiam suffixa verbi accedere

possunt, v. g. מְקַטְּלָנִי et מְקַטְּלִי; in syriaca participiis activis non raro praepositiones cum suffixis junctae apponuntur.

§. 29. De verbis imperfectis.

A verbis perfectis distinguuntur verba imperfecta (irregularia), quorum anomaliae ratio sita est in indole literarum radicalium, quae non semper manent praesentes nec firmae immotaeque sed variis obnoxiae sunt modificationibus. Verba haec duplicis generis sunt:

A) aut concentrata vel contracta, quae concentratione oriuntur suntque: 1) verba 1. rad. Nun פָּן ܦܳܢ et 2) mediae geminatae עָע ܥܳܥ;

B) infirma seu quiescentia, quorum una alterave radicalium est litera infirma: א, ܐ, י, ܝ, ו, ܘ, quae sunt aut primae, aut secundae, aut tertiae radicalis. Cum vero pro prima radicali Vau passim ponitur Jud et pro tertia radicali Jud et Vau litera Olaph, sequentes verborum infirmorum classes distinguuntur: 1. VV. פָּא ܦܳܐ et פּי ܦܳܝ[1] (i. e. 1. rad. Olaph et Jud), 2) עָא ܥܳܐ, עָי ܥܳܝ, et עָו ܥܳܘ et 3) לָא ܠܳܐ.

C) Accedunt verba dupliciter imperfecta, in quibus anomalia duplex locum habet, et defectiva.

A. De verbis concentratis.

§. 30. De verbis primae rad. Nun.
(פָּן, ܦܳܢ IV. Tab.)

Hebraeorum more Nun vacuum (in futuro, imperativo et infinitivo formae I. et in formis III. et IV. integris) expungitur, quod Nun Chaldaei per Dagesch forte in media radicali, aut haec si fuerit gutturalis et Resch, per longam vocalem sub

---

[1]) Significatio desumta est a voce technica פְּעַל ܦܥܰܠ, cujus פ ܦ primam, ע ܥ secundum et ל ܠ tertiam radicalem indicat.

litera praeformativa vel characteristica solent compensare, quae compensatio vero saepe negligitur. Syri autem, qui signo Dagesch fortis carent, nil substituunt; hinc v. g.

אֶפַּק pro אֶנְפַּק = ܐܶܦܶܩ | יַחוֹת fut., מֵחַת inf. אַחֵית Aph.
מַפַּק pro מַנְפַּק = ܡܰܦܶܩ. a נְחַת *descendit.*

Not. a. Amant haec verba in infinitivo et imperativo Peal in secunda radicali vocalem *a*, quamvis non adsit gutturalis, v. g. מִפַּק, פֵּק et פַּק, סַב = ܣܰܒ; futurum assumit tum *a* tum *e*, tum *u*.

Not. b. Verba simul mediae rad. geminatae vel He aut Vau quiescentis nullam harum mutationum admittunt.

Not. c. In Chaldaico saepe regula haec negligitur, v. g. אַנְזִיק, מַנְזִיק, מִנְזַק, תִּנְפּוֹל, יִנְתַּן; in nonnullis verbis utraque forma occurrit, v. g. יִנְזַר et יִזַּר. Verbum נְתַן *dedit* in futuro vocalem characteristicam habet ܶ, v. g. אֶתֵּן.

Not. d. In Syriaco nonnunquam Olaph characteristicum in Aphel Nun expuncto retineri solet, v. g. ܐܰܡܚܶܐ a ܢܡܚܳܐ *percussit.*

§. 31. De verbis mediae geminatae.
(עָעַ, ܥܰܥ, V. Tab.)

1) Verba ea, quibus 2. et 3. radicalis est eadem simulque mobilis, sicut in ceteris linguis semiticis ita et in aramaea euphoniae gratia mediam in quibusdam formis (Peal — exceptis ejusdem participiis — Aphel et Schaphel harumque passivis) excludunt, quo facto verbum fit monosyllabum recipitque vocalem radicis. Syri geminationis signo destituti pro hac elisione nil substituunt, Chaldaei vero literam expunctam per Dagesch forte compensant et quidem: a) vel in 3. radicali, si est mota nec tamen praecedit litera praeformativa (in 3. sing. fem., 3. plur. et 1. sing. Aor. I., in 2. sing. fem. et 2. plur. masc. imperativi), b) vel in 1. radicali praecedente praeformativa (in: infinit. et Aor. II. Peal et in tota forma Aphel), c) vel plane negligunt compensationem, ubi nec 3. radicalis est mota nec litera praeformativa praecedit (in 3. sing. m., in 2. sing. et plur. et in 1. plur. Aor. I; in 2. sing. m. et 2. plur. f. imperativi Peal).

Not. Si 1. rad. fuerit gutturalis, haec vel manet simpliciter, quia geminari nequit, ut מֵחַן (a חֲנַן *misertus est*), vel vero vocalis praecedens prolongatur, ut: יֵחוֹד, יֵעוֹל, vel Nun inseritur, ut: נֵנְעַל vel אֲנְעֵל pro אֵעַל (ab עֲלַל).

2) In participio activo Peal Syri mediam radicalem cum ܐ commutant, v. g. ܩܳܐܶܡ a ܩܳܡ, quod ut ܝ pronuntiatur. Quamvis Chaldaei in participio hoc radicalem mediam retinere solent ut דָּקֵק, tamen occurrit forma syriacae valde similis דֵּיק vel דָּאֵק (Jerem. 10, 3. Ps. 57, 7; 58, 9). Si vero participium hoc in fine augetur, ita ut ܐ illud vocali destituatur, plerumque excidit, v. g. ܩܳܝܡܺܝܢ, ܫܳܝܛܺܝܢ. Nonnisi ܥܰܠ *intravit* retinet ܐ in plurali part., hinc: ܥܳܐܠܺܝܢ.

3) Ethpeel forma est regularis ܐܶܬ݂ܩܠܶܠ אִתְקְלַל; Chaldaei mediam rad. nonnunquam expunctam per Dagesch forte compensant, ut: אִתְּקֵל, אִתַּחַל.

4) Paël et Ethpaal regulariter formantur; non raro tamen formantur Palpel et Ethpalpal, v. g. קַלְקֵל ,אִדַּקְדַּק דַּקְדֵּק, אִתְקַלְקַל, ܡܰܠܡܶܠ et ܐܶܬ݂ܡܰܠܡܰܠ, ܙܰܥܙܰܥ et ܐܶܙܕܰܥܙܰܥ, vel Poal et Ithpoal, v. g. אִתְקוֹלַל et syr. Pauel et Ethpaual, v. g. ܪܰܘܪܶܒ (pro ܪܰܒܪܶܒ *magnificavit*) et ܐܶܬ݂ܪܰܘܪܰܒ.

Not. In Aphel Olaph characteristicum post literas praeformativas interdum servatur, v. g. ܠܡܰܐܡܳܪܽܘ *amare*, ܕܐܰܛܶܠ *qui obumbravit*. In Chaldaismo biblico pro Aphel inveniuntur: הַדִּקוּ vel Hophal ut: הֻעַל, הֻעֲלוּ Dan. 5, 13, 17.

B. De verbis infirmis.

§. 32. De Verbis primae rad. Olaph.

(פא ܦܐ VI. Tab.)

Verba haec non tantum verbis gutturalibus (§. 27.) sed et infirmis accensentur, hinc variae notandae sunt mutationes:

1) ܐ ab initio quiescens (in praet., imperat. et part. pass. Peal) adsciscit ◌ܶ vel ◌ܰ loco Schwa compositi Chaldaeorum, v. g. ܐܶܡܰܪ, ܐܶܟ݂ܽܘܠ, ܐܰܡܺܝܪ; in futuro et infinitivo Peal vocalis haec ad praeformativam literam accedentem remittitur, v. g.

ܢܐܬܐ, ܢܐܟܘܠ, ܢܐܡܪ, Chaldaeorum autem א in futuro et infinitivo Peal quiescit in ֵ, v. g. יֵאכֻל, יֵאמַר vel plerumque in י convertitur, ut: יֵיכֻל, מֵימַר, imo nonnunquam plane abjicitur, uti in 1. p. futuri; hinc אכֻל pro אֶאכֻל, ܐܟܘܠ pro ܐܐܟܘܠ.

2) In Ethpeel et Ethpaal א ܐ aut manet, aut praecedenti literae Thau assimilatur, hinc אִתְאֲכֵל vel אִתֲּכֵל, ܐܬܐܟܠ et ܐܬܬܟܝܪ; אִתְאַכַּל et אִתַּכַּל, ܐܬܐܟܠ et ܐܬܬܟܝܠ.

3) In forma Paël א ܐ passim expungitur, quoties praefigitur litera vel syllaba, in quam redit vocalis ejectae literae א ܐ; v. g. אַלֵּיף et מַלֵּיף pro אַאלֵּיף et מְאַלֵּף.

4) In forma III. et IV. utriusque vocis א ܐ mutatur in ו ܘ, nonnunquam in י ܝ, quo facto Syri constituunt diphthongum, hinc אוֹכֵל vel אֵיכֵל = ܐܘܟܠ vel ܐܝܟܠ, fut. יוֹכֵל ܢܘܟܠ, pass. אִתוֹכַל ܐܬܘܟܠ; שׁוֹכֵל vel שֵׁיכֵל, ܫܘܟܠ vel ܫܝܟܠ, pass. אִשְׁתּוֹכַל = ܐܫܬܘܟܠ.

Not. a. Formam hebraizantem induunt verba הֵימִין (הֶאֱמִין) ܗܝܡܢ *credidit* ab אֲמַן ܐܡܢ et הֵיתִי vel הַיְתִי ac ܐܝܬܝ *adduxit* ab אֲתָא ܐܬܐ *venit*.

Not. b. Verba ܐܙܠ *abiit* et ܐܬܐ *venit* abjiciunt ܐ in imperativo, hinc: ܙܠ, ܙܠܝ, ܙܠܘ, ܙܠܝܢ et ܬܐ, ܬܝ, ܬܘ (ܬܐܘ), ܬܝܢ (ܬܐܝܢ).

Not. c. Litera ܠ verbi ܐܙܠ in significatione *abeundi* (alias *profuit*) euphoniae gratia occultatur, quoties in media voce haberet vocalem, quam in praecedentem literam vacuam potius remittit (cf. §. 4. 4. d. δ.), hinc: ܐܙܠܬ pro ܐܙܠܬ, ܢܐܙܠܘܢ pro ܢܐܙܠܘܢ, ܐܙܠܝ pro ܐܙܠܝ.

§. 33. De verbis primae rad. Jud.
(פּי, ܦܐ. VI. Tab.)

Plurima horum verborum juxta analogiam hebraicam sunt proprie primae rad. Vau (פו ܦܘ), quae litera autem ab initio verbi ab Hebraeis et Aramaeis, qui in universum literam Vau ab initio vocis alicujus non amant, fere semper mutatur in Jud; sunt vero triplicis generis, aut 1) propria verba פי ܦܐ, aut 2) origine verba פו ܦܘ, aut 3) verba, in quibus Jud

non qua quiescens litera habetur, sed verborum פ״ן ܦܢ instar assimilatur. Hinc

ad 1) ܝ ab initio syllabae quiescens adsciscit vocalem ܺ (in praet. imperativ. et Peil f. I.), quae in praecedentem literam praeformativam vacuam, in literam ܬ (vocis passivae) et in praefixas: ܕ, ܘ, ܒ remittitur, v. g.: ܝܺܠܶܕ, ܒܺܝܠܶܕ. In infinit. et futuro Peal ܝ mutatur in ܐ (prima persona excepta) et secunda radicalis movetur per ܶ (in praet. ܰ), in Chaldaico autem י in imperat. et fut. quiescit in ִ, in Aphel autem in ֵ, v. g. ܢܺܐܬܶܒ ab ܝܶܬܶܒ, יִיקַר, יִיטַב, Aphel: יֵיטִיב (יֵיטֵיב).

Not. Litera ܗ verbi ܝܗܒ, ubi haberet vocalem, occultatur et vocalis transfertur in ܝ, hinc ܝܗܰܒ pro ܝܗܒ *dedit*, ܝܗܰܒܬ *dedisti*, ܝܗܰܒܘ *dederunt*, e contra ܝܶܗܒܶܬ *dedi* etc.

ad 2) Non adeo differunt ab hac classe verba origine ܦܘ פו; haec enim a) abjiciunt primam radicalem in imperativo Peal, v. g. דַּע ab יְדַע, הַב ab יְהַב, תִּיב a יְתִיב et similiter ܪܰܬ ab ܝܺܪܶܬ, ܗܰܒ a ܝܗܰܒ et ܬܶܒ a ܝܶܬܶܒ, b) in futuro et infinit. Peal verba chaldaica literam י quiescere sinunt in ֵ vel plane ejiciunt, ut: יֵילֵד, יֵידַע vel יִדַּע, מֵילַד vel מִלַּד, c) in forma III. et IV. utriusque vocis et dialecti Vau originarium rursum assumunt, quod in Chaldaico in Cholem quiescit, in Syriaco autem diphthongescit, ut: אוֹלֵד, אוֹסֵף, אִתּוֹסַף, אִשְׁתּוֹתַר, ܐܰܘܠܶܕ, ܐܰܘܣܶܦ, ܐܶܬܬܰܘܣܰܦ, ܡܰܘܪܶܬ et ܐܰܘܪܶܬ.

Not. a. Pro forma chaldaica Aphel saepe occurrit hebraica forma הוֹדַע, הוֹלֵד et הוֹלַד; aliqua verba praeterea retinent Jod ut: הֵיבֵל et אֵיבִיל *duxit*, הֵיטִיב (אֵיטִיב) et אוֹטֵב *benefecit*, ܐܰܝܠܶܠ *ululavit*, ܐܰܝܢܶܩ *lactavit*.

Not. b. Formae Paël et Ethpaal sunt regulares; hinc יַתֵּב et אִתְיַתַּב, ܝܰܬܶܒ et ܐܶܬܝܰܬܰܒ; nonnulla verba tamen et in hac forma literam originariam retinent, v. g. וַתֵּר, אִתְוַכְּחָא ܘܰܟܶܡ et ܐܶܬܘܰܟܰܡ.

ad 3) Tandem verba quaedam primae rad. Jud in infin. et futur. Peal nec non in Aphel verborum פ״ן ܦܢ instar hanc literam sequenti literae assimilant, v. g. יַדַּע (vel יְנַדַּע) = ܢܶܕܰܥ, מִדַּע = ܡܶܕܰܥ, יִתֵּב = ܢܶܬܶܒ, מִתַּב = ܡܶܬܰܒ, יִכַּל et מִכַּל a יְכַל, אַנְחַת a יְנַח.

§. 34. De verbis syriacis mediae rad. Olaph.
(ܫܐܠ. VII. Tab.)

Verba ܫܐܠ Syrorum tantum irregularitates subeunt, quae concernunt formas I. et II. earumque passivas.

1) In Peal ܐ vocalem suam (ܰ in praeterito, et ܰ in imperat. et futuro) in praecedentem literam vacuam remittit, in qua vocali ܐ quiescit, v. g. ܛܐܒ *bonus fuit,* ܫܐܠ *petiit,* ܫܐܠ *pete,* ܢܫܐܠ *petet,* quod et obtinet in Ethpeel, ut: ܐܬܫܐܠ, et Aphel: ܐܫܐܠ.

2) In Ethpeel saepe praeter formam consuetam ܶ invenitur sub ܬ, vel ܐ per metathesin ante primam radicalem ponitur aut plane aliud ܐ primae radicali praefigitur, unde sequentes formae oriuntur: ܐܬܛܐܒ, ܐܬܛܐܒ, ܐܬܐܛܒ, ܐܐܬܛܒ.

3) In Paël et Ethpaal ܐ vel manet, vel plerumque mutatur in ܝ, v. g.: ܛܝܒ *paravit* et ܐܬܛܝܒ aut ܐܬܛܐܒ.

Not. In nonnullis verbis chaldaicis א etiam mutatur in י, v. g. שְׁיַר *reliquit* a שְׁאַר.

§. 35. De verbis mediae rad. Vau.
(עוּ, ܩܘܡ. VIII. Tab.)

1) Media radicalis horum verborum in vocali *u* quiescens retinetur tantummodo in imper. et futur. Peal, cujus praeformativa exceptâ 1. personâ sunt vacua (apud juniores Paraphrastes etiam reliquarum personarum praeformativa assumunt ֵ vel ִ, v. g. אֵמוּת, מֵימַת), in praeterito autem et infin. ejusdem formae Vau expungitur et per longam vocalem ָ, ܳ compensatur, ut קָם, ܩܳܡ *stetit, surrexit*; in participio activo sing. masc. litera haec mutatur in א ܐ, quae autem in flexione rursus abit in י ܝ diphthongescentem, v. g. קָאֵם, קָיְמָא, ܩܳܐܶܡ, ܩܳܝܡܳܐ. In reliquis formis Vau transit in Jud, quod aut quiescit in Ethpeel, Aphel et Ethtaphal (in Chald. nonnunquam ejicitur), aut fit mobile, uti in Paël et Ethpaal. In Ethpeel et Ethtaphal litera ת ܬ geminatur, hinc utraque forma nonnisi

e significatione erui potest, ut אִתְקִים ܐܬܬܩܝܡ pro Ethpeel et Ethtaphal, pro qua tamen in Chaldaico et ponitur אִתְקָיַם vel אִתְקָם.

2) Praeter formam II. regularem קַיֵּם אִתְקַיַּם ܩܝܡ ܐܬܩܝܡ adhuc recurrunt formae reduplicatae Palpel קַמְקֵם, ܐܬܡܟܟ, ܐܬܦܢܦܢ et Poël (Pauel) קוֹמֵם cum suis passivis.

3) In forma tertia Chaldaei sub literis praeformativis vel Schwa (in partic. semper) vel Kamez admittunt, Syri vero vocalem ܶ in 1. persona sing. fut. tantum retinent. Hinc יְקִים vel יָקִים = ܢܩܝܡ, ast ܐܩܝܡ. Formae hebraizantes sunt: הֲקִים vel הֲקִים, הָקִים vel הֲקֵם, aut אוֹקִים instar verborum פ״י.

4) Formâ Schaphel verba haec carent.

Not. a. Sunt verba hujus generis, quorum media radicalis Vau est mota ideoque qua litera firma nullas causat irregularitates, imprimis talia, quae simul sunt tertiae radicalis Aleph, ut: שְׁוָא, ܫܘܐ *similis fuit*, הֲוָא ܗܘܐ *fuit*, רְוַח *dilatatus fuit*, ܪܘܚ *dilatavit*; nonnulla horum simul Vau quiescens admittunt diversa tamen significatione, v. g. חֲוַר et ܚܘܪ *albuit*, חוּר et ܚܘܪ (ܚܙܐ) *vidit*; שׁוּח *demersus fuit*, ܫܚܐ *liquefactus est*, שְׁוַח et ܫܘܚ *germinavit*.

Not. b. Verbum ܚܣ *pepercit* duplici utitur forma imperativi: ܚܘܣ in significatu *parce*! et ܚܣ in notione *absit! apage*! Similiter infin. Peal מְקָם sonat nonnunquam מְקוֹם vel מְקוּם.

§. 36. De Verbis mediae rad. Jud.

(ܟܕ ܥ̈ܝ)

Haec verba in omnibus formis prima excepta classem verborum (ע״וּ ܟܕ) praecedentem aequant; conservant enim Jud radicale quiescens in praeterito, futuro et imperativo Peal in omnibus personis ut: מִית ܡܝܬ, שִׂים ܫܝܡ, יְשִׂים ܢܫܝܡ, ejiciunt autem id in infinitivo (= vv. ע״וּ, ܟܕ), ut מְשָׂם ܡܫܡ et mutant in participio activo cum א ܐ, ut שָׂאֵם ܫܐܡ.

Not. a. Verbum ܡܝܬ in futuro sequitur verba ܟܕ, hinc: ܢܡܘܬ.

Not. b. חֲיָא (חֲיִיא) ܚܝܐ *vixit* 2. radicalem mobilem singulari anomalia ejicit, ubi literâ praeformativâ praecedente 1. radic. fit vacua, in quam transfertur vocalis literae ejectae: מֵחָא = ܡܚܐ (inf.), אֶחֵי

תֵּחֵא ܬܶܚܶܐ (ܝ 3. rad. orta est ex א); idem etiam, quin praeformativa accedat, nonnunquam obtinet, ut: ܚܺܝ pro ܚܝܺܝ *vive*. Pro ܝ ܘ expuncto plerumque ante 1. radicalem litera ܝ ܐ inseritur ut: תֵּיחֵי, ܬܺܐܚܶܐ.

PARADIGMA.

Futurum Peal.

Sing.	3. p. m.	יֵחֵי (יִחֵי, יִחְיֵ)	ܢܶܚܶܐ (ܢܺܐܚܶܐ)
	„ f.	תֵּחֵי (תִּיחֵי)	ܬܶܚܶܐ (ܬܺܐܚܶܐ)
	2. p. m.	תֵּחֵי	ܬܶܚܶܐ (ܬܺܐܚܶܐ)
	„ f.	תֵּחַיִן	ܬܶܚܶܝܢ (ܬܺܐܚܶܝܢ)
	1. p. c.	אֵחֵי	ܐܶܚܶܐ
Plur.	3. p. m.	יֵחוּן (יִחְיוּ)	ܢܶܚܽܘܢ (ܢܺܐܚܽܘܢ)
	„ f.	יֵחְיָן	ܢܶܚܝܳܢ (ܢܺܐܚܝܳܢ)
	2. p. m.	תֵּיחוּן (תֵּחוּן)	ܬܶܚܽܘܢ (ܬܺܐܚܽܘܢ)
	„ f.	תֵּחְיָן	ܬܶܚܝܳܢ (ܬܺܐܚܝܳܢ)
	1. p. c.	נֵחֵי (נִחְיֵ)	ܢܶܚܶܐ (ܢܺܐܚܶܐ)

Imperat.	S.	חֱיֵה	ܚܺܝ (ܚܝܺܝ)
	Pl.	חֱיוּ	ܚܝܰܘ
Part.		חָיֵא	ܚܳܝܶܐ fem. ܚܳܝܳܐ (pro ܚܳܝܝܳܐ)
Infinit.		מֵחֵא, מֶחֱא	ܡܶܚܳܐ (ܡܶܐܚܳܐ)

Aphel.

Praet.	אַחֵי	ܐܰܚܺܝ
Fut.	יְחֵי	ܢܰܚܶܐ (ܢܰܐܚܶܐ)
Part.	מְחַיֵּא, מַחֵא, מַחֵא, מְחֵי.	ܡܰܚܶܐ (ܡܰܐܚܶܐ)
Infin.	אַחָאָה, אַחְיָאָה	ܡܰܚܳܝܽܘ.

§. 37. De verbis tertiae radicalis Olaph.

(לא, ܠܐ. IX. Tab.)

Haec aramaicorum verborum classis complectitur duplicem Hebraeorum classem verborum לא et לה et triplicem Arabum classem verborum: لا, لو, لى. In Chaldaismo biblico Hebraeorum more ast raro terminatio ־ָא in ־ָה transit, in

Paraphrasibus autem praeprimis junioribus in ‍ֵי vel ‍ֵי est mutata; verborum syriacorum ܐ̈ perpauca tantum existunt exempla. Horum verborum anomaliae sunt sequentes:

1) Si tertia radicalis א ܐ verbum claudit, vel א ܐ quiescit in ָ, ܵ aut ֵ, ܶ vel mutatur in י ܝ quiescens in ִ aut ֵ, ܺ, et quidem manet א ܐ quiescens in ָ, ܳ in praeterito Peal, ast in praeterito reliquarum formarum mutatur in ִי (ֵי), ܺܝ.

In futuro omnium formarum quiescit א ֵ (vel ֶי, ֵי), ܐ ; in imperativo Peal in ִי vel ֵי, ܝ ܺ, in imperat. Ethpeel in ִי vel ֵי ܝ ܳ, et reliquarum formarum in ִי vel ֵי, ܐ ܳ;

in infinitivo Peal in א ֵ (ֵי), ܐ ܳ (ܝ ܳ) et reliquarum formarum in אָה (אָא), ܘܳ ܳ;

in participiis in א ֵ vel ֵי (ִי in Peil), ܐ exceptis participiis formarum Paël, Aphel et Schaphel, quae desinunt in ֵי, ܝ ܶ.

2) Accrescente autem in fine verbi nota afformativa, litera א ܐ
a) aut mutatur in literam י ܝ α) quiescentem vel β) motam,
b) aut prorsus abjicitur; et quidem:

ad a) mutatur א ܐ α) in literam י ܝ quiescentem in 1. et 2. pers. utriusque generis et numeri omnium praeteritorum, et in 3. plur. masc. formae סְנִיו ita, ut י in Peal quiescat in ִ, in reliquis formis (et nonnunquam in Peal) in ֵ, in Syriaco autem in ܺ in omnibus formis excepta forma I., in qua ܝ diphthongescit in ܰܝ (aut quiescit in ܺ praeprimis in 1. pers.); vel mutatur β) in literam י ܝ mobilem in 2. et 3. p. plur. fem. futuri omnium formarum utriusque dialecti, et saepius in flexione participiorum; praeterea in 3. f. sing. גַּלְיַת et plur. praeteriti סְנַיָּא apud Chaldaeos, apud Syros autem in 3. sing. praeteriti omnium formarum excepta Peal, in forma ܓܠܝܬ 3. fem. plur. praet. omnium formarum et in 2. fem. plur. imperativorum, denique in Syrorum infinitivis

(excepto Peal), in quibus Chaldaei retinent literam א motam et rarius tantum in י mutant, ut: אַגְלְיָה.

ad b) א ܐ abjicitur

α) in praeterito et quidem in 3. fem. sing. ac 3. masc. plur. Peal (ubi ex וּ, ܘ fit ו, ܘ̈) utriusque dialecti et in 3. fem. plur. omnium formarum syriacarum.

β) in futuri omnium formarum utriusque dialecti persona 2. fem. sing. (ubi ex ܝܢ fit ܝ), in 2. et 3. masc. plur. (ubi ex ון fit וּן)

γ) in plur. masc. participiorum, ubi terminatio ִין, ܝܢ mutatur in ַן (ָן) ܝܢ.

δ) in imperativorum pers. 2. fem. sing. (ubi ִי ܝ transit in ָא, ܝ) et in 2. masc. plur. (ubi ex וּ, ܘ fit ו, ܘ̈), ac in chaldaica 2. fem. plur., quae desinit in ָן.

Adnotationes.

1) 3. plur. masc. praeteriti Peal nonnunquam terminatur in ּ pro ו, v. g. קְרוֹ, גְּלוֹ, in Syriaco cum Nun parag., ut: ܩܛܠܘܢ pro ܩܛܠܘ et fem. in ־ָאן (pro ־ָה) ut קְרָאָן. Pro וּן 3. plur. futuri plerumque occurrit וֹן, v. g. יִבְזוֹן. Infinitivi in Paraphrasibus hinc illinc adsciscunt formationen talmudicam ְיֵי, v. g. רַצּוֹיֵי Ps. 89, 16. — 3. pers. plur. fem. praeteriti omnium formarum syriacarum (excepta forma Peal) a 3. p. sing. m. distinguitur tantummodo per signum Ribui.

2) Pro Paël et Ethpaal interdum in Syriaco forma Palel cum passivo suo in his verbis obvia est, v. g. ܫܒܒܝ *in captivitatem duxit.*

3) Invenitur in his verbis quamvis raro futurum apocopatum, praeprimis verbi הֲוָה vel הֲוֵי, ܗܘܐ *fuit* et quidem:

PARADIGMA.

Futurum apocopatum.

Sing.	3. p. m.	יְהֵי (יְהֵא)	ܢܗܐ (ܢܗܐ et ܢܗܘܐ)
	„ f.	תְּהֵי (תְּהֵא)	ܬܗܐ (ܬܗܘܐ)
	2. p. m.	תְּהֵי (תְּהֵא, תֶּהֱוֵי)	ܬܗܐ
	„ f.	תְּהִין (תֶּהֶוְין)	ܬܗܝܢ (ܬܗܘܝܢ)
	1. p. c.	אֱהֵי (אֶהֱוֵי)	ܐܗܐ (ܐܗܘܐ)

Plur.	3. p. m.	יֶהֱוֹן (נֶהֱוֹן ,יֶהֱוֹן)	ܢܗܘܘܢ
	„ f.	יֶהֶוְיָן (יֶהֶוְיָן)	ܢܗܘܝܢ
	2. p. m.	תֶּהֱוֹן (תֶּהֱוֹן)	ܬܗܘܘܢ
	„ f.	תֶּהֶוְיָן (תֶּהֶוְיָן)	ܬܗܘܝܢ
	1. p. c.	נֶהֱוֵי	ܢܗܘܐ

Imp. הֱוֵי Part. ܗܘܐ

Infinit. מֶהֱוָא (מֶיהֱוֵי ,מֶהֱוֵי)

4) Verba, quorum 3. radicalis est ה mobile, uti גְּבַהּ, תְּוַהּ, תְּמַהּ in flexione anomaliae non sunt subjecta, hinc: תְּוַהוּ, יִתְוַהּ etc.

§. 38. C. De verbis dupliciter imperfectis.

Verba dupliciter imperfecta sunt ea, quibus duae radicales insunt, quae anomalias causare solent. Quamvis plura hujus generis verba unius tantum literae anomaliam admittunt, tamen alia in utraque mutationibus sunt obnoxia; sunt vero:

1) Verba פֿן, ܦܢ et לֿא, ܠܐ simul, v. g. נְדָא *aspersit*, ܢܣܐ *probavit*; in Aphel: אַדִּי ,יַדִּי, ܐܣܝ, ܐܣܐ (imp.) — e contra אַנְסִי a נְסָא.

2) Verba פֿא, ܦܐ et לֿא, ܠܐ ut: אֲתָא ܐܬܐ *venit* fut.: יֵיתֵי ܢܐܬܐ, imp. אֱתוֹ vel תִּיו, ܬܐ et ܬܝ (fem.); inf. מֵתֵי ܡܐܬܐ. Aphel אַיְתֵי ܐܝܬܝ; similiter אֲבָא *voluit*, אֲסָא ܐܣܐ *sanavit*, אֲפָא ܐܦܐ *coxit*.

3) Verba פֿי, ܦܝ et לֿא, ܠܐ, ut: יְדָא ܝܕܐ (inus.) in Aphel אוֹדִי = ܐܘܕܝ *confessus est*, part. מוֹדֵי = ܡܘܕܐ; יְמָא ܝܡܐ *juravit*: fut. יֵמֵי ܢܐܡܐ, inf. ܡܐܡܐ, Aphel: אוֹמֵי ܐܘܡܝ, et ܝܥܐ *germinavit*: Aph. ܐܘܥܝ et ܐܥܝ.

4) Verba syriaca ܥܐ et ܠܐ vel ܠܝ flectuntur sicut verba ܠܐ, v. g. ܠܐܝ ܠܐܝ (heb. לָאָה) *laboravit*, ܠܐܝܬ, ܠܐܝܬ, ܠܐܝܬܝ, ܠܐܝܬ, plur. ܠܐܝܘ, inf. ܡܠܐܐ imp. ܠܐܝ, ܠܐܝ; fut. ܢܠܐܐ, part. act. ܠܐܐ, pass. ܠܐܐ. Aph. ܐܠܐܝ et ܐܠܝ, fut. ܢܠܐܝ, part. ܡܠܐܝ; similiter ܟܐܐ *objurgavit* pl. Peal ܟܐܘ, imp. ܟܐܝ, inf. ܡܟܐܐ.

§. 39. De Verbis defectivis.

Verba **defectiva** sunt ea, quorum formae, modi et tempora singula non sunt in usu; hinc ea aut plane carent certis formis aut eas e verbis synonymis supplent; sunt sequentia:

1) יְהַב ܝܗܰܒ *dedit* in Peal format tantum praeteritum, imperativum et participium, acEthpeel, futurum autem et infinitivum repetit a verbo נְתַן, ܢܬܰܠ.

2) סְלֵק *ascendit* in praet. Peal, in Paël, Ethpeel et Ethpaal usurpatur, ܣܠܶܩ nonnisi in praet. et part. act. Peal in usu est; reliqua sumit a ܢܣܰܩ; נְסַק *ascendit* nonnisi in infinit. et imperat. Peal et in Aphel occurrit.

3) שְׁתָא *bibit* in Peal, שְׁקָא *bibit* in Aphel, הֲלַךְ *ivit* in Paël et הוּךְ *ambulavit* in futuro et infinit. Peal usu venit.

4) **Impersonalia** sunt: part. Peal a) ܙܳܕܶܩ *decet* (a ܙܕܶܩ *justus fuit*); b) ܡܰܐܶܠ *taedet*, in 3. sing. fem. praet. ܡܰܐܠܰܬ, in part. act. fem. ܡܳܐܠܳܐ et in 3. sing. f. fut. ܬܶܡܐܰܠ; c) part. act. ܦܳܐܶܐ et ܝܳܐܶܐ *decet* a ܦܐܐ et ܝܐܐ.

§. 40. De verbis imperfectis cum suffixis.

Plurima verba imperfecta in suffixis annectendis sequuntur analogiam verborum perfectorum (§. 28.); singulari vero prorsus modo Aramaei verbis לא, ܠܐ suffixa solent annectere.

A. Apud Chaldaeos.

1) יא quiescens in fine in praet. Peal raro cum vocali sua retinetur, ut: בְּרָאַנִי, plerumque abjicitur, ut: תְּלָנּוּן.

Terminatio 3. plur. masc. praet. Peal et imperativorum ו mutatur in ו et יו— in יו, v. g. רְמוֹנִי Jon. 1, 12, אַבְעֲיוּהִי Jes. 1, 8.

Terminationes praeteritorum in ית— et ית— immutatae manent, ut: רַבִּיתָךְ, חֲוֵיתֵיהּ.

2) י quiescens in futuro una cum vocali abjicitur et Nun epentheticum assumitur, v. g. יְחַוִּנַּהּ, מַנִּנּוּן Jos. 9, 27; raro י qua mobile apparet, ut: רַבְּיֵהּ, אֲחַוְּיָךְ.

3) י quiescens in imperativo omnium formarum retinetur, hinc: רְמִיהִי, e contra קְרָהָא Jerem. 36, 15.

4) Infinitivus Peal aut assumit suffixa nominis, v. g. מֶחֱזְיֵהּ aut tertiam radicalem amittit, ut: מֶחְזָךְ; infinitivi reliquarum formarum desinunt in וּת, v. g. קַשְׁיוּתַהּ Gen. 35, 17.

B. Apud Syros.

1) ܐ terminationis ܐ̱ aut abjicitur (in 3. sing. m. praet. Peal et 2. sing. m. imperativorum Paël, Aphel et Schaphel in nexu cum suffixis sub b) aut transit in Jud mobile (in infinitivo Peal), ante ܗܘܢ et ܟܘܢ abjecto ܐ manet ـ̱, v. g. ܡܣܝܒܘܗܝ. Terminatio futuri ܐ̱ transit in ܐ̱ et annectuntur suffixa b).

2) In personis in ܝ desinentibus, vel vocali ـ abjecta ܝ tanquam mobile pronuntiatur cum suffixis sub a (in 3. sing. m. praet. Paël et Aphel et nonnunquam et Peal), v. g. ܐܫܩܝܗ, vel ܝ manet et conjungitur cum suffixis sub b) (in 2. sing. masc. imp. Peal et in priori casu ante ܗܘܢ et ܟܘܢ), ut: ܚܙܝܗ, ܫܩܝܗܘܢ. Flexiones imperativorum fem. ܝ̈ et ܝܢ (vel ܝܝܢ) abeunt in ܝܢ vel ܝܢ̈ cum suffixis b) et ܝܢ cum suffixis d).

3) In personis, quae in ܘ otiosum terminantur, assumunt ܘܗ̱ (et ܘܗܝ) pro ܘ̱, et ܘܗܝ pro ܘܢ (in 3. plur. m. praet. omnium formarum et in 2. plur. masc. omnium imperativorum), v. g. ܚܙܐܘܗܝ et ܫܩܝܘܢܝ.

Not. ܒܝܐ *consolatus est* et verba huic similia suffixis accedentibus tertiam rad. ܐ nunquam abjiciunt, remittunt autem ejusdem vocalem in secundam radicalem, quando haec est vacua, v. g. ܒܝܐܢܝ, ܒܝܐܟ, plur. ܒܝܐܘܢܝ, imp. ܒܝܐܝܢܝ etc.

§. 41. De verbo substantivo.

1) Verbum substantivum *esse* in lingua aramaea duplici modo exprimi potest: a) per verbum הֲוָה (הֲוָא, הֲוֵי), ܗܘܐ et b) per nomen אִית ܐܝܬ (heb. יֵשׁ *existentia*), quod cum suffixis

nominum pluralium (§. 15. 2. B. b.) junctum flexiones subit et tempus praesens exprimit:

	Sing.			Plur.		
3. m.	אִיתוֹהִי אִיתְנֵהוּ	ܐܝܬܘܗܝ	*est*	אִיתֵיהוֹן	ܐܝܬܝܗܘܢ	*sunt*
3. f.	אִיתוֹהָא	ܐܝܬܝܗ		אִיתֵיהֵן	ܐܝܬܝܗܝܢ	
2. m.	אִיתָךְ	ܐܝܬܝܟ	*es*	אִיתֵיכוֹן	ܐܝܬܝܟܘܢ	*estis*
2. f.	אִיתַיְכִי	ܐܝܬܝܟܝ		אִיתֵיכֵן	ܐܝܬܝܟܝܢ	
1. c.	אִיתַי	ܐܝܬܝ	*sum*	אִיתָנָא	ܐܝܬܢ	*sumus.*

2) E conjunctione אִית et ܐܝܬ cum particula negativa לָא, ܠܐ enascitur verbum negativum לֵית (לָאִית, לְיֵת), ܠܝܬ *non est*, quod aeque ac positivum verbum cum suffixis nominum pluralium (raro in Chaldaico singularium) componitur.

3) E copulatione utriusque verbi substantivi syriaci enascitur **imperfectum**; hinc ܐܝܬ ܗܘܐ vel ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ *erat*, quod etiam per ܗܘܐ ܗܘܐ exprimi potest. Reduplicato verbo ܗܘܐ designatur plusquamperfectum: ܗܘܝܬ ܗܘܝܬ *fueram.*

4) Verbum הֲוָא ܗܘܐ, quod verborum ܠܐ ܠܐ (§. 37. Adn. 3.) instar flectitur, etiam cum aliis verbis componitur ad diversa eorum tempora circumscribenda et quidem cum participio alicujus verbi conjunctum ejusdem imperfectum, ut: חָזֵה הֲוָא *videbat*, ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ *dicebant*, cum praeterito autem alterius verbi nexum ejusdem plusquamperfectum notat, v. g. ܐܬܐ ܗܘܐ *venerat.*

Not. a. Cum Aoristo II. alterius verbi nexum nonnunquam conjunctivum, optativum vel imperativum exprimit.

Not. b. ܗܘܐ in junctura cum aliis verbis recipit sub ܗ lineam occultantem (cf. §. 4. 4. d. β.).

III. CAPUT.

De Nomine.

§. 42. De nomine generatim.

Nomina linguae aramaeae sunt aut primitiva aut derivata. Primitiva nomina sunt ea, quae primas easque simplices hominum notiones, res ad vitam et societatem necessarias spectant, ut: אַב, ܐܰܒ݂ *pater*, בַּר, ܒܰܪ *filius*, יַד, ܐܺܝܕ *manus*, יוֹם, ܝܰܘܡ *dies* etc., major tamen nominum pars derivatur aut de verbis = deverbalia, aut de aliis nominibus = denominativa. Cum infinitivus et participium linguarum semiticarum nominibus aeque ac verbis sese appropinquant, multa nomina derivata duplicem hanc formam respiciunt, ita ut ab infinitivis nomina abstracta, a participiis nomina concreta deriventur de verbo tum regulari tum irregulari.

§. 43. De nominibus derivatis verbi regularis.

Derivatio seu deductio haec vario institui potest modo:

A. Sola vocalium mutatione i. e. interna; sic 1) ex (inf. Peal) formis קְטַל קְטֵל קוֹטֶל קְטוֹל, ܩܶܛܠ ܩܶܛܰܠ ܩܽܘܛܳܠ (et in stat. emph. ܩܶܛܠܳܐ, ܩܶܛܠܳܐ, ܩܽܘܛܠܳܐ) derivantur abstracta (segolatis Hebraeorum respondentia), ut: סְפַר *liber*, תְּקוֹף *fortitudo*, ܩܰܒ݂ܪܳܐ *sepulcrum*, ܩܽܘܕܫܳܐ *sanctitas*, raro concreta ut: ܡܰܠܟܳܐ מֶלֶךְ *rex*; 2) e קְטָל, ܩܛܳܠ vel ܩܛܳܠܳܐ abstracta ut: כְּתָב ܟܬ݂ܳܒ݂ܳܐ *scriptum*; 3) a participio Peal קָטֵל ܩܳܛܶܠ derivantur aut concreta, ut: כָּהֵן ܟܳܗܶܢ *sacerdos*, aut adjectiva, ut: סָכֵל *stultus*, ܟܦܶܢܳܐ *esuriens*; 4) de participio Peil קְטִיל, קְטִיל, קְטוּל, קָטוֹל et ܩܛܺܝܠ, ܩܰܛܳܝܠ, ܩܛܽܘܠ, ܩܳܛܽܘܠ deducuntur tum concreta, ut: מְשִׁיחַ, ܡܫܺܝܚܳܐ *Christus*, tum adjectiva, ut: דְּחִיל ܕܚܺܝܠ *terribilis*, ܓܡܽܘܪܳܐ *perfector*, תַּקִּיף *validus*, tum abstracta, ut: לְבוּשׁ *vestis*; 5) de קִטֵּל, קוּטַל, קוֹטָל, ܩܽܘܛܳܠ praeprimis adjectiva inhaerentes pro-

prietates designantia, ut: סוּמָק *ruber*, aut abstracta, ut: אוֹבָד *interitus*, ܣܘܟܠܐ *intellectus*.

B. Aut reduplicatione unius vel plurium consonantium radicalium, quae intensionem seu extensionem conceptus indicat (in Chaldaico) et quidem:

1) de קַטָּל, ut: פָּרָשׁ *eques*, טַבָּח *coquus*,

2) de קְטַל et קַטִּיל, ut: לִשָּׁן *lingua*, אִלֵּם *mutus*,

3) de קְטוֹל et קַטִּיל, ut: חֲמוּד *desiderium*, תַּקִּיף *potens*,

4) nec non de formis reduplicatis, ut: סַגְלְגַל *rotundus*, עַלְעוֹל *turbo*.

E contra in Syriaco derivatio nominum de verbis fit nonnunquam una alterave radicalium elisa, ut: ܫܢܬܐ *somnus* a ܝܫܢ *dormivit*, ܨܦܬܐ *sollicitudo* a ܝܨܦ *sollicitus fuit*.

Etiam de formis rarioribus deducuntur nomina et quidem tum de infinitivis, ut: ܙܗܪܝܪܐ *splendor* (Palel), ܬܘܠܥܐ *vermis* (Pauel), ܬܘܠܡܕܐ *doctrina* (Taphel), tum de participiis, ut: ܡܦܬܠܬܠܐ *tortile* (Palel), ܬܪܓܡܢܐ *interpres* (Taphel) etc.

et C. additis literis servilibus ab initio aut fine vocis, imo integris syllabis adjectis (*formatio externa*), et quidem ab initio vocis accedunt literae א, מ, ת, raro ה, י, שׁ in Chaldaico, ܐ, ܡ, ܢ, ܬ, ܫ in Syriaco (vel ܝ et ܘ in medio), in fine vero ן, ם, א et ת ac ܐ, ܝ, ܬ. Accedente Mim cum vocali *a* formantur plerumque substantiva locum actionis, quam verbum notat, indicantia, ut: מַדְבַּח *altare* a דְּבַח *sacrificavit*, מַדְנַח *oriens* a דְּנַח *ortus est* = ܡܕܢܚ *Oriens* a ܕܢܚ, ܡܕܡܟܐ *dormitorium* a ܕܡܟ *dormivit*; cum vocali *i* autem substantiva, quae instrumentum vel vas quoddam notant, ut: מִזְרַק *phiala* a זְרַק *sparsit*, ܡܪܗܦܐ *novacula* a ܪܗܦ *purgavit*.

Ad participium Paël et Aphel accedunt: מְשַׁמֵּשׁ *servus*, מַלְשִׁין *delator*, ܡܠܦܢܐ *magister*, ܡܘܕܝܢܐ *confessor*; ad reliquas formationes: אַחְסָנָא *possessio*, נַחְשׁוֹל *procella*, שַׁעְבּוּד *servitus*, תַּפְקִידָא *praeceptum*, תּוּשְׁבְּחָא *laus*, ܫܠܗܒܝܬܐ *flamma*, ܬܠܡܝܕܐ *discipulus*, ܛܒܝܬܐ *caprea*; tandem Nun in fine: נִצְחָן *victoria*, פּוּלְחָן *servitium*, ܐܘܠܨܢܐ *afflictio*, ܡܦܪܫܢܐ *judex*.

Derivata de passivis sunt: תִּתְבַּלְהָא *festinatio*, אִתְכַּנְעוּת *humiliatio*, ܡܬܡܠܠܢܐ *facundus*, ܡܬܚܝܒܐ *reus*.

§. 44. De nominibus derivatis verbi irregularis.

1) De verbis פּן, ܦܢ praeprimis in forma Aphel deducuntur nomina ut: מַסָּר *serra*, מַצָּב *plantatio*, מַטְּרָא *custodia*, מַפְּקָן *exitus*, ܡܣܪܐ *serra*, ܡܦܘܠܬܐ *ruina*, ܡܣܩܢܐ *ascensus*, ܡܦܩܢܐ *exitus*.

2) De verbis עע, ܥܥ: חַן *gratia*, חֹם *calor*, מִלָּא *verbum*, גַּלְגַּל *rota*, מַעֲלָן *introitus*, ܚܘܒܐ *amor*, ܒܙܬܐ *praeda*, ܡܠܬܐ *verbum*, ܓܝܓܠܐ *rota*, ܙܓܐ *tintinnabulum*, ܡܚܒܠܢܐ *noxius*.

3) De verbis פא, ܦܐ: מֵיכַל *cibus*, מֵימַר *verbum*, ܡܐܟܘܠܬܐ *cibus*, ܡܐܡܪܐ *verbum*, ܬܐܢܚܬܐ *gemitus*.

4) De verbis פי, ܦܝ: דַּעַת *scientia*, יַקִּיר *pretiosus*, מֵילַד *nativitas*, מוֹתַב *habitaculum*, תּוֹתַב *incola*, מוֹהַב *donum*, ܡܕܥܐ *intellectus*, ܡܕܥܬܐ *scientia*, ܡܘܠܕܬܐ *partus*, ܡܘܬܒ *sedes*, ܡܘܒܠܐ *onus*, ܡܘܠܦܢܐ *socius*.

5) De verbis עו (עי), ܥܘ (ܥܝ): קָמָא *statua*, חוֹב *culpa*, סוֹף *finis*, דַּיָּן *judex*, צִיּוּר *imago*, גִּיּוּר *peregrinus*, מְקָם *status*, מְזוֹן *cibus*, הֲנָפָא *motio*, ܨܘܪܬܐ *imago*, ܡܘܬܐ *mors*, ܥܩܬܐ *angustia*, ܕܝܢܐ *judex*, ܙܘܥܐ *motus*, ܡܪܝܡ *altus*, ܠܝܛܐ *maledictus*.

6) De verbis ܥܐ: ܡܫܐܠܬܐ *precatio*, ܡܐܢ *molestia*, ܒܝܫܘܬ *malitia*, ܟܐܒܐ *dolor*, ܐܘ et ܚܠܦܐ *mutuus*.

7) De verbis לא, לי (ܠܝ): דְּכֵי *purus*, גָּלוּת *captivitas*, חֶדְוָא *laetitia*, מִנְיָן *numerus*, טַעֲוָא *idolum*, עִלַּי *superior*, מַרְדּוּ *eruditio*, ܡܫܠܝܐ *quies*, ܒܪܝܬܐ *creatio*, ܨܠܘܬܐ *oratio*, ܚܙܘܐ *visus*, ܩܥܬܐ *clamor*, ܩܢܝܢܐ *possessio*, ܓܠܘܬܐ *exilium*, ܡܠܐ *plenus*, ܒܢܝܢܐ *aedificium*, ܐܣܝܪܐ *cingulum*.

§. 45. De nominibus denominativis.

Huc pertinent: 1) nomina **nuda**, quae ab aliis nominibus, quin aliquid augmenti accrescat, derivantur, ut: סַפָּן

nauta a סְפִינָא *navis*, קַשָּׁת *sagittarius* a קֶשֶׁת *arcus*, ܓܢܢܝܐ *hortulanus* a ܓܢܬܐ *hortus*.

2) Nomina aucta per terminationem ־ִי, ־ָי, vel ־ָן, ܵܝܐ (masc.) et ־ָאָה, ־ִית, ܵܝܬܐ (femin.), qua praeprimis adjectiva gentilicia et patronymica finguntur, ut: נָכְרִי *peregrinus*, מִצְרִי *Aegyptius*, צוֹרִי *Tyrius*, מַדְנְחַי *orientalis*, ܪܗܘܡܝܐ *Romanus*, ܡܨܪܝܐ *Aegyptius*, ܒܪܒܪܝܐ *barbarus*, ܛܘܪܢܝܐ *montanus*, porro בּוּסְרָן *contemtus*, אָבְדָן *pernicies*.

3) Feminina abstracta, quae desinunt in וּת et ־ִית, ܘܬܐ et ܝܬܐ, v. g. טָבוּת *bonitas* (a טָב *bonus*), מַלְכוּת *regnum* (a מְלֵךְ *rex*), עֲלֵמוּת *juventus* (ab עוּלֵים *juvenis*), שְׁרֹשִׁית *eradicatio* (a שְׁרַשׁ *radix*), ܪܫܝܬܐ *initium* (a ܪܫܐ *caput*), ܛܠܝܘܬܐ *juventus* (a ܛܠܝܐ *juvenis*), ܛܢܦܘܬܐ *immunditia* (a ܛܢܦܐ *immundus*).

4) Diminutiva syriaca, quae deducuntur ab aliis nominibus terminatione ܘܢ aut ܘܣ adhibita vel ܘ inserto ut: ܒܪܘܢܐ *filiolus*, ܐܚܘܢܐ *fraterculus*, ܟܠܒܘܢܐ a ܟܠܒܐ *canis*, ܐܡܪܘܢܐ *agnellus*, ܒܪܘܢܘܢܐ *filiolus parvulus*, ܐܚܘܢܘܢܐ *fraterculus parvulus*.

§. 46. De nominibus exoticis et compositis.

1) Nomina, quae Aramaei ex aliis linguis praeprimis latina et graeca adoptarunt, aut formam suam immutatam retinebant, ut: זוּנָא ζώνη, בָּסִים βάσις, קִיטוּן κοιτών, דּוֹרוֹן δῶρον, ܐܓܝܐ ἁγία, ܐܘܢܓܠܝܘܢ εὐαγγέλιον, ܓܐܘܡܛܪܝܐ γεωμετρία, ܡܐܠܠܘܢ μᾶλλον, ܟܠܡܘܣ χλάμυς, aut terminationem aramaicam recipiebant, ut: סוּדָרָא *sudarium*, מַרְגָּלִיתָא μαργαρίτης, ܦܠܓܐ φάλαγγες, ܕܘܓܡܐ δόγματα, ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ στρατιώτης.

Not. a. De quibusdam proprietatibus nominum exoticorum vid. §. 3. Adn. 4. et 5. §. 4. 4. d. β. §. 8. D. 1.

Not. b. Inter nomina, quae expeditionum cruciatarum tempore e linguis occidentalibus in syriacam sunt translata, pertinent: ܦܪܢܓܝܐ *Franci*, ܐܠܡܢܝܐ *Allemagne*, ܐܢܓܠܛܪܐ *Angleterre*, ܗܢܪܝ *Henri*, ܦܪܢܣ *Prince*.

2) Occurrunt quoque nomina composita, quae Syri, non vero Chaldaei scribendo quoque conjungunt, ut: בְּעֵל דְּבָבָא, ܒܥܠܕܒܒܐ *inimicus*, ܒܪܢܫܐ *filius hominis* seu *homo*; compositorum abstracta fiunt jam utroque nomine, jam solo posteriore femininam terminationem adsciscente, v. g. ܪܒ ܒܝܬܘܬܐ *oeconomia*, ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ *inimicitia*.

Not. Non raro graecis compositis respondent duo vocabula syriaca juxta posita, ut: ܣܓܝ ܝܩܪܐ πολύτιμος, ܠܐ ܡܬܛܟܣܢܘܬܐ ἀταξία, ܚܠܦ ܫܡܐ *pronomen*.

§. 47. De nominum Genere.

Genus nominum aramaicorum duplex est: masculinum et femininum; nomina feminina a masculinis, quorum nulla est peculiaris ac propria terminatio, tum 1) significatione tum 2) terminatione discernuntur.

1) Significatione masculini generis sunt nomina virorum sive propria sive appellativa officiique virilis, montium, fluviorum, populorum et mensium; feminina vero sunt nomina mulierum ac muliebris officii, porro (ex idea Orientalium propria seu usu methaphorico) urbium, regionum, insularum et membrorum, quae hominis et animalium corpori gemina sunt.

2) Terminatione feminini generis sunt nomina, quae desinunt in ـָא (ـָה) ـܐ, ـֵי ـܶܐ, ـܝ ـܽܘ (quibus abscissa est in fine litera ת ܬ pro ـִית, ות ـܺܝܬ, ـܽܘܬ); v. g. חָכְמָא ܚܟܡܬܐ *sapientia*, נְוָלִי *coenum*, ܒܪܝܬܐ *res creata*, מַלְכוּ ܡܠܟܘ *regnum*; rarissima est terminatio ות ܘܬ, v. g. רִבּוֹ (pro רִבּוֹת) *myrias*, ܡܢܬܐ *pars*. Cavendum tamen est, ne status emphaticus sing. masc. cum statu absoluto femin. ـָא ـܐ confundatur, quia uterque status eandem habet terminationem et eo magis, cum permulta nomina mascul. in statu absoluto obsoleverint.

Not. Terminatio chaldaica ـָה occurrit praeprimis in adjectivis et participiis, dein in femininis, quae a masculinis in ـָי desinentibus derivantur, ut: קַדְמָאָה a קַדְמָי *primus* et in paucis substan-

tivis, quorum 2. radicalis est א, v. g. מְאָה, פְּאָה, terminatio ִית propria est generi feminino adjectivorum (patronymicorum), quae descendunt a masculinis in ִי, v. g. תַּלְתִּית, אֲרָמִית.

3) Dantur autem a) nomina, quae sine terminatione feminina sunt generis feminini et usu dicenda, ut: אֶבֶן *lapis*, ארח *semita*, אֲרַע *terra*, אוּדֶן *auris*, חֶרֶב *gladius*; syriaca vero saepissime in statu emphatico tantum occurrunt, ut: ܐܘܪܚܐ *semita*, ܐܠܦܐ *navis*, ܐܪܥܐ *terra*, ܒܐܪܐ *puteus*, ܨܦܪܐ *volucris*, ܝܘܢܐ *columba*, ܟܐܦܐ *lapis*, ܢܦܫܐ *anima*, ܪܘܚܐ *ventus*, ܫܢܐ *dens*, ܥܢܐ *grex*, ܠܫܢܐ *lingua*, ܢܘܪܐ *ignis*, ܫܝܘܠ *infernus*, ܬܐܒܝܠ *orbis* etc. b) Generis communis sunt: אָת *signum*, אֶשָּׁא *ignis*, גּוּפְנָא *vitis*, ܕܝܪܐ *monasterium*, ܫܡܫܐ *sol*, ܓܡܠܐ *camelus*, nec non Numeralia a 20 usque ad 100. c) Rursus quaedam nomina formam femininorum habent, sunt autem masculina praeprimis in Syriaco, v. g. ܒܝܬܐ *domus*, ܡܘܬܐ *mors*, ܩܘܫܬܐ *veritas*, ܩܫܬܐ *arcus*, ܝܩܪܐ *decus*, ܠܒܘܫܐ *vestimentum* et alia.

d) Nomina exotica sunt illius fere generis, quo utuntur in illa lingua, unde proficiscuntur, hinc v. g. femin. sunt graeca: ܐܣܦܝܣ ἡ ἀσπίς, ܛܝܡܐ ἡ τιμή, ܣܘܢܗܘܕܘܣ ἡ σύνοδος, ܗܘܠܐ ἡ ὕλη; inveniuntur autem plura quoque exempla mutati generis, ut feminina: ܐܣܦܘܓܐ ὁ σπόγγος, ܐܣܛܐܪܐ ὁ στατήρ. Quae neutrius generis sunt, casu genus quasi sortiuntur, v. g. fem. sunt: ܒܝܠܐ *velum*, ܬܐܛܪܘܢ τὸ θέατρον, masc. vero ܐܘܪܓܢܘܢ τὸ ὄργανον, ܕܘܓܡܐ τὸ δόγμα.

§. 48. De nominum Numero.

1) Aramaei numero duplici: Singulari et Plurali utuntur. Masculina in plurali adsciscunt ִין, ܶܝܢ, femininorum vero terminatio ָא, ܬܐ mutatur in ָן, ܳܢ, ܳܬ, ܳܬܐ et ܬܐ in ָן, ܳܢ, ִי, ܶܝܢ in ָן, ܳܢ (litera ergo quiescente in mobilem mutata), v. g. יַמִּין ܝܰܡܡܺܝܢ a יָם ܝܰܡ *mare*, מְדִינָן ܡܕܺܝܢܳܢ a מְדִינָא *provincia*, ܡܕܝܢܬܐ *urbs*, מַלְכְּוָן ܡܰܠܟ݁ܘ̈ܳܢ a מַלְכוּ ܡܰܠܟ݁ܘܬܐ *regnum*, נְוָלִין a נְוָלִי *coenum*, ܒܶܪ̈ܝܳܢ a ܒܪܝܬܐ *res creata*.

Not. Nomina mascul. derivata a verbis לא, ܝ terminantur in ־ַיִן, ܶܝܢ, v. g. גָּלַיִן ܓܳܠܶܝܢ a גְּלָא, ܓܠܳܐ; feminin. chaldaica in ־ְאָה recipiunt in plur. terminationem ־ָן, v. g. קַדְמָן a קַדְמָאָה. In Paraphrasibus nonnunquam Nun finale abjicitur, ita ut pluralis desinat in ־ַי, v. g. אֲסִירַי pro אֲסִירִין.

2. **Dualis nominum**, qui in Chaldaismo biblico tantum occurrit, adsciscit terminationem ־ַיִן, ־ֵין vel ־ַיִן, ut: קַרְנַיִן a קֶרֶן *cornu*, תְּרֵין *duo*, מָאתַן vel מָאתַיִן *ducenti*; in Targumim (imo et in Syriaco) geminatum per pluralem vel cum vel sine numerali תְּרֵין, ܬܪܶܝܢ exprimitur, v. g. שִׁנַּיִן *dentes*, תְּרֵין יוֹמִין *biduum* Exod. 16, 29. תַּרְתֵּין בְּנָן Gen. 19, 8. ܬܪܶܝܢ ܬܰܘܪ̈ܝܢ Ephr. carm. V. Syrorum Dualis in ܰܝܢ in quatuor tantum vocibus obvius est iisque: ܬܪܶܝܢ *duo*, ܬܰܪ̈ܬܶܝܢ *duae*, ܡܳܐܬܰܝܢ *ducenti*, ܡܨܪܶܝܢ *Aegyptus*.

Adnotationes.

Nomina Aramaeorum in plurali multas admittunt irregularitates, quae ad Lexica spectant, non pauca enim nomina in plur. alius generis terminationem adsciscunt, quam in singulari et quidem:

1) **Masculina** in plur. terminationem recipiunt femininam:

a) **Chaldaeorum**: אֲבָהָן ab אָב *pater*, שְׁמָהָן a שֻׁם *nomen*, אַרְיָוָן ab אַרְיָא *leo*, כָּרְסָוָן a כָּרְסְאָ *thronus* etc.

b) **Syrorum**: ܐܰܪ̈ܝܘܳܬܳܐ ab ܐܰܪܝܳܐ *leo*, ܐܰܬ̈ܪܘܳܬܳܐ ab ܐܰܬܪܳܐ *locus*, ܟܽܘܪ̈ܣܘܳܬܳܐ a ܟܽܘܪܣܝܳܐ *solium*, ܐܳܣ̈ܘܶܐ ab ܐܳܣܝܳܐ *medicus*, ܪ̈ܳܥܘܳܬܳܐ (in part. ܪ̈ܳܥܶܝܢ) a ܪܳܥܝܳܐ *pastor*.

2) **Feminina** quaedam pluralem **masculinorum** habent et quidem:

a) **Chaldaeorum**: אַמִּין ab אַמְּא *ulna*, חִטִּין a חִטְּא *triticum*, מִלִּין a מִלְּא *verbum*, שְׁנִין a שְׁנָא *annus*, תְּפֵלִין a תְּפֵלָא *insulsum*, יוֹנִין a יוֹנָא *columba* etc.

b) **Syrorum**: ܐܰܡ̈ܝܢ ab ܐܰܡܬܳܐ *ulna*, ܫܢ̈ܝܢ a ܫܢܬܳܐ *annus*, ܫܳܥ̈ܝܢ a ܫܳܥܬܳܐ *hora*, ܓܰܢ̈ܶܐ a ܓܰܢܬܳܐ *hortus*, ܚܶܛ̈ܶܐ a ܚܶܛܬܳܐ *triticum*, ܡ̈ܶܠܶܐ

a ܡܠܬܐ *verbum*, ܡܥܪ̈ܐ a ܡܥܪܬܐ *spelunca*, ܣܦܝܢ̈ܐ a ܣܦܝܢܬܐ *navis*, ܒܙ̈ܐ a ܒܙܬܐ *praeda*, ܝܨܦ̈ܐ a ܝܨܦܬܐ *cura*, ܩܥ̈ܐ a ܩܥܬܐ *clamor* etc.

3) Sunt nomina, quae **duplicem** pluralem (a duplici sing. obsoleto) admittunt nonnunquam diverso significatu, et quidem:

a) Chaldaeorum: אִמִּין et אִמְּהָן ab אֵם *mater*, אָתִין et אַתְוָן ab אָת *signum*, יוֹמִין et יוֹמָן ab יוֹם *dies*, נַפְשִׁין et נַפְשָׁן a נְפַשׁ *anima*, נַהֲרִין et נַהֲרָן a נְהַר *fluvius*, קָלִין *tonitrua* et קָלָן *voces* a קָל *vox*.

b) Syrorum: ܐܒܗ̈ܐ *patres naturales* et ܐܒܗ̈ܬܐ *patres spirituales* vel *majores* ab ܐܒ, ܐܝܕ̈ܝܐ *manus* et ܐܝܕ̈ܬܐ *axes* a ܐܝܕ *manus*, ܚܝ̈ܠܐ et ܚܝ̈ܠܘܬܐ a ܚܝܠ *exercitus*, ܝܘ̈ܡܐ et ܝܘ̈ܡܬܐ a ܝܘܡ *dies*, ܠܒ̈ܐ et ܠܒ̈ܘܬܐ a ܠܒܐ *cor*, ܢܗܪ̈ܐ et ܢܗܪ̈ܘܬܐ a ܢܗܪܐ *fluvius*, ܥܝܢ̈ܐ *oculi* et ܥܝܢ̈ܬܐ *fontes* ab ܥܝܢܐ *oculus*, ܩܪ̈ܢܐ *cornua* et ܩܪ̈ܢܬܐ *anguli* a ܩܪܢܐ *cornu*, ܫܡܗ̈ܐ et ܫܡܗ̈ܬܐ a ܫܡ *nomen*.

Not. Ab obsoleto singulari formantur nonnulla pluralia, uti: בְּנִין a בַּר *filius*, בְּנָן a בְּרַתָּא *filia*, אַמְהָן ab אַמְתָּא *ancilla*, ܒܢ̈ܝܐ a ܒܪ *filius*, ܒܢ̈ܬܐ a ܒܪܬܐ *filia*, ܐܚ̈ܘܬܐ a ܚܬܐ *soror*, ܐܡ̈ܘܬܐ ab ܐܘܡܬܐ *populus*, ܕܘ̈ܟܝܐ a ܕܘܟܬܐ *locus* etc.

4) Nonnulla nomina aramaica in solo plurali (**pluralia tantum**) occurrunt, et quidem: שְׁמַיָּא ܫܡ̈ܝܐ *coelum*, מַיִּין ܡ̈ܝܐ *aqua*, חַיִּין ܚ̈ܝܐ *vita*, פָּנִים ܐܦ̈ܐ *facies*, עוּלֵמִין *juventus*, ܕ̈ܡܝܐ *pretium* etc. — Rursus alia singularem tantum admittunt, uti: דְּהַב, ܕܗܒܐ *aurum*, פַּרְזֶל *ferrum*, ܚܛܝܬܐ *peccatum*, ܩܘܫܬܐ *veritas*. Quaedam nomina syriaca singularia accipiunt, si sensum collectivum prae se ferunt, signum Ribui, ut: ܒܩܪ̈ܐ *grex boum*, ܒܥܝܪ̈ܐ *jumenta*, ܦܪ̈ܚܬܐ *volucres*, ܥ̈ܢܐ *grex ovium* etc.

5) **Composita Syrorum** (§. 46. 2.) pluralem admittunt a) vel in posteriori voce, ut in: ܒܥܠܕܒܒ̈ܐ *inimici*, b) vel in priori, ut: ܒ̈ܢܝܢܫܐ *homines*, c) vel in utraque simul, ut: ܒ̈ܢܬ ܩ̈ܠܐ (*filiae vocum*) *nugae*.

6) Exoticorum praecipue graecorum nominum pluralis regulariter formam vere syriacorum plerumque emphaticam sequitur, ut: ܐܣܛܪܛܝܘ̈ܛܐ στρατιῶται, ܢܘ̈ܛܐ ναῦται, ܐܣܩܘܡ̈ܐ

ἐπίσκοποι, ܦܠܢܓܐ φάλαγγες, raro feminina adhibetur, ut: ܐܣܛܕܘܬܐ στάδια, ܦܠܛܝܘܬܐ πλατεῖαι. Nonnumquam Syri terminationes exoticas plurales retinent et accusativum ας primae declinationis graecae per ܐܣ, ܐܝܣ, ܘܣ, et ܐܘܣ reddunt, ut: ܐܪܟܣ et ܐܪܟܘܣ ἀρχάς, ܐܬܝܢܣ et ܐܬܝܢܘܣ Ἀθῆνας, ܕܝܐܬܝܩܣ, ܕܝܐܬܝܩܐܣ et ܕܝܐܬܝܩܘܣ διαθήκας, οι et ους 2. decl. per ܘ et ܘܣ aut ܐܘܣ, v. g. ܐܪܝܢܘ Ἀριανοί, ܦܝܠܝܦܘܣ Φιλίππους, ܩܠܝܪܝܩܘܣ κληρικούς, et neutra ejusdem declin. α per ܐ, v. g. ܡܛܠܐ μέταλλα, et ων per ܘܢ, v. g. ܐܪܟܝܘܢ ἀρχείων; nomina in ες et ας desinentia formant per ܣ, ܐܣ, ܘܣ, ut: ܦܠܟܣ et ܦܠܟܐܣ πλάκας, ܣܝܪܝܢܘܣ σειρῆνας, ις et εις per ܝܣ, v. g. ܒܣܝܣ βάσεις, ιας per ܝܐܣ, v. g. ܐܩܠܝܦܣܝܐܣ ἐκλείψιας, et neutra in ατα per ܛܐ seu ܡܛܐ, v. g. ܕܘܓܡܐ et ܕܘܓܡܛܐ δόγματα.

Not. Graecomaniae est tribuendum, si in vocibus Syria oriundis terminatio invenitur graeca, v. g. ܓܢܐܣ (Barh.) *horti* pro ܓܢܐ, ܩܘܪܣ seu ܩܘܪܝܐܣ *pagi* pro ܩܘܪܝܐ.

§. 49. De nominum Statu.

1) Praeter statum **absolutum** et **constructum**, quem utrumque Aramaei communem habent cum reliquis Semitis, accedit tertius status isque **emphaticus**, quo Aramaei utuntur, ubi reliquae linguae articulum solent adhibere, ast utraque dialectus aramaea ab ejus primitivo multum aberravit significatu statumque emphaticum saepe praecipue in masculinis pro **absoluto** statu et **indefinite** ponit.

Not. Status emphaticus nomen traxit ab ἐμφαίνειν *monstrare*, quo jure et posset vocari **demonstrativus**.

2) Statui absoluto, qui independentiam exprimit nominis, quod alteri nec est subordinatum nec explicando circumscribendove inservit, oppositus est **status constructus**, status dependentiae; nam nomen in statum constructum ponendum semper indiget alio immediate sequente nomine, quo explicatur et definitur. Utrumque nomen **definiens** et

definitum confluit quasi in unum conceptum compositum, quin tamen in unum conjungatur, quem ob nexum constructivum nomen quaedam oportet subire mutationes, quae maxime concernunt abbreviationes aut concentrationes vocalium; nam nomen in statu constructo per subsequens definitum brevius ac celerius pronunciatur, quo inducitur vocalium praeprimis finalium mutatio et casuum propria formatio.

Status constructus a) nominum mascul. in singulari parum aut plane non discrepat a statu absoluto; in plurali vero formatur e statu absoluto mutata ejusdem terminatione ־ִין et ـܝ̈ܢ in ־ֵי et ـܰܝ̈ (Nun scilicet abjecto), v. g. מַלְכֵי a מַלְכִין, ܡܰܠܟܰܝ̈ a ܡܰܠܟܺܝ̈ܢ; b) nomina feminina in singulari mutant terminationem status absoluti ־ָא et ܐ in ־ַת et ܬ, terminationi vero ־ִי ـܝ et ו ـܘ additur ת ܬ, v. g. מְדִינַת ex מְדִינָא urbs, ܒܬܘܠܬ e ܒܬܘܠܐ virgo, מַלְכוּת e מַלְכוּ regnum, ܡܰܠܟܽܘܬ e ܡܰܠܟܽܘ, מַשְׁרִית a מַשְׁרִי exercitus, ܡܫܪܝܬ a ܡܫܪܝ; in plurali ponunt loco Nun pluralis status absoluti literam ת, ܬ, hinc terminantur in ־ָת ܬ, v. g. מְדִינָת a מְדִינָן, ܒ̈ܬܘܠܬ e ܒ̈ܬܘܠܢ, מַלְכְוָת ex מַלְכְוָן, ܪ̈ܘܚܬ ex ܪ̈ܘܚܢ, מַשְׁרְיָת ex מַשְׁרְיָן, ܢ̈ܫܡܬ ex ܢ̈ܫܡܢ.

3) Status emphaticus i. e. nomen cum articulo, quem Aramaei modo speciali voci suffigunt (sicuti in lingua danica: *Konungen* = *dem König* et in vernacula: *Friedrichen*, *Karl'n* etc.), formatur e statu constructo addita ־ָא ܐ (= ה artic. heb.) terminatione, quae tamen vario accedit modo, et quidem:

a) simpliciter ad singularem nominum mascul., v. g. אוֹצְרָא ab אוֹצַר *thesaurus*, ܥܰܡܳܐ ab ܥܰܡ *populus*; quae tamen in ־ֵא et ־ֵי, ـܐ desinunt, hujus loco assumunt ־ְיָא et ־ָאָה, ـܝܐ, uti: גַּלְיָא a גְּלֵא et קַדְמָאָה a קַדְמִי, ܓܰܠܝܳܐ a ܓܠܶܐ.

In plurali terminatio masculina ־ִין, ـܝ̈ܢ transit in ־ַיָּא, ـܐ̈, exceptis masculinis sing. in ־ֵי, ـܝ desinentibus, quae terminantur in ־ֵי (vel ־ַיָּא), ـܶܐ̈, v. g. מַלְכַיָּא, ܡܰܠܟ̈ܶܐ, קַדְמָאֵי,

ܡܠ̈ܟܝܐ, quae terminatio in ـِي saepius etiam absolute occurrit in nominibus gentiliciis, quorum est propria, ut: מִצְרָאֵי *Aegyptii*, מִדְיָנָאֵי *Midianitae*. Jos. 24, 11.

b) ad statum constructum nominum femininorum tum in singulari (ejecta vocali ـَ et ـٰ ante Thau), tum in plurali, ut: מְדִינְתָא, ܡܕܝܢ̣ܬܐ sing. et מְדִינָתָא ܡܕ̈ܝܢܬܐ pl. — מַלְכוּתָא ܡܠܟܘܬܐ sing. מַלְכְוָתָא ܡܠܟܘ̈ܬܐ pl.

§. 50. De nominum Motione.

Sub motione nominum intelligitur ratio, qua ex nominibus masculinis (sive substantivis sive adjectivis) fiunt feminina; generatim haec motio fit addita terminatione feminina ـָא ܬܐ, v. g. קַדִּישָׁא ܩܕܝܫܬܐ *sancta* a קַדִּישׁ, ܩܕܝܫ, attamen ob speciales literarum finalium proprietates est notandum:

1) Nomina masculina, quae in Olaph (vel Jud) quiescens aut in Jud mobile (praecedente vocali *a*) desinunt, istam vocalem in motione ob accrescentem in fine syllabam amittunt, si litera infirma est radicalis, v. g. גָּלְיָא ex גָּלֵא, מַגְלְיָא e מַגְלֵי, ܓܠܝܬܐ e ܓܠܐ, si vero litera infirma est servilis, tunc in dialecto chaldaica י abit in א (Aleph terminationis femininae in ה mutato, ne duo Aleph occurrant = ـָאָה), in syriaca autem Jud manet, ut: קַדְמָאָה *prima* a קַדְמַי *primus*, ܩܕܡܝܬܐ a ܩܕܡܝ.

Not. a. Nomina, quae in masculino exeunt in literam Jod quiescentem, in utraque dialecto non raro assumunt ante terminationem femininam literam Aleph, quae proprie ad radicem pertinet, in statu vero absoluto negligitur, ut: סַגִּיאָה ܣܓܝܐܬܐ *multa* a סַגִּי (סַגִּי) ܣܓܝ.

Not. b. Nonnulla nomina ante terminationem femininam literam Jud inserunt, ut: ܙܥܘܪܝܬܐ a ܙܥܘܪ *parvus*.

2) In illis nominibus, quorum ultima syllaba habet vocalem mutabilem, ista aut mutatur in brevem, aut saepius excidit ante terminationem femininam.

§. 51. De nomine cum suffixis seu de statu suffixo.

Suffixis (§. 15. 2. B.) ad nomen accedentibus (= status suffixus) sequentes mutationes inducuntur:

1. In singulari accedunt suffixa ad statum emphaticum nominum utriusque generis et dialecti, abjecta litera א, ܐ, modo tamen speciali, ratione scil. habita vocalium; revertitur enim vocalis proxime praecedens in statu emphatico ejecta, quando annectitur suffixum, quod per se constituit syllabam nec non suffixum grave (1. p. sing. syr.), quod non pronunciatur, ante reliqua autem suffixa nomen e statu emph. desumtum manet immutatum, v. g. עָלַם ܥܳܠܰܡ, emp. עָלְמָא ܥܳܠܡܳܐ, stat. suff. עָלְמְהוֹן ܥܳܠܡܗܽܘܢ vel ܥܳܠܡܟ݂, e contra עָלְמֵהּ ܥܳܠܡܶܗ; similiter קַדְמָאָה e statu emph. קַדְמָאָה.

Not. Ultima litera Jod ante suffixa 2. et 3. plur. in utraque dialecto et ante 1. sing. syriac. abit in quietem assumta vocali homogenea ܶ (ֵ), ܽ (ֹ), secus mobilis manet, v. g. גָּלְיכוֹן ex גַּלְיָא e contra גַּלְיֵהּ; ܓܶܠܝܗܽܘܢ e ܓܶܠܝܳܐ e contra ܓܶܠܝܶܗ.

2. In plurali suffixa adnectuntur nominibus in statu constructo positis utriusque dialecti ac generis, v. g. מַלְכֵיהוֹן a מַלְכֵי, ܡܰܠܟ̈ܰܝܗܽܘܢ ab ܡܰܠܟ̈ܰܝ; מְדִינָתְהוֹן a מְדִינַת, ܩܽܘܪ̈ܝܳܬ݂ܗܽܘܢ a ܩܽܘܪ̈ܝܳܬ݂.

Not. a. Suffixum 1. p. sing. in utraque dialecto cum Jod status constructi mascul. coalescit, v. g. מַלְכַּי et ܡܰܠܟ̈ܰܝ *reges mei*, in nexu vero cum suffixo 3. sing. masc. Jod status constructi transit in Vau, v. g. מַלְכּוֹהִי et ܡܰܠܟ̈ܰܘܗ݈ܝ.

Not. b. Vocalis *e* status constructi chald. ante suffixa 1. et 2. pers. sing. masc. et fem. ac 3. sing. fem. mutatur in *a*, v. g. מַלְכַּי, מַלְכָּךְ, מַלְכַּיִכִי, מַלְכָּהָא (v. מַלְכַּיָּה); in Syriaco ܰ status const. mascul. ante suffixum 3. sing. fem. mutatur in ܳ, ut: ܡܰܠܟ̈ܶܝܗ.

§. 52. De nominum Declinatione. (vid. Tab. X. et XI.)

Declinationes nominum per diversos casus in utroque numero non inveniuntur nec in lingua aramaea nec hebraea

(arabica excepta), sed nomina manent immutata in plerisque casibus; restringuntnr autem nominum declinationes in lingua aramaea ad diversos tantum status eosque constructum et emphaticum, quibus motiones (§. 50.) nec non conjunctiones cum suffixis (status suffixus) sunt adnumerandae. Respectu ad nominum consonantes de diversis declinationibus vix potest esse sermo; quoad Vocales autem quaedam inter nomina diversitas est in uno eodemque statu, in nonnullis enim nominibus 1) vocales omnes manent immutatae, in aliis vero 2) una alterave earum abjici potest et quidem a) nonnunquam ultima vocalis excidit, quin amplius quid suppleatur, b) aut vocalis auxiliaris assnmatur oportet ob vocalem excisam et 3) ob literas infirmas (aut radicales ant serviles) instituendae sunt quaedam mntationes, vel enim convertuntur literae infirmae mobiles in quiescentes, vel quiescentes abeunt in mobiles; hinc statuuntur

A. quatuor nominum masculinorum Aramaeorum declinationes:

I. declinatio nominum, quorum vocales nunquam excidunt;

II. declinatio nominum, quorum ultima vocalis quin compensetur excidit;

III. declinatio nominum, in quibus ob vocalem nltimam ejectam in litera proxime praecedente vacua vocalis auxiliaris est assumenda; et

IV. declinatio nominum, in quibus ob indolem ultimae literae infirmae conversio ejusdem locum habet.

Adnotanda.

ad I. declinationem. Ista declinatio comprehendit nomina omnia, quorum vocalis ultima a) immutata manet, vel b) longa vocalis abit in brevem, quod accidit tantum in dialecto chaldaica, quando syllaba clausa amittit tonum. Ubi

in lingua hebraica est vocalis impura, analogice vocalis in chaldaico sermone est immutabilis; huc pertinent:

טוּר *mons,* קָטוֹל *occisor,* אוֹצָר *thesaurus,* דָּת *lex* in st. const. דַּת; ܪܺܫ *caput,* ܓܰܢܳܒ *fur,* ܥܰܡ *populus.*

ad II. declinationem, cui adnumerantur nomina, quorum ultima vocalis quin compensetur excidit, quod fit, quando in ulteriori flexione ultima nominis consonans refertur ad syllabam literarum formativarum; proxime praecedens i. e. penultima nominis vocalis immutata manet, praecipue si est impura, quamvis in Chaldaismo copiosa occurrant exempla, quorum penultima vocalis longa facta est brevis in syllaba clausa; huc pertinent:

עָלַם *mundus,* כָּהֵן *sacerdos,* ܥܳܠܰܡ *saeculum,* ܣܳܗܶܕ *testis.*

ad III. declinationem spectant nomina, quae ultimam vocalem mutabilem abjiciunt et vocalem auxiliarem assumunt ideo, quia ultima syllaba ante ejectam vocalem suam incepit a consonante vacua; ista vocalis auxiliaris a) non raro est ַ, ֶ, in vocibus, quae segolatis Hebraeorum correspondent, b) mox *a,* mox *e* (*i*), in triliteris porro, quorum 2. radicalis est Jod quiescens in utraque dialecto, vel Vau quiescens in syriaca, c) mox est vocalis *e-i,* mox *o-u*; d) denique in nominibus, quae praeprimis ab infinitivis formae Kal hebraicae derivantur, quorum itaque vocalis est *o-u,* eandem vocalem ejectam assumunt in proxime praecedente syllaba ad nominum originem indicandam. Huc pertinent:

מְלֵךְ (מַלְכָּא) *rex,* זְמַן (זִמְנָא) *tempus,* רְגַל vel רֶגֶל (רִגְלָא) *pes,* מִתְקְטֵל *occisus,* עֵין (עֵינָא vel עֵינָא) *oculus,* קְדוֹשׁ (קוּדְשָׁה) *sanctus,* קְשׁוֹט (קוּשְׁטָא) *veritas,* ܡܰܠܶܟ (ܡܰܠܟܳܐ), ܣܦܰܪ (ܣܶܦܪܳܐ) *liber,* ܓܒܰܪ (ܓܰܒܪܳܐ) *vir,* ܪܶܓܠ (ܪܶܓܠܳܐ) *pes,* ܩܘܕܫ (ܩܘܕܫܳܐ) *sanctitas,* ܒܘܪܟ (ܒܘܪܟܳܐ) *genu.*

ad IV. declinationem referenda sunt a) nomina verbalia (participia et infinitivi) ultimae radicalis Aleph; generatim ante omne accrementum ista litera radicalis abit in

Jod mobile, nonnisi in plur. status absoluti utriusque dialecti et constructi chaldaicae plane ejicitur, v. g. גַּלְיָא, גַּלְיָן, גַּלֵּי ex גַּלָּא, ܛܠܝܐ, ܛܠܝܢ, ܛܠܝܐ ex ܛܠܐ, ast ܛܠܝ (st. const.). In nonnullis hujus declinationis vocibus assumitur vocalis auxiliaris, ut in: שְׁבְיָא ܫܒܝܐ *captivitas* a שְׁבִי ܫܒܝ.

Not. Tria nomina syriaca in plur. pro ܐ̈ـ habent ܬܐ̈ـ, scl. ܛܠܝܬܐ, ܩܨܘܬܐ et ܚܕܘܬܐ a sing. emph. ܛܠܝܐ *puer*, ܩܨܝܐ *fragmentum* et ܚܕܝܐ *pectus*.

b) nómina denominativa in ־ִי, quorum litera servilis accedente accremento in fine abit in א, v. g. קַדְמָאָה, קַדְמָאִין ex קַדְמַי *primus*; in statu emphatico pl. in his nominibus occurrit terminatio in ־ָאֵי, ـܝܐ̈, v. g. קַדְמָאֵי ܦܪܢܓܝܐ *Franci*, ܝܘܢܝܐ *Graeci*.

B. In nominibus f e m i n i n i s assignari possunt eaedem declinationes, quae sunt in masculinis, solummodo nulla occurrunt nomina feminina, quae respondent nominibus masc. II. declinationis, hinc assignantur t r e s n o m i n u m f e m i n i n o r u m d e c l i n a t i o n e s:

ad I. d e c l i n a t i o n e m referuntur omnia generis feminini nomina, quae praeter flexionis vocales non admittunt alias, hinc aut retinent eas immutatas, aut permutant longam in brevem, quando syllaba aperta fit clausa; literae Jod et Vau quiescentes in numero plurali fiunt mobiles, quia istae literae insigniuntur vocali, ob quam vocalis auxiliaris evanescit. Huc pertinent:

מְדִינָא *provincia*, מַלְכוּ *regnum*, מַשְׁרִי *exercitus*;
ܒܬܘܠܐ *virgo*, ܙܟܘ *victoria*, ܪܘܚ *lucrum*.

ad II. declinationem spectant nomina e terminatione feminina, quorum ultima syllaba in statu absol. sing. a consonante vacua incipit et mutabili vocali est insignita, hinc ubicumque excidit vocalis ultimae syllabae, assumenda est vocalis auxiliaris, quae est vel *a* (־ַ ־ܰ) v. g. אַרְמַלְתָּא ab אַרְמְלָא, ܐܪܡܠܬܐ ab ܐܪܡܠܐ *vidua*, vel *e* — *i* (־ֶ ־ִ, ־ܶ ־ܺ) in vocibus deri-

vatis a masculinis cum vocali *e — i*, v. g. יַלְדָּא a masc. יַלְד format emp. יַלְדְּתָא *parturiens*, ܩܛܠܐ formant emp. ܩܛܠܬܐ *occidens*, vel *o-u* praecipue in vocibus, quae designant notionem abstractam, v. g. ܬܫܒܘܚܐ fit ܬܫܒܘܚܬܐ *laus*. In dialecto syriaca praeterea vocalis a praecedente litera in subsequentem remittitur, sive fuerit ܰ, v. g. ex ܚܒܪܐ *socia* fit ܚܒܪܬܐ, sive ܶ, ܺ, ut: ܥܓܠܬܐ ex ܥܓܠܐ *vacca*, praeprimis in vocibus, quarum masculinum est segolatum.

Not. Si consonans vacua non refertur ad subsequentem sed ad praecedentem syllabam, vocalis auxiliaris assumatur non oportet, hinc dicitur ܕܒܚܬܐ a ܕܒܚܐ *sacrificium*; e contra ܚܟܡܬܐ *sapientia*, quia in priori exemplo ܒ refertur ad priorem syllabam et litera ܟ vacua in posteriori ad sequentem syllabam. In nonnullis vocibus mox assumitur vocalis auxiliaris mox negligitur, ut in ܕܚܠܐ *timor*, hinc: ܕܚܠܬܐ et ܕܚܠܬܐ.

ad III. declinationem numerantur omnia nomina feminina, quorum 3. radicalis est infirma, sive sit in statu absoluto sing. litera mobilis sive quiescens; haec in statu emph. apparet qua quiescens, quia assumitur vocalis auxiliaris literae infirmae homogenea, hinc si litera adest Jod, recipitur *e-i*, si autem Vau, tunc assumitur *o-u*; hinc ex גַּלְיָא fit גַּלְיתָא, ex קַדְמָאָה fit קַדְמֵיתָא; ex ܛܠܝܐ *puella* fit ܛܠܝܬܐ, ex ܚܝܘܐ *animal* fit ܚܝܘܬܐ.

Not. a. Per exceptionem inveniuntur nomina, quae assumunt vocalem in litera proxime praecedente non homogeneam sed heterogeneam, v. g. אוֹרַיְתָא *doctrina* pro אוֹרֵיתָא.

Not. b. In dialecto syriaca pro terminatione consueta in ـܐ nonnunquam invenitur terminatio in ܬܐ condensato scilicet Olaph in Thau, v. g. ܡܢܬܐ *pars* pro ܡܢܬܐ; in plurali autem ista litera, quae in sing. ob subsequens ܬ excidit, reassumitur fitque mobilis, ut: ܡܢܘܬܐ. Si ultima nominum syllaba incipit a consonante vacua, in numero plur. ab accrementum assumitur vocalis auxiliaris *a*, vel *e-i* in ista consonante vacua, v. g. ܕܡܘܬ *similitudo* in plur. ܕܡܘܢ, ܕܡܘܬܐ, quae vocalis in Syriaco nonnunquam remittitur in subsequentem literam, v. g. ܒܥܘܬ *preces* in plur. ܒܥܘܢ, ܒܥܘܬܐ.

Not. c. Denominativa chaldaica in אָה— condensant ה in ת, si quid accrescit simulque א mutant in י, v. g. קַדְמָיְתָא, קַדְמִיתָא a קַדְמָאָה.

§. 53. De nominibus anomalis et defectivis.

Nomina **anomala** sunt ea, quae a vulgari regula deflectunt, aut cum nullo alio aut certe cum perpaucis suâ conveniunt discrepantiâ, suntque plerumque primitiva vocabula quam maxime usitata. Sequuntur eorum praecipua:

A. Masculina.

אַב ܐܒ *pater*, st. emph. אַבָּא ܐܒܐ, st. suff. אֲבוּךְ ܐܒܘܟ, אֲבוּהִי ܐܒܘܗܝ, plur. אֲבָהָן ܐܒܗܝܢ et ܐܒܗܘ, st. const. אֲבָהָת ܐܒܗܬ emph. אֲבָהָתָא ܐܒܗܬܐ.

אַח, אֲחָא ܐܚܐ *frater*, st. suff. אֲחוּךְ ܐܚܘܟ, plur. אַחִין ܐܚܝܢ.

בַּר ܒܪ *filius*, st. emph. בְּרָא ܒܪܐ, plur. בְּנִין ܒܢܝܢ, st. emph. בְּנַיָּא ܒܢܝܐ.

בַּיִת ܒܝܬ *domus*, st. emph. בַּיְתָא (בֵּיתָא) ܒܝܬܐ, st. const. בֵּית ܒܝܬ, plur. בָּתִּין ܒܬܝܢ, st. emph. בָּתַּיָּא ܒܬܐ, st. const. בָּתֵּי ܒܬܝ.

שֵׁם (שׁוּם) ܫܡ *nomen*, st. emph. שְׁמָא ܫܡܐ, plur. שְׁמָהָן ܫܡܗܝܢ et ܫܡܗܘ, st. const. שְׁמָהָת, ܫܡܗܝ et ܫܡܗܬ.

עַם ܥܡܐ *populus*, plur. עַמְמִין ܥܡܡܝܢ, emph. עַמְמַיָּא ܥܡܡܐ.

ܡܪܐ et ܡܪܝܐ pro ܡܪܝܐ *dominus*, suff. ܡܪܝ, ܡܪܢ, ܡܪܟ plur. ܡܪܘܬܐ et ܡܪܘܬܐ.

ܐܬܪ *locus*, emph. ܐܬܪܐ, plur. ܐܬܪܘܢ, const. ܐܬܪܘܬ, emph. ܐܬܪܘܬܐ.

אֱנָשׁ vel אֵינָשׁ (נָשׁ = ܐܢܫ) *homo*, emph. אֵינָשָׁא vel אֱנָשָׁא, plur. אֱנָשִׁין vel decurt. נָשִׁין, const. אֵינָשֵׁי.

B. Feminina.

אַם ܐܡ *mater*, st. emph. אִמָּא ܐܡܐ, plur. אִמִּין et אִמְהָן ܐܡܗܬܐ.

בַּת emph. בְּרַתָּא ܒܪܬܐ *filia*, const. בְּרַת ܒܪܬ, suff. בְּרַתָּךְ ܒܪܬܟ, plur. בְּנָן ܒܢܢ, emph. בְּנָתָא ܒܢܬܐ.

אֲמָא ܐܡܬܐ *ancilla*, emph. אַמְתָא, ܐܡܬܐ, plur. אַמְהָן ܐܡܗܢ, suff. אַמְהָתֵהּ, ܐܡܗܬܗ.

שְׁנָא ܫܢܐ *annus*, emph. שַׁתָּא ܫܢܬܐ, const. שְׁנַת ܫܢܬ, plur. שְׁנִין ܫܢܝܢ, emph. שְׁנַיָּא ܫܢܝܐ.

קְרִי, emph. קִרְיָא (קִרְתָּא, קִרְיְתָא, קִרְוָא, קוּרְיָא) ܩܪܝܬܐ et ܩܘܪܝܐ *urbs*, plur. קִרְוִין, (קִירְוִין, קִרְוָן), emph. קִרְוַיָּא ܩܘܪܝܐ.

אִתָּא, emph. אִתְּתָא vel אִנְתְּתָא (ܐܢܬܬܐ) *mulier*, const. אִתַּת, plur. נְשִׁין, emph. נְשַׁיָּא (ܢܫܐ), const. נְשֵׁי.

ܣܦܬܐ *labium*, emph. ܣܦܬܐ, plur. ܣܦܘܬ, emph. ܣܦܘܬܐ.

ܚܬܐ pro ܐܚܬܐ ab ܐܚܐ, ch. אֲחָת, *soror*, plur. ܐܚܘܬ, emph. ܐܚܘܬܐ.

§. 54. De Adjectivis.

1) Adjectiva ratione formae et flexionis habita cum substantivis conveniunt; formae frequentissimae sunt: קְטֵל ܩܛܠ, קְטִיל ܩܛܝܠ, קַטִּיל ܩܛܝܠ, rariores: קְטַל, קוּטָל, ܩܛܠ, ܩܘܛܠ, ܩܘܛܠ et quae desinunt in ־ָי et ־ָן, ܝ et ܢܐ.

2) Sunt quidem Aramaeis adjectiva frequentiora, quam Hebraeis, nec tamen sufficiunt; defectus itaque compensatur per substantiva, de qua compensatione et eorum gradibus vide Syntaxin §. 77 et 78.

§. 55. De Numeralibus.

Numeralia Aramaeorum aut A. Cardinalia sunt aut B. Ordinalia. Illa duplici gaudent forma masc. et femin. et valet eadem cum Hebraeis numeralium a 3—10 cum nominibus conjungendorum norma, qua feminina cum nominibus masc. junguntur, masculina vero cum nominibus femin.

A. Cardinalia.

a) Unitates.

	Masc.	Femin.	Masc.	Femin.
1.	חַד	חֲדָא (חֲדָה)	ܚܕ	ܚܕܐ
2.	תְּרֵין	תַּרְתֵּין	ܬܪܝܢ	ܬܪܬܝܢ
	(תְּרֵי)	(תַּרְתֵּי)	(ܬܪܝ)	(ܬܪܬܝ)

3.	תְּלָתָא	תְּלָת	ܬܠܬܐ	ܬܠܬ
4.	אַרְבְּעָא	אַרְבַּע	ܐܪܒܥܐ	ܐܪܒܥ
5.	חַמְשָׁא	חֲמֵשׁ	ܚܡܫܐ	ܚܡܫ
6.	שִׁתָּא	שֵׁת (שִׁית)	ܫܬܐ (ܐܫܬܐ)	ܫܬ
7.	שַׁבְעָא (שׁוּבְעָא, שִׁבְעָא)	שְׁבַע (שְׁב)	ܫܒܥܐ	ܫܒܥ
8.	תְּמַנְיָא	תַּמְנֵי (תְּמָנֵי)	ܬܡܢܝܐ	ܬܡܢܐ
9.	תִּשְׁעָא	תְּשַׁע	ܬܫܥܐ	ܬܫܥ
10.	עַסְרָא	עֲסַר	ܥܣܪܐ	ܥܣܪ.

b) **Decades** per pluralem unitatum exprimuntur suntque generis communis, hinc:

20 = עַסְרִין (עֶסְרִין) ܥܣܪܝܢ, 30 = תְּלָתִין ܬܠܬܝܢ, 40 = אַרְבְּעִין ܐܪܒܥܝܢ, 50 = חַמְשִׁין ܚܡܫܝܢ, 60 = שִׁתִּין ܫܬܝܢ, 70 = שַׁבְעִין (שׁוּבְעִין) ܫܒܥܝܢ, 80 = תַּמְנִין (תַּמְנַן תְּמָנַן, תְּמָנִין) ܬܡܢܝܢ, 90 = תִּשְׁעִין ܬܫܥܝܢ.

c) **Centum** = מְאָה ܡܐܐ, 200 = מָאתַיִן vel מָאתָן ܡܐܬܝܢ, 300 = תְּלָת מְאָה ܬܠܬ ܡܐܐ et sequentia semper tamen unitatibus in forma feminina numeris centenariis praemissis. **Mille** = אֲלַף vel אֶלֶף, emp. אַלְפָּא, plur. אַלְפִּין, emph. אַלְפַיָּא, ܐܠܦ, emph. ܐܠܦܐ, plur. ܐܠܦܝܢ, ܐܠܦܐ. 2000 = תְּרֵין אַלְפִּין, ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ, 3000 = תְּלָתָא אַלְפִּין, ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ et sequentia semper tamen unitatibus in forma masculina praemissis. 10,000 רִבּוֹ vel רִבּוֹא, ܪܒܘ *myrias*.

d) Cardinalia ab 11—19 in unam vocem plerumque componuntur, ita ut minor numerus antecedat genere tamen distincto, hinc:

	Masc.	Fem.	Masc.	Fem.
11.	= חַד עֲסַר (חֲדַסַר)	חֲדָא עַסְרֵי (חֲדַסְרֵי)	ܚܕܥܣܪ	ܚܕܥܣܪܐ
12.	= תְּרֵיסַר	תַּרְתֵּיסְרֵי	ܬܪܥܣܪ	ܬܪܬܥܣܪܐ
13.	= תְּלֵיסַר (תְּלְתֵּיסַר)	תְּלֵיסְרֵי	ܬܠܬܥܣܪ	ܬܠܬܥܣܪܐ
14.	= אַרְבֵּיסַר (אַרְבְּסַר)	אַרְבֵּיסְרֵי	ܐܪܒܥܣܪ	ܐܪܒܥܣܪܐ
15.	= חֲמֵיסַר	חֲמֵיסְרֵי	ܚܡܫܥܣܪ	ܚܡܫܥܣܪܐ
16.	= שִׁתֵּיסַר	שִׁיתְּסְרֵי	ܫܬܥܣܪ (ܫܬܬܥܣܪ)	ܫܬܥܣܪܐ

17. = שְׁבַסַר	שְׁבַסְרֵי	ܫܒܥܣܪ	ܫܒܥܣܪܐ
18. = תַּמְנֵיסַר	תַּמְנֵיסְרֵי	ܬܡܢܥܣܪ	ܬܡܢܬܥܣܪܐ
19. = שְׁתַסַר	שְׁתַסְרֵי (שְׁתֵסְרֵי)	ܬܫܥܣܪ	ܬܫܥܣܪܐ.

Numeralia ultra 20 si componuntur, major numerus minori praeponitur interjecta copula Vau, v. g. 21 = עֶסְרִין וְחַד, ܥܣܪܝܢ ܘܚܕ masc. et עַסְרִין וַחֲדָא, ܥܣܪܝܢ ܘܚܕܐ femin., nonnunquam tamen minor numerus praecedit, v. g. ܬܪܝܢ ܘܥܣܪܝܢ = 22.

Not. Non raro Cardinalia singularia suffixis augentur, v. g. תַּרְוֵינָן ܬܪ̈ܝܢ *nos duo*, תַּרְוֵיכוֹן ܬܪ̈ܝܟܘܢ *vos duo* etc.

B. Ordinalia.

1) Ordinalia a 3.—10. de cardinalibus syllabâ ־ַי (־ַאי), ܝ, emphat. ־ָאָה (־ָיָא), ܝܐ pro masculino, et תָא, ־ִיתָא (־ֵיתָא), ܝܬܐ pro feminino in fine appositâ originem trahunt, praeterea ante ultimam radicalem ־ִי, ܝ inseri solet; hinc:

	Masc.	Femin.		Masc.	Femin.
Primus	קַדְמַי	קַדְמָאָה	(קַדְמֵיתָא)	ܩܕܡܝ	ܩܕܡܝܬܐ
Secundus	(תִּרְיָן) תִּנְיָן	תִּנְיָנָא	emph.	ܬܪܝܢܐ	ܬܪܝܢܝܬܐ
Tertius	תְּלִיתַי	תְּלִיתָא	(תְּלִיתֵיתָא)	ܬܠܝܬܝܐ	ܬܠܝܬܝܬܐ
Quartus	רְבִיעַי	רְבִיעָאָה	(רְבִיעֲתָא)	ܪܒܝܥܝܐ	ܪܒܝܥܝܬܐ
Quintus	חֲמִישַׁי	חֲמִישָׁאָה	(חֲמִישִׁיתָא)	ܚܡܝܫܝܐ	ܚܡܝܫܝܬܐ
Sextus	שְׁתִיתַי	שְׁתִיתָאָה	(שְׁתִיתֵיתָא)	ܫܬܝܬܝܐ	ܫܬܝܬܝܬܐ
Septimus	שְׁבִיעַי	שְׁבִיעָאָה	(שְׁבִיעֵיתָא)	ܫܒܝܥܝܐ	ܫܒܝܥܝܬܐ
Octavus	תְּמִינַי	תְּמִינָאָה	(תְּמִינְתָא)	ܬܡܝܢܝܐ	ܬܡܝܢܝܬܐ
Nonus	תְּשִׁיעַי	תְּשִׁיעָאָה	(תְּשִׁיעֵיתָא)	ܬܫܝܥܝܐ	ܬܫܝܥܝܬܐ
Decimus	עֲסִירַי	עֲסִירָאָה	(עֲסִירֵיתָא)	ܥܣܝܪܝܐ	ܥܣܝܪܝܬܐ.

2) Ordinalia decadum Hebraeorum instar exprimuntur per cardinalia, aut formantur in Syriaco addita syllaba ܢܝܐ m., ܢܝܬܐ fem., v. g. ܥܣܪܝܢܝܐ, ܬܠܬܝܢܝܐ; unitates cum decadibus conjunctae his postponuntur, ut: ܥܣܪܝܢܝܐ ܬܠܝܬܝܐ *vigesimus tertius*.

3) Ordinalia intermedia a 11.—19. etc. formantur per cardinalia unitatum; quae cum subsequente ordinali decadum

in unam vocem copulantur, v. g. חַדְסְרֵי, ܚܰܕܰܥܣܪܳܝܳܐ *undecimus*, תְּרֵיסְרֵי ܬܪܶܥܣܪܳܝܳܐ *duodecimus*; libenter tamen in definitione temporis cardinalia vices gerunt ordinalium, id quod praecipue obtinet in cardinalibus post statum constructum positis vel cum praefixa particula ܕ nexis, v. g. ܕܚܰܕܥܶܣܰܪ, ܕܬܪܶܥܣܰܪ.

Not. Ab ordinalibus derivantur nomina abstractae significationis ita, ut terminatio ܘܬܳܐ (ܽܘܬܳܐ) syllabam ܢܳ excipiat, v. g. ܬܠܺܝܬܳܝܽܘܬܳܐ *trinitas*.

C. Reliqua Numeralia.

1) Distributiva exprimuntur geminato numero cardinali sine copula, v. g. תְּרֵין תְּרֵין, ܬܪܶܝܢ ܬܪܶܝܢ *bini*, עַשְׂרָא עַשְׂרָא, ܥܣܪܳܐ ܥܣܪܳܐ *deni*.

2) Partem totius notantia indicantur propriis formis, ut: תְּלָתָא, תּוּלְתָּא, תַּלְתּוּת ܬܘܽܠܬܳܐ *tertia pars* = 1/3; רְבִיעַ, רוּבְעָא, ܪܽܘܒܥܳܐ = 1/4, vel modo periphrastico per praepositionem מִן ܡܶܢ, ut: חַד מִן שִׁתָּא = 1/6, ܚܰܕ ܡܶܢ ܚܰܡܫܳܐ = 1/5; 1/2 exprimitur per פַּלְגָּא et פַּלְגּוּא, ܦܠܰܓ et ܦܰܠܓܽܘܬܳܐ.

3) Multiplicativa notantur a) per cardinalia praemisso חַד ܚܰܕ (cum vel sine ܒ), v. g. חַד שִׁבְעָה, ܚܰܕ ܒܫܰܒܥܳܐ *septuplum*, חַד תְּרֵין, ܚܰܕ ܬܪܶܝܢ *duplum*; b) nonnunquam simpliciter per cardinalia cum ܒ, v. g. ܒܰܐܪܒܥܳܐ *in quatuor* i. e. *quadruplum*, aut circumscriptive, ut: עַל חַד מְאָה *pro uno centum* = *centuplum*.

4) Vicem notantia describuntur per cardinalia addito nomine זְמַן, זִמְנִין ,ܙܒܰܢ *tempus* et ܐܰܘܢܳܐ, ut: חֲדָא זִמְנָא ܚܕܳܐ ܙܒܰܢ *semel*, תַּרְתֵּין זִמְנִין *bis*, nonnunquam זְמַן ܙܒܰܢ omittitur. In Syriaco talia numeralia etiam exprimuntur per adverbia ordinalium in ܳܐܺܝܬ vel ܐܺܝܬ terminantia, v. g. ܬܢܝܳܢܳܐܺܝܬ *bis*, ܬܠܺܝܬܳܝܳܐܺܝܬ *ter*.

IV. CAPUT.

De Particulis.

Particulae, quibus adnumerantur Praepositiones, Adverbia, Conjunctiones et Interjectiones, aut primitivae sunt aut derivatae ab aliis orationis partibus; peregrinae praeprimis e lingua graeca sunt desumtae. Generatim sunt aut separatae, quae per se subsistunt, aut inseparabiles, quae semper aliis vocibus praeprimis ab initio annectuntur.

§. 56. De Praepositionibus.

1) Praepositiones primitivae sunt: a) inseparabiles בּ ܒ *in, per, propter,* לְ ܠ *ad,* particula דְּ ܕ, dein in Chaldaico כְּ *instar,* quae nomini et pronomini sine vocali praefiguntur, nisi ob consonantem subsequentem vacuam assumenda sit vocalis auxiliaris ִ, ܰ (et in Chaldaico ante Schwa compositum ejusdem vocalis, cf. §. 14. 2. d. Not. v. g. כֶּאֱנָשׁ, ubi nonnunquam et contractio locum habet, ut: לֵאלָהָא), v. g. בִּסְפַר, ܒܰܟܬܳܒܳܐ. In nominibus syriacis cum ܐ, ܝ et ܝܗ incipientibus vocales harum literarum ad praepositionem remittuntur ut: ܒܰܐܪܥܳܐ, ܒܰܐܘܪܚܳܐ, ܠܺܐܝܠܳܐ, ܠܺܝܗܽܘܕ.

Not. In nexu cum ܡܛܽܠ et ܡܛܽܘܪ litera ܠ attrahit ܰ, hinc ܠܰܡܛܽܠ et ܠܰܡܛܽܘܪ. (conf. §. 14. 2. b. Not.)

b) Monosyllabae separabiles: עַל, ܥܰܠ *super*, מִן (si conjungitur Nun sequenti literae assimilatur, ut מִדִּין, vel Nun abjectum prolongatione vocalis praecedentis suppletur, מֵאַרְעָא) ܡܶܢ *ab, ex,* לְוָת, ܠܘܳܬ *ad, apud,* עִם, ܥܰܡ *cum.*

2) Plurimae praepositionum sunt derivatae a substantivis ut קֳדָם, ܩܕܳܡ *ante, coram,* בָּתַר, ܒܳܬܰܪ *post,* תְּחוֹת, ܬܚܽܘܬ vel ܬܚܺܝܬ *sub* et aliae.

Not. Plures harum praepositionum origine nomina plur. fuisse videntur, nam cum horum suffixis junguntur, ut: עַל, ܥܠ *super*, קֳדָם, ܩܕܡ *ante*, חֲלוּף, ܚܠܦ *pro*, תְּחוֹת, ܬܚܝܬ *sub*, בֵּין, ܒܝܬ, ܒܝܢ *inter*, גַּב *apud*, ܠܘܬ vel ܠܘܬ *versus*, v. g. עֲלֵיכוֹן, בֵּינֵיהוֹן et ܒܝܢܬܗܘܢ (conf. §. 15. B. b. Not. b.).

3) Praepositiones compositae sunt: לְקֳבֵל, ܠܘܩܒܠ *versus*, לְקֳדָם, ܠܩܕܡ, ܩܕܡ מִן קֳדָם *coram*, בְּבֵין et בְּדִיל *propter*, לְמִן, מֵעַל *ex, ab*, ܠܥܠ *super*, ܚܕܪ ܚܕܪ *circumcirca* etc.

§. 57. De Adverbiis.

1) Adverbiis primitivis accenseri possunt: אָן *ubi?* מָתַי *quando?* לָא *non*, אַף *etiam*, כָּא *hic;* ܠܐ (ܠܐ), *non*, ܗܪܟܐ *hic*, ܠܟܐ *huc*, ܐܝܢ *profecto*.

2) Plurima adverbia (in Chaldaico pauca quidem) a nominibus et adjectivis derivantur cum terminatione וּת et ־ִית, ut: תִּנְיָנוּת *iterum*, אֲרָמִית *aramaice*, עִבְרִית *hebraice* et ܐܝܬ, ܐܝܬ, ܐܝܬ (ܐܝܬ), v. g. ܐܚܪܝܐܝܬ *postremo*, ܩܕܡܝܐܝܬ *primum*, ܬܢܝܢܘܬ *iterum*, ܙܕܝܩܐܝܬ *juste*, ܐܪܡܐܝܬ *aramaice*, ܣܘܪܝܐܝܬ *syriace*.

3) Defectus adverbiorum vario dein modo suppletur et quidem:

a) per formas verbales (infinitivos et participia), ut: תּוּב ܬܘܒ (*revertendo*) *iterum*, מִפְרַע *retro*, ܠܡܚܣܢ *vix* et per verba finita §. 71.

b) per substantiva, adjectiva, numeralia et pronomina vel cum vel sine praepositionibus et quidem in accusativo posita, ut: כֵּן *certe*, קֻשְׁטָא *profecto*, הַשְׁתָּא *nunc*, ܝܘܡܢܐ *hodie*, ܗܫܐ *nunc*, ܙܒܢܐ *vice*, ܙܒܢܝܢ *aliquoties*, vel cum praeposit. ut: לַחֲדָא *valde*, כַּחֲדָא *simul*, מִיַּד *statim*, לְחוֹד ܠܚܘܕ vel ܒܠܚܘܕ *tantum*, ܒܥܓܠ *cito*, ܠܗܫܐ *nunc*, ܠܡܢܐ *quare*.

Not. a. Adverbium interrogativum est הֲ (הַ), v. g. הֲלָא *nonne?* אֵי (אַיִן), v. g. אֵי מִנָּן *unde?* Syrorum ܟܡ (vel Graecorum ἄρα = ܐܪܐ), ܐܢ, ܠܡܢܐ, ܡܛܠ ܡܢܐ seu ܡܢܐ *cur?*

Not. b. Adverbia composita sunt: אֵיכְדֵין *quomodo?* מִכָּא ܡܟܐ *hinc,* מִתַּם *inde,* ܥܕܟܝܠ ܠܐ *nondum,* ܥܕܡܐ ܠܡܬܝ *quamdiu,* ܥܕܡܐ ܠܐܝܟܐ *quorsum.*

Not. c. Plura adverbia e lingua graeca in syriacam sunt translata, ut: ܡܳܠܠܳܘܢ μᾶλλον, ܡܳܠܝܣܛܰܐ μάλιστα, ܐܝܩܐ vel ܐܝܩܝ εἰκῆ, ܛܳܟ τάχα, ܦܰܢܛܳܘܣ πάντως.

§. 58. De Conjunctionibus et Interjectionibus.

1) Conjunctiones a) primitivae sunt: ו ܘ *et,* ד (דִּי) ܕ *quod,* כְּ *sicut* (inseparabiles), הֵן ܐܶܢ, *si,* אוֹ ܐܘ *aut,* כַּד ܟܰܕ *quum,* אַף ܐܳܦ *etiam,* ܕܰܠ *ne forte.*

Not. Conjunctiones כ et ד, ܘ et ܕ praefiguntur juxta normam praepositionum inseparabilium (§. 56. 1.), ו autem sicut in lingua hebraea ante consonantes vacuas et ante ף, ב,מ sonat וּ (conf. §. 14. 2. d. Not. c.)

b) derivatae: בְּרַם ܒܪܰܡ *verum,* לָהֵן *igitur;* ܟܰܕ *cum,* ܬܽܘܒ *atque.*

c) compositae: דִּי לָא vel דִּלְמָא *ne forte,* אֱלָהֵן, ܐܶܠܳܐ ܐܶܢ *nisi,* חֲלָף דְּ vel בְּדִיל דְּ *propterea, quia,* מְטוּל דְּ *quia,* עַד דִּי *usque,* עַל דְּנָה vel עַל כֵּן עַל דִּין *propterea,* כְּדִי *quum,* כֵּיוָן דְּ *postquam.* — ܐܰܝܟܰܢܳܐ *sicut,* ܐܶܠܳܐ et ܐܶܠܳܐ ܐܶܢ *nisi,* ܐܳܦ ܠܳܐ et ܠܳܐ ܐܳܦ *neque,* ܡܶܟܺܝܠ *itaque,* ܕܰܠܡܳܐ *ut forte,* ܕܰܠܳܐ, ܕܰܠܡܳܐ et ܠܳܐ ܕܰܠܡܳܐ *ne forte,* ܗܳܟܺܝܠ *igitur,* ܡܶܟܺܝܠ *ergo,* ܡܶܛܽܠ ܗܳܢܳܐ et ܡܶܛܽܠ ܗܳܕܶܐ *propterea,* ܥܰܕ ܠܳܐ *antequam,* ܠܗܳܕܶܐ *idcirco,* ܡܶܛܽܠ ܕ *quia.*

d) exoticae praeprimis e lingua graeca in syriacam translatae, ut: ܐܳܪܳܐ ἄρα, ܓܶܝܪ γάρ, ܕܶܝܢ δέ, ܡܶܢ et ܡܶܢ μέν, ܐܶܠܳܐ ἀλλά.

2) Interjectiones a) primitivae maximam partem ita fictae sunt, ut sonum gaudentis, moerentis, admirantis, irridentis etc. imitentur (onomatopoëticae), uti: הָא ܗܳܐ *ecce!* ܐܘ, ܐܳܗ *o!* ܗܶܐ ܗܶܐ *euge, euge!* וַי vel ווּי vel חוּי, ܘܳܝ vel ܘܰܝ vel ܘܳܝ *vae!* b) derivatae sunt: בָּבָעוּ, ܒܳܥܽܘ (etiam ܢܳܐ vel ܢܳܐ = (נָא) *quaeso,* לְוֵי vel לְוַי vel לְוָאי (אִלְוַי, הַלְוַי), ܠܘܰܝ et ܐܰܠܘܰܝ *utinam!* הֲבוֹל vel הֲבַל (*perii*) *vae!* הַבוּ *agite* (imp. ab יְהַב), ܗܳܐ et

pl. ܬܘ (imp. v. ܐܬܐ) vel ܩܘܡܘ et ܩܘܡܘܢ *surgite, agite!* ܚܣ *absit!*

Not. a. Nonnullae particulae post se praepositionem aliquam postulant, ut: ܐܘܝ et ܘܝ saepe ܠ, ܐܘܗ interdum ܠ aut ܥܠ aut ܠܘܬ, v. g. ܘܝ ܠܟܝ *vae tibi!* (Math. 11, 21.).

Not. b. הָא *ecce* libenter cum pron. 1. p. sing. contrahitur, ut: הָאֲנָא *ecce ego!*

PARS TERTIA.

Syntaxis.

SECTIO PRIMA.

De singulis enunciationis partibus.

I. CAPUT.

De Pronomine.

§. 59. De usu Pronominum personalium

A. Separatorum.

1) Pronomina personalia verbi substantivi locum obtinent, quo in significatu pronomina syriaca ܐܢܐ, ܗܘ et ܗܝ certis obnoxia sunt mutationibus (quas vide §. 4. 4. d. *α.* et *β.*), et quidem a) pronomen simul esse potest subjectum et verbum substantivum, v. g. בַּר שְׁבַט בִּנְיָמִין אֲנָא *filius tribus Benjamin sum ego,* מְנָן אַתּוּן *unde estis vos?* מֵחָרָן אֲנַחְנָא *ex Haran sumus*, Gen. 29, 4. ܒܢܝ̈ ܚܢܢ ܚܕ ܓܒܪܐ *filii sumus nos unius viri,* plerumque tamen Syri pronomen repetunt, ita ut prius (immutatum) subjectum, alterum verbum substantivum notet, v. g. ܐܢܐ ܐܢܐ *ego sum,* ܐܢܬ ܬܚܙܐ ܐܢܬ *tu videbis*; b) non raro pronomen 1. aut 2. pers. tanquam subjectum et pronomen 3. pers. pro verbo substantivo copulantur, v. g. אַנְתְּ הוּא רֵאשָׁה *tu es caput,* ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܡܠܚܗ ܕܐܪܥܐ *vos estis sal terrae* Math. 5, 13, ܐܢܐ ܗܘ ܝܫܘܥ *ego sum Jesus.*

2) Pronomina haec ab initio sententiae absolute posita emphasim quandam atque intensionen efficiunt et quidem

non solum in nominativo, sed etiam in casu obliquo explicanda sunt, v. g. אַתְּ גְּלֵי קֳדָמָךְ *tibi notum est,* ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܥܒܕ *ego vero quid agam?* ܐܢܐ... ܡܦܩܕܐ ܠܝ *mihi erat praepositum.*

B. Suffixorum.

1) Suffixa verborum regulariter accusativum notant, raro pro alio casu usurpantur, v. g. וְזִוַהִי שְׁנוֹהִי *splendor ejus mutatus est in illo,* ܢܘܟܪܝܟ *a te alieni.*

2) Suffixa non ad nomen regens, etiamsi ad hoc pertineant, sed ad vocem in genitivo positam accedunt, v. g. בֵּית צְלוֹתִי *oratorium meum* (pr. *domus orationis meae*), רוּחַ קָדְשִׁי *spiritus meus sanctus,* ܫܡܐ ܕܩܘܕܫܝ *nomen meum sanctum,* ܒܡܐܢܝ̈ ܩܪܒܗ *armis suis bellicis.*

3) Suffixa non solum subjectivo, sed et objectivo usu veniunt, v. g. דַּחֲלְתֵּהּ, ܕܚܠܬܗ *timor de eo,* ܒܥܘܬܝ *preces ad me fusae.*

4) Substantivum suffixo auctum, si cum adjectivo conjungendum est, priorem occupat locum, v. g. ܪܘܚܟ ܚܝܐ ܘܩܕܝܫܐ *spiritus tuus vivus et sanctus.*

5) Suffixa (praeprimis in dialecto syriaca) saepius pleonastice[1]) ponuntur, quo emphasis olim indigitabatur; accedunt vero suffixa modo pleonastico:

a) ad nomen, quod immediate genitivus excipit, v. g. רֵוֵהּ דִּי רְבִיעָאָה Dan. 3, 9., לִשְׁנֵיהּ דְּצַדִּיקָא Dan. 3, 25. ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ *in nomine (ejus) Jesu,* ܣܘܦܘܗܝ ܕܐܪܥܐ *fines (ejus) terrae.*

b) ad praepositionem, quae immediate cum nomine juncta repetitur, ut: בֵּהּ בְּדָנִיֵּאל *in (ipso) Daniel,* ܥܡܗ ܥܡ ܡܫܝܚܐ *cum Christo,* ܡܢܗ ܡܢ ܐܠܦܐ *e navigio.*

Not. In Syriaco nomini nonnunquam ܕ (genitivi nota vel rela-

---

[1]) Similiter in Hebraismo, cf. W. Gesenius Lehrgebäude der hebr. Sprache, Leipzig 1817. §. 195.

tivum) praeponitur, ut: ܒܳܬ݂ܪܶܗ ܕܝܶܫܽܘܥ *post Jesum* (pr. *post eum, qui est Jesus*), ܡܶܢܶܗ ܕܥܰܡܳܐ *e populo.*

c) ad verbum, praecipue si objectum cum ל ܠ junctum quasi explicandi causa sequitur, v. g. רְחִיתָא אֲחִיד לְהוֹן לְעַמְמַיָּא Hos. 13, 1., ܗܽܘ ܓܶܝܪ ܢܰܚܶܐܘܗܝ ܠܥܰܡܶܗ Math. 1, 21.

Not. a. Dativus pronom. pers. (Dativus commodi) pleonasticus saepe verbis *eundi, surgendi, veniendi, movendi, manendi* praeprimis in imperativo et futuro positis etc. apponitur, v. g. ܐܶܙܰܠ ܠܶܗ *abiit,* קוּמִי לָךְ, ܩܽܘܡ ܠܳܟ݂ *surge!* ܬܶܩܽܘܘܢ ܠܟ݂ܽܘܢ ܗܳܪܟܳܐ *maneatis hoc loco,* אֲבַדְנָא לָנָא Ezech. 37, 11.

Not. b. E contra suffixa (praeprimis neutrum significantia) nonnunquam omittuntur, ubi e contextu facile suppleri possunt, v. g. אֱלָהָא דְאַבָּא *Deus patris (mei),* ܐܶܣܬܰܟܰܠ *(id) intelligas*; ubi idem objecti suffixum duobis verbis competit, saepe semel tantum ponitur, v. g. ܐܰܪܺܝܡܽܘ ܘܣܳܡܽܘܗܝ *exaltarunt et posuerunt eum.*

Not. c. Suffixum si repetitur, non pleonastice, sed emphatice explicandum est, v. g. בָּרְכֵנִי אַף לִי Gen. 27, 34., ܠܰܢ ܡܳܢܳܐ ܠܰܢ *quid ad nos?*

6) Scriptores aramaici saepe e 2. in 3. personam et vice versa deflectunt, nec genus nec numerum semper stricte observant (enallage), v. g. Luc. 13, 34. *Jerusalem occidens prophetas* ܠܘܳܬܶܗ *(ad se) ad te missos;* מַלְבֵּיהוֹן psalm. 149, 2 pro מַלְכְּהוֹן et Habac. 2, 15, ܥܰܪܛܶܠܳܝܽܘܬ݂ܗܽܘܢ *nuditatem eorum* pro *ejus,* עִמְּכוֹן de nuribus Noemi Ruth 1, 8, 9.

Not. a. Pluralia tantum modo singulari, modo plurali pronominum utuntur; collectiva (fem. sing.) etiam cum plurali masc. pronominum construuntur, v. g. ܫܡܰܝܳܐ ܐܺܝܬܰܝܗܽܘܢ ܗܘܳܘ ܡܶܢ ܩܕܝܡ *coelum erat ab aeterno,* ܕܒܰܪܗ̇ ܠܒܢܰܝ̈ ܒܰܝܬܶܗ ܘܣܰܟܰܪ ܐܶܢܽܘܢ *abduxit familiam ejus et inclusit eos.*

Not. b. Syri distinguunt inter ܡܳܪܝ et ܡܳܪܰܢ: priori forma insigniunt omnes, praecipue doctos orthodoxos salutando, posteriori autem instar pluralis majestatici utuntur; hinc Peschito N. T. graecum ὁ κύριος ita vertit.

7) Pronima possessiva per דיל ܕܺܝܠ cum suffixis expressa usurpantur: a) praecipue in vocibus peregrinis, quae suffixa non amant, v. g. ܦܳܠܰܛܺܝܢ ܕܺܝܠܶܗ *palatium ejus;*

b) ubi solo suffixo aut quaedam ambiguitas oriretur, aut sententia non satis exprimeretur, v. g. ܕܝܠܟ ܗܘ ܡܠܟܘܬܐ *tuum est regnum;*

c) emphasis causa, ita ut ܕܝܠ דִּיל, suffixo auctum et suffixum nomini adjunctum simul usurpentur, v. g. ܡܠܝ ܕܝܠܝ *mea verba* (Joan. 5, 47), similiter ܒܢ ܕܝܠܢ *in nobis, nobis inquam.*

§. 60. De usu Pronominis demonstrativi et interrogativi.

1) Si demonstrativum copula Vau junctum repetitur, vertendum est: *hic-ille*; cum ܗܘ et ܗܝ nexum emphasim notat, v. g. ܗܠܝܢ ܗܘ ܡܡܠܠ *haec loquor.*

Not. Femininum plerumque neutrius vicibus fungitur, v. g. שְׁמַעוּ דָא *audite hoc*; imo nonnunquam et masculinum adhibetur, ut: עַל דִּין *secundum hoc,* ܡܛܠ ܗܢܐ *propter hoc.*

2) Interrogativum, ubi nomini in statu const. posito postponitur vel nomini in stat. emph. collocato notâ דְ , ܕ genitivi instructum succedit, genitivi casu exponitur, v. g. בַּת מַן אַתְּ et ܒܪܬ ܡܢ ܐܢܬܝ *cujus filia es!* ܚܟܡܬܐ ܡܢ *cujus sapientia?* ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܡܢ *e cujus manu?* reliqui casus per praepositiones indicantur.

Not. מַן ܡܢ cum nominibus utriusque generis et numeri jungitur.

§. 61. De usu Pronominis relativi.

1) Relativum דִּי (דְ) , ܕ simpliciter nominativum aut accusativum exprimit, v. g. אֶהְיֶה דִּי אֶהְיֶא *ego sum, qui sum* (Exod. 3, 14), אֲתַר דִּי מַלֵּילִית לָךְ *locus, quem indicavi tibi,* ܐܢܫܐ ܕܓܒܠ *hominem, quem finxerat*; libenter tamen ambiguitatis evitandae causa accusativus adhuc per suffixum verbo annexum indicatur, v. g. דִּי תִּשְׁקְפִנֵּהּ *quem dispellit,* ܕܐܠܗܐ ܫܕܪܗ *quem Deus misit*; genitivus autem et dativus pron. relativi per pro-

nomen personale in nexu cum relativo (indeclinabili) periphrastice exprimuntur[1]) v. g. עַמָּא דִּי תִּשְׁמַע לִישָּׁנֵהּ *populus cujus linguam non intelliges*, ܕܫܡܗ *cujus nomen*, אֲרַע דְּ... בַּהּ *terra, in qua*, ܕ... ܒܗ *cui*, ܕ... ܠܗܘܢ *quibus* etc.

Not. a. Nonnunquam praepositio una cum suffixo omittitur, praeprimis si jam cum nomine praecedente conjuncta est, v. g. בְּיוֹמָא דְּתֵיכְלוּן *die, quo comedetis*, ܒܟܠܗ ܙܒܢܐ ܕܗܘܝܬ *toto tempore, quo eram.*

Not. b. Imo et pron. relativum omittitur non tam crebro quidem, quam apud Hebraeos, praecipue si repetendum fuisset, v. g. Jes. 43, 7 (chald.) Ps. 32, 2 (syr.).

Not. c. Ubi relativum hebraicum post statum constructum omissum est, Aramaei non solum relativum, sed etiam מַן דְּ, ܡܢ ܕ ponunt, ut: בְּיַד מַן דְּכָשַׁר לְמִשְׁלַח et ܨܒܐ ܡܢ ܕܬܫܕܪ ܐܢܬ *per manus ejus, quem mittere lubet.*

Not. d. Aramaeis non minus, quam Hebraeis licet 1. et 2. personis relativam injicere significationem, v. g. אֲנָא יוֹסֵף דְּזַבֶּנְתּוּן יָתִי et ܐܢܐ ܐܢܐ ܝܘܣܦ ܕܙܒܢܬܘܢܢܝ *ego sum Joseph, quem (me) vendidistis*, ܕܒܟ ܡܫܬܒܗܪ ܐܢܐ, *in quo (te) gloriabor.*

2) Ante relativum saepius pron. demonstrativum in sing. et plur. m. et f. omittitur, quod respiciendum est, praeprimis sicubi praepositio aut casus cujusdam nota cum relativo conjungitur, v. g. יַת דִּי תְּבָרֵךְ *(ille), quem benedicis*, ܘܝ ܠܗ ܕܡܫܩܐ ܠܚܒܪܗ *vae (ei), qui potum exhibet socio suo.* Interdum etiam notio loci et temporis omittitur, ut: מִן דְּאִיתַי עֲלֵיהוֹן מָהָא Jes. 9, 13. ܡܢ ܕܐܝܩܪܬ ܐܢܬ *e quo tempore pretiosus es.*

3) Relativum adverbia sicuti et pronomina induit significatione relativa, v. g. אַרְעָא דִּי אִתְבְּרִי מִתַּמָּן *terra, unde creatum est*, דְּ ... תַּמָּן, ܕ... ܬܡܢ *ubi*, ܕܠܬܡܢ *quo* (ܠܬܡܢ *eo*), ܐܝܟܢܐ ܕ *quemadmodum* (ܐܝܟܢܐ *quomodo?*).

§. 62. De usu Pronominum reliquorum.

1) Pronomen reflexivum vario modo exprimitur: a) per formas verbi passivas (§. 23.); b) per suffixum 3. pers.

[1]) Cf. Gesenius Lehrgeb. §. 197.

v. g. עִמֵּיהּ ܥܡܗ *secum (pr. cum eo),* קֳדָמוֹהִי *coram se,* בַּתְרֵיהוֹן ܠܒܣܬܪܗܘܢ *retrorsum.* Jud. 20, 40; c) per nonnulla substantiva, Orientalibus trita, ut: נְפַשׁ ܢܦܫܐ *anima,* גּוּף *corpus,* עֲצַם et גְּרַם *os,* קְנוּמָא ܩܢܘܡܐ *substantia* et מְעִין *viscera,* ܠܒܐ *cor,* raro per רֵאשׁ ܪܫܐ *caput,* רוּחַ ܪܘܚܐ *spiritus,* ܚܝܐ *vita;* hinc: טַר נַפְשָׁךְ *custodi te (animam tuam),* ܒܩܢܘܡܗܘܢ ἐν ἑαυτοῖς (Rom. 1, 27), חֲיִכַת שָׂרָה בִּמְעָהָא ܘܓܚܟܬ ܣܪܐ ܒܠܒܗ *et risit Sara secum* (Gen. 18, 12).

Not. Reciprocum exprimitur a) per suffixum cum praepositione quadam praemissum ipsi substantivo inprimis in genitivo posito, v. g. בַּהּ שַׁעְתָּא, ܒܗ ܒܫܥܬܐ *eodem momento,* בַּהּ זִמְנָא *eodem tempore,* ܥܠܘ ܒܗ ܒܕܘܟܬܐ *ingressi sunt per eundem locum,* vel b) per pron. personalia repetita interposita particula ܗܘ, v. g. ܗܢܝܢ ܗܘ ܗܢܝܢ ܕܒܚܐ αἱ αὐταὶ θυσίαι, vel c) per compositionem pronominis demonstrat., ut: גַּבְרָא הַהוּא *ipse vir,* ܗܘ ܗܘܝܘ τὸ αὐτό.

2) Pronomen „quisque" exprimitur: a) si substantive et de personis ponitur, per גְּבַר ܓܒܪܐ *vir,* vel אֱנָשׁ ܐܢܫ *homo:* ܐܙܠ ܐܢܫ ܠܐܬܪܗ *abiit quisque in locum suum,* גְּבַר לְאַחְסַנְתֵּיהּ Jos. 24, 28, vel nominibus illis bis positis, v. g. אֲתוֹ ... גְּבַר גְּבַר מֵעֲבִידְתֵּהּ *venerunt unusquisque ab opere suo;* b) si adjectivi munere fungens de personis et rebus adhibetur, per כֹּל ܟܠ *omnis,* vel substantivis iteratis ut: עַמָּא עַמָּא, ܥܡ ܥܡ *populus quisque.* — Quicunque notatur per כָּל־מַן, ܟܠ ܡܢ (ܟܠܡܢ), ܟܠ ܐܢܫ (ܟܠܢܫ), ܟܠ ܡܢ et quodcunque per כָּל־מָה, ܟܠ ܡܕܡ (ܟܠܡܕܡ), ܟܠܡܕܡ.

3) „Aliquis" indicatur per אֱנָשׁ ܐܢܫ et גְּבַר ܓܒܪܐ, nonnunquam et per מַן ܡܢ; aliquid per פִּתְגָּמָא ܡܕܡ ܡܕܡ (= heb. דָּבָר) ܨܒܘܬܐ *res,* ܡܕܡ. Interdum haec notio omnino (elliptice) omittitur, praecipue ante particulam מִן ܡܢ, v. g. רַגְלוֹהִי מִנְּהוֹן דִּי פַרְזֶל et ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܡܢܗܘܢ ܡܢܗܘܢ ܕܦܪܙܠܐ *(quod) pedes ejus (attinet), (aliquid) eorum erat ferreum* (Dan. 2, 23.), ܐܢ ܡܢܗܘܢ *si (nonnulli) ex eis;* in Syriaco libentur et per ܐܝܬ ܕ (= rabb. יֵשׁ דְּ) exprimitur.

4) „Nullus" nonnisi negatione apposita a pronomine modo commemorato differt, hinc לָא...כֹּל vel לָא כֹּל vel לָא אֱנָשׁ vel לָא־חַד,

ܐ̱ܢܳܫ ܠܳܐ vel ܠܳܐ ܐ̱ܢܳܫ, ܚܰܕ ܠܳܐ vel ܠܳܐ ܟܽܠ vel ܠܳܐ ܡܰܢ; imo simpliciter per לָא, ܠܳܐ aut לֵית (לָיִת), ܠܰܝܬ exprimitur, ut: לִי לָא יְהַבְתְּ יְלַד *mihi nullum infantem dedisti*, ܠܰܝܬ ܢܒܺܝܳܐ *nullus propheta*. Neutrum „nihil" significatur per מִדַּעַם···לָא vel מִידַי···לָא, ܠܳܐ..ܡܶܕܶܡ vel ܡܶܕܶܡ...ܠܳܐ.

5) „Alter..alter" exprimitur a) pronomine demonstrativo vel חַד ܚܰܕ numerali repetito, v. g. מְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין *clamabant alter ad alterum*, חַד לְוַת חַד Ezech. 37, 17. ܚܕܳܐ ܠܘܳܬ ܚܕܳܐ *altera ad alteram*; b) voce repetita גְּבַר ܓܰܒܪ vel conjuncta cum אַח ܐܰܚܳܐ *frater*, aut cum חֲבֵר ܚܰܒܪܳܐ *socius* (fem. ܐ̱ܢܬܬܳܐ et ܚܰܒܪܬܳܐ), v. g. קְרִיבוּ גַּרְמַיָּא גַּרְמָא לְוַת חַבְרֵיהּ *accesserunt ossa, unum ad alterum* (Ezech. 37, 7.), ܓܰܒܪ ܡܶܢ ܐܰܚܽܘܗܝ *unus ab altero*, vel חֲבֵר conjuncto cum חַד.

II. CAPUT.

De Verbo.

Aramaeorum tempora Praeteritum et Futurum Hebraeorum instar fixae et definitae significationi minime adstricta, sed etiam reliquis temporum modis et formis significandis sunt apta.

§. 63. De usu Praeteriti.

Praeteritum vulgare denotat:

1) Tempus prorsus perfectum et absolutum; cum Aramaeis Vau conversivum ignotum sit, etiam temporis historici vice fungitur, v. g. וּבָרִיךְ יְיָ יַת נֹחַ, ܘܒܰܪܶܟ ܐܰܠܳܗܳܐ ܠܢܽܘܚ (heb. וַיְבָרֶךְ) *et benedixit Deus Noae*. In enunciationibus subordinatis pro plusquamperfecto ponitur, v. g. עֲבִדְתֵּיהּ, דִּי עֲבַד, ܥܒ̈ܳܕܰܘܗܝ ܕܰܥܒܰܕ *opera sua, quae fecerat* Gen. 2, 2., hinc et Imperfectum praeprimis in verbo הֲוָה ܗ̱ܘܳܐ idque in sermonibus tum affirmantibus, tum negantibus, ubi cum participio aut adjectivo conjunctum legitur et in enunciationibus

indirectis et hypotheticis (quamvis hoc sensu futurum saepius adhibetur) qua **Conjunctivus** seu **Optativus** temporis praeteriti concipi debet, v. g. לְוַי דְמִיתְנָא, ܐܠܘ ܡܝܬܢ *utinam mortui essemus!* Num. 14, 2. כְּיָתְבֵי עֲמוֹרָה אִשְׁתֵּיצֵנָא *sicut incolae Gomorrhae periissemus* Jes. 11, 9., ܘܠܘ ܠܐ ܡܪܝܐ... ܐܘܬܪ ܠܢ *nisi Dominus reliquisset nobis* Jes. 1, 9.

2) Tempus **Praesens** indicat, praecipue a) in verbis, quae *qualitatem, conditionem* vel *statum* significant, v. g. ܠܡܢܐ ܐܬܚܡܬ ܠܟ ܘܡܛܠܡܢܐ ܐܬܟܡܪܘ ܐܦܝܟ *cur irasceris et cur moesta est facies tua?* Gen. 4, 6; b) in sententiis a certa temporis definitione alienis, quae notionem *consuetudinis morisque* includunt, v. g. יְיָ מִשְׁמַיָּא אוֹדִיק, ܡܪܝܐ ܐܕܝܩ *Dominus prospicit de coelo,* Ps. 14, 2.

3) Tempus **Futurum** in Syriaco et quidem in sermonibus **propheticis**, asseverationibus, ast multo rarius, quam in Hebraico, v. g. ܢܚܙܘܢ ܢܘܗܪܐ ܪܒܐ *videbunt lumen magnum* Jes. 9, 1. Praeteritum propheticum Targumistae ubique per futurum expresserunt.

Not. In versionibus V. T. syriaca et chaldaica praeteritum propheticum cum futuro plerumque commutatur.

4) Tandem ponitur pro **Infinitivo** post praet. verborum *veniendi, eundi, mittendi* etc. et quidem sine copula, v. g. ܐܬܘ ܢܚܕܪܘ ܠܗ̇ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ *venerunt obsidere Antiochiam.* Bar-Heb. Chron.

§. 64. De usu Futuri.

Futurum ponitur:

1) pro **Futuro absoluto** et **Indicativo**.

2) pro **Praesente** nec tamen tam crebro, quam in Hebraico, plerumque in hunc finem in utraque dialecto participium usurpatur.

Not. Rarissime in Syriaco **Praeteriti** vicibus fungitur et fere nonnisi cum particulis praeteriti significationem continentibus ܩܕܡ ܕ, ܥܕܠܐ *antequam,* junctum, v. g. ܥܕܠܐ ܐܨܘܪܟ *antequam te finxeram*

Jerem. 1, 5; in Chaldaico his in locis participium aut praeteritum est positum: עַד לָא בְּרֵיתָךְ.

3) pro cognatis temporum modis iisque a) Optativo, ut: יְהוּבַד יוֹמָא *pereat dies!* Job. 3, 3, ܢܫܬܠܡ ܒܝܫܘܬܐ *compleatur malum!* b) pro Imperativo post Imperativum, v. g. אַפֵּיק יַת בְּרָךְ וְיִתְקְטֵל Jud. 6, 30; similit. Ezech. 37, 12. ܬܘ ܘܚܙܘ *venite et videte* et praeprimis in dehortationibus ac prohibitionibus, ut: אַל תִּתֵּן *ne des*, לָא תִּדְחַל, ܠܐ ܬܕܚܠ *ne timeas* Exod. 20, 13-17. c) pro Germanorum formulis loquendi verbo auxiliari quodam (*mögen*, *dürfen*, *können*, *sollen*) effectis, ut: ܫܠܝܛ נֵיכוּל *licet nobis edere?* Gen. 3, 2; אֲנָא לָא אֲחוּס עַל נִינְוֵה *nonne ego parcerem Ninive?* ܡܢܘ ܢܐܡܪ *quis dicat?* d) pro Conjunctivo post 1) particulas Latinorum *ut*, *ita ut*, *ne* consentaneas; hinc α) praecedente דְּ, ܕ, ut: דִּלְמָא תְּמוּתוּן *ne moriamini*, ܕܠܐ ܢܣܬܟܠܘܢ, *ne intelligant*; β) praecedente וְ ܘ *ut*, v. g. וְיָחֲגוּן *ut festum agant* Exod. 5, 1. ܘܢܕܥܘܢ *ut cognoscant*, ܘܢܦܨܝܟܘܢ *ut eripiat vos*; γ) post particulas hypotheticas, v. g. אִין יִסְרַח גְּבַר חַבְרֵיהּ וְיֶרְשֵׁ 2. Chron. 6, 22, 24, 26; ܡܐ ܕܢܚܛܘܢ ܩܕܡܝܟ *cum peccaverint coram te* 1. Reg. 8, 33—34; δ) denique et in sententiis hypotheticis sine particulis introductis, ut: אֶתְנְגִיד וְעַיְנָא לָא תִסְכְּנָנִי *mortuus essem et oculus me non vidisset* Job. 10, 18; ܒܪܡ ܐܢܐ ܐܒܥܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ *verumtamen ego Deum adirem* Job. 5, 8.

4) pro Futuro exacto, v. g. אֲרוּם יִשְׁלְמוּן יוֹמָיךְ, ܟܕ ܢܫܠܡܘܢ ܝܘܡܝ ܚܝܝܟ *si consummati fuerint dies vitae tuae* 1. Chron. 17, 11.

§. 65. De Periphrasi quorumdam temporum finitorum.

Praeter modum jam indicatum quaedam tempora periphrastice exprimuntur et quidem:

1) Praesens per participium verbi cum vel etiam sine pronomine personali (cf. §. 67. 1. A.), v. g. דָּחֵיל אֲנָא *timeo*

Gen. 32, 11. אַתְּ שָׁאֵל Gen. 23, 29; ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܬ ܗܕܐ *credisne hoc?* ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ *dicit ei Jesus* Joh. 11, 23, 26.

2) Imperfectum et Plusquamperfectum plerumque circumscribuntur per praeteritum verbi junctum cum praeterito verbi substantivi praecipue in enunciationibus secundariis (relativis), v. g. יְדַע אֶת־חַוָּה דַּהֲוָא חֲמִידַת *cognovit Evam, quae cupiebat,* Gen. 4, 1 Jon. הֲוָא נְפַק *exierat* Cant. 1, 12., ܢܛܪ ܗܘܝܬ *custodiebat* Joh. 17, 12. ܐܬܐ ܗܘܐ *venerat* Joh. 11, 30.

3) Futurum nonnunquam circumscribitur per עֲתִיד, ܥܬܝܕ (*paratus* = μέλλων) a) sequente infinitivo verbi, v. g. עֲתִיד יְיָ לְאִתְפְּרַע *Jehova puniturus est* Nah. 1, 2. ܥܬܝܕ ܠܡܐܬܐ *qui venturus est* Math. 11, 14; vel b) sequente verbo finito cum דְּ, ܕ, v. g. עֲתִידִין דִּי תִשְׁמְעוּן *audituri estis* Dan. 3, 15. ܥܬܝܕ ܟܗܢܐ ܕܢܣܥܪ *sacerdos incepturus est.*

Not. a. Nonnunquam דְּ ܕ omittitur.

Not. b. De periphrasi futuri per participium cum verbo substantivo vide §. 67 et de periphrasi temporum verbi substantivi confer §. 41.

§. 66. De usu Imperativi et Infinitivi.

1) Aramaei saepe conjungunt duos Imperativos, quorum prior hypothesim, id vero, quod inde sequitur, posterior indicat, v. g. אִתְקְפוּ וְאִתְּבָרוּ, ܐܬܚܝܠܘ ܘܐܬܬܒܪܘ *confortamini, tamen frangemini* Jes. 8, 9. Saepius tamen Imp. cum futuro hoc sensu conjunctus invenitur. Nonnunquam imperativus, qui futurum excipit, hujus temporis significationem sibi vindicat, v. g. אֶיתֵּן לְכוֹן... וְאִכְלוּ, ܐܬܠ ܠܟܘܢ...ܘܐܟܘܠܘ *dabo vobis...et comedetis* Gen. 45, 18. Raro etiam imperativus futuro praemittitur eodem sensu Jes. 6, 9.

2) Imperativo non solum mandatum, sed et exhortatio, admonitio et permissio significatur, v. g. ܗܠܟܘ ܢܐܙܠ ܠܬܡܢ Joh. 11, 15. Amant Aramaei hoc sensu imperativum verbi ܐܬܐ futuro verbi finiti sine copula apponere, v. g. וּכְעַן

אֱתָא נִגְזַר קְיָם, ܘܗܫܐ ܬܐ ܢܓܙܘܪ ܩܝܡܐ *et nunc foedus ineamus* Gen. 31, 44; ܬܘ ܢܐܙܠ ἄγωμεν Joh. 11, 7.

3) Quamquam Aramaei diversâ formâ Infinitivum absolutum et constructum non distinguunt, praeposito tamen ל ܠ infinitivum constructum secernunt ab infinitivo absolute posito. Hunc absolutum nonnisi adverbialiter usurpant ad emphasim exprimendam; infinitivus ergo cum verbo finito conjunctus significat:

a) notionis, quae verbo inest, intensionem, v. g. בָּרָכָא אֲבָרְכִינָּךְ, ܡܒܪܟܘ ܐܒܪܟܟ *benedicendo* (i. e. *quam maxime*) *benedicam tibi* Gen. 22, 17.

b) asseverationem et rem aliquam certam ac fixam, v. g. מֵימַת תְּמוּת Gen. 2, 17. ܠܐ ܡܡܬ ܬܡܘܬܘܢ Gen. 3, 4. ܡܥܠ ܕܝܢ ܠܐ ܥܠ *nequaquam introiit*;

c) non raro alias sermonis proprietates easque valde varias, v. g. הֲמִדַּע הֲוֵינָא יָדְעִין, ܡܕܥ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܢ *num scire poteramus?* Gen. 43, 7. ܡܫܐܠ ܫܐܠ *mutuo datum erat.*

Not. Peschito N. T. hoc loquendi modo saepius pro simplici verbo graeco utitur; nonnunquam infinitivi loco nomen eâdem ac verbum finitum stirpe oriundum ponitur, v. g. ܡܘܬܐ ܬܡܘܬ *certo morieris* Gen. 2, 17.

4. Infinitivus constructus seu cum particula ל ܠ ornatus ponitur:

a) post verba, quae *consilium, voluntatem, potestatem, facultatem* aut *mandatum* indicant, v. g. בְּעָא לְמִקְטַל *quaerebat interficere*, אֲמַר לְכַפָּתָה *jussit, ut ligaret* Dan. 3, 20. ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܟܪܙܘ *incepit Jesus praedicare* Math. 4, 17. ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܩܛܠܗ *et volebat eum occidere*;

b) nonnunquam post nomen, v. g. לָא עִידָּן לְמִכְנַשׁ, ܠܐ ܗܘܐ ܥܕܢܐ ܠܡܟܢܫܘ *non est tempus colligendi* Gen. 29, 7. — quo in casu particula saepe desideratur.

Not. Infinitivus cum ל ܠ post verbum אִית, לֵית (לָא), ܗܘܐ, ܐܝܬ (ܠܐ) periphrasin futuri nonnunquam efficit et verti debet per (*non*)

licet, (*non*) *potest* simulque in sensu passivo, v. g. כְּתָבָא דִּי לָא לְהַשְׁנָיָה *scriptura, quae mutanda non est*, ܠܡܠܬܗ ܠܝܬ ܠܡܬܬܘܣܦܘ *ei rei non potest aliquid addi.*

5. Infinitivus cum praepositionibus constructus (Hebraeorum) apud Aramaeos raro invenitur, qui potius verbum finitum cum particulis ponere praeferebant; confer tamen כְּמֵיתִי לְוָת עַבְדָּךְ *cum venio ad servum tuum* Gen. 44, 30. עַד מֵיתְאִי *donec veniam* Jud. 6, 18. מִלְּמֶחֱזֵי *ne videret* Gen. 27, 1. Syri tamen hos infinitivos cum aliis particulis (ܕ ,ܡܢ) nonnisi ܠ addito conjungunt, v. g. ܫܠܡܘ ܡܢ ܕܠܡܒܢܝܘ ܡܕܝܢܬܐ *cessarunt urbem aedificare.*

Not. Infinitivos suffixis auctos vices nominum gerentes Aramaei non aspernantur, ut בְּיוֹם מִפְּקָךְ *die exitus tui*, כְּמִצְבְּיֵהּ *secundum voluntatem ejus*, quae suffixa non solum subjective, sed et objective sunt sumenda, v. g. לְשֵׁיזָבוּתָךְ *ad salutem tuam* i. e. *ut salveris*, ܠܡܬܩܕܫܘܬܗ *ut sanctus reddatur.*

6) Infinitivus, qui in loquendi formulis aliae linguae a verbo finito dependet, exprimi potest:

a) per Futurum cum praefixo דְּ ,ܕ, v. g. ܕܚܠ ܕܢܐܙܠ *timuit abire* (conf. §. 64. 3. d.).

b) per Infinitivum constructum cum ܠ ל cf. supra §. 66, 4.

c) per Participium, et quidem α) absolute post verba *incipiendi, continuandi, permittendi* etc. v. g. Job 1, 13, Dan. 2, 5. ܫܒܘܩܘܗܝ ܐܙܠ Joh. 11, 44 *et sinite eum abire*; ܫܪܝܘ ܐܟܠܝܢ *coeperunt comedere* Math. 12, 1, aut β) cum ܕ conjunctum, v. g. ܫܠܝܘ ܡܢ ܕܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܦܘܠܘܣ *cessabant Paulum percutere.* Act. 21, 32.

d) saepe per utrumque verbum (regens et rectum) numero, persona et genere iisdem ἀσυνδέτως aut copula interjecta positum, v. g. אֲרֵי לָא יוֹסְפוּן וְיֶעְדּוּן בִּיךְ *quia non amplius pertransibunt in te* Jes. 52, 1. ܐܘܣܦ ܫܕܪ *et adhuc mittebat* (*addidit mittere*), ܐܙܠ ܐܬܚܢܩ Math. 27, 3, 5. (conf. §. 63. 4. et §. 71.)

§. 67. De usu Participii.

1) Participia **omnium temporum** significationem induere possunt, et quidem designant:

A. **Praesens** in nexu cum pronomine separato (cf. §. 65. 1.), v. g. דָּחִיל אֲנָא *timeo*, יָדַע אֲנָא *scio*; in 3. person. nonnunquam pronomen omittitur, v. g. ܐܳܡܰܪ ܠܶܗ *dicit ei.*

Not. Nonnunquam loco pronominis voces אִית et לֵית, ܐܺܝܬ et ܠܰܝܬ cum suffixis et cum participio junguntur ad praesens significandum (cf. §. 41.), v. g. לֵית אֲנָא יָכִיל *non sum potens*, אִם אִיתָךְ פָּרֵיק *si salvas* Jud. 6, 36, ܫܳܘܶܐ ܐܺܝܬܰܝܟ *dignus es.* Chaldaei etiam v. subst. adhibent, ut: הֲווֹ יָתְבִין *habitant* Exod. 15, 14.

B. **Praeteritum**, et quidem: a) **Imperfectum** idque α) in nexu cum הֲוָה ܗܘܳܐ, v. g. חָזֵה הֲוֵיתָ *videbas*, ܪܳܚܶܡ ܗܘܳܐ *diligebat* Joan. 11, 5. Si jam praecedit verbum substant. in verbo priori, in sequenti copulâ juncto saepe omittitur; nonnunquam particula כַּד ܟܰܕ apponitur, ut: כַּד הֲוֵינָא שָׁרָן *habitabamus*, ܗܘܰܘ ܟܰܕ ܡܶܬܟܰܬܫܺܝܢ *pugnabant*; β) simpliciter sine verbo substant. praeprimis in enunciationibus relativis, v. g. ܕܟܪܺܝܗ *qui aegrotus erat* Joh. 11, 1. b) **Perfectum** v. g. נָסְבֵי בְּנָתֵיהּ, ܕܢܳܣܒܺܝܢ ܒ̈ܢܳܬܶܗ *qui filias ejus duxerunt* Gen. 19, 14. ܪܡܶܐ... ܘܡܺܝܬ *prostratus ac mortuus* 1. Sam. 5, 3.

C. **Futurum** et quidem aut a) simpliciter posita, v. g. ܩܳܐܶܡ ܐܰܚܽܘܟ݂ *surget frater tuus* Joann. 11, 23; aut b) cum pronomine juncta, v. g. דָּאֵין אֲנָא *judicabo*, מְחַבְּלִין אֲנַחְנָא, ܡܚܰܒܠܺܝܢܰܢ *diruemus* Gen. 19, 13. ܫܳܪܶܐ ܐ̱ܢܳܐ *dissolvam* Jerem. 28, 16; aut c) cum futuro verbi subst. chaldaici nexa, v. g. יְהֵי נָפֵק וּמַשְׁקֵי *exibit et potabit* Joel 3, 18.

Not. Haec significatio praecipue inest sermonibus propheticis *consilium* et *finem* indicantibus, qui saepe a particula הָא ܗܳܐ *ecce* incipiunt, v. g. הָא־אֲנָא מַפְּשָׁךְ וּמַסְגֵּינָךְ *ecce ego extendam et multiplicabo te* Gen. 48, 4. ܘܶܐܢܳܐ ܗܳܐ ܡܰܝܬܶܐ ܐ̱ܢܳܐ ܛܰܘܦܳܢܳܐ *et ego ecce adducam inundationem* Gen. 6, 17.

2) Participia etiam diversos temporum **modos** indicare solent et quidem:

A. **Conjunctivum** v. g. לָא קָרְאָן תֶּהֱוֹן *ne vocetis*, Ruth 1, 20; ܐܠܘ ܪܕܦ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܡܝܬܐ ܗܘܬ ܟܠܗ ܥܢܐ *si eos propellerem, moreretur omnis grex*, ܐܡܪ ܗܘܝܬ *dixissem*.

B. **Optativum** בְּרִיכָה אַנְתְּ *sis benedicta* Ruth 3, 10. ܐܠܘܝ ܕܡܣܝܒܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ *utinam me feratis!* 2. Cor. 11, 1.

C. **Infinitivum** post verba *incipiendi*, *permittendi* etc. (cf. §. 66, 6, c.), v. g. ܫܪܝ ܩܥܐ *coepit clamare*, libenter tamen cum ܕ conjuncta, v. g. ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܥܒܕ Joh. 5, 19.

D. et **Imperativum**, cui vero praemitti solet verbum substantivum, v. g. וְהִירִין הֲווֹ Dan. 7, 2. ܗܘܝܬܘܢ ܐܬܝܢ *venite!*

Not. Participium absolutum libenter particulam ܟܕ כַּד vel ܕ דְּ assumit, quamvis et nude occurrit, v. g. וְהָא דִּיכְרָא אֱחִד בְּאִילָנָא Gen. 22, 13. ܟܕ ܡܘܕܝܢ ܚܛܗܝܗܘܢ *peccata sua confitentes* Math. 3, 6. ܚܙܐ ܠܠܘܝ ... ܕܝܬܒ *vidit Levi sedentem* Marc. 2, 14.

3. Participia **passiva** in hoc usu plane activa sequuntur, nonnunquam illa participiis futur. passiv. Latinorum respondent, v. g. דְּחִיל ܕܚܝܠ *metuendus*, ܣܓܝܕܐ *adorandus*. Syri praeterea participio Peil speciali modo utuntur, ut: ܫܒܝܩ ܠܝ ܟܠ *relicta sunt mihi omnia* (pro: *omnia reliqui*), ܟܦܝܪ ܒܟ *negatum in te* (pro: *abnego te*).

4. Quoad **structuram** participia activa et passiva, si nomen regunt, habentur aut ut A. **nomina**, aut B. ut **verba**.

A. Si ut **nomina** habentur, in statu constructo ponuntur (§. 74.), aut nomen definiens assumit notam genitivi דְּ ܕ, v. g. יָהֲבֵי אַרְעָא *inhabitantes terram*, נָפְקֵי תְּרַע, ܥܐܠܝ ܬܪܥܐ *portam intrantes*, אֲכִילֵי עוֹף *devorati a volucribus*, דָּחֲלָא דְּיָיָ *Deum timens*, ܡܒܪܟܗ ܕܡܪܝܐ *a Deo prosperatus* Gen. 26, 29.

Not. Interdum status constructus etiam ante particulas retinetur, v. g. ܟܦܘܪܝ ܒܐܠܗܐ *Deum abnegantes*.

B. Si vero ut verba habentur, eodem utuntur casu aut eadem particula, ac verbum ipsum finitum, a quo originem trahunt, v. g. פָּרִסָן גַּדְפֵּיהוֹן, ܦܪ̈ܝܣܝܢ ܓܦܝ̈ܗܘܢ *alas suas extendentes* Exod. 25, 20. ܡܣܒܪܝܢ ܒܟ *in te sperantes,* לְבִישִׁין לְבוּשִׁין *vestibus induti,* ܠܒܝܫ ܒܘܨܐ *bysso indutus.*

Not. Si participia Adjectivorum locum tenent, in numero et genere cum subjecto suo conveniunt, objectum autem verbi finiti instar sibi subjungunt in casu conveniente seu cum praepositione, quacum verbum finitum construitur, v. g. ܒܪܝܟ ܠܡܪܝܐ *benedictus domino,* ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ Joh. 11, 25, plerumque tamen et genitivus objecti adhibetur, ut Gen. 19, 14 (supra) et ܝܠܝܕ ܐܢܬܬܐ *natus de muliere* Job. 14, 1.

§. 68. De Optativo.

Optativus collatis praecedentibus exprimi potest per Futurum (§. 64. 3. a.) et quidem:

a) interrogationibus optato votoque notando inservientibus, v. g. מַן יִמְסַר יַת עַמָּא, ܡܢ ܢܬܠ ܐܫܠܡܝܘܗܝ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܩܕܡܝ *utinam reddat* (pr. *quis reddet*) *quis hunc populum mihi!* Jud. 9, 29; similiter 2. Sam. 15, 4. Interdum ex imitatione formulae hebraicae מִי יִתֵּן adhibetur verbum נְתַן in Chaldaico, et ܢܬܠ vel ܚܠܡ vel ܢܗܒ in Syriaco, v. g. מַן יִתֵּן צַפְרָא *utinam vesperum esset!* Deut. 28, 67. ܡܢ ܢܬܠܟ ܐܚܐ ܠܝ *o si esses frater meus!* Cant. 8, 1.

b) particulis לְוַי, ܠܘܝ, ܐܠܘܝ *utinam,* praecipue *α*) sequente futuro, v. g. לְוַי יִתְקַיַּם קֳדָמָךְ, ܐܠܘܝ... ܢܚܐ *utinqm vivat coram te!* Gen. 17, 18. aut *β*) sequente praeterito (§. 63. 1.). Etiam particulae hypotheticae usurpari possunt, ut: ܠܘ ܥܡܝ ܡܫܬܡܥ ܠܝ *utinam populus meus mihi obtemperaret!* aut *γ*) sequente participio (§. 67. 2. B.).

c) Eundem in finem verba *optandi* sequente particula ܕ adhibentur, v. g. לְוַי דְּמִיתְנָא, ܨܒܝܢ ܗܘܝܢ ܕܢܡܘܬ *utinam* (*cupimus, ut*) *mortui essemus!* Exod. 16, 3.

Not. Ubi verbum subst. optativo modo esset ponendum, non raro omittitur, v. g. ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ *Laus sit Deo!* Luc. 2, 14.

§. 69. De constructione verborum cum diversis casibus.

Quemnam casum singula verba regant quasve praepositiones, docent Lexica. Verbis transitivis accusativus objecti accidit aut particulâ ל, יָת, ܠ, instructus aut nudus.

A. Accusativum regunt

1) Verba transitiva nec non intransitiva, quae tamen significationem transitivam involvunt, dein verba, quae in aliis linguis cum diversis casibus construuntur, ut: אֲתִיב (Jud. 8, 8), ܐܬܒ (Luc. 23, 9), ܥܢܐ *respondit* 1. Sam. 9, 8, הֵימִין Jud. 11, 20, ܗܝܡܢ Math. 21, 32 *credidit*, שַׁמֵּשׁ Gen. 49, 4. ܫܡܫ et ܦܠܚ Math. 25, 44 *servivit*, בַּסַּר 2. Sam. 18, 19, ܣܒܪ Act. 16, 10 *nuntiavit*, עֲרַע Gen. 42, 29 *accidit* etc.

2) Sunt classes verborum omnino accusativum postulantes, ad quas pertinent:

a) verba *induendi*, *exuendi*, *ornandi*;

b) verba *copiae* et *inopiae*: מְלֵא ܡܠܐ *plenus fuit*, סְבַע et שְׂבַע ܣܒܥ *satiatus est*, חֲסַר ܚܣܪ *eguit* (nonnunquam tamen et cum בְּ ܒ construuntur);

c) verba *eundi* et *veniendi* ad et in locum, ut: אֲתָא ܙܠ etc., quae et libenter cum praepositionibus construuntur.

3) Neutra quaedam cum accusativo nominis conjunguntur et quidem ejusdem originis vel cognatae significationis, v. g. מַלֵּל מִלָּא *verbum locutus est*, ܐܡܬܠ ܡܬܠܐ *parabolam proposuit*, ܫܡܗ ܫܡܐ *nomen imposuit*.

B. Duplicem Accusativum regunt:

1) Formae Paël, Aphel et Schaphel verborum in Peal accusativum regentium, praesertim vero,

a) eorum, quae *induendi*, *exuendi* aut *ornandi* notionem exhibent, v. g. אַשְׁלַח יַת־אַהֲרֹן יַת לְבוּשׁוֹהִי, ܐܫܠܚ ܠܐܗܪܘܢ ܢܚܬܘܗܝ *Aaroni vestes ejus exui jussit* Num. 20, 26.

b) eorum, quae *implere, satiare* etc. significant, v. g. ܠܡܣܟܢܘܗܝ ܐܣܒܥ ܠܚܡܐ *pauperes ejus saturabo pane* Ps. 133, 15.

c) verborum *docendi, monstrandi* etc. v. g. נְהוֹדַע יַתְכוֹן פִּתְגָמָא, ܢܘܕܥܟܘܢ ܦܬܓܡܐ *docebimus vos rem* 1. Sam. 14, 12. אַחֲזִין יַת כָּל בֵּית גִּנְזוֹהִי *monstravit eis gazophylaceum suum* 2. Reg. 20, 13. ܚܘܢ ܐܒܐ *monstra nobis patrem.*

2) Verba, quae in forma Peal **causativa** jam significatione utuntur, ex quo genere sunt:

a) verba *tegendi, vestiendi,* v. g. יַת דַּפַּיָּא חֲפָא דַּהֲבָא *tabulas obduxit auro* Exod. 36, 34. ܐܣܪ ܐܢܘܢ ܗܡܝܢܐ *accinxit eos baltheis*; ita et זְרַע ܙܪܥ *seminavit* Lev. 19, 19, מְשַׁח ܡܫܚ *unxit* Ps. 45, 8.

b) verba *implendi, saturandi* (quae et cum בְּ ܒ et ܡܢ construi possunt), v. g. אֶשְׂבַּע עַמִּי יַת טוּבִי *saturabo populum meum bonis meis* Jerem. 31, 14. ܡܠܝܬ ܐܢܘܢ ܪܘܚܐ ܕܚܟܡܬܐ *instruxi eos spiritu sapientiae.*

c) verba *praestandi, rependendi* (ποιεῖν τινά τι), v. g. יַת דִּי פְּלַחְתָּךְ, ܕܦܠܚܬܟ *quod tibi praestiterim* Gen. 30, 29. גְּמַלְתַּנִי טַבְתָא, ܦܪܥܬܢܝ ܛܒܬܐ *bonum rependisti mihi* 1. Sam. 24, 18.

d) verba *quaerendi, mandandi* et similia, v. g. דִּי תִשְׁאֲלָנָּךְ נַפְשָׁךְ *quod quaerit a te anima tua* Deut. 14, 26, ܫܐܠܘܢ ܡܢܢ ܡܠܐ *quaesierunt e nobis verba* Ps. 136, 3. כֹּל דְּשַׁלְחֵיהּ יוֹאָב *omne quod ipsi jusserat Joab* 2. Sam. 11, 22. ܟܠ ܕܦܩܕܗ Gen. 6. 22.

e) verba *permutandi, reddendi aliquid ad aliquid,* v. g. תַּעְבֵּד יָתֵיהּ מְשַׁח, ܥܒܕܝܗܝ ܡܫܚܐ *fac ex eo unguentum* Exod. 30, 25. לְאַב יְהַבְתָּךְ, ܐܒܐ.. ܣܡܬܟ *patrem te feci* Gen. 17, 5.

f) verba *nominandi, invocandi,* v. g. ܩܪܐ ܐܢܘܢ ܠܣܗܕܘܬܐ *invocavit eos in testimonium (testes).*

N o t. Si verba haec passive vertuntur, accusativus (rei) immutatus manet, v. g. לְבִישִׁין לְבוּשִׁין, ܠܒܝܫܝܢ ܠܒܘܫܐ *vestiti vestibus* 1. Reg. 22, 10. ܡܚܦܝܢ ܕܕܗܒܐ *auro obductae.*

§. 70. De constructione verborum cum praepositionibus.

1) Cum praepositione ܒ בְּ construuntur:

a) verba *comprehendendi, tenendi* חֲזַק, סְבַר ܢܩܫ ܒ *pulsavit* Prov. 4, 13.

b) plura verba *sensuum* et *fruendi*, v. g. לָא אֶחֱזֵי בְּמוֹתָא דְרַבְיָא, ܠܐ ܐܚܙܐ ܒܡܘܬܗ ܕܛܠܝܐ *non intueri possum mortem pueri* Gen. 21, 16; ita verba *audiendi, exaudiendi, laetandi, comedendi* etc.

c) verba *eundi* et *veniendi* cum ܒ בְּ *afferendi* notionem induunt, v. g. אֲתָא cum בְּ et ܐܬܐ cum ܒ *venire cum aliquo* i. e. *afferre aliquid.*

d) verba *invocandi* et *adorandi*, v. g. לְצַלָּאָה בִּשְׁמָא דַיְיָ, ܠܡܩܪܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ *nomen domini invocare* Gen. 4, 26; ita et *jurandi*, ut: ܡܘܡܐ ܐܢܐ ܠܟ ܒܐܠܗܐ *adjuro te per Deum.*

e) verba *dominandi*, v. g. לְמִשְׁלַט בְּהוֹן, *ut dominentur eis* Joel 2, 17; ܘܐܫܠܛܬܗ ܒܥܒ̈ܕܐ ܐܝ̈ܕܝܟ Ps. 8, 7; dein verba, quae actionem pro vel contra aliquem indicant, uti *nocendi, respiciendi, testandi, consolandi* et ejusmodi.

Not. ܒ בְּ etiam *vas* indicat, *e quo bibitur*, v. g. דְּשָׁתֵי רִבּוֹנִי בֵּהּ, ܕܫܬܐ ܒܗ ܡܪܝ. *e quo dominus meus bibit* Dan. 5, 2; (conf. *in auro bibere* et in vernacula: *auf Silber speisen*), et *instrumentum, quo aliquid fit*, v. g. יִתְקְטֵל בְּחַרְבָּא *gladio occidetur* Jerem. 38, 2.

f) tandem nonnulla alia verba, ut: פְּלַח בְּאַרְעָא Gen. 4, 2; ܠܡܦܠܚ ܒܐܪܥܐ *terram colere* Gen. 2, 5; ܕܠܐ ܠܐܝܬ ܒܗ *quam non laborasti* Jon. 4, 10.

2) Praepositio ܠ ל (tanquam nota dativi) praecipue solet conjungi cum a) verbis, quae *fieri, transmutari* in aliquid denotant; b) cum verbis *donandi, dandi, permittendi, placendi* et *assimilandi, consulendi* et *osculandi*, v. g. אֶתֵּן יָת יְרוּשְׁלֵם לְיַגְרִין Jerem. 9, 11; ܠܡܢܐ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ Luc. 13, 18; c) cum verbo substantivo vel cum ܐܝܬ אִית ad notionem *ha-*

bendi exprimendam, v. g. ܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܒܪܗܡ *pater nobis est Abraham* Math. 3, 9; יְהֵי לָךְ לִמְתוּרְגְּמָן Exod. 4, 16 *erit tibi interpres;* ܕܢܗܘܐ ܠܝ ܐܦܐܪܐ *ut habeam fructum* Rom. 1, 13 et d) in formis passivis *causam efficientem* sive *agentem* indicat, v. g. אֶשְׁתְּאַל לְהוֹן *ab iis interrogatus sum* Ezech. 14, 3; ܫܒܐ ܗܘܐ ܠܗ *captus est ab eo* Luc. 8, 29.

3) Praepositionem מִן ܡܢ recipiunt a) verba *timendi, abstinendi, silendi, fugiendi, cavendi, liberandi,* v. g. לָא תִּדַּחֲלוּן מִנְּהוֹן Deut. 1, 21; ܦܨܝܗ ܡܢ ܣܝܦܐ ܠܢܦܫܝ Ps. 22, 21, 22; b) saepe verba *implendi, deficiendi* et *privandi,* Prov. 1, 31. Luc. 15, 16; c) verba *obediendi* et *quaerendi,* v. g. קַבֵּל מִנַּהּ Gen. 21, 12; ܒܥܘ ܗܘܘ ܡܢܗ Joh. 4, 31.

4) Particulam עַל ܥܠ recipiunt:

a) verba, quae *animi habitum* designant, uti: *gaudendi, dolendi, irascendi, deridendi, decipiendi, blasphemandi, miserendi, flendi* et similia, v. g. תְּרַחֵם עֲלַי Jes. 11, 1; חֲדִי עַל קִיקָיוֹן Jon. 4, 6; בְּסַרַת עֲלוֹהִי 2. Sam. 6, 16; ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ Math. 15, 22.

b) verba *tegendi, tuendi, parcendi* et *expiandi,* v. g. חֲפַת עֲלֵיהוֹן אַרְעָא Num. 16, 33; ܚܝܠܗ ܕܡܪܝܡܐ ܢܓܢ ܥܠܝܟܝ Luc. 1, 35.

c) verba *praecipiendi, praescribendi,* ut ܦܩܕ ܥܠ, ܦܩܕ פְּקַד *praescripsit.*

d) verba *gravitatem* designantia, ut: ܠܐ ܢܝܩܪ, לָא נִתְקֵף עֲלָךְ ܥܠܝܟ *ne molesti simus tibi* 2. Sam. 13, 25.

5) Verba *separandi* et *distinguendi* particulis בֵּין (בֵּינֵי) ܒܝܢ (ܒܝܢܝ) utuntur, ubi vero una earum bis ponenda est, alterius loco etiam ל ܠ usurpatur, v. g. בֵּין אַבָּא לִבְרַתֵּיהּ Num. 30, 17; ܡܘܬܐ ܢܦܪܘܫ ܒܝܢܝ ܘܠܟܝ Ruth. 1, 17.

6) ܒܬܪ בָּתַר in verbis *veniendi, eundi, currendi* etc. amant Aramaei ad notionem *sequendi* vel *persequendi* indicandam, v. g. רְדַף בָּתַר גֻּבְרַיָּא Gen. 44, 4; ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ Math. 4, 25.

Not. Per has praepositiones verba composita exotica in lingua Aramaea circumscribuntur.

§. 71. De verbis, quae adverbiis indicandis inserviunt.

1) Nonnunquam verbum alteri ideo praeponitur, ut id accurate definiat, quo pacto adverbialiter positum esse dicunt. Utrumque vero a) verbum finitum est idque sine copula nexum, v. g. אוֹסִיף שְׁלַח יָת יוֹנָה *iterum misit Jonam,* Jon. 2, 5, ܐܗܦܟ ܐܪܥܐ ܥܢܟ *rursus gregem tuum pascam* Gen. 30, 31; aut copulâ adjectâ, ut: וְתָב . . . וַחֲפַר, ܗܦܟ...ܚܦܪ *iterum fodit* Gen. 26, 18; b) vel verbum finitum cum infinitivo jungitur, v. g. לָא תוֹסִיף לְמִתַּן חֵילַהּ *non amplius dabit virtutem suam* Gen. 4, 12 et Ps. 33, 3; Gen. 27, 20; Gen. 31, 28; Joel 2, 20. ܠܐ ܬܣܓܘܢ ܬܡܠܠܘܢ *ne amplius loquamini* 1. Sam. 2, 3 etc.

2) Verba ejusmodi usurpata sunt: אוֹסִיף ܐܘܣܦ *addidit* pro *iterum, amplius,* תָּב ܗܦܟ *rediit* pro *rursus,* אַסְגֵּי ܐܣܓܝ *magni fecit* pro *multum,* קַדֵּם ܩܕܡ *praevenit* pro *antea,* אוֹחִי, ܘܚܝ vel ܪܗܛ *cucurrit* pro *celeriter,* אוֹטֵב *benefecit* pro *bene,* אַבְאֵשׁ ܐܥܘܠ *perverse egit* pro *perverse, male.*

Not. Hac periphrasi non solum adverbia temporis et loci, sed et multae aliae circumstantiae circumscribuntur, v. g. ܐܣܓܝܬ ܠܡܫܐܠ *nimium petis* 2. Reg. 2, 10; ܐܣܓܝ ܗܘܐ ܠܡܬܥܬܪܘ *ditissimus evasit* 2. Chron. 26, 15.

III. CAPUT.

De Nomine.

§. 72. De Numero nominum.

1) Nomina quaedam pluralem non admittunt praecipue ea, qua res fluidas, metalla et alia hujus generis significant, si vero materia, quam denotant, pluribus constat frustis vel granis, plur. adhibetur, v. g. קֵיס et ܩܝܣܐ *lignum,* קֵיסִין et ܩܝ̈ܣܐ *segmenta ligni,* ܚܛܬܐ *triticum* et ܚ̈ܛܐ *grana tritici.*

2) Pluralem **excellentiae** seu **majestaticum** Aramaei nonnisi per imitationem linguae hebraicae agnoscunt in nominibus מָרִין et רִבּוֹנִין (ac in Chaldaismo biblico עֶלְיוֹנִין Dan. 7, 18.), ܐܠܗ̈ܐ et ܐܠܗ̈ܝܢ pro אֲדֹנָי, אֱלָהִין vero etiam significationem pluralitatis (*idola*) admittit. Raro tamen pluralis pro singulari exceptive ponitur, ut Jud. 12, 7. et 2. Macc. 8, 26. ܪܝܫ ܫܒ̈ܬܐ *initium sabbati*.

3) Geminatio eorundem nominum sine copula significat aut a) **multitudinem**, v. g. בֵּירִין בֵּירִין Gen. 14, 10 *puteos multos*, ܣܕܪ̈ܝܢ ܣܕܪ̈ܝܢ *in permultis areolis* Marc. 6, 4; aut b) **distributionem** עֶדְרָא עֶדְרָא Gen. 36, 16 vel עֶדְרִין עֶדְרִין *singuli greges* vel *gregatim*, ܓܘܕ̈ܝܢ ܓܘܕ̈ܝܢ *turmatim*, praeprimis in numeralibus (cf. §. 55. C. 1.); aut c) **notionem** *omnis, unusquisque*, v. g. גְּבַר גְּבַר *omnis vir* Num. 9, 10; ܐ̱ܢܫ ܐ̱ܢܫ *quicunque*; aut d) **intensionem** seu **superlativum** (§. 78, 2.); aut e) **diversitatem**, qua in significatione Chaldaei libenter copula וְ utuntur, v. g. מַתְקַל וּמַתְקַל *varia pondera* Deut. 25, 13; יוֹמָא וְיוֹמָא *singulis diebus*, ܙܒܢ ܘܙܒܢ *variis temporibus*, ܡܕܡ ܡܕܡ *diversum aliquid*.

§. 73. De usu status emphatici.

1) Quoad usum articuli seu status emphatici Aramaei et praeprimis Syri ab aliis linguaɜ semiticae dialectis recedunt; nam non solum eorum nominum, quorum status absolutus obsolevit, sed etiam permultorum aliorum forma emphatica indefinite ponitur. Nomen genitivum regens saepissime in statu emphatico ponitur, ita tamen, ut genitivo ipsi nota דְ ܕ praeponatur (cf. §. 74. 2.).

2) Cum ergo status emphatici vis paene perierit, ad ambiguitatem sermonis tollendam pronomen ܗܘ, ast nonnisi perraro usurpatur, v. g. ܓܒܪܐ ܗܘ ὁ ἄνθρωπος Joh. 5, 15 vel ܗܘ ܓܒܪܐ v. 9.

3) Generatim status emphaticus in lingua Aramaea iisdem legibus adstringitur, quae valent in Hebraismo de articulo,

nam nomina propria hominum (exceptis locorum et regionum nominibus) non utuntur statu emphatico.

Not. Ad indefinitum aliquid significandum nonnunquam adhibetur status emph. unitus cum vocabulo חַד ܚܕ (τις) *unus*, v. g. ܓܒܪܐ ܚܕ *homo quidam*, ܬܐܬܐ ܚܕܐ *ficus quaedam* Math. 21, 19.

§. 74. De usu status constructi et Genitivi.

1) Aramaei ad genitivum exprimendum utuntur statu constructo, praeprimis in plur. Masculinorum et in singul. Femininorum, in quibus idem formâ suâ externâ clare manifestatur, uti מְלֵי מַלְכָּא = ܡܠܝ ܡܠܟܐ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל = ܒܢܝ ܐܝܣܪܐܝܠ, עֲבִידַת פּוּלְחָן Lev. 23, 25., ܕܝܢܗ ܕܡܪܝܐ *judicium domini.*

Not. Nequaquam tamen desiderantur exempla status constructi nominum sing. masc. v. g. בֵּית יוֹסֵף *familia Joseph*, צִית־שְׁמַיָּא Gen. 28, 12; ܝܘܡ ܕܕܝܢܐ *dies judicii*, et plural. femin. v. g. טַעֲוַת עַמְמַיָּא Jos. 24, 23, ܩܠܗ ܐܠܗܐ Act. 12, 22.

2) Usitatiori ratione nomini, cujus genitivus requiritur, דְּ (דִּי) ܕ praefigitur, quod si fit, nomen praecedens aut in statu emphatico, aut cum suffixo pleonastice (§. 59. B. 5. a.) ponitur, suffixum autem posterioris nominis numerum et genus sequitur, hinc: מַלְכָּא דְאַרְעָא, מְלַךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה *rex tribus domus Juda*, טַבָּחַיָּא דִּי מַלְכָּא *satellites regis*, אוּכְלָה דְמ' Gen. 7, 10 Jon. יְיָ אֱלָהֵיהּ דְּאַבְרָהָם Gen. 28, 13. ܡܬܩܢܢܘܬܐ ܕܝܘܢܢ Ps. 8, 8. ܐܡܪܐ ܕܚܩܠܐ Ps. 22, 21. ܩܪܢܬܗ ܕܪܝܡܐ, ܢܦܫܗ ܕܡܣܟܢܐ Ps. 29, 3. ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ ܕܛܝܝܐ *fides Arabum*, ܒܪܝܬܗܘܢ ܕܥܢܢܐ *creatio nubium.*

Not. a. Nonnunquam post statum constructum nota genitivi ponitur, praeprimis post stat. const. nominum peregrinorum v. g. ܗܓܡܘܢܐ ܕܐܫܩܠܘܢ *dux Ascalonis*, similiter עִשּׁוּנֵי דְמַיָּא *robora aquae*, נְהַר דִּי נוּר Dan. 7, 10; נִשְׁמַת דְּחַיֵּי *afflatum vitae* Gen. 2, 7.

Not. b. Praeter regulam nota genitivi דְּ ܕ post statum emph. omittitur, ut: מִשְׁתְּיָא נְשַׁיָּא Est. 1, 9, praeprimis, ubi nomen appositionis instar est ad aliud notâ genitivi jam definitum, v. g. ܐܬܗ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ *signum Jonae prophetae.*

Not. c. Loco notae genitivi interdum α) ל ܠ invenitur, v. g. ܟܣܝܐ ܠܒܝܫܘܬܗܘܢ *velamen malitiae ipsorum* Math. 5, 22; similiter in temporis ratione, v. g. בִּשְׁנַת שֶׁבַע לְיֵהוּא *anno septimo Jehu*, et sermoni hebraico analogice ad *auctorem* indicandum, praecipue in titulis Psalmorum, תּוּשְׁבַּחְתָּא לְדָוִד, ܡܙܡܘܪܐ ܠܕܘܝܕ = heb. מִזְמוֹר לְדָוִד. β) similiter eidem usui inservit מִן ܡܢ, quae praepositio originem alicujus rei ac genitivum partitivum notat, ut: ܕܗܒܐ ܕܡܢ ܐܘܦܝܪ *aurum ex Ophir*, ܚܕ ܡܢ ܐܣܘܬܐ *unus e medicis*, ܣܓܝܐܐ ܡܢܗܘܢ *multi eorum*, pro qua et בְּ ܒ ponitur praecedente ܕ, v. g. ܡܫܒܚܐ ܕܒܗܘܢ *insignes eorum* (pr. *insignes, qui sunt inter eos*).

3) Genitivus non solum subjective (active) sed et objective (passive) usurpatur, v. g. אוּבְלֵהּ דִּמְתוּשְׁלַח *luctus de Meth.*, קְבִילַת סְדוֹם וַעֲמוֹרָה, ܩܒܠܬܐ ܕܣܕܘܡ ܘܕܥܡܘܪܐ *clamor de Sodoma et Gomorrha* Gen. 18, 20; ܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ *terror a Domino immissus* 1. Sam. 14, 15.

Not. Tali modo per genitivum multae aliae nominum rationes significantur, ut: ܛܘܦܢܐ ܕܢܘܚ *inundatio tempore Noae* Jes. 54, 9. אוֹרַח אִילָן, ܐܘܪܚܐ ܕܐܝܠܢܐ *via ad arborem ducens* Gen. 3, 24. ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ *Nazareth in Galilaea* Luc. 2, 4.

4) Nomen regionis, loci etc. interdum in genitivo ponitur ut: טוּרָא דְּסִינַי Exod. 34, 2, 4; ܠܘܩܒܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ *e regione Aegypti*, ܡܕܢܚܐ ܕܥܕܢ Joël 2, 3.

5) Tandem genitivus adjectivis exprimendis inservit cf. §. 77.

§. 75. De significatione ac usu reliquorum casuum.

1) Reliqui casus praepositionibus designantur et quidem Dativus et Accusativus per ל (accus. saepius per יַת, יָת = heb. אֶת, אֵת) ܠ, quin tamen hoc eodem signo (ל ܠ) sermonis et casuum ambiguitas enascatur, cum ubique omnia clara et perspicua sunt; saepe accusativus nota hac caret et nonnisi e contextu eruitur. Similiter Ablativus aliarum

linguarum particulis מִן ܡܢ *a, ex*, בְּ ܒ *in, per, cum*, עִם ܥܡ *cum* etc. suppletur. Vocativus nomini in statu emph. similis e serie orationis agnoscitur, v. g. אַרְעָא אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל קַבִּילִי Jerem. 22, 29; ܐܒܝ ܐܢ ܡܨܝܐ Matth. 26, 39; aut interjectione praemissa indicatur, v. g. ܐܘ ܐܢܬܬܐ *o mulier!* Matth. 15, 28.

Not. In Syriaca V. T. versione Peschito inveniuntur exempla particulae ܝܬ instar Chald. יָת et Heb. אֵת (אֶת) positae, v. g. Gen. 1, 1. Cant. 3, 5. Coh. 2, 3 etc.

2) Quoad usum casuum Accusativus a) objecto verborum transitivorum inservit (cf. §. 69); b) adverbialiter ponitur (cf. §. 57. 3. b.); dein c) *loci, temporis, spatii, mensurae* et *ponderis* rationes complectitur v. g. ואוֹרִיךְ עוֹד שִׁבְעָא יוֹמִין *exspectabat adhuc septem dies* Gen. 8, 12; קָם פַּרְעֹה לֵילְיָא *surrexit Pharao noctu* Exod. 12, 30; תִּבֵי אַרְמְלָא בֵּית אֲבוּךְ *habita vidua in domo patris tui* Gen. 38, 11; חֲמֵשׁ עַשְׂרֵי אַמִּין תְּקִיפוּ מַיָּא *quindecim cubitus invaluit aqua* Gen. 7, 20; ܩܘܝ...ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ *exspectabat duos dies* Joh. 11, 6; ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ *die noctuque* Ps. 1, 2; ܟܠ ܫܢܐ ܥܠ ܡܪܕܝܬܐ ܕܟܠܗ ܫܢܬܐ Barh. chron.; ܒܒܝܬ ܐܢܫ ܒܝܘܡܗ *in domo uniuscujusque die suo* Job. 1, 4; ܟܠܙܒܢ ܗܘܐ ܒܩܒܪܐ Marc. 5, 3.

Not. Nonnunquam a) in definitione temporis particula ב ܒ adhibetur, v. g. בְּלֵילְיָא ܒܠܠܝܐ *nocte* Gen. 19, 5; בְּצַפְרָא ܒܨܦܪܐ *mane* Gen. 22, 3; בְּיוֹמָא תְלִיתָאָה Gen. 22, 4. Ad annos hominum definiendos accusativo libentur בַּר ܒܪ, בְּרַת (בַּת) ܒܪܬ praeponitur, v. g. בַּר יוֹמִין *dies aliquot natus*, אַבְרָם בַּר־תִּשְׁעִין וְתְשַׁע שְׁנִין Gen. 17, 1; ܒܪ ܚܡܫܝܢ ܫܢܝܢ Joh. 8, 57; b) directio in et ad locum interdum per לְ ܠ, עַל ܥܠ indicatur, v. g. וַאֲזַלוּ לִסְדוֹם Gen. 18, 22; ܐܬܐ ܠܐܘܪܫܠܡ *venit Hierosolymas;* commoratio autem in loco per בְּ ܒ, v. g. בְּמֵישְׁרֵי מַמְרֵא וְהוּא יָתֵיב בִּתְרַע Gen. 18, 1; ܟܕ ܒܕܘܟܬܐ Joh. 11, 6.

d) Accusativus etiam exprimit notionem specificationis, quae determinat scil. notionem specialem quidem, sed vagae adhuc qualitatis, quam Latini per *quod attinet ad, respectu, secundum* exprimunt, v. g. סַמִּיקוּ חֵיזוּ *rubicundiores aspectu* Thren. 4, 7; לְחוּד כּוּרְסֵי מַלְכוּתָא אֱהֵי יַקִּיר מִנָּךְ ܒܟܘܪܣܝܐ

ܟܘܪܣܝܐ ܐܪܒ ܡܢܟ Gen. 41, 40, *modo quod thronum attinet, te major ero*; ܫܦܝܪ ܩܘܡܬܐ ܗܘܐ *pulcher statura erat.*

Not. In Paraphrasibus vero saepius accusativi loco particula בְּ adhibetur, v. g. 2. Sam. 21, 20. 1. Reg. 15, 23.

e) Tandem accusativus ponitur post nomina deverbalia eaque α) participia (cf. §. 67. 4. B.) et β) infinitivo oriunda, ܡܟܒܫܢܘܬܐ ܠܩܘܣܛܢܛܝܢܘܦܘܠܝܣ Barh. 4, 33, *expugnatio Constantinopolis;* praecipue ubi duo genitivi post unum idemque nomen sequerentur, ambiguitatis removendae causa haec constructio adamatur.

§. 76. De casibus absolutis.

Plerumque ab initio sententiarum invenitur nomen citra omnem nexum regularem (in casu absoluto), quod latinâ formulâ *quod attinet ad* explicandum est, quae constructio ad emphasim quandam indicandam usurpatur. Huc spectant:

1) Nominativus absolutus; nomen (seu pronomen) nimirum, sive subjectum sententiae sequentis constituat, sive in alio casu positum sit, absolute ab initio sententiae ponitur ejusque locus in sermone per pronomina suppletur, v. g. ܘܦܪܘܟܬܗ...ܘܝܠܕܬ ܐܦ ܗܝ, וּלְחֵינְתֵיהּ ··· וִילֵדַת אַף־הִיא *concubina ejus peperit ea quoque* Gen. 22, 24; ܘܝܘܣܦ ܫܦܝܪ ܗܘܐ ܚܙܘܗ *Et Josephum quod attinet, pulchra erat facies ejus* Gen. 39, 6. ܡܘܫܐ.. ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢܐ ܗܘܐ ܠܗ, מֹשֶׁה...לָא יְדַעְנָא מָה הֲוָא לֵהּ *nescimus quod acciderit Moysi* Exod. 32, 1. אַתְּ גְּלֵי קֳדָמָךְ *tibi notum est* Ezech. 38, 3. ܘܥܒܕܝ ܟܠܒ..ܐܥܠܝܘܗܝ, עַבְדִּי כָּלֵב ··· וְאַעֲלִנֵּהּ Num. 14, 24. ܡܘܫܐ ܓܝܪ... ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܟܪܘܙܐ Act. 15, 21.

2) Accusativus absolutus, v. g. וְיָת־עַמָּא אַעֲבַר יָתֵיהּ מִקִּרְוֵי לְקִרְוֵי, ܘܠܥܡܐ ܐܥܒܪ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܪܝܐ ܠܩܪܝܐ *populum duxit ab urbe in urbem* Gen. 47, 21; similiter Matth. 27, 22.

3) Reliqui casus: v. g. ܘܣܓܝܐܐ ܛܝܝܐ ܦܣܩܘ ܐܕܢܝܗܘܢ... *et multorum Arabum absciderunt aures (eorum)* Barh. chron.

ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܕܝܕܥܬܐ ܕܛܒܬܐ ܘܕܒܝܫܬܐ ܠܐ ܬܐܟܘܠ، וּמֵאִילָן ····· לָא תֵיכוּל מִנֵּיהּ ܡܢܗ *ab arbore intelligentiae boni et mali ne edas (ab ea)* Gen. 2, 17.

Not. Interdum nomen absolute positum in sequentibus repetitur, v. g. ܘܥܡܐ .... ܐܣܥܘܪ ܥܠ ܥܡܐ ܗܘ *et quod populum attinet, — in eum populum animadvertam* Jerem. 27, 8.

§. 77. De Adjectivis.

1) Aramaeis quidem adjectivorum formae non plane sunt incognitae, nihilominus substantivis eorundem defectum solent complere iisque praecipue **abstractis**, ita ut substantivum adjectivi loco in genitivo positum nomen regens excipiat, v. g. מָאנֵי קֻדְשָׁא, ܡܐܢ̈ܝ ܩܘܕܫܐ *vasa sacra* 1. Chron. 22, 19. אֲרִיסָא דְמוֹתָא *venenum mortiferum*, לְבוּשִׁין דִיקָר *vestimenta pretiosa* Gen. 3, 21 Onk. קְיָים עָלַם *foedus sempiternum*. ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ *spiritus sanctus*, ܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ *auris dextera;* tali modo praeprimis adjectiva formantur, quae **materiem** alicujus rei significant, v. g. צְלֵם דַּהֲבָא *imago aurea* Dan. 3, 5. חוּטְרָא דְּפַרְזְלָא *virga ferrea*, ܬܢܘܪܐ ܕܣܐܡܐ *clibanus argenteus* Barh. chron., ܟܠܝܠܐ ܕܟܘܒܐ *corona spinea* Matth. 27, 29.

Not. Etiam adjectivum praedicati vices gerens eodem modo exprimitur, v. g. ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܒܣܪ ܐܢܐ *ego (carnis) carnalis sum* Rom. 7, 14. ܐܝܠܝܢ ܕܐܠܗܐ *ea, quae Dei* (i. e. *divina*) *sunt* Heb. 2, 17.

2) Rarius substantivo qualitatis primus tribuitur locus, quando sc. emphatice efferendum est, v. g. בִּתְקוֹף יַד *manu forti* Exod. 13, 3; id quod praecipue de כָּל ܟܠ (pr. *universitas*) *omnis* valet, quae vox in Syriaco suffixum pleonastice positum amat, v. g. כָּל עַמְמֵי אַרְעָא *omnes populi terrae* Gen. 22, 17; ܟܠܗܘܢ ܫܪ̈ܒܬܐ *omnes generationes*.

3) Adjectiva *possessionis*, *consuetudinis*, *similitudinis* et alia ejusmodi periphrastice indicantur, quem in finem quaedam potissimum nomina adhibentur eaque: בַּר ܒܪ *filius*, בְּרַת (בַּת) ܒܪܬ *filia*, גְּבַר *vir*, בְּעֵל ܒܥܠ *dominus*, מָרֵי ܡܪܝ et ܡܪܐ *dominus*, *possessor*, ܪܫܐ *caput*, בֵּית ܒܝܬܐ (c. ܒܝܬ) *domus*, v. g. בְּנֵי מְדִינְתָּא

8*

Orientales, בַּר שַׁתָּא *unum annum natus*, גְּבַר דְּמִלּוֹל *vir sermonis* i. e. *facundus*, מָרֵי חֶלְמַיָּא *somniator*, בְּעֵל דְּבָבָא *inimicus*, בְּעֵל סַעֲרָן *pilosus*, בֵּית אֲסִירַיָּא *carcer*, בֵּית קְבוּרְתָּא *sepulcrum*, ܒܪ ܗܶܪܣܝܣ *haereticus*, ܒܪ ܫܘܪܐ (*filius muri*) *fossa*, ܒܪ ܛܘܗܡܐ *consanguineus*, ܒܪܬ ܚܐܪܐ *libera*, ܒܥܠܕܒܒܐ *inimicus*, ܒܢܝ ܬܚܘܡܐ *finitimus*, ܡܪܝ ܥܘܬܪܐ *divites*, ܪܒ ܒܝܬܐ ὁ οἰκονόμος, ܪܒ ܟܗܢܐ ὁ ἀρχιερεύς.

4) Nonnulla adjectiva substantivorum vicibus funguntur, ubi neutraliter i. e. pro abstractis posita sunt, v. g. ܝܘܡܐ ܛܒܐ *dies bonus* pr. *bonitatis*.

§. 78. De Adjectivorum gradibus.

1) Comparativus particulâ מִן, ܡܢ ante vocem comparatam positâ indicatur, v. g. עֲרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה *callidior omnibus bestiis agri* Gen. 3, 1; הָא חַכִּים אַתְּ מִדָּנִיֵּאל Ezech. 28, 3; *ecce sapientior es tu Daniele*; ܐܒܝ ܓܝܪ ܡܢ ܟܠ ܪܒ ܗܘ *pater enim meus omnibus major est* Joh. 10, 29. Nonnunquam יַתִּיר (יוֹתֵר) ܝܬܝܪ *magis*, ܛܒ *valde*, סַגִּי ܣܓܝ *multum* praeter particulam מִן ܡܢ hoc consilio usurpantur, v. g. טָב שְׁמָא טָבָא יַתִּיר מִמִּשְׁחָא *melius est nomen bonum, quam unguentum* Coh. 7, 2. ܛܘܒܘܗܝ ܠܗܘ ܕܝܗܒ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܘ ܕܢܣܒ *beatior est qui dat accipiente* Act. 20, 35.

Raro Positivus solus ponitur pro Comparativo, ut: ܘܬܩܒܠ ܠܗܝܢ ܠܚܬܘܬܟܝ ܪܒܬܐ ܥܡ ܙܥܘܪܬܐ *cum receperit sorores tuas majores cum minoribus tuis* Ez. 16, 61.

Not. Comparativus, quem adjectiva aut verba notâ מִן, ܡܢ efficiunt, interdum aliter explicandus est, praeprimis ante infinitivos particula ל, ܠ instructos (per: *quam ut*), v. g. סַגִּי חוֹבִי מִלְּמִשְׁבַּק, ܪܒ ܗܘ ܣܟܠܘܬܝ ܡܢ ܠܡܫܒܩܘ *peccatum meum nimium est, quam ut queat condonari* Gen. 4, 13.

2) Superlativus in Aramaeo linguae hebraicae instar vario exprimitur modo: a) positivo, quem genitivus plur. nominis sequitur, v. g. שְׁפַל אֲנָשִׁים, ܡܟܝܟ ܕܒܢܝܢܫܐ *hominum abjectissimus* Dan. 4, 15. Loco genitivi sequentis etiam pluralis

(seu collectivum) cum בְּ ܒ usurpatur, ut: שְׁרַיִן בְּעַמָּא *stultissimi* Ps. 94, 8. ܙܥܘܪܐ ܒܡܠܟܘܬܐ Math. 2, 6: *minima inter reges (regias urbes)*; b) geminatione adjectivorum in statu const. junctorum, v. g. קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין, ܩܘܕܫ ܩܘܕܫܐ *sanctum sanctorum* Exod. 26, 33; imo repetitione nominum in genitivo positorum, v. g. שְׁמֵי שְׁמַיָּא *coeli altissimi* Lev. 24, 9; מֶלֶךְ מַלְכַיָּא, ܡܠܟ ܡܠܟܐ *rex potentissimus* Dan. 2, 37; ܕܪ ܕܪܝܢ *omnes generationes*; c) nonnunquam per adverbia יַתִּיר, ܝܬܝܪ, ܛܒ et ܣܓܝ ante adjectiva posita, v. g. ܟܐܦܐ ܣܓܝ ܡܝܩܪܬܐ *lapis pretiosissimus* Apoc. 21, 11.

Not. A superlativo se differt intensio, quae a) aut geminatione nominum: טָב טָב *valde bonum*, ܒܝܫ ܒܝܫ *valde malum*, aut b) peculiaribus formis exprimitur, ut: תַּקִּין לַחֲדָא Gen. 1, 31. סַגִּיאָן לַחֲדָא Ezech. 37, 2. ܪܒ ܐܣܘܬܐ *praestantissimus medicus*, ܡܠܟܬ ܡܕ̈ܝܢܬܐ *regina* i. e. *maxima urbium* etc.

§. 79. De constructione Numeralium.

1) Numeralia Cardinalia a 2—10 rem numeratam modo praecedunt modo sequuntur, et quidem nomen numerali postpositum in statu absoluto, v. g. שִׁבְעָא יוֹמִין חֲמֵשׁ סִלְעִין Lev. 27, 6; ܙܘܙܝܢ ܚܡܫܐ, praepositum autem in statu emph. vulgo locatur, v. g. ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ; inveniuntur tamen exempla ab hac regula recedentia, ut: תְּלָתָא גֻּבְרִין, ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܐ 4000 *viri*. Rarius numerale in statu constructo cum re numerata jungitur, ut: תְּשַׁעַת שִׁבְטִין Num. 34, 13 Onk. ܥܣܪ ܡܕ̈ܝܢܢ *decem urbes* Matth. 4, 25.

2) Cardinalia inde ab 11 substantivis plural. praeponuntur, v. g. תְּרֵי עֲשַׂר גֻּבְרִין, ܬܪܥܣܪ ܓܒܪܝܢ Num. 1, 44; non raro tamen decades rem numeratam sequuntur, cf. Gen. 32, 14. sq.

3) Ordinalia tanquam adjectiva substantivis suis junguntur et eodem genere et numero utuntur; non raro tamen eorum vicibus cardinalia funguntur, aut in statu absol. rei numeratae apposita, ܫܥܐ ܬܠܬ *hora tertia*, aut eam rem in genitivo recipientia, v. g. בִּשְׁנַת שֶׁבַע *anno septimo* 2. Reg. 12, 1; ܫܢܬ ܐܪܒܥܝܢ *anno* 40.

Not. a. In nonnullis *mensurae*, *ponderis* et *temporis* definitionibus vocabulum, quo numerale arctius describatur, omnino omittitur, v. g. בְּעֶשְׂרִין כְּסַף *viginti argenteis* (sc. סִלְעִין *siclis*) Gen. 37, 28; ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ Matth. 27, 3. בְּתִשְׁעָא לְיַרְחָא sc. יוֹמָא Lev. 23, 32. ܒܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥܐ ܒܗ ܒܝܪܚܐ Gen. 8, 14.

Not. b. Cardinalia cum ܕ juncta vim Ordinalium nanciscuntur, v. g. ܕܬܪܝܢ *secundus*, ܕܬܪܬܝܢ ܒܫܢܬܐ *anno secundo*.

IV. CAPUT.

De Particulis.

§. 80. De Praepositionibus.

1) Praepositiones nominibus praecedentes ante appositionem interdum omittuntur, v. g. לַאֲבִיגַיִל אִתַּת נָבָל 1. Sam. 25, 14; ܠܢܝܢܘܐ ܡܕܝܢܬܐ ܪܒܬܐ Jon. 1, 2; בְּיוֹנָתָן בְּרִי 1. Sam. 14, 39; ܠܗܘ ܙܕܝܩܐ Matth. 27, 19; quod et locum habet ante nomina per copulam juncta, v. g. אֲנָא מְתִיל לְעָפַר וּקְטַם Gen. 18, 27; ܪܚܡ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܠܡܪܬܐ... ܘܠܠܥܙܪ Joh. 11, 5; e contra אָחֵית מִיטְרִין עַל סְדוֹם וְעַל עֲמוֹרָה Gen. 19, 24 Jon. ܒܐܝܩܪܐ ܘܒܫܘܒܚܐ ܟܠܠܬܝܗܝ Ps. 8, 6.

Not. Quaedam praepositiones peculiari utuntur consecutione, ut: בֵּין...לְ, ܒܝܬ...ܠ *inter... et inter*, v. g. בֵּין גְּבָרָא לְאִתְּתֵיהּ Num. 30, 17; בֵּין אַבָּא לִבְרַתֵּיהּ; ܒܝܬ ܗܝܟܠܐ ܠܡܕܒܚܐ Luc. 11, 51; et ܡܢ ... ܥܕܡܐ ... *inde...usque* Gen. 6, 7.

2) Praepositiones variae uni eidemque verbo junctae varias huic tribuunt significationes, v. g. a) ܡܠܠ מַלֵּל const. cum dativo vel ܥܡ עִם significat *alloqui*, cum ܥܠ עַל *promittere*; b) ܦܩܕ פַּקֵּד *praecipere*, cum accus. et ܐܩܝܡ ܥܠ עַל *praeficere*; c) ܫܐܠ שְׁאַל *quaerere* cum ܡܢ מִן *petere*, cum ܠ לְ pers. et ܒ בְּ rei *interrogare aliquem de re*; d) ܐܘܕܝ אוֹדִי (Aph. ab ܝܕܐ יְדָא) cum accus. *confiteri*, cum ܒ בְּ vel ܩܕܡ קֳדָם ܡܘܕܐ *laudare*; e) ܡܛܐ מְטָא cum ܠ לְ significat *attingere*, cum ܥܕ עַד, ܥܕܡܐ *pervenire*, cum ܥܠ עַל *irruere* et alia.

§. 81. De Adverbiis.

1) Adverbia adjectivorum more cum substantivis jungenda substantivo aut postponuntur, ut: קִיסֵי אַרְזַיָּא סַגִּי 1. Chron. 22, 44; ܩܝܣ̈ܐ ܣܓܝܐܐ, aut praeponuntur, v. g. וְעֵיר מַיָּא, ܩܠܝܠ ܡܝ̈ܐ *aliquid aquae* Gen. 18, 9.

Not. De verbis adverbialiter positis cf. §. 71.

2) Geminatione adverbiorum pariter ac nominum (§. 78. 2. Not.) saepe a) intensio indicatur, v. g. לַחֲדָא לַחֲדָא *valde nimis*, סְחוֹר סְחוֹר *circumcirca*, ܒܝܫ ܒܝܫ *pessime;* aut b) progressus et incrementum, ut: וְעֵיר וְעֵיר, ܩܠܝܠ ܩܠܝܠ *sensim sensimque, paulatim;* aut c) diversitas praecipue in adverbiis loci, ut: מִיכָּא וּמִיכָּא *hic et ibi*, ܠܗܪܟܐ ܘܠܗܪܟܐ *huc et illuc.*

3) A negationibus לָא, ܠܐ et ܠܝܬ differt לֵית ܠܝܬ *non est*, quod verbum subst. includens nonnisi participio apponitur. Particula negationis reduplicata (Graecismi instar) confortat negationem, v. g. ܠܐ ܡܫܝܚܐ ܠܐ ܐܢܐ *non, per Christum, non sum!* Post verba *timendi* particulae דְּלָא ,ܕܠܐ דִּלְמָא ,ܕܠܡܐ correspondent Latinorum particulae *ne.*

Not. לָא ܠܐ adjectivis et participiis praepositum privativam vel negativam tribuit significationem, v. g. לָא חַכִּים, ܠܐ ܡܣܬܟܠܢܐ *insipiens*, ܠܐ ܡܕܡ *nihil*, ܠܐ ܡܫܟܚܢܐ *impossibile.*

§. 82. De Conjunctionibus.

Cum Aramaei sicut ceteri Semitae conjunctionibus haud multis gaudent, hinc periodi longiores primariis ac secundariis sententiis ornatae haud crebro inveniuntur, conjunctionibus tamen eorum plures tribuuntur significationes:

1) Omittuntur haud raro conjunctiones a) sententiae alicui ad rationem, quae ei et sequenti intercedat, indicandam additae: *si, quum* etc. positâ solummodo copulâ וְ ܘ, v. g. שִׁמְשָׁא נְפַק···וְלוֹט עַל, ܫܡܫܐ ܢܦܩ . . . ܘܠܘܛ ܥܠ *sole oriente ... Loth venit* Gen. 19, 23. b) interdum, si quis animo commoto lo-

quitur, copula omittitur, v. g. ܗܦܟ ܐܙܠ ܝܬܒ *retro se convertit, profectus est, sedit* Jes. 37, 37; c) omittitur plerumque conjunctio *aut*, v. g. תְּרֵין תְּלָתָא גַּוְזָאִין, ܬܪ̈ܝܢ ܬܠܬܐ ܡܗܝܡܢ̈ܐ *duo vel tres Eunuchi* 2. Reg. 9, 32.

2) Conjunctiones correlatae per conjunctiones in eadem sententia bis aut pluries positas exprimuntur, v. g. ܘ...ܘ *et...et*, אִין...אִין, ܐܘ...ܐܘ *sive...sive*, אַף...אַף, ܐܦ...ܐܦ *tam...quam*.

3) Conjunctiones *ut* et *ne* significantes futurum amant (§. 64. d.); si vero דִּי, ܕ *quod, quia* significat plerumque cum praeterito construitur, v. g. דְסָאִיבוּ אֲחַתְהוֹן, ܥܠ ܕܛܡܐܘ ܠܕܝܢܐ *quia sororem suam Dinam contaminarunt* Gen. 34, 27.

Not. a. Maxima significatus varietate gaudet particula דְּ (דִּי) ܕ: a) est enim nota genitivi (§. 74. 2), b) pronomen relativum (§. 16. B.), c) ex cardinalibus numeralibus facit ordinalia (§. 79. 3. Not. b.), d) particulis nexa conjunctionis vim tribuit, v. g. כְּדִי *quum*, מִן דִּי ; ܡܢ *ex quo (tempore)*, חֲלַף דְּ ; ܡܛܠ *quia*, מְטוּל דְּ ; ܡܛܠ ܗܕܐ *propterea quod* (cf. §. 58. 1. c.); e) persaepe post verba *dicendi, narrandi, sciendi* et alia hujus generis orationem directam indicat, v. g. (*ita dixit ei*) דִּי הַשְׁכַּחַת גְּבַר *vir repertus est* Dan. 2, 25. (cf. v. 37; 5, 7; 6, 6, 14), ܕܗܐ ܒܬܘܠܬܐ ܬܒܛܢ *ecce virgo concipiet* Matth. 1, 23; imo et indirectam, v. g. (*dic fratri meo*) ܕܢܦܠܓ *ut dividat* Luc. 12, 13. Saepius tamen in Paraphrasibus oratio directa per לְמֵימַר introducitur.

Not. b. ܘ praeter significationes tritas a) *et, ast, tamen, videlicet, cum* b) notat etiam *ut*, v. g. ܢܐܙܠ.....ܘܢܕܒܚ נֵיזִיל....וּנְדַבַּח *abibimus, ut sacrificemus* Exod. 3, 18. (§. 64. 3. d. β.) c) interdum ab initio apodoseos ab Aramaeis ponitur, v. g. Gen. 32, 8; Exod. 4, 8; Jos. 24, 29; Num. 20, 19; Ps. 45, 18.

§. 83. De Interjectionibus.

Interjectiones, quae *minas* designant, praepositione ܠ ל plerumque utuntur, v. g. ܐܘܗ ܠܝܘܡܐ *eheu diem istum!* Ezech. 30, 2; ܘܝ ܠܢ וַי לָנָא *vae nobis!* 1. Sam. 4, 8; interdum ܥܠ עַל v. g. וַי עֲלֵיהוֹן, ܘܝ ܠܗܘܢ *vae illis!* Jerem. 50, 27; aut ܡܢ מִן

v. g. מִן קֳדָם יוֹמָא Ezech. 30, 2; aut absolute ponuntur, ut: 2. Reg. 3, 10; sine praepositione exclamationes luctum seu lamentationem exprimunt, v. g. וַי בְּרַתִּי, ܘܳܝ ܒܶܪܰܬܝ *heu filia mea!* Jud. 11, 35; similiter 2. Reg. 6, 15; 1. Reg. 13, 30.

Not. a. ܚܳܣ nexum ܠ personae et verbo finito cum ܕ munito, respondens chaldaico מַק sequente infinitivo, significat *absit, ut,* vel *ne,* v. g. דִּינָךְ מִלְּמֶעְבַּד *absit a te ut facias* Gen. 18, 25; ܚܳܣ ܠܳܗ ܕܢܰܚܛܶܐ ...חַס לֶאֱלָהָא מִן *absit ab eo, ut faciat* Job. 34, 10.

Not. b. ܛܽܘܒܳܐ טוּב *bene* (pr. *felicitas*) recipit nominum more suffixa (pluralia in Syriaco) et construitur plerumque cum ךָ ܕ vel ܠ personae, ut: Ps. 1, 1. טוּבֵיהּ דְּגַבְרָא, ܛܽܘܒܰܘܗܝ ܠܓܰܒܪܳܐ *bene actum est cum viro* i. e. *beatus vir!* interdum vero absolute usurpatur, v. g. טוּבָךְ יִשְׂרָאֵל, ܛܽܘܒܰܝܟܝ ܐܺܝܣܪܳܝܶܠ *o te felicem Israel!* Deut. 33, 29.

SECTIO SECUNDA.

De enunciationum connexu.

§. 84. De Substantivi et Adjectivi conjunctione.

1) Adjectivum substantivis aut tanquam epitheton adjicitur, aut tanquam sententiae praedicatum; ubi epitheton nominis constituit, hoc excipere solet eodem numero et genere utens, quod et valet de pronominibus et participiis adjectivorum more construendis, v. g. נְהוֹרִין רַבְרְבִין *lumina magna* Gen. 1, 16; מִלָּה כְּדִבָה Dan. 2, 9; אַבְנָא רַבְּתָא Jos. 24, 26; ܠܰܡܦܺܐܕܶܐ ܐ̱ܚܪ̈ܳܢܝܳܬܳܐ ܙܥܽܘܪ̈ܳܝܳܬܳܐ *lampades aliae parvae*, ܗܳܢܳܐ ܕܰܗܒܳܐ *hoc aurum.*

Not. a. Non raro pronomina demonst. substantivis praeponuntur, v. g. ܗܰܘ ܝܰܘܡܳܐ *hic dies,* imo et alia adjectiva emphasis causa, v. g. מִשְׁקַרְיָא אֲחִיתַהּ דְּבֵית יְהוּדָה, ܡܫܰܩܰܪܬܳܐ ܚܳܬܳܗ̇ ܝܺܗܽܘܕܳܐ Jerem. 3, 8, 10.

Not. b. Nonnunquam substantivum inter et adjectivum vocula inseritur, v. g. ܡܰܠܟܳܐ ܕܶܝܢ ܪܰܒܳܐ *magnus vero rex.*

Not. c. Excipiuntur ab hac regula substantiva collectiva, quae in singulari posita adjectivum in plurali recipiunt; tale

nomen generis femin. tum etiam adjectiva plur. masc. assumit, cum quae collectivum comprehendit generis masc. sunt (constructio ad sensum), v. g. בֵּית דָּוִד אָזְלִין וְתַקְּפִין 2. Sam. 3, 1; ܡܫܪܝܬܐ ܕܡܬܟܢܫܝܢ *exercitus congregatus.*

2) Ubi adjectivum praedicati munere fungitur, suo substantivo in statu absoluto (nunquam vero in emphatico) praemitti solet eodem genere et numero utens, v. g. טָב שְׁמָא טָבָא Coh. 7, 2; ܕܫܦܝܪ ܐܝܠܢܐ, Gen. 3, 6.

Not. Interdum tamen praedicatum suo substantivo et postponitur, v. g. קַרְתָּא הָדָא קְרִיבָא, ܗܐ ܩܪܝܬܐ ܗܕܐ ܩܪܝܒܐ ܗܝ Gen. 19, 20.

3) Ubi pluribus substantivis diversi generis copulâ connexis adjectivum (sive epitheton sive praedicatum) adjungitur, plerumque genus masculin. praefertur et pluralis adhibetur, v. g. וּבְנוֹי וּבְנָתֵיהּ אָכְלִין וְשָׁתְיָן, ܘܒܢܘܗܝ ܘܒܢܬܗ ܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܘܫܬܝܢ Job. 1, 13.

Not. a. Pluralia tantum adjectivum vel propter sensum in sing. vel propter formam in plur. recipiunt, v. g. מַיָּא ... מְרִירִין Exod. 15, 23. ܐܦ̈ܝ ܬܪ̈ܥܐ ܕܦܪ̈ܝܣܝܢ *velum januae protensum* Num. 4, 5; ܡܢ ܚܝ̈ܐ ܗܠܝܢ *ex hac vita.*

Not. b. Pro neutro adjectivorum femininum sing. solet adhiberi, v. g. הָדָא בְּעֵיתִי, ܚܕܐ ܫܐܠܬ *unum petii* Ps. 27, 4; vel plur. v. g. פְּרִישָׁן *mirabilia*, ܛܒܬܐ et ܛܒ̈ܬܐ τὸ ἀγαθόν.

4) Si adjectum per substantivum arctioribus circumscribitur finibus, illud in statu constructo ponitur, v. g. חַכִּימֵי לְבָא *sapientes mente* Job 34, 34; שַׁפִּירַת חֵיזוּ *pulchra aspectu* Est. 1, 11; ܫܦܝܪܬ ܚܙܘܐ; ܟܪܝܗܬ ܚܘܒܐ *aegra amore* Cant. 2, 5; ܩܫ̈ܝ ܩܕܠܐ *duri cervice* Act. 7, 51. Nonnunquam et accusativus hunc in finem adhibetur, vel praepositio ܒ בְּ (cf. §. 75. 2. d. et Not.).

§. 85. De verbi cum substantivo conjunctione.

Quamquam verbum cum subjecto numero et genere convenire solet, tamen quaedam exceptiones ab hac regula sunt notandae.

A. Subjecti et verbi diversitas in Numero obvia.

1) Non solum singularia sive masc. sive femin. vere collectiva, sed etiam nomina collective posita propter sensum cum Plurali verbi construuntur, v. g. גָּלוּת יְהוּדָה דְאִתְגַּלִיאוּ, ܫܒܝܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܠܟܠܗ Jerem. 28, 4, vel שַׁלַּח יַת־עַמִּי דִיחַגּוּן Exod. 5, 1; ܟܠܗ ܙܪܥܗ ܕܝܥܩܘܒ ܫܒܚܘܗܝ Ps. 22, 24. (cf. §. 84. 1.).

Not. a. Nonnunquam utraque collectivorum structura et cum sing. et cum plur. verbi in eodem vocum nexu simul usurpatur, v. g. אָמַר שַׁטְיָא...חַבִּילוּ, ܐܡܪ ܣܟܠܐ... ܐܬܚܒܠܘ Ps. 14, 1. (cf. Levit. 9, 24.)

Not. b. Pluralia tantum tam cum sing. quam plurali verbi construi possunt (cf. §. 84. 3. Not. a.) v. g. וְלָא יְהֵין עוֹד מַיָּא, ܡܝܐ ܢܗܘܘܢ ܠܛܘܦܢܐ ܡܚܒܠܐ Gen. 9, 15; ܫܡܝܐ ܗܘܘ ܡܫܬܥܝܢ Ps. 19, 1.

2) Verbum singul. etiam cum nomine plurali conjungi potest, et quidem ubi verbum praecedit et quasi impersonaliter ponitur, v. g. וַהֲוָא לְפִנְּנָה בְּנִין et ܗܘܐ ܠܗ ܢܫ̈ܐ 1. Sam. 1, 2; וּגְלִיף...כְּרוּבִין et ܚܩܝܩ... ܟܪ̈ܘܒܐ Ezech. 41, 25.

Not. Raro id fit verbo nomen sequente, v. g. ܩܫܝ̈ܫܐ ܕܒܪܘ *seniores rexerunt.*

3) Dualis (praecipue quatuor vocum syriacarum) cum plur. praedicati construitur praeter ܡܨܪܝܢ *Aegyptus,* quae vox propter suam significationem etiam cum singul. praedicati conjuncta invenitur.

B. Subjecti et praedicati diversitas in Genere obvia.

1) Nomina femin. et sing. et plur. nonnunquam verbo masculini generis utuntur eoque praecedente aut sequente כָּל־נְשַׁיָּא יִתְּנוּן Est. 1, 20, et quidem a) ea, quae alius generis sunt, quam quod terminatio indicat, v. g. ܢܐܬܘܢ ܝܘܡ̈ܬܐ *venient dies;* b) alia propter tropicam significationem, ut ܡܠܬܐ *verbum,* ubi ad Christum refertur, construuntur cum masc. v. g. ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܠܬܐ Joh. 1, 1; similiter in Chaldaico מֵימְרָא דַיְיָ; c) si abstracta pro concretis sunt posita; cf. exemplum A. 1. ܫܒܝܬܐ גָּלוּת *captivitas pro captivis.*

2) Nomina masc. interdum cum verbo femin. conjunguntur, et quidem ea, quae alius generis sunt, quam quod terminatio indicat, cf. §. 47. 3.

3) Substantiva nonnunquam in eadem sententia cum verbo masc. et femin. simul conjunguntur, v. g. כָּל־מִנְחָתָא...לָא תִתְעֲבֵד חֲמִיעַ Lev. 2, 11; ܥܕܪܐ ܗܘ ܪܗܛܬ...ܘܡܝܬܘ Matth. 8, 32.

C. Subjecti et verbi diversitas in Genere et Numero obvia.

Collectiva praeprimis feminina saepe cum verbi plur. masc. conjunguntur (ad sensum solum), v. g. כָּל־עַמָּא עָבְרִין *omnis populus transibat* 2. Sam. 15, 23; ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܐܬܘ *omnis terra (populus) venit* Gen. 41, 57, similiter ܛܝܝܘܬܐ *Arabismus* pro *Arabes* etc.

2) Pluralis nominis fem. interdum cum verbi singulari masc. conjungitur, sive hoc praecedat, sive subsequatur, v. g. כָּל זַרְעֲיָתָא דִּי אִשְׁתְּאָרָא *omnes familiae quae reliquae fuerint* Zach. 12, 14; ܡܕܝܢܬܐ ܕܬܝܡܢܐ ܐܬܐܚܕ *civitates Austri captae sunt* Jerem. 13, 18.

Not. Rarissime verbum in sing. fem. cum nomine plur. masc. construitur.

D. Subjectorum plurium cum praedicatis suis conjunctio.

1) Ex ordinaria subjectorum e nominativo et genitivo compositorum structura praedicati genus numerusque nomini regenti (nominativo) respondent, sed nonnunquam praedicatum nominis recti (genitivi) numerum et genus sequitur (constructio ad sensum), praesertim si primaria in eo versatur notio, v. g. ܣܘܓܐܐ ܕܫܢܝܐ ܡܠܦܝܢ *anni multi docebunt* Job. 32, 7, quae constructio praecipue convenit nomini a substantivo כֹּל ܟܠ in significatione: *omnis, totus,* recto ut: כָּל־דַּיָּרֵי־אַרְעָא אֲתוֹ Gen. 42, 56; ܢܦܩܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ *egressa est universa civitas* Matth. 8, 34.

2) Si plura subjecta copula *et* conjunguntur, verbi ad

ea pertinentis pluralis adhiberi solet, v. g. טַבְוָן וּקְשׁוֹט עָרְעִין, צַדִּיקָא וּשְׁלָמָא אִדְבַּקוּ, ܛܝܒܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ ܐܬܦܓܥܘ، ܙܕܝܩܘܬܐ ܘܫܠܡܐ ܢܫܩܘ Ps. 85, 11. Matth. 27, 61, verbo tamen praeeunte etiam singularis adhibetur, v. g. וְעַל נֹחַ וּבְנוֹהִי וְאִתְּתֵיהּ וּנְשֵׁי בְנוֹהִי, ܘܥܠ ܢܘܚ ܘܒܢܘܗܝ ܘܐܢܬܬܗ ܘܢܫܐ ܕܒܢܘܗܝ Gen. 7, 7; rarius verbo sequente, ut: אִתְּתָא וּבְנָהָא תְּהֵי, ܐܢܬܬܐ ܘܒܢܝܗ ܢܗܘܐ Exod. 21, 4.

3) Concurrentibus substantivis diversi generis interdum a) nominis, cui verbum proprius accedit, et genus et numerus respicitur, v. g. וּמַלֵּילַת מִרְיָם וְאַהֲרֹן, ܘܡܠܠܬ ܡܪܝܡ ܘܐܗܪܘܢ Num. 12, 1. Jud. 13, 12; aut b) masculinum genus verbi subsequentis praefertur, v. g. הָא רוּגְזִי וְחֵמָתִי חָל, ܗܐ ܪܘܓܙܝ ܘܚܡܬܝ ܡܬܢܣܟܝܢ Jerem. 7, 20.

4) Singularem verbi, cui ab initio sententiae posito plura nomina subjectorum instar sunt conjuncta, in serie orationis pluralis excipere solet, v. g. קְרִיבַת לֵאָה וּבְנָהָא וּסְגִידוּ וּבָתַר־כֵּן קְרִיב יוֹסֵף וְרָחֵל וּסְגִידוּ, ܘܩܪܒܬ ܠܝܐ ܘܒܢܝܗ ܘܣܓܕܘ ܘܒܬܪܟܢ ܩܪܒ ܐܦ ܝܘܣܦ ܘܪܚܝܠ ܘܣܓܕܘ Gen. 33, 7.

§. 86. De Personis verbi.

Proprietates quaedam et anomaliae, quae verbi personas concernunt, fere omnes pertinent ad tertiam personam; nam quoad reliquas personas valet eadem lex communis et constans, qua prima persona secundae, secunda tertiae praecedat, v. g. וַאֲנָא וְעוּלֵימָא נִתְמְטֵי *ego et puer abibimus* Gen. 22, 5. ܢܬܒ ܐܢܐ ܘܐܢܬ *habitabimus ego et tu.*

1) Tertia persona sing. utriusque generis in formis tam activis quam passivis nonnunquam impersonaliter usurpatur, v. g. וְעָקַת לְדָוִד, ܘܥܩܬ ܠܕܘܝܕ 1. Sam. 30, 6; דְּ יֵיטַב לָנָא, ܢܗܘܐ ܠܢ ܢܛܐܒ ܠܢ *bonum nobis esset* Deut. 6, 24; תְּהֵי לִי לְסַהֲדוּ, ܬܗܘܐ ܠܝ ܠܣܗܕܘܬܐ *sit mihi testimonium* Gen. 21, 31; ܐܬܟܪܝ ܠܗܘܢ *displicuit eis* Matth. 26, 8.

2) Cum Aramaei neutro carent, utuntur Syri regulariter, ubi in reliquis linguis neutrum ponitur, ejusdem loco genere

feminino tum in nominibus (§. 84. 3. Not. b.) tum in verbis, v. g. ܐܠܝܨܐ ܗܘܐ *necessarium fuit;* non raro tamen utraque dialectus masculinum pro neutro adhibet, v. g. יִתְאֲמַר ܐܬܐܡܪ Gen. 22, 14; וְחַוִּי לְיַעֲקֹב *nunciatum est Jacob* Gen. 48, 2; ܠܐ ܢܢܝܚ ܠܟ *quies tibi non erit.*

3) Indefinitum 3. personae usum (Germanorum: *man*) Aramaei significant: a) 3. persona sing. activa, v. g. קְרָא שְׁמַהּ, ܩܪܐ ܫܡܗ *nominavit nomen* Gen. 11, 9; b) 3. pers. plur. v. g. אֲרֵי דְּלָא אִשְׁתְּעִיאוּ לְהוֹן *quod non narraverunt eis* Jsai. 52, 15. ܚܘܝܘ...ܘܐܡܪܘ *indicarunt et dixerunt* Gen. 48, 2; לְמָה יֵימְרוּן בְּעַמְמַיָּא *quare dicent inter gentes* Joel 2, 17. ܢܥܡܪܘܢ *habitabunt* Job 18, 15. c) verbo finito una cum participio aut nomine derivato ejusdem verbi, v. g. יַעְצְרוּן עָצוֹרִין, ܕܝܫܐ ܢܕܘܫ *calcabit calcator* Jsai. 16, 10; רְדוּ רָדַיָּא, ܢܓܕܘ ܢܓܕܐ *flagellaverunt flagella* Ps. 128 (129), 3; aut circumscriptive per voces אֱנָשׁ ܐܢܫܐ, גְּבַר ܓܒܪܐ, v. g. אֲמַר גַּבְרָא, ܐܡܪ ܗܘܐ ܓܒܪܐ *dicebat vir* 1. Sam. 9, 9. d) passivo, in quo casu subjectum libenter in accusativo ponitur, v. g. יִתְקְרֵי עוֹד יַת־שְׁמָךְ אַבְרָם, ܠܐ ܢܬܩܪܐ ܬܘܒ ܫܡܟ ܐܒܪܡ *non amplius vocetur nomen tuum Abram* Gen. 17, 5; אִתְיְלִיד לֵהּ יַת־יִצְחָק Gen. 21, 5; similiter Exod. 3, 7; Gen. 31, 42 Jon. Deut. 1, 34 et e) 2. pers. sing. act. v. g. אֲרֵי תְקָרֵב, ܐܢ ܬܩܪܒ *si offers* Lev. 2, 4; תִּבְעֵנּוּן וְלָא תַשְׁכְּחִנּוּן, ܬܒܥܐ ܐܢܘܢ ܘܠܐ ܬܫܟܚ ܐܢܘܢ *quaeres eos et non invenies* Js. 41, 12.

§. 87. De enunciatione interrogativa.

1) Interrogatio pronomine et particulis interrogativis (§. 57. Not. a) introducitur, imo et solo tono exprimitur. Interrogationum disjunctivarum prior aut prorsus non aut interrogativo quodam, posterior vero particulâ אִם, ܐܘ indicatur, v. g. הֲנֵזִיל...אִם נִתְמְנַע, ܢܐܙܠ...ܐܘ ܢܫܒܘܩ *utrum ibimus, an desistemus* 1. Reg. 22, 15.

Not. Interrogatio per הֲלָא *nonne* introducta, saepe pro affirmatione ponitur et tantummodo attentioni movendae inservit, hinc bene

per *ecce* potest verti, v. g. הֲלָא גִּירָא מִנָּךְ = ܗܐ ܓܐܪܐ ܡܢܟ *ecce sagitta ultra te!* 1. Sam. 20, 37.

2) Affirmatio interrogationi postponenda rarius particulis confirmativis, plerumque pronomine personali et verbo signatur, v. g. Gen. 27, 24 *esne filius meus Esau?* resp. אֲנָא, ܐܢܐ ܗܘ *ego sum;* ܐܢܬ ܐܡܪܬ *dixisti (ita)* Matth. 26, 64.

§. 88. De nonnullis Idiotismis.

A. Ellipsis. 1) Nonnunquam verbum sententiae, praeprimis verbum substantivum omittitur et e partibus orationis suppleri debet, v. g. גְּבַר לְקַרְתֵּהּ *unusquisque (revertatur) in urbem suam* 1. Reg. 22, 36.

Accusativus a verbo activo rectus non raro praetermittitur, praecipue in notis dicendi formulis, v. g. יְלֵדַת ܝܠܕܬ *peperit* sc. *filios* Gen. 16, 1; 17, 17 etc. יִפְרְסוּן *fregit* sc. *panem* Jerem. 16, 7. ܐܪܡܝ *jecit* sc. *sortem* 1. Sam. 14, 42.

Not. In diebus mensium numerandis יום ܝܘܡܐ *dies* omitti solet.

B. Zeugma. Interdum unum verbum cum duobus nominibus conjunctum est, quod non utrique, sed alterutri tantum convenit, v. g. חַיֵּי וְחִסְדָּא עֲבַדְתָּא עִמִּי, ܚ̈ܝܐ ܘܫܝܢܐ ܥܒܕܬ ܥܡܝ *vitam (dedisti) et pacem mecum fecisti* Job 10, 12.

C. Constructio praegnans. Nonnunquam cum verbo nomen conjunctum est per praepositionem, quae ex alio verbo omisso est explicanda, v. g. יִדַּקְדְּקוּן לְאַרְעָא, ܐܬܬܒܪܘ ܠܐܪܥܐ *contrita (et dejecta) sunt in terram* Jes. 21, 9.

D. Brachylogia. Aliquando duae enunciationes in unam sunt contractae, v. g. וְשַׁנִּי לֵיהּ יְיָ לִבָּא אוֹחֲרָנָא, ܘܫܚܠܦ ܠܗ ܐܠܗܐ ܠܒܐ ܐܚܪܢܐ *immutavit ei Deus cor aliud* 1. Sam. 10, 9. i. e. *immutavit eum et dedit ei Deus cor aliud.*

APPENDIX.

Observationes de arte metrica Syrorum.

J. G. Eichhorn de Syrorum poesi in praef. ad Poes. Asiat. Commentar. libros VI. auctore G. Jones pag. 15—36. Lipsiae 1777.

Aug. Hahn Bardesanes gnosticus, Syrorum primus hymnologus. Lips. 1819.

Kirchenhistor. Archiv von K. Stäudlein, H. G. Tschirner und J. S. Vater: Ueber den Gesang in der syrischen Kirche. Jahrg. 1823. III. Heft. §. 52—106.

Aug. Hahn et L. Sieffert Chrestomathia syriaca sive s. Ephraemi carmina selecta. Lips. 1825. pag. XI—XVI.

A. Oberleitner Chrestomathia syriaca, Viennae 1826. pag. 287—292.

P. Zingerle Ueber die syrische Poësie, Versuch einer bescheidenen Apologie derselben. Tübing. Quartalschrift 1855. S. 422—465. Vergl. dessen *Harfenklänge vom Libanon.* Innsbr. 1840 und *Festkränze aus Libanons Gärten.* Villingen 1846.

F. Uhlemann Grammatik der syrischen Sprache. Berlin 1857. 2. Aufl. S. 261—266.

Cum in literatura syriaca poësis non ultimum tenet locum illaque potius carminibus, hymnis aliisque canticis certis rythmis metrisque alligatis abundat, hinc quae ad varias metrorum rationes intelligendas et ad Syrorum carmina facilius legenda scitu sunt necessaria, breviter saltem tangere non superfluum videtur.

§. 89. De Poëtis syriacis.

Incunabula artis poëticae Syrorum medio saeculo secundo sunt quaerenda, cui procreandae et excolendae doctrina Gnosticorum (γνῶσις) jam a natura sua erat apta. Primus Syro-

rum hymnologus celebratur saeculo II. Bardesanes Gnosticus, qui hymnis psalmisque doctrinae gnosticae facilius propagandae causa compositis juventutem praeprimis alliciebat. Patrem presse secutus est Harmonius filius, qui arte poëtica jure hereditatis quasi erat donatus. Aevum poësis syriacae aureum, quod tria saecula complectitur, inauguravit s. Ephraemus Syrus (306—379); maximam enim partem inter ejusdem scripta sibi vindicat poësis, propterea s. Ephraemus a coaevis et posteris honorificentissimis *ecclesiae columnae, Syrorum prophetae, spiritus sancti citharae* titulis fuit decoratus. Cum illo et post illum floruerunt Balaeus, s. Ephraemi discipulus, s. Jacobus Batnarum Sarugi in Mesopotamia episcopus (452—521), omnium Syrorum Patrum, si s. Ephraemum excipias, celeberrimus, s. Isaacus Magnus dictus Zenobii discipulus medio saeculo V. florens, s. Maruthas Tagriti in Mesopotamia episcopus, Narses Nestorianus et Xenajas Mabugi episcopus († 518). Quamvis saeculo VIII. ineunte Jacobus Edessenus (651—710) puritati linguae syriacae restituendae maximam navasset operam, poësis tamen hujus aetatis in pejus ruebat. Qua hymnologus hujus temporis celebratur a Barhebraeo Georgius Jacobitarum patriarcha. Post saeculum X., quo aevum poësis syriacae argenteum desinit, nominari merentur Gregorius Abulpharagius cognomento Barhebraus Monophysitarum primas (1226 — 1286), qui *librum carminum* edidit, et Ebed Jesus metropolita nestorianus († 1318) in suo opere, quod *Paradisus Eden* inscripsit, quos excipiunt multi poëtae Nestoriani, Monophysitae et Jacobitae. Permulta horum scriptorum opera in manuscriptis tantum ac Breviariis exstant, novissimis vero temporibus viri aliquot doctissimi, puta C. de Lengerke, G. H. Bernstein, P. Zingerle aliosque, thesauros literaturae syriacae poëticae reconditos in apricum proferre studuerunt.

Prae ceteris Musae syriacae tropis, figuris, parabolis alioque apparatu poëtico abundant.

§. 90. De nominibus carminum.

Sacra Syrorum carmina variis insigniuntur nominibus pro eorundem formae argumentive varietate; nominantur enim

1) ܡܐܡܪ̈ܐ *orationes, carmina continua* vel plenius ܡܐܡܪ̈ܐ ܕܡܫܘܚܬܐ *orationes metricae* sunt carmina, quae stropharum distinctione carent.

2) ܡܕܖ̈ܫܐ *inquisitiones, meditationes, disputationes* i. e. opera strophis distincta argumenti dogmatici, exegetici, philosophici, rhetorici, quo nomine praeprimis opera ejusmodi s. Ephraemi insigniri solent.

3) ܩܠ̈ܐ *toni, cantus* i. e. sententiae breves, quae Antiphonis ecclesiasticis correspondent.

4) ܥܘܢܝ̈ܬܐ *cantica, hymni antiphoni* sunt hymni, qui alternatim decantabantur, ad quos et pertinent doxologiae singulas strophas terminantes.

5) ܙܡܝܖ̈ܐ, ܙܡܝܖ̈ܬܐ, ܡܙܡܘܖ̈ܐ, ܡܙܡܘܖ̈ܝܢ *psalmi* aequant Hebraeorum מִזְמוֹר et שִׁיר.

6) ܬܫܒ̈ܚܬܐ sunt hymni, in quibus *laudes Martyrum et Sanctorum* decantantur.

7) ܡܥܠܝ̈ܬܐ *gradus, scalae;* sine dubio significatio haec ex Hebraeo הַמַּעֲלוֹת est mutuata; tandem

8) ܒܥܘ̈ܬܐ, ܨܠܘ̈ܬܐ sunt *precationes* et *preces* ordinariae et consuetae.

§. 91. De metris carminum.

Metra hymnorum varia esse solent; generaliter ars metrica Syrorum s y l l a b a r u m n u m e r u m, non autem quan-

titatem syllabarum attendit respectu simul habito vocum accentus, ita ut singulae strophae certo numero versuum juxta ordinem rhythmicum constructorum absolvantur.

Versus hymnorum

1) pentasyllabi et heptasyllabi frequentissimi sunt. Illi vel uno filo decurrunt strophis non divisi (μονόκωλοι), vel in strophas sunt compositi, ita ut versus aut quinque (πεντάστιχοι), aut sex (ἑξάστιχοι) aut septem (ἑπτάστιχοι) aut duodecim (δωδεκάστιχοι) stropham constituant. Cum Bardesanes primus hoc metro usus sit, illud Bardesaniticum, a Syris autem orthodoxis Balaicum (a Balaeo s. Ephraemi discipulo) vocabatur estque antiquissimum Syrorum metrum. Hi ab Harmonio a Graecis ad Syros translati odarum instar ordinati sunt in strophas versuum vel quatuor, vel sex, vel octo, vel decem, vel plurium adhuc, quod metrum prae ceteris a s. Ephraemo adamatum Ephraemicum audit.

2) tetrasyllabi, quorum quinque (πεντάστιχοι), vel sex (ἑξάστιχοι), vel decem (δεκάστιχοι), vel duodecim (δωδεκάστιχοι) stropham constituunt; metro hoc primus usus est Harmonius Athenis in Graecorum literis eruditus, dein s. Ephraemus ac Jacobus Sarugensis.

3) hexasyllabi, cujus metri exemplum est hymni Bardesanitici fragmentum a s. Ephraemo conservatum. Strophae hujus metri certo definitoque versuum numero non esse alligatae videntur, sed secundum argumentum et cogitationum ambitum strictius latiusve diffluebant.

4) Dantur et hymni mixti (δίκωλοι), quorum strophae scil. versibus componuntur duplicis metri, v. g. pentasyllabis et heptasyllabis, octosyllabis et heptasyllabis etc.

§. 92. De scansione et licentiis poëticis.

Huc referenda sunt ea, quae in grammatica de lineis Mehagjono et Marhetono (§. 4. 4. c.), de linea occultante

(§. 4. 4. d.) et de mutationibus vocalium (§. 14.), sunt exposita; specialiter autem in metris syriacis sequentia sunt notanda: 1) Cacophoniae tollendae causa, quae e concurrentibus finalibus ac initialibus vocabulorum consonantibus vacuis oritur, Syri (Gallorum more v. g. *sans être, sans avoir*) singulas voces in pronuntiatione arctius invicem conjungunt; initiales enim vocum consonantes vacuae (praeprimis copula ܘ) pronunciando trahuntur ad ultimam proxime praecedentis vocis syllabam, ne versuum quidem divisione obstante. 2) Ceterae observationes prosodicae bipartitae sunt, aliae, quae a) Synaeresin, aliae, quae b) Diaeresin concernunt.

a. Synaeresis, qua duae syllabae in unam contrahuntur, aufert vocales et quidem vocales serviles i. e. eas, quae loco Schwa in primis, mediis et finalibus vocum literis vel radicalibus vel servilibus, et in literis praeformativis praefixis (rarius in afformativis) positae sunt et vocales radicales nec tamen omnes, nec promiscue; contractionem hanc Syri lineolâ supra literam, quam vocali carere volunt, positâ (Marhetono) significant; hinc

1) synaeresis[1]) aufert vocales initiales, imprimis α) literae Olaph tum servilis, v. g. ܬܠܐ ܐܢܘܢ (thle-nun) s. Ephraem. hym. IV. 1, 8; tum radicalis, v. g. ܗܟܢ ܐܦ (hochan-ph) X. 9, 3.

et β) aliarum literarum, v. g. ܕܥܒܘܪܗ (d'bureh) VI., 1, 5. ܠܐ ܢܗܘܐ (lon'hwe) XI. 11, 5. ܡܢܟ (m'noch).

2) vocales medias aufert in verbis form. Ethpaal, v. g. ܢܬܦܠܓ (nethph'lag) et in nominibus praeprimis Sekopho, v. g. ܒܠܚܘܢ (bal'han) XI. 3, 2.

et 3) vocales finales tum in verbis (Paël), v. g. ܕܠܦ (dal'ph) XII. 1, 2; tum in nominibus status emphatici, ut ܦܓܪܐ (pagr) XII. 7, 5.

---

[1]) cf. Aug. Hahn, Chrestom. syr. l. c. pag. XIII. seq.

b. Diaeresis, qua literae cum una vocali in duas syllabas distrahuntur, lineolâ literae movendae subjectâ (Mehagjono) indicatur et synaeresi rarior est, v. g. ܫܒܩ (schebak) XV. 11, 3. ܫܡܘܐܝܠ (schemuel) XIX. 6, 3.

Not. Syri etiam adamarunt carmina homoeoteleuta seu homoeoptota, i. e. ea, quorum singuli versus eadem gaudent terminatione; ejusdem generis est v. g. hymnus nonus s. Ephraemi. cf. Oberleitner, Chrestom. pg. 277.

TABULAE

SEU

PARADIGMATA VERBORUM

ET

DECLINATIONIS NOMINUM.

Verbum perfectum

			Peal.		Paël.	
Praeteritum.	Sing.	3. p. m.	קְטַל	ܩܛܠ	קַטֵּל	ܩܛܠ
		„ f.	קִטְלַת	ܩܛܠܬ	קַטְּלַת	ܩܛܠܬ
		2. p. m.	קְטַלְתְּ	ܩܛܠܬ	קַטֶּלְתָּא (קַטֵּלְתְּ)	ܩܛܠܬ
		„ f.	קְטַלְתְּ	ܩܛܠܬܝ	קַטֶּלְתְּ	ܩܛܠܬܝ
		1. p. c.	קִטְלֵת	ܩܛܠܬ	קַטְּלֵת	ܩܛܠܬ
	Plur.	3. p. m.	קְטַלוּ	ܩܛܠܘ	קַטֶּלוּ	ܩܛܠܘ
		„ f.	קְטַלָא	ܩܛܠܝ (ܝܢ)	קַטֶּלָא	ܩܛܠܝ
		2. p. m.	קְטַלְתּוּן	ܩܛܠܬܘܢ	קַטֶּלְתּוּן	ܩܛܠܬܘܢ
		„ f.	קְטַלְתֵּן	ܩܛܠܬܝܢ	קַטֶּלְתֵּין	ܩܛܠܬܝܢ
		1. p. c.	קְטַלְנָא	ܩܛܠܢ (ܢܢ)	קַטֶּלְנָא	ܩܛܠܢ
Futurum.	Sing.	3. p. m.	יִקְטֻל	ܢܩܛܘܠ	יְקַטֵּל	ܢܩܛܠ
		„ f.	תִּקְטֻל	ܬܩܛܘܠ	תְּקַטֵּל	ܬܩܛܠ
		2. p. m.	תִּקְטֻל	ܬܩܛܘܠ	תְּקַטֵּל	ܬܩܛܠ
		„ f.	תִּקְטְלִין	ܬܩܛܠܝܢ	תְּקַטְּלִין	ܬܩܛܠܝܢ
		1. p. c.	אֶקְטֻל	ܐܩܛܘܠ	אֲקַטֵּל	ܐܩܛܠ
	Plur.	3. p. m.	יִקְטְלוּן	ܢܩܛܠܘܢ	יְקַטְּלוּן	ܢܩܛܠܘܢ
		„ f.	יִקְטְלָן	ܢܩܛܠܢ	יְקַטְּלָן	ܢܩܛܠܢ
		2. p. m.	תִּקְטְלוּן	ܬܩܛܠܘܢ	תְּקַטְּלוּן	ܬܩܛܠܘܢ
		„ f.	תִּקְטְלָן	ܬܩܛܠܢ	תְּקַטְּלָן	ܬܩܛܠܢ
		1. p. c.	נִקְטֻל	ܢܩܛܘܠ	נְקַטֵּל	ܢܩܛܠ
Imperat.	Sing.	2. p. m.	קְטֻל	ܩܛܘܠ	קַטֵּל	ܩܛܠ
		„ f.	קְטֻלִי	ܩܛܘܠܝ	קַטֶּלִי	ܩܛܠܝ
	Plur.	2. p. m.	קְטֻלוּ	ܩܛܘܠܘ	קַטֶּלוּ	ܩܛܠܘ
		„ f.	קְטֻלָנָא	ܩܛܘܠܝܢ	קַטֶּלְנָא	ܩܛܠܝܢ
Infinitiv.			מִקְטַל	ܡܩܛܠ (ܡܩܛܠܘ)	קַטָּלָא	ܡܩܛܠܘ
Partic.	I.	m.	קָטֵל	ܩܛܠ	מְקַטֵּל	ܡܩܛܠ
		f.	קָטְלָא	ܩܛܠܐ	מְקַטְּלָא	ܡܩܛܠܐ
	II.	m.	קְטִיל	ܩܛܝܠ	מְקַטַּל	ܡܩܛܠ
		f.	קְטִילָא	ܩܛܝܠܐ	מְקַטְּלָא	ܡܩܛܠܐ

in formis activis.

Aphel.		Schaphel.	
אַקְטֵל	ܐܲܩܛܸܠ	שַׁקְטֵל	ܫܲܩܛܸܠ
אַקְטְלַת	ܐܲܩܛܠܲܬ	flectitur sicut Aphel.	
אַקְטֶלְתָּא (אַקְטֶלְתְּ)	ܐܲܩܛܸܠܬ		
אַקְטֶלְתְּ	ܐܲܩܛܸܠܬܝ		
אַקְטְלֵת	ܐܲܩܛܠܹܬ		
אַקְטִלוּ	ܐܲܩܛܸܠܘ		
אַקְטִלָא	ܐܲܩܛܸܠ		
אַקְטֶלְתּוּן	ܐܲܩܛܸܠܬܘܢ		
אַקְטֶלְתֵּין	ܐܲܩܛܸܠܬܹܝܢ		
אַקְטֶלְנָא	ܐܲܩܛܸܠܢ		
יַקְטֵל	ܢܲܩܛܸܠ	יְשַׁקְטֵל	ܢܫܲܩܛܸܠ
תַּקְטֵל	ܬܲܩܛܸܠ	תְּשַׁקְטֵל	ܬܫܲܩܛܸܠ
תַּקְטֵל	ܬܲܩܛܸܠ	תְּשַׁקְטֵל	ܬܫܲܩܛܸܠ
תַּקְטְלִין	ܬܲܩܛܠܝܢ	תְּשַׁקְטְלִין	ܬܫܲܩܛܠܝܢ
אַקְטֵל	ܐܲܩܛܸܠ	אֲשַׁקְטֵל	ܐܫܲܩܛܸܠ
יַקְטְלוּן	ܢܲܩܛܠܘܢ	יְשַׁקְטְלוּן	ܢܫܲܩܛܠܘܢ
יַקְטְלָן	ܢܲܩܛܠܢ	יְשַׁקְטְלָן	ܢܫܲܩܛܠܢ
תַּקְטְלוּן	ܬܲܩܛܠܘܢ	תְּשַׁקְטְלוּן	ܬܫܲܩܛܠܘܢ
תַּקְטְלָן	ܬܲܩܛܠܢ	תְּשַׁקְטְלָן	ܬܫܲܩܛܠܢ
נַקְטֵל	ܢܲܩܛܸܠ	נְשַׁקְטֵל	ܢܫܲܩܛܸܠ
אַקְטֵל	ܐܲܩܛܸܠ	שַׁקְטֵל	ܫܲܩܛܸܠ
אַקְטִלִי	ܐܲܩܛܸܠܝ	שַׁקְטִלִי	ܫܲܩܛܸܠܝ
אַקְטִלוּ	ܐܲܩܛܸܠܘ	שַׁקְטִלוּ	ܫܲܩܛܸܠܘ
אַקְטִלְנָא	ܐܲܩܛܸܠܝܢ	שַׁקְטִלְנָא	ܫܲܩܛܸܠܝܢ
אַקְטָלָא	ܡܲܩܛܵܠܘ	שַׁקְטָלָא	ܡܫܲܩܛܵܠܘ
מַקְטֵל	ܡܲܩܛܸܠ	מְשַׁקְטֵל	ܡܫܲܩܛܸܠ
מַקְטְלָא	ܡܲܩܛܠܵܐ	מְשַׁקְטְלָא	ܡܫܲܩܛܠܵܐ
מַקְטַל	ܡܲܩܛܲܠ	מְשַׁקְטַל	ܡܫܲܩܛܲܠ
מַקְטְלָא	ܡܲܩܛܠܵܐ	מְשַׁקְטְלָא	ܡܫܲܩܛܠܵܐ

Verbum perfectum

			Ethpeel.		Ethpaal.	
Participium.	Sing.	3. p. m.	אִתְקְטֵל	ܐܶܬ݂ܩܛܶܠ	אִתְקַטַּל	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠ
		„ f.	אִתְקְטֵלַת	ܐܶܬ݂ܩܰܛܠܰܬ݂	אִתְקַטְּלַת	ܐܶܬ݂ܩܰܛܠܰܬ݂
		2. p. m.	אִתְקְטֵלְתְּ	ܐܶܬ݂ܩܛܶܠܬ݁	אִתְקַטַּלְתְּ	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠܬ݁
		„ f.	אִתְקְטֵלְתְּ	ܐܶܬ݂ܩܛܶܠܬ݁ܝ	אִתְקַטַּלְתְּ	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠܬ݁ܝ
		1. p. c.	אִתְקְטְלֵת	ܐܶܬ݂ܩܰܛܠܶܬ݂	אִתְקַטְּלֵת	ܐܶܬ݂ܩܰܛܠܶܬ݂
	Plur.	3. p. m.	אִתְקְטַלוּ	ܐܶܬ݂ܩܛܶܠܘ	אִתְקַטַּלוּ	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠܘ
		„ f.	אִתְקְטַלָא	ܐܶܬ݂ܩܛܶܠܝ	אִתְקַטַּלָא	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠܝ
		2. p. m.	אִתְקְטֵלְתּוּן	ܐܶܬ݂ܩܛܶܠܬ݁ܘܢ	אִתְקַטַּלְתּוּן	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠܬ݁ܘܢ
		„ f.	אִתְקְטֵלְתֵּין	ܐܶܬ݂ܩܛܶܠܬ݁ܶܝܢ	אִתְקַטַּלְתֵּין	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠܬ݁ܶܝܢ
		1. p. c.	אִתְקְטַלְנָא	ܐܶܬ݂ܩܛܶܠܢ	אִתְקַטַּלְנָא	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠܢ
Futurum.	Sing.	3. p. m.	יִתְקְטֵל (טַל)	ܢܶܬ݂ܩܛܶܠ	יִתְקַטַּל	ܢܶܬ݂ܩܰܛܰܠ
		„ f.	תִּתְקְטֵל	ܬ݁ܶܬ݂ܩܛܶܠ	תִּתְקַטַּל	ܬ݁ܶܬ݂ܩܰܛܰܠ
		2. p. m.	תִּתְקְטֵל	ܬ݁ܶܬ݂ܩܛܶܠ	תִּתְקַטַּל	ܬ݁ܶܬ݂ܩܰܛܰܠ
		„ f.	תִּתְקַטְלִין	ܬ݁ܶܬ݂ܩܰܛܠܺܝܢ	תִּתְקַטְּלִין	ܬ݁ܶܬ݂ܩܰܛܠܺܝܢ
		1. p. c.	אֶתְקְטֵל	ܐܶܬ݂ܩܛܶܠ	אֶתְקַטַּל	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠ
	Plur.	3. p. m.	יִתְקַטְלוּן	ܢܶܬ݂ܩܰܛܠܽܘܢ	יִתְקַטְּלוּן	ܢܶܬ݂ܩܰܛܠܽܘܢ
		„ f.	יִתְקַטְלָן	ܢܶܬ݂ܩܰܛܠܳܢ	יִתְקַטְּלָן	ܢܶܬ݂ܩܰܛܠܳܢ
		2. p. m.	תִּתְקַטְלוּן	ܬ݁ܶܬ݂ܩܰܛܠܽܘܢ	תִּתְקַטְּלוּן	ܬ݁ܶܬ݂ܩܰܛܠܽܘܢ
		„ f.	תִּתְקַטְלָן	ܬ݁ܶܬ݂ܩܰܛܠܳܢ	תִּתְקַטְּלָן	ܬ݁ܶܬ݂ܩܰܛܠܳܢ
		1. p. c.	נִתְקְטֵל	ܢܶܬ݂ܩܛܶܠ	נִתְקַטַּל	ܢܶܬ݂ܩܰܛܰܠ
Imperativus.	Sing.	2. p. m.	אִתְקְטֵל	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠ	אִתְקַטַּל	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠ
		„ f.	אִתְקְטַלִי	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠܝ	אִתְקַטַּלִי	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠܝ
	Plur.	2. p. m.	אִתְקְטַלוּ	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠܘ	אִתְקַטַּלוּ	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠܘ
		„ f.	אִתְקְטַלְנָא	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠܝܢ	אִתְקַטַּלְנָא	ܐܶܬ݂ܩܰܛܰܠܝܢ
Infinit.			אִתְקְטָלָא	ܡܶܬ݂ܩܛܳܠܽܘ	אִתְקַטָּלָא	ܡܶܬ݂ܩܰܛܳܠܽܘ
Particip.		m.	מִתְקְטֵל	ܡܶܬ݂ܩܛܶܠ	מִתְקַטַּל	ܡܶܬ݂ܩܰܛܰܠ
		f.	מִתְקַטְלָא	ܡܶܬ݂ܩܰܛܠܳܐ	מִתְקַטְּלָא	ܡܶܬ݂ܩܰܛܠܳܐ

in formis passivis.

Ethtaphal.		Eschtaphal.	
אתקטל	ܐܬܬܩܛܠ	אשתקטל	ܐܫܬܩܛܠ
אתקטלת.	ܐܬܬܩܛܠܬ	אשתקטלת	ܐܫܬܩܛܠܬ
אתקטלת	ܐܬܬܩܛܠܬ	אשתקטלת	ܐܫܬܩܛܠܬ
אתקטלת	ܐܬܬܩܛܠܬܝ	אשתקטלת	ܐܫܬܩܛܠܬܝ
אתקטלת	ܐܬܬܩܛܠܬ	אשתקטלת	ܐܫܬܩܛܠܬ
אתקטלו	ܐܬܬܩܛܠܘ	אשתקטלו	ܐܫܬܩܛܠܘ
אתקטלא	ܐܬܬܩ̈ܛܠ	אשתקטלא	ܐܫܬܩ̈ܛܠ
אתקטלתון	ܐܬܬܩܛܠܬܘܢ	אשתקטלתון	ܐܫܬܩܛܠܬܘܢ
אתקטלתין	ܐܬܬܩܛܠܬܝܢ	אשתקטלתין	ܐܫܬܩܛܠܬܝܢ
אתקטלנא	ܐܬܬܩܛܠܢ	אשתקטלנא	ܐܫܬܩܛܠܢ
יתקטל	ܢܬܬܩܛܠ	ישתקטל	ܢܫܬܩܛܠ
תתקטל	ܬܬܬܩܛܠ	תשתקטל	ܬܫܬܩܛܠ
תתקטל	ܬܬܬܩܛܠ	תשתקטל	ܬܫܬܩܛܠ
תתקטלין	ܬܬܬܩܛܠܝܢ	תשתקטלין	ܬܫܬܩܛܠܝܢ
אתקטל	ܐܬܬܩܛܠ	אשתקטל	ܐܫܬܩܛܠ
יתקטלון	ܢܬܬܩܛܠܘܢ	ישתקטלון	ܢܫܬܩܛܠܘܢ
יתקטלן	ܢܬܬܩܛܠܢ	ישתקטלן	ܢܫܬܩܛܠܢ
תתקטלון	ܬܬܬܩܛܠܘܢ	תשתקטלון	ܬܫܬܩܛܠܘܢ
תתקטלן	ܬܬܬܩܛܠܢ	תשתקטלן	ܬܫܬܩܛܠܢ
נתקטל	ܢܬܬܩܛܠ	נשתקטל	ܢܫܬܩܛܠ
אתקטל	ܐܬܬܩܛܠ	אשתקטל	ܐܫܬܩܛܠ
אתקטלי	ܐܬܬܩܛܠܝ	אשתקטלי	ܐܫܬܩܛܠܝ
אתקטלו	ܐܬܬܩܛܠܘ	אשתקטלו	ܐܫܬܩܛܠܘ
אתקטלנא	ܐܬܬܩܛܠܝܢ	אשתקטלנא	ܐܫܬܩܛܠܝܢ
אתקטלא	ܡܬܬܩܛܠܘ	אשתקטלא	ܡܫܬܩܛܠܘ
מתקטל	ܡܬܬܩܛܠ	משתקטל	ܡܫܬܩܛܠ
מתקטלא	ܡܬܬܩܛܠܐ	משתקטלא	ܡܫܬܩܛܠܐ

Verbum perfectum

Praeteritum.

Peal.	Suff. Sing. 3. p. m.	3. p. f.	2. p. m.	2. p. f.	1. p. c.
Sing. 3. p. m.	קְטַלֵה ܩܛܠܗ	קְטַלָה ܩܛܠܗ	קְטַלָךְ ܩܛܠܟ	קְטַלֵךְ ܩܛܠܟܝ	קְטַלַנִי ܩܛܠܢܝ
3. p. f.	קְטַלְתֵּה ܩܛܠܬܗ	קְטַלְתָּה ܩܛܠܬܗ	קְטַלְתָּךְ ܩܛܠܬܟ	קְטַלְתֵּךְ ܩܛܠܬܟܝ	קְטַלְתַּנִי ܩܛܠܬܢܝ
2. p. m.	קְטַלְתֵּה ܩܛܠܬܝܗܝ	קְטַלְתָּה ܩܛܠܬܗ	„ „	„ „	קְטַלְתַּנִי ܩܛܠܬܢܝ
2. p. f.	קְטַלְתִּיהִי ܩܛܠܬܝܗܝ	קְטַלְתִּיהָ ܩܛܠܬܝܗ	„ „	„ „	קְטַלְתִּינִי ܩܛܠܬܝܢܝ
1. p. c.	קְטַלְתֵּיה ܩܛܠܬܗ	קְטַלְתָּה ܩܛܠܬܗ	קְטַלְתָּךְ ܩܛܠܬܟ	קְטַלְתֵּךְ ܩܛܠܬܟܝ	„ „
Plur. 3. p. m.	קְטַלוּהִי ܩܛܠܘܗܝ (ܠܘܢܗܝ)	קְטַלוּהָא ܩܛܠܘܗ (ܩܛܠܘܢܗ)	קְטַלוּךְ ܩܛܠܘܟ (ܠܘܢܟ)	קְטַלוּךְ ܩܛܠܘܟܝ (ܠܘܢܟܝ)	קְטַלוּנִי ܩܛܠܘܢܝ (ܠܘܢܢܝ)
3. p. f.	ܩܛܠܗܝ v. ܩܛܠܝܢܗܝ	ܩܛܠܗ ܩܛܠܝܢܗ	ܩܛܠܟ ܩܛܠܝܢܟ	ܩܛܠܟܝ ܩܛܠܝܢܟܝ	ܩܛܠܢܝ ܩܛܠܝܢܢܝ
2. p. m.	קְטַלְתּוּנֵה ܩܛܠܬܘܢܗܝ	קְטַלְתּוּנָה ܩܛܠܬܘܢܗ	„ „	„ „	קְטַלְתּוּנִי (וּנַנִי) ܩܛܠܬܘܢܢܝ
2. p. f.	„ ܩܛܠܬܝܢܗܝ	„ ܩܛܠܬܝܢܗ	„ „	„ „	„ ܩܛܠܬܝܢܢܝ
1. p. c.	קְטַלְנָהִי (נוּהִי) ܩܛܠܢܗܝ	קְטַלְנָהָא ܩܛܠܢܗ	קְטַלְנָךְ ܩܛܠܢܟ	קְטַלְנֵךְ ܩܛܠܢܟܝ	„ „

(Peal) cum Suffixis.

Plur. 3. p. m.	3. p. f.	2. p. m.	2. p. f.	1. p. c.	Forma simplex.
קטלנון (קטלנון) ܩܛܠ ܐܢܘܢ	קטלנין ܩܛܠ ܐܢܝܢ	קטלכון ܩܛܠܟܘܢ	קטלכין ܩܛܠܟܝ	קטלנא ܩܛܠܢܝ	קטל ܩܛܠ
קטלתנון ܩܛܠܬ ܐܢܘܢ	קטלתנין ܩܛܠܬ ܐܢܝܢ	קטלתכון ܩܛܠܬܟܘܢ	קטלתכין ܩܛܠܬܟܝ	קטלתנא ܩܛܠܬܢܝ	קטלת ܩܛܠܬ
קטלתנון ܩܛܠܬ ܐܢܘܢ	קטלתנין ܩܛܠܬ ܐܢܝܢ	" "	" "	קטלתנא ܩܛܠܬܢܝ	קטלת ܩܛܠܬ
קטלתינון ܩܛܠܬܝ ܐܢܘܢ	קטלתינין ܩܛܠܬܝ ܐܢܝܢ	" "	" "	קטלתינא ܩܛܠܬܝܢܝ	קטלת ܩܛܠܬܝ
קטלתנון ܩܛܠܬ ܐܢܘܢ	קטלתנין ܩܛܠܬ ܐܢܝܢ	קטלתכון ܩܛܠܬܟܘܢ	קטלתכין ܩܛܠܬܟܝ	" "	קטלת ܩܛܠܬ
קטלונון ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ	קטלונין ܩܛܠܘ ܐܢܝܢ	קטלונכון ܩܛܠܘܟܘܢ	קטלונכין ܩܛܠܘܟܝ	קטלונא ܩܛܠܘܢܝ (ܠܒܢܝ)	קטלו ܩܛܠܘ
" "	" "	ܩܛܠܟܘܢ ܩܛܠܝܢܟܘܢ	ܩܛܠܟܝ ܩܛܠܝܢܟܝ	ܩܛܠܢܝ ܩܛܠܝܢܢܝ	ܩܛܠܘܢ ܩܛܠܝܢ
קטלתונון "	קטלתונין "	" "	" "	קטלתונא ܩܛܠܬܘܢܢܝ	קטלתון ܩܛܠܬܘܢ
" "	" "	" "	" "	" ܩܛܠܬܝܢܢܝ	קטלתין ܩܛܠܬܝܢ
קטלננון "	קטלננין "	קטלנכון ܩܛܠܢܟܘܢ	קטלנכין ܩܛܠܢܟܝ	" "	קטלנא ܩܛܠܢ

Verbum

Peal.	Suff. Sing. 3. p. m.	3. p. f.	2. p. m.	2. p. f.	1. p. c.
Imperativus. Sing. 2. p. m.	קְטָלֵיהּ (לֵיהּ)	קְטָלָהּ (לָהּ)	"	"	קְטָלִי (לַנִי - לַנִי)
	ܩܛܘܠܝܗܝ	ܩܛܘܠܝܗ	"	"	ܩܛܘܠܝܢܝ
2. p. f.	קְטָלִיהִי	קְטָלִיהָא	"	"	קְטָלִינִי
	ܩܛܘܠܝܗܝ	ܩܛܘܠܝܗ	"	"	ܩܛܘܠܝܢܝ
Plur. 2. p. m.	קְטָלוּהִי	קְטָלוּהָא	"	"	קְטָלוּנִי (לוּנַנִי)
	ܩܛܘܠܘܗܝ	ܩܛܘܠܘܗ	"	"	ܩܛܘܠܘܢܝ
2. p. f.	ܩܛܘܠܝܗܝ v. ܩܛܘܠܝܗܝ	ܩܛܘܠܝܗ	"	"	ܩܛܘܠܝܢܝ
	ܩܛܘܠܝܢܝܗܝ	ܩܛܘܠܝܢܗ	"	"	ܩܛܘܠܝܢܢܝ
Infinitivus.	מִקְטְלֵיהּ (לֵיהּ לוּהִי)	מִקְטְלָהּ (לָהּ)	מִקְטְלָךְ (לָךְ)	מִקְטְלֵךְ (לֵךְ)	מִקְטְלִי (לַנִי ,לַנִי)
	ܡܩܛܠܗ	ܡܩܛܠܗ	ܡܩܛܠܟ	ܡܩܛܠܟܝ	ܡܩܛܠܢܝ
Futurum. Sing. 3. p. m.	יִקְטְלִנֵּהּ (לֵיהּ)	יִקְטְלִנָּה	יִקְטְלִנָּךְ	יִקְטְלִנֵּךְ (לֵיךְ)	יִקְטְלִנַּנִי
	ܢܩܛܠܝܘܗܝ	ܢܩܛܠܝܗ	ܢܩܛܠܟ	ܢܩܛܠܟܝ	ܢܩܛܠܢܝ
Plur. 3. p. m.	יִקְטְלוּנֵּהּ	יִקְטְלוּנָּהּ	יִקְטְלוּנָּךְ	יִקְטְלוּנֵּךְ	יִקְטְלוּנַּנִי
	ܢܩܛܠܘܢܗܝ	ܢܩܛܠܘܢܗ	ܢܩܛܠܘܢܟ	ܢܩܛܠܘܢܟܝ	ܢܩܛܠܘܢܢܝ
Pael. Praet. Sing. 3. p. m.	קַטְּלֵהּ	קַטְּלָהּ	קַטְּלָךְ	קַטְּלֵךְ	קַטְּלַנִי
	ܩܛܠܗ	ܩܛܠܗ	ܩܛܠܟ	ܩܛܠܟܝ	ܩܛܠܢܝ
Infinit. Pael.	קַטָּלוּתֵיהּ	קַטָּלוּתָהּ	קַטָּלוּתָךְ	קַטָּלוּתֵךְ	קַטָּלוּתִי
	ܡܩܛܠܘܬܗ	ܡܩܛܠܘܬܗ	ܡܩܛܠܘܬܟ	ܡܩܛܠܘܬܟܝ	ܡܩܛܠܘܬܝ

Plur. 3. p. m.	3. p. f.	2. p. m.	2. p. f.	1. p. c.	Forma simplex.
קְטַלְנוּן	קְטַלְנֵן	„	„	קְטַלְנָא	קְטַל
„	„	„	„	ܩܛܰܠܳܢܝ	ܩܛܰܠ
קְטַלִינוּן	קְטַלִינֵן	„	„	קְטַלִינָא	קְטַלִי
„	„	„	„	ܩܛܰܠܬܳܢܝ	ܩܛܰܠܬ
קְטַלוּנוּן	קְטַלוּנֵן	„	„	קְטַלוּנָא	קְטַלוּ
„	„	„	„	ܩܛܰܠܽܘܢܝ	ܩܛܰܠܘ
„	„	„	„	ܩܛܰܠܬܳܢܝ	קְטַלְנָא
„	„	„	„	ܩܛܰܠܬܺܝܢܳܢܝ	ܩܛܰܠܬܝ
מְקַטְלְהוֹן	מְקַטְלְהֵן	מְקַטְלְכוֹן (לְנְכוֹן)	מְקַטְלְכֵן (לְנְכֵן)	מְקַטְלְנָא (לְנָנָא)	מְקַטֵל
„	„	ܡܩܰܛܶܠܟܽܘܢ	ܡܩܰܛܶܠܟܝ	ܡܩܰܛܶܠܢܝ	ܡܩܰܛܶܠ
יִקְטְלִנּוּן	יִקְטְלִנֵּן	יִקְטְלִנְכוֹן	יִקְטְלִנְכֵן	יִקְטְלִנָּנָא	יִקְטֹל
„	„	ܢܶܩܛܽܘܠܟܽܘܢ	ܢܶܩܛܽܘܠܟܝ	ܢܶܩܛܠܰܢܝ (ܢܝ)	ܢܶܩܛܽܘܠ
יִקְטְלוּנּוּן	יִקְטְלוּנֵּן	יִקְטְלוּנְכוֹן	יִקְטְלוּנְכֵן	יִקְטְלוּנָּנָא	יִקְטְלוּן
„	„	ܢܶܩܛܠܽܘܢܟܽܘܢ	ܢܶܩܛܠܽܘܢܟܝ	ܢܶܩܛܠܽܘܢܳܢܝ	ܢܶܩܛܠܽܘܢ
קַטְלִנּוּן · ܩܰܛܶܠ ܐܶܢܽܘܢ	קַטְלִנֵּן ܩܰܛܶܠ ܐܶܢܶܝܢ	קַטְלְכוֹן ܩܰܛܠܳܟܽܘܢ	קַטְלְכֵן ܩܰܛܠܶܟܝ	קַטְלְנָא ܩܰܛܠܰܢܝ	קַטֵל ܩܰܛܶܠ
קַטָלוּתְהוֹן	קַטָלוּתְהֵן	קַטָלוּתְכוֹן	קַטָלוּתְכֵן	קַטָלוּתָנָא	קַטָלָא
„	„	ܡܩܰܛܠܳܢܽܘܬܟܽܘܢ	ܡܩܰܛܠܳܢܽܘܬܶܟܝ	ܡܩܰܛܠܳܢܽܘܬܝ	ܡܩܰܛܠܳܢܽܘܬܐ

Verba 1. rad.

			Peal.		Ethpeel.	
Praeteritum.	Sing.	3. p. m.	נְפַק *exiit*	ܢܦܩ	אִתְנְפֵק	ܐܬܢܦܩ
		„ f.	נֶפְקַת	ܢܦܩܬ	אִתְנַפְּקַת	ܐܬܢܦܩܬ
		2. p. m.	נְפַקְתְּ	ܢܦܩܬ	אִתְנְפַקְתְּ	ܐܬܢܦܩܬ
		„ f.	נְפַקְתְּ	ܢܦܩܬܝ	אִתְנְפַקְתְּ	ܐܬܢܦܩܬܝ
		1. p. c.	נֶפְקֵת	ܢܦܩܬ	אִתְנְפֵקֵת	ܐܬܢܦܩܬ
	Plur.	3. p. m.	נְפַקוּ	ܢܦܩܘ	אִתְנַפַּקוּ	ܐܬܢܦܩܘ
		„ f.	נְפַקָא	ܢܦܩܝ ܢ	אִתְנַפַּקָא	ܐܬܢܦܩܝ
		2. p. m.	נְפַקְתּוּן	ܢܦܩܬܘܢ	אִתְנְפַקְתּוּן	ܐܬܢܦܩܬܘܢ
		„ f.	נְפַקְתֵּין	ܢܦܩܬܝܢ	אִתְנְפַקְתֵּין	ܐܬܢܦܩܬܝܢ
		1. p. c.	נְפַקְנָא	ܢܦܩܢ ܢܢ	אִתְנְפַקְנָא	ܐܬܢܦܩܢ
Futurum.	Sing.	3. p. m.	יִפֻּק , יִפַּק	ܢܦܘܩ	יִתְנְפֵק	ܢܬܢܦܩ
		„ f.	תִּפֻּק , תִּפַּק	ܬܦܘܩ	תִּתְנְפֵק	ܬܬܢܦܩ
		2. p. m.	תִּפֻּק , תִּפַּק	ܬܦܘܩ	תִּתְנְפֵק	ܬܬܢܦܩ
		„ f.	תִּפְּקִין	ܬܦܩܝܢ	תִּתְנַפְּקִין	ܬܬܢܦܩܝܢ
		1. p. c.	אֶפֻּק , אֶפַּק	ܐܦܘܩ	אֶתְנְפֵק	ܐܬܢܦܩ
	Plur.	3. p. m.	יִפְּקוּן	ܢܦܩܘܢ	יִתְנַפְּקוּן	ܢܬܢܦܩܘܢ
		„ f.	יִפְּקָן	ܢܦܩܢ	יִתְנַפְּקָן	ܢܬܢܦܩܢ
		2. p. m.	תִּפְּקוּן	ܬܦܩܘܢ	תִּתְנַפְּקוּן	ܬܬܢܦܩܘܢ
		„ f.	תִּפְּקָן	ܬܦܩܢ	תִּתְנַפְּקָן	ܬܬܢܦܩܢ
		1. p. c.	נִפֻּק , נִפַּק	ܢܦܘܩ	נִתְנְפֵק	ܢܬܢܦܩ
Imperativus.	Sing.	2. p. m.	פֻּק , פַּק	ܦܘܩ	אִתְנְפֵק	ܐܬܢܦܩ
		„ f.	פֻּקִי	ܦܘܩܝ	אִתְנַפְּקִי	ܐܬܢܦܩܝ
	Plur.	2. p. m.	פֻּקוּ , פַּקוּ	ܦܘܩܘ	אִתְנַפְּקוּ	ܐܬܢܦܩܘ
		„ f.	פֻּקָא	ܦܘܩܝܢ	אִתְנַפְּקָא	ܐܬܢܦܩܝܢ
Infinitivus.			מִפַּק	ܡܦܩ	אִתְנְפָקָא	ܡܬܢܦܩܘ
icipium.	activ.	m.	נָפֵק	ܢܦܩ	—	
		f.	נָפְקָא	ܢܦܩܐ		
	assiv.	m.	נְפִיק	ܢܦܝܩ	מִתְנְפֵק	ܡܬܢܦܩ
		f.	נְפִיקָא	ܢܦܝܩܐ	מִתְנַפְּקָא	ܡܬܢܦܩܐ

Nun. פן ܦܢ.

Aphel.		Ethtaphal.		Schaphel.	
ܐܰܦܶܩ	אַפֵּק	ܐܶܬܬܰܦܰܩ	אִתַּפַּק	ܫܰܦܶܩ	שַׁפֵּק
ܐܰܦܩܰܬ	אַפְּקַת	ܐܶܬܬܰܦܩܰܬ	אִתַּפְּקַת	flectitur ut Aphel.	
ܐܰܦܩܶܬ	אַפֵּקְתְ	ܐܶܬܬܰܦܰܩܬ	אִתַּפַּקְתְ		
ܐܰܦܩܶܬܝ	אַפֵּקְתִּ	ܐܶܬܬܰܦܰܩܬܝ	אִתַּפַּקְתִּ		
ܐܰܦܩܶܬ	אַפֵּקֵת	ܐܶܬܬܰܦܩܶܬ	אִתַּפְּקֵת		
ܐܰܦܶܩܘ	אַפֵּקוּ	ܐܶܬܬܰܦܰܩܘ	אִתַּפַּקוּ		
ܐܰܦܶܩ̈ ,ܝܢ	אַפֵּקָא	ܐܶܬܬܰܦܰܩ̈ ,ܝܢ	אִתַּפַּקָא		
ܐܰܦܶܩܬܘܢ	אַפֵּקְתוּן	ܐܶܬܬܰܦܰܩܬܘܢ	אִתַּפַּקְתוּן		
ܐܰܦܶܩܬܶܝܢ	אַפֵּקְתֵּן	ܐܶܬܬܰܦܰܩܬܶܝܢ	אִתַּפַּקְתֵּן		
ܐܰܦܶܩܢ ,ܢܰܢ	אַפֵּקְנָא	ܐܶܬܬܰܦܰܩܢ ,ܢܰܢ	אִתַּפַּקְנָא		
ܢܰܦܶܩ	יַפֵּק	ܢܶܬܬܰܦܰܩ	יִתַּפַּק	ܢܫܰܦܶܩ	יְשַׁפֵּק
ܬܰܦܶܩ ,ܗܝ	תַּפֵּק	ܬܶܬܬܰܦܰܩ ,ܗܝ	תִּתַּפַּק	ܬܫܰܦܶܩ	תְּשַׁפֵּק
ܬܰܦܶܩ	תַּפֵּק	ܬܶܬܬܰܦܰܩ	תִּתַּפַּק	etc.	
ܬܰܦܩܺܝܢ	תַּפְקִין	ܬܶܬܬܰܦܩܺܝܢ	תִּתַּפְקִין		
ܐܰܦܶܩ	אַפֵּק	ܐܶܬܬܰܦܰܩ	אֶתַּפַּק		
ܢܰܦܩܘܢ	יַפְקוּן	ܢܶܬܬܰܦܩܘܢ	יִתַּפְקוּן		
ܢܰܦܩܳܢ	יַפְקָן	ܢܶܬܬܰܦܩܳܢ	יִתַּפְקָן		
ܬܰܦܩܘܢ	תַּפְקוּן	ܬܶܬܬܰܦܩܘܢ	תִּתַּפְקוּן		
ܬܰܦܩܳܢ	תַּפְקָן	ܬܶܬܬܰܦܩܳܢ	תִּתַּפְקָן		
ܢܰܦܶܩ	נַפֵּק	ܢܶܬܬܰܦܰܩ	נִתַּפַּק		
ܐܰܦܶܩ	אַפֵּק	ܐܶܬܬܰܦܰܩ	אִתַּפַּק	ܫܰܦܶܩ	שַׁפֵּק
ܐܰܦܶܩܝ	אַפֵּקִי	ܐܶܬܬܰܦܰܩܝ	אִתַּפַּקִי	ܫܰܦܶܩܝ	שַׁפֵּקִי
ܐܰܦܶܩܘ	אַפֵּקוּ	ܐܶܬܬܰܦܰܩܘ	אִתַּפַּקוּ	ܫܰܦܶܩܘ	שַׁפֵּקוּ
ܐܰܦܶܩܶܝܢ	אַפֵּקְנָא	ܐܶܬܬܰܦܰܩܶܝܢ	אִתַּפַּקְנָא	ܫܰܦܶܩܶܝܢ	שַׁפֵּקְנָא
ܡܰܦܳܩܘ	אַפָּקָא	ܡܶܬܬܰܦܳܩܘ	אִתַּפָּקָא	ܡܫܰܦܳܩܘ	שַׁפָּקָא
ܡܰܦܶܩ	מַפֵּק	—		ܡܫܰܦܶܩ	מְשַׁפֵּק
ܡܰܦܩܳܐ	מַפְּקָא			ܡܫܰܦܩܳܐ	מְשַׁפְּקָא
ܡܰܦܰܩ	מַפַּק	ܡܶܬܬܰܦܰܩ	מִתַּפַּק	ܡܫܰܦܰܩ	מְשַׁפַּק
ܡܰܦܩܳܐ	מַפְּקָא	ܡܶܬܬܰܦܩܳܐ	מִתַּפְּקָא	ܡܫܰܦܩܳܐ	מְשַׁפְּקָא

Verba med.

			Peal.		Aphel.	
Praeteritum.	Sing.	3. p. m.	דַּק *contrivit*	ܕܩ	אַדֵּק	ܐܕܩ
		„ f.	דַּקַּת	ܕܩܬ	אַדֵּקַת	ܐܕܩܬ
		2. p. m.	דַּקְתָּא ,דַּקְתְּ	ܕܩܬ	אַדֵּקְתְּ	ܐܕܩܬ
		„ f.	דַּקְתְּ	ܕܩܬܝ	אַדֵּקְתְּ	ܐܕܩܬܝ
		1. p. c.	דַּקֵּת	ܕܩܬ	אַדֵּקֵת	ܐܕܩܬ
	Plur.	3. p. m.	דַּקּוּ	ܕܩܘ	אַדֵּקוּ	ܐܕܩܘ
		„ f.	דַּקָּא	ܕܩܝ (ܕܩܝܢ)	אַדֵּקָא	ܐܕܩܝ ,ܝܢ
		2. p. m.	דַּקְתּוּן	ܕܩܬܘܢ	אַדֵּקְתּוּן	ܐܕܩܬܘܢ
		„ f.	דַּקְתֵּן	ܕܩܬܝܢ	אַדֵּקְתֵּן	ܐܕܩܬܝܢ
		1. p. c.	דַּקְנָא	ܕܩܢ (ܢܢ)	אַדֵּקְנָא	ܐܕܩܢ (ܢܢ)
Futurum.	Sing.	3. p. m.	יְדֹק	ܢܕܘܩ	יַדֵּק	ܢܕܩ
		„ f.	תְּדֹק	ܬܕܘܩ, ܢܩ	תַּדֵּק	ܬܕܩ, ܢܩ
		2. p. m.	תְּדֹק	ܬܕܘܩ	תַּדֵּק	ܬܕܩ
		„ f.	תְּדְקִין	ܬܕܩܝܢ	תַּדְקִין	ܬܕܩܝܢ
		1. p. c.	אֱדֹק	ܐܕܘܩ	אַדֵּק	ܐܕܩ
	Plur.	3. p. m.	יְדְקוּן	ܢܕܩܘܢ	יַדְקוּן	ܢܕܩܘܢ
		„ f.	יְדְקָן	ܢܕܩܢ	יַדְקָן	ܢܕܩܢ
		2. p. m.	תְּדְקוּן	ܬܕܩܘܢ	תַּדְקוּן	ܬܕܩܘܢ
		„ f.	תְּדְקָן	ܬܕܩܢ	תַּדְקָן	ܬܕܩܢ
		1. p. c.	נְדֹק	ܢܕܘܩ	נַדֵּק	ܢܕܩ
Imperativus.	Sing.	2. p. m.	דֹּק	ܕܘܩ	אַדֵּק	ܐܕܩ
		„ f.	דֹּקִי	ܕܘܩܝ	אַדֵּקִי	ܐܕܩܝ
	Plur.	2. p. m.	דֹּקוּ	ܕܘܩܘ	אַדֵּקוּ	ܐܕܩܘ
		„ f.	דֹּקָנָא	ܕܘܩܝܢ	אַדֵּקָנָא	ܐܕܩܝܢ
Infinitivus.			מַדַּק	ܡܕܩ	אַדָּקָא	ܡܕܩܘ
Participium.	activ.	m.	דָּקֵק	ܕܐܩ	מַדֵּק	ܡܕܩ
		f.	דָּקְקָא	ܕܩܐ	מְדַקָּא	ܡܕܩܐ
	passiv.	m.	דְּקִיק	ܕܩܝܩ	מַדַּק	ܡܕܩ
		f.	דְּקִיקָא	ܕܩܝܩܐ	מַדְּקָא	ܡܕܩܐ

gem. ע״ע ܕܩ.

Ethtaphal		Palpel		Ethpalpal	
אִתַּדַּק	ܐܬܬܕܩ	דַּקְדֵּק	ܕܩܕܩ	אִדַּקְדַּק	ܐܬܕܩܕܩ
אִתַּדְּקַת	ܐܬܬܕܩܬ	דַּקְדְּקַת	ܕܩܕܩܬ	etc.	
אִתַּדְּקְתְּ	ܐܬܬܕܩܬ	דַּקְדְּקְתְּ	ܕܩܕܩܬ		
אִתַּדְּקְתְּ	ܐܬܬܕܩܬܝ	דַּקְדְּקְתְּ	ܕܩܕܩܬܝ		
אִתַּדְּקֵת	ܐܬܬܕܩܬ	דַּקְדְּקֵת	ܕܩܕܩܬ		
אִתַּדַּקוּ	ܐܬܬܕܩܘ	דַּקְדֵּקוּ	ܕܩܕܩܘܢ		
אִתַּדַּקָא	ܐܬܬܕܩܝ ,ܝܢ	דַּקְדֵּקָא	ܕܩܕܩܝ		
אִתַּדַּקְתּוּן	ܐܬܬܕܩܬܘܢ	דַּקְדֵּקְתּוּן	ܕܩܕܩܬܘܢ		
אִתַּדַּקְתֵּין	ܐܬܬܕܩܬܝܢ	דַּקְדֵּקְתֵּין	ܕܩܕܩܬܝܢ		
אִתַּדַּקְנָא	ܐܬܬܕܩܢ ,ܢܢ	דַּקְדֵּקְנָא	ܕܩܕܩܢ		
יִתַּדַּק	ܢܬܬܕܩ	יְדַקְדֵּק	ܢܕܩܕܩ	יִדַּקְדַּק	ܢܬܕܩܕܩ
תִּתַּדַּק	ܬܬܬܕܩ ,ܩܝ	תְּדַקְדֵּק	ܬܕܩܕܩ	etc.	
תִּתַּדַּק	ܬܬܬܕܩ	תְּדַקְדֵּק	ܬܕܩܕܩ		
תִּתַּדְּקִין	ܬܬܬܕܩܝܢ	תְּדַקְדְּקִין	ܬܕܩܕܩܝܢ		
אֶתַּדַּק	ܐܬܬܕܩ	אֲדַקְדֵּק	ܐܕܩܕܩ		
יִתַּדְּקוּן	ܢܬܬܕܩܘܢ	יְדַקְדְּקוּן	ܢܕܩܕܩܘܢ		
יִתַּדְּקָן	ܢܬܬܕܩܢ	יְדַקְדְּקָן	ܢܕܩܕܩܢ		
תִּתַּדְּקוּן	ܬܬܬܕܩܘܢ	תְּדַקְדְּקוּן	ܬܕܩܕܩܘܢ		
תִּתַּדְּקָן	ܬܬܬܕܩܢ	תְּדַקְדְּקָן	ܬܕܩܕܩܢ		
נִתַּדַּק	ܢܬܬܕܩ	נְדַקְדֵּק	ܢܕܩܕܩ		
אִתַּדַּק	ܐܬܬܕܩ	דַּקְדֵּק	ܕܩܕܩ	אִדַּקְדַּק	ܐܬܕܩܕܩ
אִתַּדַּקִי	ܐܬܬܕܩܝ	דַּקְדֵּקִי	ܕܩܕܩܝ	אִדַּקְדַּקִי	ܐܬܕܩܕܩܝ
אִתַּדַּקוּ	ܐܬܬܕܩܘ	דַּקְדֵּקוּ	ܕܩܕܩܘ	אִדַּקְדַּקוּ	ܐܬܕܩܕܩܘ
אִתַּדַּקְנָא	ܐܬܕܩܝܢ	דַּקְדֵּקְנָא	ܕܩܕܩܝܢ	אִדַּקְדַּקְנָא	ܐܬܕܩܕܩܝܢ
אִתַּדָּקָא	ܡܬܬܕܩܘ	דַּקְדָּקָא	ܡܕܩܕܩܘ	אִדַּקְדָּקָא	ܡܬܕܩܕܩܘ
—	—	מְדַקְדֵּק מְדַקְדְּקָא	ܡܕܩܕܩ ܡܕܩܕܩܐ	—	
מִתַּדַּק מִתַּדְּקָא	ܡܬܬܕܩ ܡܬܬܕܩܐ	מְדַקְדַּק מְדַקְדְּקָא	ܡܕܩܕܩ ܡܕܩܕܩܐ	מִדַּקְדַּק מִדַּקְדְּקָא	ܡܬܕܩܕܩ ܡܬܕܩܕܩܐ

Verba prim. rad. Olaph

		Peal	Ethpeel	Paël	Ethpaal
Praeteritum.	I.	אֲכַל ܐܶܟ݂ܰܠ *comedit*	אִתְאֲכֵל ܐܶܬ݂ܐܟ݂ܶܠ v. אִתְּכֵל ܐܶܬ݁ܟ݁ܶܠ v. *clausus est*	אַכֵּל ܐܰܟܶܠ	אִתְאַכַּל ܐܶܬ݂ܐܰܟܰܠ v. אִתַּכַּל ܐܶܬ݁ܟܰܠ
	II.	יְלֵד ܝܶܠܶܕ *genuit*	אִתְיְלֵד ܐܶܬ݂ܺܝܠܶܕ	יַלֵּד ܝܰܠܶܕ	אִתְיַלַּד ܐܶܬ݂ܺܝܰܠܰܕ
Futurum.	I.	יֵאכֻל ܢܶܐܟ݂ܽܘܠ v. יֵיכֻל ܢܺܐܟ݂ܽܘܠ et	יִתְאֲכֵל ܢܶܬ݂ܐܟ݂ܶܠ v. יִתְּכֵל ܢܶܬ݁ܟ݁ܶܠ	יְאַכֵּל ܢܰܐܟܶܠ v. יַכֵּל, et ܢܰܟܶܠ	יִתְאַכַּל ܢܶܬ݂ܐܰܟܰܠ v. יִתַּכַּל, et ܢܶܬ݁ܟܰܠ
	II.	יֵילַד ܢܺܐܠܰܕ	יִתְיְלֵד ܢܶܬ݂ܺܝܠܶܕ	יְיַלֵּד ܢܰܘܠܶܕ	יִתְיַלַּד ܢܶܬ݂ܺܝܰܠܰܕ
Imperat.	I.	אֱכֻל ܐܶܟ݂ܽܘܠ	אִתְאֲכֵל ܐܶܬ݂ܐܟ݂ܶܠ	אַכֵּל ܐܰܟܶܠ	אִתְאַכַּל ܐܶܬ݂ܐܰܟܰܠ
	II.	לֵד ܠܰܕ	אִתְיְלֵד ܐܶܬ݂ܺܝܠܶܕ	יַלֵּד ܝܰܠܶܕ	אִתְיַלַּד ܐܶܬ݂ܺܝܰܠܰܕ
Infinitivus.	I.	מֵאכַל, מֵיכַל ܡܶܐܟܰܠ v. מְאכַל, מֵכַל ܡܺܐܟܰܠ מִיכַל, מִכַל	אִתְאֲכָלָא ܡܶܬ݂ܐܰܟ݂ܳܠܽܘ אִתְיְלָדָא ܡܶܬ݂ܺܝܠܳܕܽܘ	אַכָּלָא ܡܰܐܟܳܠܽܘ יַלָּדָא ܡܰܘܠܳܕܽܘ	אִתְאַכָּלָא ܡܶܬ݂ܐܰܟܳܠܽܘ אִתְיַלָּדָא ܡܶܬ݂ܺܝܰܠܳܕܽܘ
	II.	מֵילַד ܡܺܐܠܰܕ			
Participium. activ.	I.	אָכֵל ܐܳܟ݂ܶܠ	—	מְאַכֵּל ܡܰܐܟܶܠ	—
	II.	יָלֵד ܝܳܠܶܕ		מְיַלֵּד ܡܰܘܠܶܕ	
Participium. passiv.	I.	אֲכִיל ܐܟ݂ܺܝܠ	מִתְּכֵל ܡܶܬ݂ܐܟ݂ܶܠ	מְאַכַּל ܡܰܐܟܰܠ	מִתַּכַּל ܡܶܬ݂ܐܰܟܰܠ
	II.	יְלִיד ܝܠܺܝܕ	מִתְיְלֵד ܡܶܬ݂ܺܝܠܶܕ	מְיַלַּד ܡܰܘܠܰܕ	מִתְיַלַּד ܡܶܬ݂ܺܝܰܠܰܕ

et Jud (פֵּא, ܦܐ et פֵּי, ܦܝ).

Aphel	Ethtaphal	Schaphel	Eschtaphal
ܐܘܟܠ אוֹכֵל ܐܝܟܠ v. אֵיכַל v.	ܐܬܬܘܟܠ אִתּוֹכַל	ܫܘܟܠ שׁוֹכֵל ܫܝܟܠ שַׁיְכֵל v.	ܐܫܬܘܟܠ אִשְׁתּוֹכַל
ܐܘܠܕ אוֹלִיד	ܐܬܬܘܠܕ אִתּוֹלַד	ܫܘܠܕ שׁוֹלֵד	ܐܫܬܘܠܕ אִשְׁתּוֹלַד
ܢܘܟܠ יוֹכֵל ܢܘܠܕ יוֹלִיד	ܢܬܬܘܟܠ יִתּוֹכַל ܢܬܬܘܠܕ יִתּוֹלַד	ܢܫܘܟܠ יְשׁוֹכֵל ܢܫܘܠܕ יְשׁוֹלֵד	ܢܫܬܘܟܠ יִשְׁתּוֹכַל ܢܫܬܘܠܕ יִשְׁתּוֹלַד
ܐܘܟܠ אוֹכֵל ܐܘܠܕ אוֹלֵד	ܐܬܬܘܟܠ אִתּוֹכַל ܐܬܬܘܠܕ אִתּוֹלַד	ܫܘܟܠ שׁוֹכֵל ܫܘܠܕ שׁוֹלֵד	ܐܫܬܘܟܠ אִשְׁתּוֹכַל ܐܫܬܘܠܕ אִשְׁתּוֹלַד
ܡܘܟܠܘ אוֹכָלָא ܡܘܠܕܘ אוֹלָדָא	ܡܬܬܘܟܠܘ אִתּוֹכָלָא ܡܬܬܘܠܕܘ אִתּוֹלָדָא	ܡܫܘܟܠܘ שׁוֹכָלָא ܡܫܘܠܕܘ שׁוֹלָדָא	ܡܫܬܘܟܠܘ אִשְׁתּוֹכָלָא ܡܫܬܘܠܕܘ אִשְׁתּוֹלָדָא
ܡܘܟܠ מוֹכֵל ܡܘܠܕ מוֹלֵד	—	ܡܫܘܟܠ מְשׁוֹכֵל ܡܫܘܠܕ מְשׁוֹלֵד	—
ܡܘܟܠ מוֹכַל ܡܘܠܕ מוֹלַד	ܡܬܬܘܟܠ מִתּוֹכַל ܡܬܬܘܠܕ מִתּוֹלַד	ܡܫܘܟܠ מְשׁוֹכַל ܡܫܘܠܕ מְשׁוֹלַד	ܡܫܬܘܟܠ מִשְׁתּוֹכַל ܡܫܬܘܠܕ מִשְׁתּוֹלַד

Verba syriaca med.

				Peal	Ethpeel	Paël	
Praeteritum.	Sing.	3.	m.	*malus* ܒܐܫ	ܐܬܒܐܫ	ܒܐܫ	ܒܝܫ
		„	f.	*fuit* ܒܐܫܬ	ܐܬܒܐܫܬ	ܒܐܫܬ	ܒܝܫܬ
		2.	m.	ܒܐܫܬ	flectitur uti	ܒܐܫܬ	ܒܝܫܬ
		„	f.	ܒܐܫܬܝ	Peal	ܒܐܫܬܝ	ܒܝܫܬܝ
		1.	c.	ܒܐܫܬ		ܒܐܫܬ	ܒܝܫܬ
	Plur.	3.	m.	ܒܐܫܘ		ܒܐܫܘ	ܒܝܫܘ
		„	f.	ܒܐܫܝ, ܢ		ܒܐܫܝ	ܒܝܫܝ
		2.	m.	ܒܐܫܬܘܢ		ܒܐܫܬܘܢ	ܒܝܫܬܘܢ
		„	f.	ܒܐܫܬܝܢ		ܒܐܫܬܝܢ	ܒܝܫܬܝܢ
		1.	c.	ܒܐܫܢ, ܢ		ܒܐܫܢ	ܒܝܫܢ
Futurum.	Sing.	3.	m.	ܢܒܐܫ	ܢܬܒܐܫ	ܢܒܐܫ	ܢܒܝܫ
		„	f.	ܬܒܐܫ ܫ.	ܬܬܒܐܫ	ܬܒܐܫ	ܬܒܝܫ
		2.	m.	ܬܒܐܫ	ܬܬܒܐܫ	ܬܒܐܫ	ܬܒܝܫ
		„	f.	ܬܒܐܫܝܢ	ܬܬܒܐܫܝܢ	ܬܒܐܫܝܢ	ܬܒܝܫܝܢ
		1.	c.	ܐܒܐܫ	ܐܬܒܐܫ	ܐܒܐܫ	ܐܒܝܫ
	Plur.	3.	m.	ܢܒܐܫܘܢ	ܢܬܒܐܫܘܢ	ܢܒܐܫܘܢ	ܢܒܝܫܘܢ
		„	f.	ܢܒܐܫܢ	ܢܬܒܐܫܢ	ܢܒܐܫܢ	ܢܒܝܫܢ
		2.	m.	ܬܒܐܫܘܢ	ܬܬܒܐܫܘܢ	ܬܒܐܫܘܢ	ܬܒܝܫܘܢ
		„	f.	ܬܒܐܫܢ	ܬܬܒܐܫܢ	ܬܒܐܫܢ	ܬܒܝܫܢ
		1.	c.	ܢܒܐܫ	ܢܬܒܐܫ	ܢܒܐܫ	ܢܒܝܫ
Imper.	Sing.	2.	m.	ܒܐܫ	ܐܬܒܐܫ	ܒܐܫ	ܒܝܫ
		2.	f.	ܒܐܫܝ	ܐܬܒܐܫܝ	ܒܐܫܝ	ܒܝܫܝ
Infinitivus				ܡܒܐܫ	ܡܬܒܐܫܘ	ܡܒܐܫܘ	ܡܒܝܫܘ
Participium.	Sing. Activum.		m.	ܒܐܫ	—	ܡܒܐܫ	ܡܒܝܫ
			f.	ܒܐܫܐ		ܡܒܐܫܐ	ܡܒܝܫܐ
	Sing. Passivum.		m.	ܒܝܫ	ܡܬܒܐܫ	ܡܒܐܫ	ܡܒܝܫ
			f.	ܒܝܫܐ	ܡܬܒܐܫܐ	ܡܒܐܫܐ	ܡܒܝܫܐ

rad. Olaph (ܟܐ).

Ethpaal		Aphel	Ethtaphal
ܐܬܟܐܒ	ܐܬܟܝܒ	ܐܟܐܒ	ܐܬܬܟܐܒ
ܐܬܟܐܒܬ	ܐܬܟܝܒܬ	ܐܟܐܒܬ	ܐܬܬܟܐܒܬ
ܐܬܟܐܒܬ	ܐܬܟܝܒܬ	ܐܟܐܒܬ	ܐܬܬܟܐܒܬ
ܐܬܟܐܒܬܝ	ܐܬܟܝܒܬܝ	ܐܟܐܒܬܝ	ܐܬܬܟܐܒܬܝ
ܐܬܟܐܒܬ	ܐܬܟܝܒܬ	ܐܟܐܒܬ	ܐܬܬܟܐܒܬ
ܐܬܟܐܒܘ	ܐܬܟܝܒܘ	ܐܟܐܒܘ	ܐܬܬܟܐܒܘ
ܐܬܟܐܒ̈ܝ	ܐܬܟܝܒ̈ܝ	ܐܟܐܒ̈ܝ	ܐܬܬܟܐܒ̈ܝ
ܐܬܟܐܒܬܘܢ	ܐܬܟܝܒܬܘܢ	ܐܟܐܒܬܘܢ	ܐܬܬܟܐܒܬܘܢ
ܐܬܟܐܒܬܝܢ	ܐܬܟܝܒܬܝܢ	ܐܟܐܒܬܝܢ	ܐܬܬܟܐܒܬܝܢ
ܐܬܟܐܒܢ	ܐܬܟܝܒܢ	ܐܟܐܒܢ	ܐܬܬܟܐܒܢ
ܢܬܟܐܒ	ܢܬܟܝܒ	ܢܟܐܒ	ܢܬܬܟܐܒ
ܬܬܟܐܒ	ܬܬܟܝܒ	ܬܟܐܒ	ܬܬܟܐܒ
ܬܬܟܐܒ	ܬܬܟܝܒ	ܬܟܐܒ	ܬܬܟܐܒ
ܬܬܟܐܒܝܢ	ܬܬܟܝܒܝܢ	ܬܟܐܒܝܢ	ܬܬܟܐܒܝܢ
ܐܬܟܐܒ	ܐܬܟܝܒ	ܐܟܐܒ	ܐܬܬܟܐܒ
ܢܬܟܐܒܘܢ	ܢܬܟܝܒܘܢ	ܢܟܐܒܘܢ	ܢܬܬܟܐܒܘܢ
ܢܬܟܐܒܢ	ܢܬܟܝܒܢ	ܢܟܐܒܢ	ܢܬܟܐܒܢ
ܬܬܟܐܒܘܢ	ܬܬܟܝܒܘܢ	ܬܟܐܒܘܢ	ܬܬܟܐܒܘܢ
ܬܬܟܐܒܢ	ܬܬܟܝܒܢ	ܬܟܐܒܢ	ܬܬܟܐܒܢ
ܢܬܟܐܒ	ܢܬܟܝܒ	ܢܟܐܒ	ܢܬܬܟܐܒ
ܐܬܟܐܒ	ܐܬܟܝܒ	ܐܟܐܒ	ܐܬܬܟܐܒ
ܐܬܟܐܒܘ	ܐܬܟܝܒܘ	ܐܟܐܒܘ	ܐܬܬܟܐܒܘ
ܡܬܟܐܒܘ	ܡܬܟܝܒܘ	ܡܟܐܒܘ	ܡܬܬܟܐܒܘ
—	—	ܡܟܐܒ	—
		ܡܟܐܒܐ	
ܡܬܟܐܒ	ܡܬܟܝܒ	ܡܟܐܒ	ܡܬܬܟܐܒ
ܡܬܟܐܒܐ	ܡܬܟܝܒܐ	ܡܟܐܒܐ	ܡܬܬܟܐܒܐ

Verba med.

			Peal		Ethpeel		Paël	
Praeteritum.	Sing.	3. p. m.	קָם *stetit*	ܩܳܡ	אִתְּקָם	ܐܶܬܬܩܺܝܡ	קַיֵּם	ܩܰܝܶܡ
		„ f.	קָמַת	ܩܳܡܰܬ	אִתְּקָמַת	ܐܶܬܬܩܺܝܡܰܬ	קַיֵּמַת	ܩܰܝܡܰܬ
		2. p. m.	קָמְתָּ	ܩܳܡܬ	אִתְּקָמְתָּ	ܐܶܬܬܩܺܝܡܬ	קַיֵּמְתָּ	ܩܰܝܶܡܬ
		„ f.	קָמְתְּ	ܩܳܡܬܝ	אִתְּקָמְתְּ	ܐܶܬܬܩܺܝܡܬܝ	קַיֵּמְתְּ	ܩܰܝܶܡܬܝ
		1. p. c.	קָמֵת	ܩܳܡܶܬ	אִתְּקָמֵת	ܐܶܬܬܩܺܝܡܶܬ	קַיֵּמֵת	ܩܰܝܡܶܬ
	Plur.	3. p. m.	קָמוּ	ܩܳܡܘ	אִתְּקָמוּ	ܐܶܬܬܩܺܝܡܘ	קַיִּמוּ	ܩܰܝܶܡܘ
		„ f.	קָמָא	ܩܳܡܝ	אִתְּקָמָא	ܐܶܬܬܩܺܝܡܝ	קַיֵּמָא	ܩܰܝܶܡܝ
		2. p. m.	קָמְתּוּן	ܩܳܡܬܽܘܢ	אִתְּקָמְתּוּן	ܐܶܬܬܩܺܝܡܬܽܘܢ	קַיֵּמְתּוּן	ܩܰܝܶܡܬܽܘܢ
		„ f.	קָמְתֵּן	ܩܳܡܬܶܝܢ	אִתְּקָמְתֵּן	ܐܶܬܬܩܺܝܡܬܶܝܢ	קַיֵּמְתֵּן	ܩܰܝܶܡܬܶܝܢ
		1. p. c.	קָמְנָא	ܩܳܡܢ	אִתְּקָמְנָא	ܐܶܬܬܩܺܝܡܢ	קַיֵּמְנָא	ܩܰܝܶܡܢ
Futurum.	Sing.	3. p. m.	יְקוּם	ܢܩܽܘܡ	יִתְּקָם	ܢܶܬܬܩܺܝܡ	יְקַיֵּם	ܢܩܰܝܶܡ
		„ f.	תְּקוּם	ܬܩܽܘܡ	תִּתְּקָם	ܬܶܬܬܩܺܝܡ	תְּקַיֵּם	ܬܩܰܝܶܡ
		2. p. m.	תְּקוּם	ܬܩܽܘܡ	תִּתְּקָם	ܬܶܬܬܩܺܝܡ	תְּקַיֵּם	ܬܩܰܝܶܡ
		„ f.	תְּקוּמִין	ܬܩܽܘܡܺܝܢ	תִּתְּקָמִין	ܬܶܬܬܩܺܝܡܺܝܢ	תְּקַיְּמִין	ܬܩܰܝܡܺܝܢ
		1. p. c.	אֲקוּם	ܐܩܽܘܡ	אִתְּקָם	ܐܶܬܬܩܺܝܡ	אֲקַיֵּם	ܐܩܰܝܶܡ
	Plur.	3. p. m.	יְקוּמוּן	ܢܩܽܘܡܽܘܢ	יִתְּקָמוּן	ܢܶܬܬܩܺܝܡܽܘܢ	יְקַיְּמוּן	ܢܩܰܝܡܽܘܢ
		„ f.	יְקוּמָן	ܢܩܽܘܡܳܢ	יִתְּקָמָן	ܢܶܬܬܩܺܝܡܳܢ	יְקַיְּמָן	ܢܩܰܝܡܳܢ
		2. p. m.	תְּקוּמוּן	ܬܩܽܘܡܽܘܢ	תִּתְּקָמוּן	ܬܶܬܬܩܺܝܡܽܘܢ	תְּקַיְּמוּן	ܬܩܰܝܡܽܘܢ
		„ f.	תְּקוּמָן	ܬܩܽܘܡܳܢ	תִּתְּקָמָן	ܬܶܬܬܩܺܝܡܳܢ	תְּקַיְּמָן	ܬܩܰܝܡܳܢ
		1. p. c.	נְקוּם	ܢܩܽܘܡ	נִתְּקָם	ܢܶܬܬܩܺܝܡ	נְקַיֵּם	ܢܩܰܝܶܡ
Imperativus.	Sing.	2. p. m.	קוּם	ܩܽܘܡ	אִתְּקָם	ܐܶܬܬܩܺܝܡ	קַיֵּם	ܩܰܝܶܡ
		„ f.	קוּמִי	ܩܽܘܡܝ	אִתְּקָמִי	ܐܶܬܬܩܺܝܡܝ	קַיְּמִי	ܩܰܝܶܡܝ
	Plur.	2. p. m.	קוּמוּ	ܩܽܘܡܘ	אִתְּקָמוּ	ܐܶܬܬܩܺܝܡܘ	קַיְּמוּ	ܩܰܝܶܡܘ
		„ f.	קוּמָנָא	ܩܽܘܡܶܝܢ	אִתְּקָמָנָא	ܐܶܬܬܩܺܝܡܶܝܢ	קַיְּמָנָא	ܩܰܝܶܡܶܝܢ
Infinitivus.			מְקוּם v. מְקָם	ܡܩܳܡ	אִתְּקָמָא	ܡܶܬܬܩܳܡܽܘ	קַיָּמָא	ܡܩܰܝܳܡܽܘ
Participium.	activ.	m.	קָאֵם קָיֵם	ܩܳܐܶܡ		—	מְקַיֵּם	ܡܩܰܝܶܡ
		f.	קָיְמָא	ܩܳܝܡܳܐ			מְקַיְּמָא	ܡܩܰܝܡܳܐ
	passiv.	m.	קִים	ܩܺܝܡ	מִתְּקָם	ܡܶܬܬܩܺܝܡ	מְקַיַּם	ܡܩܰܝܰܡ
		f.	קִימָא	ܩܝܺܡܳܐ	מִתְּקָמָא	ܡܶܬܬܩܝܡܳܐ	מְקַיְּמָא	ܡܩܰܝܡܳܐ

Vau (קוּם, ܩܘܡ).

Ethpaal		Aphel		Ethtaphal		Palpel.	
אִתְקַיַּם	ܐܬܩܝܡ	אֲקִים	ܐܩܝܡ	אִתְּקִים	ܐܬܬܩܝܡ	קַמְקֵם	ܩܡܩܡ
אִתְקַיְּמַת	ܐܬܩܝܡܬ	אֲקִימַת	ܐܩܝܡܬ	אִתְּקִימַת	ܐܬܬܩܝܡܬ	sicut Paël	
אִתְקַיַּמְתְּ	ܐܬܩܝܡܬ	אֲקִימְתְּ	ܐܩܝܡܬ	אִתְּקִימְתְּ	ܐܬܬܩܝܡܬ		
אִתְקַיַּמְתְּ	ܐܬܩܝܡܬܝ	אֲקִימְתְּ	ܐܩܝܡܬܝ	אִתְּקִימְתְּ	ܐܬܬܩܝܡܬܝ		
אִתְקַיְּמֵת	ܐܬܩܝܡܬ	אֲקִימֵת	ܐܩܝܡܬ	אִתְּקִימֵת	ܐܬܬܩܝܡܬ		
אִתְקַיַּמוּ	ܐܬܩܝܡܘ	אֲקִימוּ	ܐܩܝܡܘ	אִתְּקִימוּ	ܐܬܬܩܝܡܘ		
אִתְקַיַּמָא	ܐܬܩܝ̈ܡܝ	אֲקִימָא	ܐܩܝ̈ܡܝ	אִתְּקִימָא	ܐܬܬܩܝ̈ܡܝ		
אִתְקַיַּמְתּוּן	ܐܬܩܝܡܬܘܢ	אֲקֵמְתּוּן	ܐܩܝܡܬܘܢ	אִתְּקִימְתּוּן	ܐܬܬܩܝܡܬܘܢ		
אִתְקַיַּמְתֵּין	ܐܬܩܝܡܬܝܢ	אֲקֵמְתֵּין	ܐܩܝܡܬܝܢ	אִתְּקִימְתֵּין	ܐܬܬܩܝܡܬܝܢ		
אִתְקַיַּמְנָא	ܐܬܩܝܡܢ	אֲקֵמְנָא	ܐܩܝܡܢ	אִתְּקִימְנָא	ܐܬܬܩܝܡܢ		
יִתְקַיַּם	ܢܬܩܝܡ	יְקִים	ܢܩܝܡ	יִתְּקִים	ܢܬܬܩܝܡ	יְקַמְקֵם	ܢܩܡܩܡ
תִּתְקַיַּם	ܬܬܩܝܡ	תְּקִים	ܬܩܝܡ	תִּתְּקִים	ܬܬܬܩܝܡ	sicut Pael	
תִּתְקַיַּם	ܬܬܩܝܡ	תְּקִים	ܬܩܝܡ	תִּתְּקִים	ܬܬܬܩܝܡ		
תִּתְקַיְּמִין	ܬܬܩܝܡܝܢ	תְּקִימִין	ܬܩܝܡܝܢ	תִּתְּקִימִין	ܬܬܬܩܝܡܝܢ		
אֶתְקַיַּם	ܐܬܩܝܡ	אֲקִים	ܐܩܝܡ	אֶתְּקִים	ܐܬܬܩܝܡ		
יִתְקַיְּמוּן	ܢܬܩܝܡܘܢ	יְקִימוּן	ܢܩܝܡܘܢ	יִתְּקִימוּן	ܢܬܬܩܝܡܘܢ		
יִתְקַיְּמָן	ܢܬܩܝ̈ܡܢ	יְקִימָן	ܢܩܝ̈ܡܢ	יִתְּקִימָן	ܢܬܬܩܝ̈ܡܢ		
תִּתְקַיְּמוּן	ܬܬܩܝܡܘܢ	תְּקִימוּן	ܬܩܝܡܘܢ	תִּתְּקִימוּן	ܬܬܬܩܝܡܘܢ		
תִּתְקַיְּמָן	ܬܬܩܝ̈ܡܢ	תְּקִימָן	ܬܩܝ̈ܡܢ	תִּתְּקִימָן	ܬܬܬܩܝ̈ܡܢ		
נִתְקַיַּם	ܢܬܩܝܡ	נְקִים	ܢܩܝܡ	נִתְּקִים	ܢܬܬܩܝܡ		
אִתְקַיַּם	ܐܬܩܝܡ	אֲקִים	ܐܩܝܡ	אִתְּקִים	ܐܬܬܩܝܡ	קַמְקֵם	ܩܡܩܡ
אִתְקַיַּמִי	ܐܬܩܝܡܝ	אֲקִימִי	ܐܩܝܡܝ	אִתְּקִימִי	ܐܬܬܩܝܡܝ	sicut Pael	
אִתְקַיַּמוּ	ܐܬܩܝܡܘ	אֲקִימוּ	ܐܩܝܡܘ	אִתְּקִימוּ	ܐܬܬܩܝܡܘ		
אִתְקַיַּמְנָא	ܐܬܩܝ̈ܡܝܢ	אֲקִמְנָא	ܐܩܝ̈ܡܝܢ	אִתְּקִימְנָא	ܐܬܬܩܝ̈ܡܝܢ		
אִתְקַיָּמָא	ܡܬܩܝܡܘ	אֲקָמָא	ܡܩܡܘ	אִתְּקָמָא	ܡܬܬܩܡܘ	קַמְקָמָא	ܡܩܡܩܡܘ
—	—	מְקִים מְקִימַם	ܡܩܝܡ ܡܩܝܡܐ	—	—	מְקַמְקֵם	ܡܩܡܩܡ
מִתְקַיַּם מִתְקַיְּמָא	ܡܬܩܝܡ ܡܬܩܝܡܐ	מְקָם מְקָמָא	ܡܩܡ ܡܩܡܐ	מִתְּקִים מִתְּקִימָא	ܡܬܬܩܝܡ ܡܬܬܩܝܡܐ	מְקַמְקַם	ܡܩܡܩܡ

Verba tertiae rad.

			Peal			
Praeteritum	Sing.	3. p. m.	גְּלָא *revelavit*	סְנִי (סְנֵי)	ܓܠܐ *multus*	ܣܓܝ
		„ f.	גְּלָת	סְנִיאַת (סְנֵיַת)	ܓܠܬ *fuit*	ܣܓܝܬ
		2. p. m.	(גְּלַיְתָ) גְּלֵיתָ	סְנִיתָ	ܓܠܝܬ	ܣܓܝܬ
		„ f.	(גְּלַיְתְּ) גְּלֵית	סְנִית	ܓܠܝܬܝ	ܣܓܝܬܝ
		1. p. c.	(גְּלֵית) גְּלֵיתִי	סְנִיתִי	ܓܠܝܬ	ܣܓܝܬ
	Plur.	3. p. m.	גְּלוֹ	סְנִיאוּ (סְנִיו)	ܓܠܘ	ܣܓܝܘ
		„ f.	גְּלָאָה	סְנִיאָה	ܓܠܝ̈	ܣܓܝ̈
		2. p. m.	גְּלֵיתוּן	סְנִיתוּן	ܓܠܝܬܘܢ	ܣܓܝܬܘܢ
		„ f.	גְּלֵיתֵן	סְנִיתֵן	ܓܠܝܬܝܢ	ܣܓܝܬܝܢ
		1. p. c.	גְּלֵינָא	סְנִינָא	ܓܠܝܢ	ܣܓܝܢ
Futurum	Sing.	3. p. m.	יִגְלֵא (—ֵי)	יִסְנֵי	ܢܓܠܐ	
		„ f.	תִּגְלֵא (—ֵי)	uti יִגְלֵי	ܬܓܠܐ	
		2. p. m.	תִּגְלֵא (—ֵי)		ܬܓܠܐ	
		„ f.	תִּגְלִין		ܬܓܠܝܢ	
		1. p. c.	אֶגְלֵא (—ֵי)		ܐܓܠܐ	
	Plur.	3. p. m.	יִגְלוֹן		ܢܓܠܘܢ	
		„ f.	יִגְלְיָן		ܢܓܠܝܢ	
		2. p. m.	תִּגְלוֹן		ܬܓܠܘܢ	
		„ f.	תִּגְלְיָן		ܬܓܠܝܢ	
		1. p. c.	נִגְלֵא (—ֵי)		ܢܓܠܐ	
Imperativus	Sing.	2. p. m.	גְּלִי (גְּלֵא ,גְּלִי)		ܓܠܝ	
		„ f.	גְּלָא (גְּלִי)		ܓܠܝ	
	Plur.	2. p. m.	גְּלוֹ		ܓܠܘ	
		„ f.	גְּלָאנָה (גְּלָן)		ܓܠܝܝܢ	
Infinitivus			(מִגְלְיָה ,מִגְלָא) מִגְלֵא		ܡܓܠܐ	
Participium	activ.	m.	Sing. (גָּלֵי) גָּלֵא Plur. גָּלַיִן		ܓܠܐ Plur.	ܓܠܝܢ
		f.	גָּלְיָא גָּלְיָן		ܓܠܝܐ	ܓܠܝ̈ܢ
	passiv.	m.	Sing. (גְּלִי) גְּלֵא Plur. (גְּלָן) גְּלַיִן		ܓܠܐ Plur.	ܓܠܝܢ
		f.	גְּלְיָא (גְּלָן) גְּלְיָן		ܓܠܝܐ	ܓܠܝ̈ܢ

Olaph לׄא, ןׄ.

Ethpeel		Paël	
אִתְגְּלִי (ـــי)	ܐܬܓܠܝ	גַּלִּי	ܓܠܝ
אִתְגְּלִיַת (ـــיאַת)	ܐܬܓܠܝܬ	גַּלִּיַת (גַּלִּיאַת)	ܓܠܝܬ
אִתְגְּלִיתָ	ܐܬܓܠܝܬ	גַּלִּיתָ	ܓܠܝܬ
אִתְגְּלִית	ܐܬܓܠܝܬܝ	גַּלִּית	ܓܠܝܬܝ
אִתְגְּלִיתִי	ܐܬܓܠܝܬ	גַּלִּיתִי (גַּלִּית)	ܓܠܝܬ
אִתְגְּלִיו (ـــיאוּ)	ܐܬܓܠܝܘ	גַּלִּיו (גַּלִּיאוּ)	ܓܠܝܘ
אִתְגְּלִיָא	ܐܬܓܠܝ	גַּלִּיָא	ܓܠܝ (ـــ)
אִתְגְּלִיתוּן	ܐܬܓܠܝܬܘܢ	גַּלִּיתוּן (גַּלִּיתוּן)	ܓܠܝܬܘܢ
אִתְגְּלִיתֵן	ܐܬܓܠܝܬܝܢ	גַּלִּיתֵן (גַּלִּיתֵן)	ܓܠܝܬܝܢ
אִתְגְּלִינָא	ܐܬܓܠܝܢ	גַּלִּינָא (גַּלִּינָא)	ܓܠܝܢ
יִתְגְּלֵי (ـــא)	ܢܬܓܠܐ	יְגַלֵּי (ـــא)	ܢܓܠܐ
תִּתְגְּלֵי (ـــא)	ܬܬܓܠܐ	תְּגַלֵּי (ـــא)	ܬܓܠܐ
תִּתְגְּלֵי (ـــא)	ܬܬܓܠܐ	תְּגַלֵּי (ـــא)	ܬܓܠܐ
תִּתְגְּלִין	ܬܬܓܠܝܢ	תְּגַלִּין	ܬܓܠܝܢ
אֶתְגְּלֵי (ـــא)	ܐܬܓܠܐ	אֲגַלֵּי (ـــא)	ܐܓܠܐ
יִתְגְּלוֹן	ܢܬܓܠܘܢ	יְגַלּוֹן	ܢܓܠܘܢ
יִתְגַּלְיָן	ܢܬܓܠܝܢ	יְגַלְיָן	ܢܓܠܝܢ
תִּתְגְּלוֹן	ܬܬܓܠܘܢ	תְּגַלּוֹן	ܬܓܠܘܢ
תִּתְגַּלְיָן	ܬܬܓܠܝܢ	תְּגַלְיָן	ܬܓܠܝܢ
נִתְגְּלֵי (ـــא)	ܢܬܓܠܐ	נְגַלֵּי (ـــא)	ܢܓܠܐ
אִתְגְּלִא	ܐܬܓܠܝ	גַּלִּי (גַּלִּי)	ܓܠܐ
אִתְגְּלָא	ܐܬܓܠܝ	גַּלָּא	ܓܠܝ
אִתְגְּלוֹ	ܐܬܓܠܘ	גַּלּוֹ	ܓܠܘ
אִתְגַּלָּנָא	ܐܬܓܠܝܢ	גַּלָּנָא	ܓܠܝܢ
אִתְגְּלָאָה	ܡܬܓܠܝܘ	גַּלָּאָה	ܡܓܠܝܘ
—	—	מְגַלֵּי (ـــא)	ܡܓܠܐ
		מְגַלְּיָא	ܡܓܠܝܐ
מִתְגְּלֵי	ܡܬܓܠܐ	מְגַלַּי	ܡܓܠܝ
מִתְגַּלְיָא	ܡܬܓܠܝܐ	מְגַלְּיָא	ܡܓܠܝܐ

			Ethpaal		Aphel	
Praeteritum.	Sing.	3. p. m.	אתגלי (—י)	ܐܬܓܠܝ	אגלי (—י)	ܐܓܠܝ
		„ f.	אתגלית	ܐܬܓܠܝܬ	אגלית	ܐܓܠܝܬ
		2. p. m.	אתגלית	ܐܬܓܠܝܬ	אגלית (—ית)	ܐܓܠܝܬ
		„ f.	אתגלית	ܐܬܓܠܝܬܝ	אגלת (—ית)	ܐܓܠܝܬܝ
		1. p. c.	אתגליתי	ܐܬܓܠܝܬ	אגליתי	ܐܓܠܝܬ
	Plur.	3. p. m.	אתגליו (—יאו)	ܐܬܓܠܝܘ	אגליו (—יאו)	ܐܓܠܝܘ
		„ f.	אתגליאה	ܐܬܓܠܝ̈	אגליא (—יאה)	ܐܓܠܝ̈
		2. p. m.	אתגליתון	ܐܬܓܠܝܬܘܢ	אגליתון	ܐܓܠܝܬܘܢ
		„ f.	אתגליתן	ܐܬܓܠܝܬܝܢ	אגליתן	ܐܓܠܝܬܝܢ
		1. p. c.	אתגלינא	ܐܬܓܠܝܢ	אגלינא	ܐܓܠܝܢ
Futurum.	Sing.	3. p. m.	יתגלי (—א)	ܢܬܓܠܐ	יגלי (—א)	ܢܓܠܐ
		„ f.	תתגלי (—א)	ܬܬܓܠܐ	תגלי (—א)	ܬܓܠܐ
		2. p. m.	תתגלי (—א)	ܬܬܓܠܐ	תגלי (—א)	ܬܓܠܐ
		„ f.	תתגלין	ܬܬܓܠܝܢ	תגלין	ܬܓܠܝܢ
		1. p. c.	אתגלי (—א)	ܐܬܓܠܐ	אגלי (—א)	ܐܓܠܐ
	Plur.	3. p. m.	יתגלון	ܢܬܓܠܘܢ	יגלון	ܢܓܠܘܢ
		„ f.	יתגלין	ܢܬܓܠܝ̈ܢ	יגלין	ܢܓܠܝ̈ܢ
		2. p. m.	תתגלון	ܬܬܓܠܘܢ	תגלון	ܬܓܠܘܢ
		„ f.	תתגלין	ܬܬܓܠܝ̈ܢ	תגלין	ܬܓܠܝ̈ܢ
		1. p. c.	נתגלי (—א)	ܢܬܓܠܐ	נגלי (—א)	ܢܓܠܐ
Imperativus.	Sing.	2. p. m.	אתגלי	ܐܬܓܠܐ	אגלי (—י)	ܐܓܠܐ
		„ f.	אתגלא	ܐܬܓܠܝ	אגלא	ܐܓܠܝ
	Plur.	2. p. m.	אתגלו	ܐܬܓܠܘ	אגלו	ܐܓܠܘ
		„ f.	אתגלנא	ܐܬܓܠܝ̈ܝܢ	אגלינא	ܐܓܠܝ̈ܝܢ
Infinitiv.			אתגלאה	ܡܬܓܠܝܘ	אגלאה v. אגליה	ܡܓܠܝܘ
Praeteritum.	activ.	Sing.	—	—	מגלי (—א) / מגליא	ܡܓܠܐ / ܡܓܠܝܐ
	passiv.	Sing.	מתגלי (—א) / מתגליא	ܡܬܓܠܐ / ܡܬܓܠܝܐ	מגלי / מגליא	ܡܓܠܝ / ܡܓܠܝܐ

Ethtaphal		Schaphel		Eschtaphal	
אִתַּגְלִי	ܐܬܬܓܠܝ	(ְ—י) שַׁגְלִי	ܫܓܠܝ	אִשְׁתַּגְלִי	ܐܫܬܓܠܝ
(ְ—יאת) אִתַּגְלְיַת	ܐܬܬܓܠܝܬ				
אִתַּגְלִית	ܐܬܬܓܠܝܬ				
אִתַּגְלִית	ܐܬܬܓܠܝܬ				
אִתַּגְלִיתִי	ܐܬܬܓܠܝܬܝ				
אִתַּגְלִיו	ܐܬܬܓܠܝܘ				
אִתַּגְלִיָא	ܐܬܬܓܠܝ				
אִתַּגְלִיתוּן	ܐܬܬܓܠܝܬܘܢ				
אִתַּגְלִיתֵן	ܐܬܬܓܠܝܬܝܢ				
אִתַּגְלִינָא	ܐܬܬܓܠܝܢ				
(ֵ—י) יִתַּגְלֵא	ܢܬܬܓܠܐ	יְשַׁגְלֵי	ܢܫܓܠܐ	יִשְׁתַּגְלֵא	ܢܫܬܓܠܐ
(ֵ—י) תִּתַּגְלֵא	ܬܬܓܠܐ				
(ֵ—י) תִּתַּגְלֵא	ܬܬܓܠܐ				
תִּתַּגְלִין	ܬܬܓܠܝܢ				
(ֵ—י) אִתַּגְלֵא	ܐܬܬܓܠܐ				
יִתַּגְלוּן	ܢܬܬܓܠܘܢ				
יִתַּגְלְיָן	ܢܬܬܓܠܝܢ				
תִּתַּגְלוּן	ܬܬܓܠܘܢ				
תִּתַּגְלְיָן	ܬܬܓܠܝܢ				
(ֵ—י) נִתַּגְלֵא	ܢܬܬܓܠܐ				
אִתַּגְלֵי	ܐܬܬܓܠܐ	שַׁגְלֵי	ܫܓܠܐ	אִשְׁתַּגְלֵי	ܐܫܬܓܠܐ
אִתַּגְלַא	ܐܬܬܓܠܝ				
אִתַּגְלוֹ	ܐܬܬܓܠܘ				
אִתַּגְלַינָא	ܐܬܬܓܠܝܝܢ				
אִתַּגְלָאָה	ܡܬܬܓܠܝܘ	שַׁגְלָיָה	ܡܫܓܠܝܘ	אִשְׁתַּגְלָאָה	ܡܫܬܓܠܝܘ
—	—	מְשַׁגְלֵי	ܡܫܓܠܐ	—	—
מִתַּגְלֵא	ܡܬܬܓܠܐ	מְשַׁגְלֵי	ܡܫܓܠܝ	מִשְׁתַּגְלֵא	ܡܫܬܓܠܐ
מִתַּגְלְיָא	ܡܬܬܓܠܝܐ				

TABULA X.

A. Declinationes nominum masculinorum.

		I. a)		I. b)				II.		
Singularis.	St. absol.	טוּר	*mons*	דָּת	*lex*	ܪܫ	*caput*	עָלַם.	*saeculum*	ܥܠܡ
	St. const.	טוּר		דַּת		ܪܫ		עָלַם		ܥܠܡ
	St. emph.	טוּרָא		דָּתָא		ܪܫܐ		עָלְמָא	v. עֲלָמָא	ܥܠܡܐ
	St. suffix.	טוּרֵהּ		דָּתֵהּ		ܪܫܗ		עָלְמֵהּ	v. עֲלָמֵהּ	ܥܠܡܗ
		טוּרְהוֹן		דַּתְהוֹן		ܪܫܗܘܢ		עֲלַמְהוֹן		ܥܠܡܗܘܢ
Pluralis.	St. absol.	טוּרִין		דָּתִין		ܪܫܝܢ		עָלְמִין		ܥܠܡܝܢ
	St. const.	טוּרֵי		דָּתֵי		ܪܫܝ		עָלְמֵי		ܥܠܡܝ
	St. emph.	טוּרַיָּא		דָּתַיָּא		ܪܫܐ		עָלְמַיָּא		ܥܠܡܐ
	St. suffix.	טוּרוֹהִי		דָּתוֹהִי		ܪܫܘܗܝ		עָלְמוֹהִי		ܥܠܡܘܗܝ
		טוּרֵיהוֹן		דָּתֵיהוֹן		ܪܫܝܗܘܢ		עָלְמֵיהוֹן		ܥܠܡܝܗܘܢ

		III.				IV.		
		a)		b)		a)		b)
Singularis.	St. absol.	מֶלֶךְ *rex*	ܡܠܟ	רְגַל *pes*	ܪܓܠ	גָּלֵא *revelans*	ܓܠܐ	קַדְמַי *primus*
	St. const.	מֶלֶךְ	ܡܠܟ	רְגַל	ܪܓܠ	גָּלֵא	ܓܠܐ	קַדְמַי
	St. emph.	מַלְכָּא	ܡܠܟܐ	רִגְלָא	ܪܓܠܐ	גָּלְיָא	ܓܠܝܐ	קַדְמָאָה
	St. suff.	מַלְכֵּהּ	ܡܠܟܗ	רִגְלֵהּ	ܪܓܠܗ	גָּלְיֵהּ	ܓܠܝܗ	קַדְמָאֵהּ
		מַלְכְּהוֹן	ܡܠܟܗܘܢ	רִגְלְהוֹן	ܪܓܠܗܘܢ	—	ܓܠܝܗܘܢ	—
Pluralis.	St. absol.	מַלְכִּין	ܡܠܟܝܢ	רִגְלִין	ܪܓܠܝܢ	גָּלַיִן	ܓܠܝܢ	קַדְמָאִין
	St. const.	מַלְכֵי	ܡܠܟܝ	רִגְלֵי	ܪܓܠܝ	גָּלֵי	ܓܠܝ	קַדְמָאֵי
	St. emph.	מַלְכַיָּא	ܡܠܟܐ	רִגְלַיָּא	ܪܓܠܐ	גָּלַיָּא	ܓܠܝܐ	קַדְמָאֵי
	St. suff.	מַלְכּוֹהִי	ܡܠܟܘܗܝ	רִגְלוֹהִי	ܪܓܠܘܗܝ	—	ܓܠܘܗܝ	—
		מַלְכֵיהוֹן	ܡܠܟܝܗܘܢ	רִגְלֵיהוֹן	ܪܓܠܝܗܘܢ	גָּלֵיהוֹן	ܓܠܝܗܘܢ	קַדְמָאֵיהוֹן

TABULA XI.

B. Declinationes nominum femininorum.

		I.					
Singularis.	St. absol.	מְדִינָא *provincia*	ܒܬܘܠܐ *virgo*	מַלְכוּ *regnum*	ܙܟܘ *victoria*	מַשְׁרִי *exercitus*	ܪܘܚ *lucrum*
	St. const.	מְדִינַת	ܒܬܘܠܬ	מַלְכוּת	ܙܟܘܬ	מַשְׁרִית	ܪܘܚܬ
	St. emph.	מְדִינְתָּא	ܒܬܘܠܬܐ	מַלְכוּתָא	ܙܟܘܬܐ	מַשְׁרִיתָא	ܪܘܚܬܐ
	St. suff.	מְדִינְתֵּהּ	ܒܬܘܠܬܗ	מַלְכוּתֵהּ	ܙܟܘܬܗ	מַשְׁרִיתֵהּ	ܪܘܚܬܗ
		מְדִינַתְהוֹן	ܒܬܘܠܬܗܘܢ	מַלְכוּתְהוֹן	ܙܟܘܬܗܘܢ	מַשְׁרִיתְהוֹן	ܪܘܚܬܗܘܢ
Pluralis.	St. absol.	מְדִינָן	ܒ̈ܬܘܠܢ	מַלְכְוָן	ܙܟ̈ܘܢ	מַשְׁרְיָן	ܪ̈ܘܚܢ
	St. const.	מְדִינָת	ܒ̈ܬܘܠܬ	מַלְכְוָת	ܙܟ̈ܘܬ	מַשְׁרְיָת	ܪ̈ܘܚܬ
	St. emph.	מְדִינָתָא	ܒ̈ܬܘܠܬܐ	מַלְכְוָתָא	ܙܟ̈ܘܬܐ	מַשְׁרְיָתָא	ܪ̈ܘܚܬܐ
	St. suff.	מְדִינָתֵהּ	ܒ̈ܬܘܠܬܗ	מַלְכְוָתֵהּ	ܙܟ̈ܘܬܗ	מַשְׁרְיָתֵהּ	ܪ̈ܘܚܬܗ
		מְדִינָתְהוֹן	ܒ̈ܬܘܠܬܗܘܢ	מַלְכְוָתְהוֹן	ܙܟ̈ܘܬܗܘܢ	מַשְׁרְיָתְהוֹן	ܪ̈ܘܚܬܗܘܢ

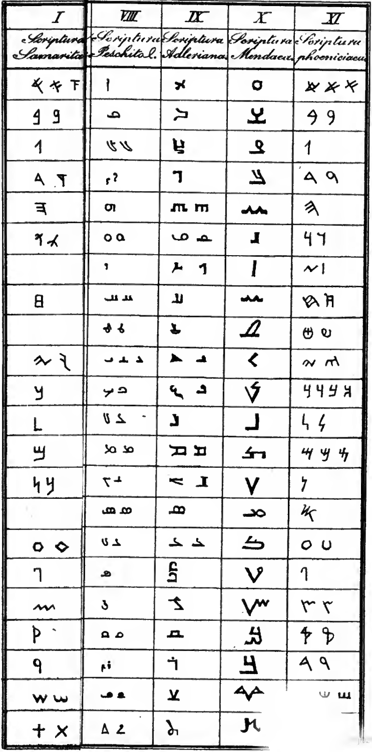
II.

Singularis.	St. absol.	אַרְמְלָא *vidua*	ܐܪܡܠܐ	יָלְדָא *parturiens*	ܥܪܒܐ *occidens*	ܟܢܐ *socia*
	St. const.	אַרְמְלַת	ܐܪܡܠܬ	יָלְדַת	ܥܪܒܬ	ܟܢܬ
	St. emph.	אַרְמַלְתָּא	ܐܪܡܠܬܐ	יָלַדְתָּא	ܥܪܒܬܐ	ܟܢܬܐ
	St. suff.	אַרְמַלְתֵּהּ	ܐܪܡܠܬܗ	יָלַדְתֵּהּ	ܥܪܒܬܗ	ܟܢܬܗ
		אַרְמַלְתְּהוֹן	ܐܪܡܠܬܗܘܢ	יָלַדְתְּהוֹן	ܥܪܒܬܗܘܢ	ܟܢܬܗܘܢ
Pluralis.	St. absol.	אַרְמְלָן	ܐܪܡܠܢ	יָלְדָן	ܥܪܒܢ	ܟܢܢ
	St. const.	אַרְמְלָת	ܐܪܡܠܬ	יָלְדָת	ܥܪܒܬ	ܟܢܬ
	St. emph.	אַרְמְלָתָא	ܐܪܡܠܬܐ	יָלְדָתָא	ܥܪܒܬܐ	ܟܢܬܐ
	St. suff.	אַרְמְלָתֵהּ	ܐܪܡܠܬܗ	יָלְדָתֵהּ	ܥܪܒܬܗ	ܟܢܬܗ
		אַרְמְלָתְהוֹן	ܐܪܡܠܬܗܘܢ	יָלְדָתְהוֹן	ܥܪܒܬܗܘܢ	ܟܢܬܗܘܢ

TABULA XI. (*continuatur.*)

B. Declinationes nominum femininorum.

		III.								
Singularis.	St. absol.	גָּלְיָא	*revelans*	ܛܠܝܐ	*puella*	קַדְמָאָה	*prima*	ܚܝܘܐ	*animal*	ܨܠܘ *preces*
	St. const.	גָּלְיַת		ܛܠܝܬ		קַדְמָאַת		ܚܝܘܬ		ܨܠܘܬ
	St. emph.	גָּלְיְתָא		ܛܠܝܬܐ		קַדְמָיְתָא (קַדְמֵיתָא)		ܚܝܘܬܐ		ܨܠܘܬܐ
	St. suff.	גָּלְיְתֵה		ܛܠܝܬܗ		קַדְמָיְתֵה (קַדְמֵיתֵה)		ܚܝܘܬܗ		ܨܠܘܬܗ
		גָּלְיַתְהוֹן		ܛܠܝܬܗܘܢ		קַדְמָאַתְהוֹן		ܚܝܘܬܗܘܢ		ܨܠܘܬܗܘܢ
Pluralis.	St. absol.	גָּלְיָן		ܛܠܝܢ		קַדְמָאָן		ܚܝܘܢ		ܨܠܘܢ
	St. const.	גָּלְיָת		ܛܠܝܬ		קַדְמָאָת		ܚܝܘܬ		ܨܠܘܬ
	St. emph.	גָּלְיָתָא		ܛܠܝܬܐ		קַדְמָיָתָא		ܚܝܘܬܐ		ܨܠܘܬܐ
	St. suff.	גָּלְיָתֵה		ܛܠܝܬܗ		קַדְמָיָתֵה		ܚܝܘܬܗ		ܨܠܘܬܗ
		גָּלְיָתְהוֹן		ܛܠܝܬܗܘܢ		קַדְמָיָתְהוֹן		ܚܝܘܬܗܘܢ		ܨܠܘܬܗܘܢ

I
VIII
IX
X
XI
Scriptura Samaritana
Scriptura Peschito l.
Scriptura Adleriana
Scriptura Mendaea
Scriptura phoeniciaca